

Översiktsplan för Sotenäs kommun

Granskningshandling juni 2022

1 Förord

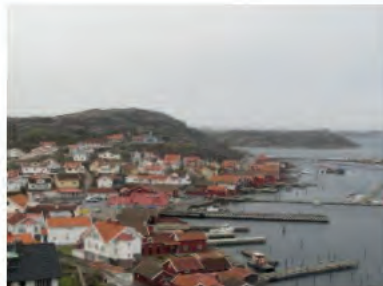
2 Utgångspunkter

3 Strategi

4 Kommuntäckande
markanvändning

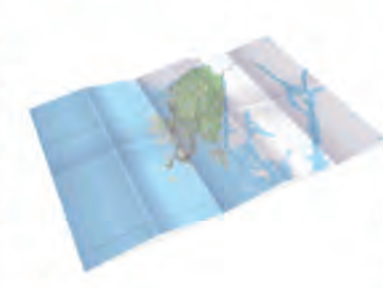
5 Markanvändning, tätorter

6 Förutsättningar

7 Konsekvenser

8 Kartbibliotek

9 Vad tycker du?

Läsanvisning

Förord

Här en sammanfattning av planförslaget, information om vad en översiktsplan är.

Utgångspunkter

Utgångspunkter- I detta avsnitt presenteras utgångspunkter som är styrande för översiktsplanens strategier och planförslag som kommunens vision, en kort landskapsanalys och beskrivning av kommunens bebyggda miljöer, befolkning och näringsliv. Det ingår även en kort redovisning av övergripande planer och strategier.

Strategi

Här återfinns huvudstrategin "Unikt landskap - unika orter" som planförslaget bygger på. I denna del presenteras också de övergripande inriktningarna för en rad temastrategier.

Kommuntäckande markanvändning

Kommuntäckande markanvändning- I detta avsnitt ryms den kommuntäckande delen av översiktsplanen. Här redovisas den övergripande mark- och vattenanvändningen för hela kommunen med tillhörande rekommendationer och riktlinjer utefter olika områden.

Markanvändning, tätorter

Inom ramen för planeringsarbetet har tätortszonerna detaljstuderats. Särskilda utvecklingsområden och områden med andra intressen har pekats ut och redovisas här. För varje ort finns också en generell utvecklingsinriktning beskriven.

Förutsättningar

Här finns en nulägesbild över kommunen och redovisning av allmänna intressen. Vissa grundläggande frågor, det vill säga problem och behov som behöver lösas redovisas också.

Konsekvenser

Konsekvenser- I denna del redovisas på ett övergripande sätt de konsekvenser som kan bli följden av att planen genomförs. Som en del av denna redovisning ingår den miljöbedömning som planen ska genomgå. I korthet redovisas också ekonomiska och sociala konsekvenser.

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	3
Vad är en översiktsplan?	4
Styrgrupp och medverkande	5
Utgångspunkter	7
Sotenäs kommun	7
Landskap	8
Befolkning och näringsliv	11
Planer och strategier	14
Utvecklingsstrategi	17
Utvecklingsstrategier	17
Huvudstrategi	17
Temastrategier	19
Kommuntäckande markanvändning	23
Mark- och vattenanvändning	23
Områdesrekommendationer	24
Övriga hänsyn	27
Genomförande - fortsatt arbete	34
Mellankommunala frågor	38
Markanvändning, tätorter	41
Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset	41
Hunnebostrand och Ulebergshamn	44
Bovallstrand	46
Bohus-Malmön	50
Askum	52
Förutsättningar	55
Bebyggelse och kulturmiljö	55
Natur och friluftsliv	59
Service och verksamheter	64
Areella näringar	68
Mobilitet	71
Teknisk försörjning	77
Hälsa och säkerhet	81

Konsekvenser	87
Inledning	87
Miljökonsekvenser	91
Sociala konsekvenser	102
Ekonomiska konsekvenser	104
Miljö kvalitetsnormer	105
Miljömål	108
Riksintressenas behandling	111
Konsekvenser för kommundäckande markanvändning - områdesrekommendationer	115
Konsekvenser för Markanvändning, tätorter	123

Bilaga - Objektsbeskrivningar Granskningshandling juni 2022

I denna bilaga finns den text som tillhör kartobjekten samlad.

Redovisning av översiktsplanen

Detta dokument är ett utdrag ur den digitala översiktsplanen. Redovisningen är till huvuddel densamma, men vissa anpassningar har gjorts för att läsningen ska fungera i pappersformat. Om det finns skillnader i beskrivningar och illustrationer mellan den digitala plattformen och pappersversionen gäller redovisningen i den digitala översiktsplanen. Bästa läsbarhet av kartor ges generellt i den digitala handlingen.

Alla illustrationer och fotografier är framtagna av Rådhuset Arkitekter om inte annat anges.

Lämna synpunkter

Planen finns tillgänglig för granskning under tiden 10 juni till 25 augusti

Synpunkter på översiktsplanen ska vara hos Sotenäs kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Plan- och byggsenheten, 456 80 Kungshamn, eller mbk@sotenas.se, tillhanda senast den 25 augusti.

Det går också bra att använda det webbformulär som finns i den digitala handlingen för att lämna synpunkter.

Förord

Välkommen att ta del av granskningshandlingen för översiktsplan för Sotenäs kommun.

Sammanfattning

Detta är granskningshandlingen gällande Översiktsplan för Sotenäs kommun. Granskningen är till för att säkerställa möjlighet till insyn och påverkan för allmänhet och myndigheter. Granskningen följer på ett samråd som hölls sommaren 2021. En redogörelse över inkomna synpunkter i samrådet och hur de behandlats finns länkad längst ner i detta avsnitt.

Planen redovisas i nio delar med text och kartor i en digital handling och i en utskrivbar rapport som ett komplement.

I planen beskrivs hur kommunen förväntas utvecklas på kort sikt de närmsta tio åren men också med riktlinjer för den långsiktiga utvecklingen fram emot år 2050.

Huvudstrategin för planen är ”Unikt landskap - unika orter”. Huvudstrategins innebörd är att ta tillvara det unika landskap som finns och bygga vidare på de likaså unika ortskvalitéerna. I planen redovisas kommunens syn på hur mark- och vatten ska användas utefter den inriktning som huvudstrategin med tillhörande temastrategier ger.

Ett större markområde för etablering av verksamheter föreslås. Planeringen av området är ett första steg för att kunna få till företagsetableringar av en

större skala. På sikt är målsättningen att etableringen ska leda till ett större antal och ökad bredd av arbetsplatstillfällen och sidoverksamheter inom kommunen och i närområdet. Området är placerat sydväst om Askum, centralt i kommunen vid väg 171 och kan nås både från den norra och den södra kommundelen.

Förstärkningen av arbetstillfällen förväntas bidra till att öka antalet boende på helårsbasis och det kommer leda till ett behov av nya bostäder. I planen föreslås detta framförallt ske med en vidareutveckling av befintliga orter, men till viss del även genom bebyggelsekomplettering på landsbygden. Möjliga områden som pekas ut för bostäder ligger företrädesvis öster om kustvägen, väg 174. Flera av de nya områdena för bostäder i Kungshamnssområdet är placerade så att de kan öka möjligheten att röra sig mellan de olika närliggande samhällena. På så vis knyts delarna samman och får tillsammans en funktion som en mindre kuststad. I de norra orterna är områdena placerade så att närreklamationsområden och stigar binder samman samhällenas nya och befintliga områden. Att samhällena är väl sammankopplade innebär att invånarna i olika delar kan dra nytta av service och ta del av rekreation och upplevelsemiljöer i de olika orterna på ett enklare sätt till fots, med cykel, bil eller båt.

I planen ses en utveckling kunna ske efter två scenarier. I huvudscenariot förväntas en lyckad etablering av en större verksamhet med kringverksamheter ske med ett ökat inslag av helårsboende som följd. På lång sikt kan samma pendlingsmönster som återfinns i andra jämförbara kommuner med större arbetsplatser förväntas. Det innebär att huvuddelen av arbetskraften kommer att bo inom Sotenäs eller i grannkommunerna. Det andra scenariot innebär att ett nytt verksamhetsområde etableras vid Askum men att genomslaget inte blir lika stort och de verksamheter som etableras kommer till efter hand i ett långsammare tempo och i mindre omfattning. I detta scenario minskar behovet av nya bostäder jämfört med huvudscenariot. Eftersom orterna föreslås utvecklas med kompletteringar kan planen användas för bägge scenarierna. Hur stor del av de i planen föreslagna områdena som tas i anspråk och i vilken takt utvecklingen sker kommer vara beroende av befolkningsutvecklingen.

Vad är en översiktsplan?

Kort om översiktsplan

En översiktsplan är ett politiskt dokument som redovisar den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen används som ett väl underbyggt och förankrat besluts- och handläggarunderlag för politiker och tjänstemän. Den är också ett inspel från kommunen till regional och statlig planering. En annan viktig funktion som översiktsplanen har är att den fungerar som en överenskommelse mellan stat och kommun om hur riksintressen och andra allmänna intressen ska hanteras inom den kommunala planeringen.

Arbetet med översiktsplaneringen för en kommun kan liknas vid en kontinuerlig process uppdelad i två halvvar, en del där planen genomförs och en del där planen upprättas och planhandlingarna tas fram.

Sotenäs kommun inledde processen med att upprätta en ny översiktsplan i och med att en översyn gjordes 2018 av ÖP 2010. Då fann kommunen att planen inte längre var aktuell

Vad ska ingå i en översiktsplan?

De lagkrav som ställs på en översiktsplan återfinns i tredje kapitlet, PBL (Plan- och bygglagen). Några av dessa krav är att alla kommuner ska ha en aktuell och av kommunfullmäktige antagen översiktsplan och att översiktsplanen ska täcka hela kommunens mark- och vattenyta.

Framtagandet av planen ska ske enligt en bestämd process som även den regleras i plan- och bygglagens tredje kapitel.

Kommunen ska ta fram och anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ordinarie val. En planeringsstrategi behöver inte tas fram om kommunfullmäktige antagit en ny översiktsplan inom samma tidsperiod. Syftet med planeringsstrategin är att främja en kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell.

Process och tidplan

Processen med att ta fram en översiktsplan styrs av plan- och bygglagen. I och med att framtagandet följer en lagstadgad process ges möjligheter för berörda intressenter att yttra sig i bestämda skeden.

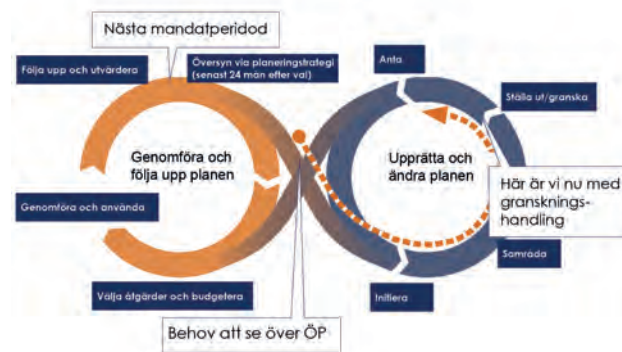

Illustration som bygger på Boverkets modell över översiktsplanprocessen med vita textrutor som visar hur det faller in i detta arbete.

Samråd

Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Under samrådet ska kommunen redovisa förslagens innebörd, skälen för förslaget, förslagens konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget.

Kommunen ska redovisa resultatet av samrådet i en samrådsredogörelse som också ska innehålla de förslag som framförda synpunkter har gett anledning till.

Granskning

Efter samrådet följer ett granskningsskede där revideringar görs i planförslaget och den ställs ut under två månader där det ges möjlighet att yttra sig skriftligt.

Efter granskningstiden ska kommunen i ett särskilt utlåtande sammanställa de synpunkter som kommit fram och redovisa de förslag som synpunkterna gett anledning till.

Antagande och laga kraft

Planen går därefter till kommunfullmäktige för antagande och sedan vinner den laga kraft.

En översiktsplan kan inte överklagas på sitt innehåll, men måste följa den process som anges i lagen. Ett överklagande kan ske om processen inte gått rätt till.

Den lagstadgade processen för framtagandet av en översiktsplan och preliminär tidplan för de olika stegen.

Styrgrupp och medverkande

Granskningshandlingen har tagits fram av en arbetsgrupp under ledning av en politisk styrgrupp med representanter utefter mandatfördelningen i kommunen. Arbetsgruppen har utökats med olika tjänstemän inom kommunen vid behov. Efter samrådet har möten gällande översiktsplanen haft följande teman:

Styrgrupp, möten efter samråd

- Oktober 2021: Sammanfattning inkomna synpunkter, uppföljning dialog med samhällsföreningar, utredningsbehov.
- November och december 2021: Tre möten gällande ställningstagande och eventuella förändringar kring föreslagna områden eller behov av ytterligare områden.
- Januari 2022: Redovisning av pågående utredningar, besöksnäring, lokal verksamhetsutveckling, redovisning av synbarhetsanalys.
- Mars 2020: Resultat av pågående utredningar, riktlinjer för bostadsförsörjningsprogram, uppföljning dialog med barn och unga.
- April 2022: Planförslag och bostadsförsörjningsprogram.
- Maj 2022: Kort avstämning gällande hantering av förslag till kommunalt kulturmiljöunderlag.

Styrgruppen hade inför samrådskedet 11 möten.

Styrgrupp, deltagare

Birgitta Albertsson (S)
 Eva Abrahamsson (M)
 Gunilla Ohlin (L)
 Lars-Erik Knutsson (S)
 Pär Eriksson (C)
 Robert Yngve (KD)
 Ronald Hagbert (M)
 Sebastian Andersson (SD)
 Susanne Aronsson Dekinnaird (M)
 Yngve Johansson (MP)

Med på mötena har även vid behov samhällsbyggnadschef Eveline Savik varit. Ronald Hagbert har varit sammankallande. Vid behov har också olika tjänstemän från kommunen deltagit.

Arbetsgrupp

Planarbetet, det vill säga framtagande av handlingar och genomförande av de politiska styrgruppsmötena har gjorts av arbetsgruppen. Arbetsgruppen har bestått av:

- Amanda Jansson, planarkitekt Sotenäs kommun, projektledare (fram till årsskiftet 2020/2021)
- Matti Lagerblad, Plankoordinator Sotenäs kommun, projektledare (efter årsskiftet 2020/2021)
- Johan Wahlström, arkitekt, uppdragsledare Rådhuset Arkitekter AB
- Lena Andersson, arkitekt, biträdande uppdragsledare Rådhuset Arkitekter AB

Från Rådhuset Arkitekter har även följande medverkat:

- Kajsa Mörner, kulturgeograf/miljövetare, hållbarhetsbedömning
- Johanna Petersson, landskapsarkitekt
- Michael Johansson, lantmäteriingenjör

Utökad arbetsgrupp

En rad olika tjänstemän från den kommunala förvaltningens olika delar och olika kommunala bolag har varit med i delar av processen.

Lokal kunskapsinhämtning

Inför arbetet med samrådshandlingen 2020 och efter samrådet 2021 hölls möten med representanter för en rad samhällsföreningar. Syftet med mötena var att inhämta information om kommunens orter som ett underlag för arbetet inför samrådet och efter samrådet att ha en dialog kring planförslaget.

I samrådet visade det sig att gruppen barn och unga inte syntes. För att fånga upp barnperspektivet och bättre belysa barn och ungas behov i arbetet genomfördes därför ett särskilt dialogarbete. Dialogen bestod av digitala workshops med elever från årskurs fem från de två skolorna i Kungshamn och Hunnebostrand. Dialogen genomfördes under februari 2022.

Utgångspunkter

Här presenteras de utgångspunkter som är styrande för översiktsplanens strategier och planförslag.

Sotenäs kommun

Sotenäs kommun ligger centralt i Bohuslän med Skagerrak i väster. Huvudorten Kungshamn möter havet längst i söder på Sotenäset. I nära anslutning till Kungshamn ligger orterna Smögen, Väjern och Hovenäset. I den norra kommundelen finns Bovallstrand, Hunnebostrand och Ulebergshamn. Spridd bebyggelse finns både i det inre delarna av kommunen och längs Bottnafjorden i norr och Åbyfjorden i söder. Vid Askum och Tossene samlas bebyggelsen i mindre bybildningar. I kommunen bor drygt 9000 invånare, befolkningen ökar betydligt under sommar-månaderna.

Det storslagna landskapet med de idylliska fiskelägena lockar många besökare till kommunen och besöksnäringen är och har varit viktig för kommunen. Utöver besöksnäringen är det främst verksamhet kopplat till fisket och stenindustrin som präglat kommunen historiskt. Än idag är fiske och fiskberedning viktiga för kommunens näringsliv.

Översiktsplanen bygger på kommunens Vision 2032. Visionen formuleras som ”Tio tusen anledningar att satsa på Sotenäs kommun” och bryts ner i tio mål baserat på målsiffran 1000. Visionen är antagen av kommunfullmäktige och gäller för hela kommunkoncernen.

Hopptorn vid badplats på Kleven

Vision 2032

Vision 2032 antogs av kommunfullmäktige 2020-12-10 § 144. Visionen formuleras som ”Tio tusen anledningar att satsa på Sotenäs kommun” och bryts ner i tio mål baserat på målsiffran 1000. För varje mål finns ett nuläge, ett önskat läge samt delmål. De tio målen presenteras nedan.

Tio tusen anledningar att satsa på Sotenäs kommun

1. Livslångt lärande med 1 000 utbildningsplatser
2. Kompetensförsörjning för 1 000 arbetstillfällen
3. En levande kommun med 1 000 nya invånare
4. Maritimt kluster med 1 000 mkr i investeringar
5. Fler boendeformer med 1 000 nya bostäder
6. Besöksnäringen motsvarar 1 000 helårsarbeten
7. Nyinvesteringar och etableringar på 1 000 Mkr
8. Kultur- och fritidsutbud med 1 000 olika aktiviteter
9. Översiktsplan med 1 000 km ny infrastruktur
10. 1 000 hållbara initiativ

Relevanta delmål

Vision 2032 rymmer ett antal delmål som har koppling till översiktsplanen. Följande delmål bedöms vara relevanta för översiktsplanen:

I visionens mål 1. *Livslångt lärande med 1000 utbildningsplatser* och mål 3. *Levande kommun med 1000 fler arbetsplatser* finns delmål som bland annat rör *jämlik och kvalitativ kommunal service i hela kommunen, tillgång till förskola/skola samt nod för forskning och utveckling.*

Mål 4. *Maritimt kluster* handlar om att främja maritima verksamheter, forskning och utveckling och innehåller delmål om *rent hav, främjande av produk-*

tionsökning inom vattenbruket, center för forskning och utveckling samt symbiosutveckling.

Bostadsutvecklingen berörs av bland annat delmålet *prisivärda bostäder, prisvärda villatomter* samt utveckling av *äldrecentrum* och alternativa boendeformer för äldre inom mål 5. *Fler boendeformer med 1000 nya bostäder.*

Kopplat till mål 6. *Besöksnäringen motsvarar 1000 helårsarbeten* finns delmål kring att arbeta för *turistsäsong året om, utveckla fler boendeanläggningar* samt skapa en långsiktig strategi för *moderna gästhamnar.*

För att skapa goda förutsättningar för företagande finns ett delmål om *Industrimark för företagsetableringar* inom mål 7. *Nyinvesteringar och etableringar för 1 000 m kr.*

Mål 8. *Kultur- och fritidsutbud med 1000 olika aktiviteter* innehåller delmålen *Nav för kultur- och fritidsutveckling, Kulturarvet och Friluftslivet*, som syftar till att skapa en stor bredd och mångfald av olika aktiviteter för människor i alla åldrar och med olika fritidsintressen.

Mål 9. *Översiktsplan med 1 000 km ny infrastruktur* siktar mot en välutbyggd infrastruktur av hög kvalitet genom delmålen *hållbara gång- och cykelleder, Sotelänken* med satsning på väg 171, *småskalig infrastruktur, hamnområden* samt *parkeringsplatser.*

I Mål 10. *1 000 Hållbara initiativ* finns delmål om *Förnyelsebara energikällor* och ett *Fossilfritt samhälle* med strävan om att kommunen ska vara fossilfritt 2030.

Landskap

I Sotenäs är landskapet ständigt närvarande. Det storskaliga kustlandskapet med havet, graniten och kustorterna möter det mer småskaliga inlandets grönskande odlings- och skogslandskap med spridd bebyggelse. Landskapets karaktär är avgörande för hur mark- och vattenområden kan användas och hur bebyggelsen kan utvecklas i kommunens olika delar.

Utblick över kustlandskapet från Bohus-Malmön, vid horisonten skymtar Smögen och Kungshamn

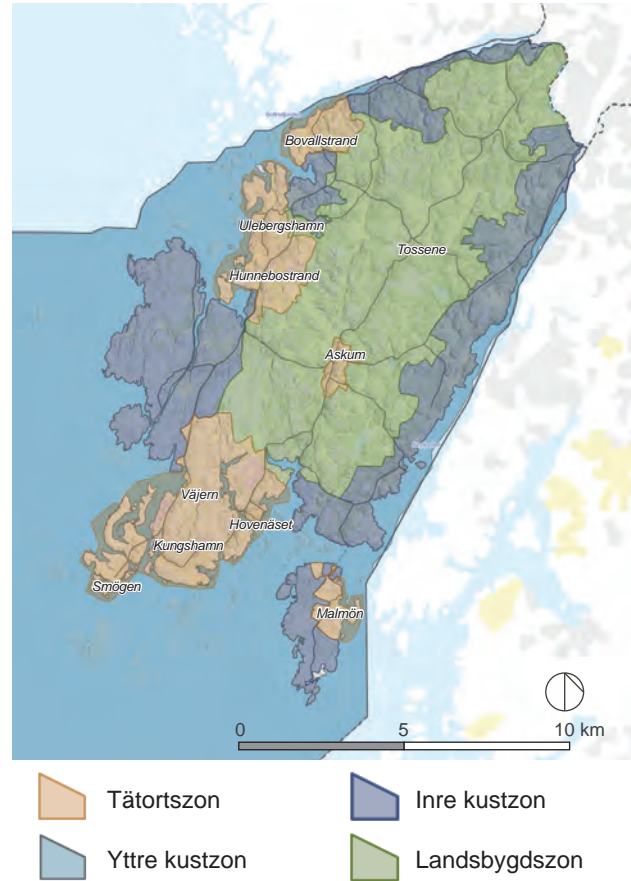
Landskapskaraktär

En övergripande analys av landskapet har gjorts för att ge en förståelse för vilka utgångspunkter landskapet ger för planeringen. Landskapsanalysen bygger vidare på tidigare översiktsplaner.

Landskapet i Sotenäs är vackert och omväxlande. Det är dramatiskt, kargt och storslaget samtidigt som det rymmer småskaliga bebyggelsemiljöer, odlingsmarker och lövskogar i grönskande, skyddade dalgångar.

Sprickdalslandskapet är typiskt för den här delen av Bohuslän, med bergshöjder och branta stup ner mot den i stort sett plana åkerjorden. Skillnaden mellan bergshöjderna och de odlade dalgångarna är ofta 30–50 meter, ibland ännu högre. I norr är landskapet mer dramatiskt för att i söder bli något mjukare. Utöver sprickdalar i riktning från nord-sydlig till nordost-sydväst som skär igenom hela Sotenäset finns också ett tvärgående spricksystem som tillsammans skapar en rutnätsstruktur.

Landskapet kan grovt delas in i tre kategorier, det yttre kustlandskapet, det inre kustlandskapet och inlandets odlings- och skogslandskap. Därutöver tillkommer tätortszoner som omfattar både bebyggelse samt natur- och rekreationsområden. Kustorterna är en del av det inre kustlandskapet. Orterna beskrivs även mer ingående under Markanvändning, tätorter.

Yttre kustlandskapet

Skärgården i den yttre delen av Sotenäsets kustlandskap är starkt präglad av vind, hav och är kargt och storslaget. Kala öar med finslipade rosa klipphöllar möter havet och siktlinjerna är många och långa. I de norra delarna är klipporna som reser sig ur havet något mer dramatiska än de mjuka klippöarna i den södra delen av kommunen.

Bebyggelsen är sparsam i det yttre kustlandskapet. På Hällö finns förutom fyrtornet bland annat ett kapell och ett vandrarhem. Utöver bebyggelsen finns synliga inslag av hur människan använder och har använt landskapet i stenbrott och alla de kummel, tavlor och andra hjälpmedel för navigering som finns i landskapet.

Inre kustlandskapet

Den inre delen av Sotenässets kustlandskap är präglad av vinden, havet och ett intensivt markutnyttjande. Landskapet är kargt och storslaget men med större inslag av vegetation och bebyggelse som delar upp landskapet. Vidsträckt område med finslipade rosa klippväggar varvas med ljunghedar, fukthedar, ängar och lövdungar. Vid exempelvis Ramvikslandet finns naturbetesmarker.

Höjdplataernas och sluttningarnas öppna hållmarkslandskap blir i de inre delarna alltmer trädbevuxna. I de norra delarna är landskapet dramatiskt med skarpa, höga branter och djupa sund medan växlingarna i topografin i söder är något mjukare.

Till det inre kustlandskapet hör även landskapet längs den västra sidan om Åbyfjorden. Denna del är mindre karg än den västra och södra delen av kommunens kustlandskap och ett grönskande småskaligt jordbruks- och skogslandskap möter fjorden. Landskapet är mer låglänt än fjordens östra sida med flera relativt breda dalgångar ner mot vattnet. De innersta delarna av fjorden är grunda och kantas av havsstrandängar som fortfarande betas.

I det inre kustlandskapet är bebyggelsen till stor del samlad i tätare samhällen nära vattnet. Bebyggelsen har ofta växt från ett hamnläge, med bryggor och bodar närmast vattnet och en bakomliggande tät bebyggelse som har anpassats efter landskapets topografiska förutsättningar. Kustsamhällena är uppskattade kulturmiljöer och är en viktig del av upplevelsen av det inre kustlandskapet. Mellan samhällena finns obebyggda och naturpräglade landskapsrum som tydligt avgränsar orterna från varandra.

Inlandets jordbruks- och skogslandskap

Den inre delen av Sotenäset utgörs av ett sprickdalslandskap med stora höjdmässiga variationer. Större slätter förekommer på vissa håll, Tossene är ett exempel på ett sådant större sammanhängande odlingslandskap. Kring jordbruksbygderna ligger bergsområdena sönderskurna av mindre sprickdalar. Även de

Utblick mot Hällö från Kleven

Hällandskap vid Långevik

Odlingslandskap vid Lerbäck

inre delarna av Sotenäs upplevs som kustpräglad då höjderna mestadels är kala.

De öppna landskapsrummen, som utgörs av jordbruksmarker, sjöar och vikar, är relativt små och jämnt spridda över i stort sett hela området. Över-

blickbarheten, och orienterbarheten, skiljer sig beroende på var man befinner sig topografiskt. Nere i dalgångarna upplevs landskapet som småskaligt, intimt och relativt komplext. Högt i landskapet är siktlinjerna långa och ett storslaget och likartat berglandskap breder ut sig.

I inlandet finns spridd bebyggelse, som ofta ligger i dalgångarna, inpassade i randen mellan jordbruksmark och skog. Dalgångarna har varit bebodda sedan stenåldern och spåren av mänsklig aktivitet i form av fornlämningar är många.

Befolkning och näringsliv

Sotenäs rymmer en stabil befolkning med drygt 9000 invånare och många små företag, till stor del fördelad i kommunens tätorter. Näringslivet har till stora delar sin bas i havet och kusten med ett maritimt kluster och en stark besöksnäring. Översiktsplanen tar höjd för en utveckling av befolkningen och näringslivet i linje med vision 2032, men ger även förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling vid en mindre tillväxt.

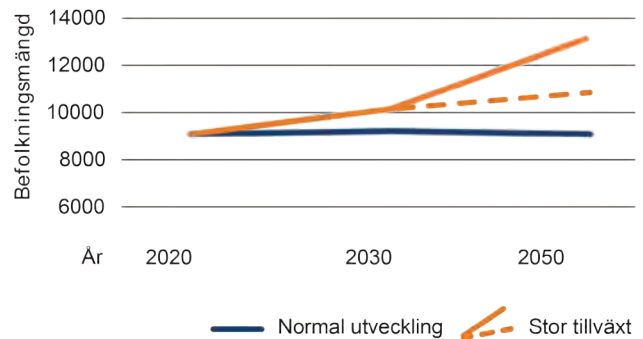
Befolkningsutveckling

I arbetet med översiktsplanen har två olika scenarios för kommunens befolkningsutveckling formulerats. Denna översiktsplan tar utgångspunkt i scenario Stor tillväxt som skulle innebära en befolkning på uppemot 13 600 invånare år 2050.

Scenario Stor tillväxt

Scenariot bygger på att ett större verksamhetsområde etableras inom kommunen och fylls med verksamheter (med en större eller flera mindre aktörer), vilket ger fler och nya arbetstillfällen. I detta scenario har området fått en lyckad tillväxt inom 10 år vilket för med sig en viss befolkningstillväxt. På längre sikt, fram till 2050, bidrar verksamheten till en större tillväxt i takt med att fler sidoverksamheter etableras samtidigt som anställda rotar sig och exempelvis bildar familj i kommunen.

Scenariot följer Vision 2032 med 1000 nya invånare fram till mållåret. Som underlag för befolkningsut-

Befolkningsutveckling 2020-2050 i de olika scenarierna

veckling därefter har relationen mellan arbetsplatser, pendling och befolkning undersökts för hela Västra Götalandsregionen. Utgångspunkten är att Sotenäs år 2050 har ett pendlingsmönster likt andra småkommuner i Västsverige med ca två invånare per arbetsplats. Med mellan 1000 och 2000 nya arbetstillfällen inom kommunen landar befolkningen i scenariot på mellan 10400 och 13600 invånare. Scenariot innebär även en mer balanserad befolkningssammansättning eftersom andelen yrkesverksamma (20-65 år) och yngre (0-19 år) förväntas öka när den lokala arbetsmarknaden växer.

Scenario Normal utveckling

Scenariot är hämtat från SCB:s befolkningsprognos och visar på en svagt positiv trend där befolkningen väntas öka något de närmaste 10 åren för att därefter sjunka till dagens nivå fram till år 2050. Scenariot innebär också att andelen äldre (65+) i kommunen fortsätter öka, medan yngre (0-19 år) och yrkesverksamma (20-65 år) minskar. Scenariot innebär en stor utmaning för kommunen, eftersom behoven av bland annat hemtjänst och särskilda boendeformer ökar samtidigt som skatteintäkterna minskar.

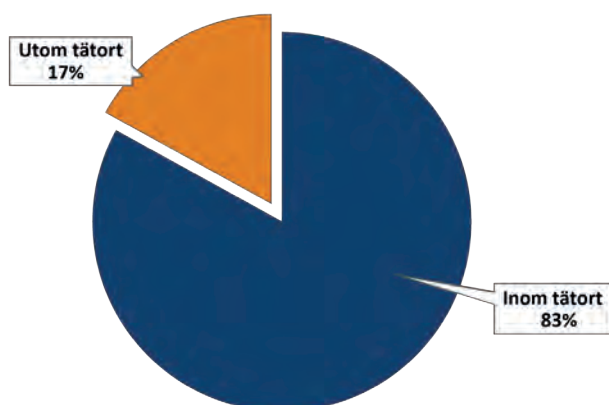
Befolkning 2021

Sotenäs kommun har strax över 9000 invånare. De senaste 50 åren har folkmängden legat relativt stabilt mellan 8900 och 9900 invånare. Befolkningens åldersstruktur karaktäriseras av en förhållandevis stor andel äldre personer och små andelar i framförallt

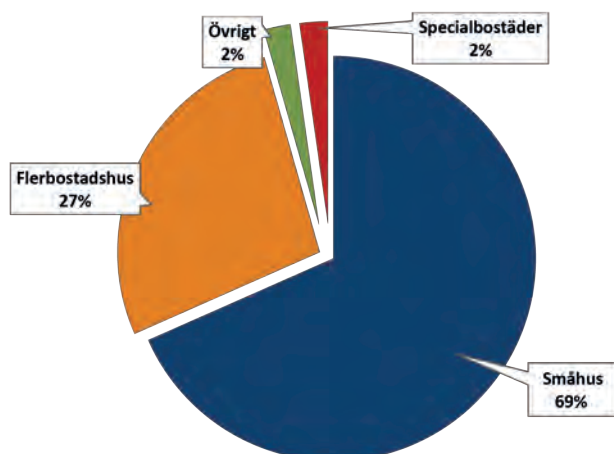
familjebildande åldersgrupper. Andelen utrikes födda är lägre än snittet i riket. En förhållandevis stor del av befolkningen har gymnasial utbildning medan andelen med eftergymnasial utbildning är lägre än snittet i riket.

Befolkningen är till stor del koncentrerad till orterna längs kustbandet. En relativt stor del av befolkningen bor i småhus.

Utöver den helårsboende befolkningen finns ett stort antal delårsboende och besökare i kommunen. Under sommarsäsongen, och framförallt i juli månad, är andelen besökare och delårsboende som högst. Denna grupp har en stor påverkan på kommunens förutsättningar, struktur och utveckling exempelvis vad gäller bebyggelse, infrastruktur, fritidsanläggningar och serviceutbud.

Fördelning av boende inom respektive utom tätort (SCB 2019)

Fördelning av boendeformer i kommunen (SCB 2019)

För mer aktuell statistik se SCB:s avdelning för kommuner i siffror.

Bostadsförsörjning

En befolkningstillväxt enligt befolkningsutvecklingsscenarioet Stor tillväxt (se rubriken Befolkningsutveckling) bygger på att ett nytt storskaligt verksamhetsområde tillkommer inom kommunen och fylls med verksamheter.

Detta scenario medför på lång sikt, till år 2050, att ett behov av upp emot 4000 nya bostäder inom kommunen.

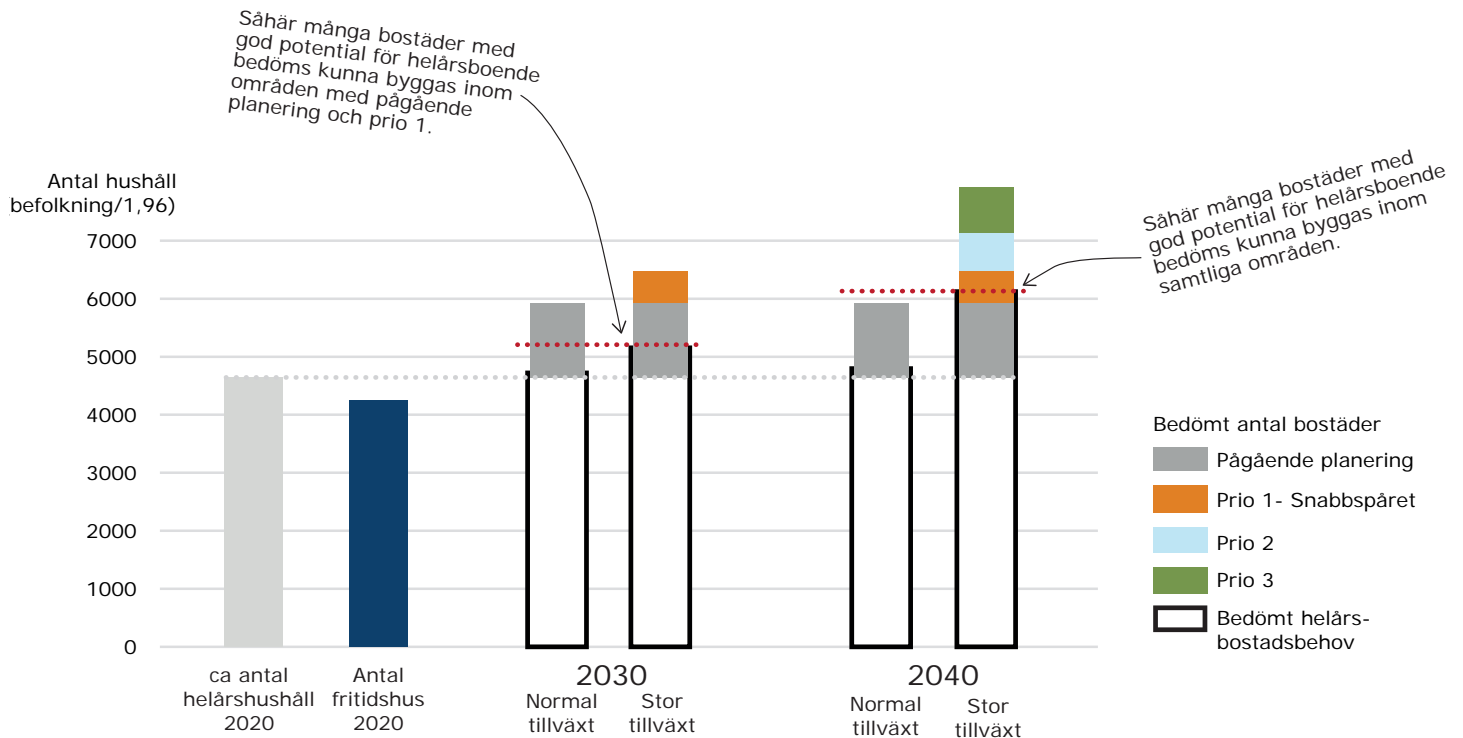
Av de 4000 bostäderna behövs ungefär hälften för att möta befolkningsökningen och omkring hälften för att täcka upp behovet som uppstår då befintliga bostäder omvandlas till delårsboenden.

Ett förslag bostadsförsörjningsprogram har tagits fram under arbetet med översiktsplanen. Enligt detta inryms ovanstående behov i översiktsplanens förslag vad gäller bostadsområden. I bostadsförsörjningsprogrammets riktlinjer föreslås att de utbyggnadsområden där potentialen för helårsboende är störst prioriteras.

I bostadsförsörjningsprogrammets målavstämning beskrivs att alla översiktsplanens utvecklingsområden troligtvis inte kommer att exploateras och utvecklas. Trots detta bedöms översiktsplanen ge förutsättningar för tillräckligt många bostäder fram till år 2040, om de föreslagna riktlinjerna om att prioritera utbyggnadsområden för helårsboende följs. Om befolkningsutvecklingen följer det högsta scenariot kan ytterligare områden behöva tillkomma i kommande uppdateringar av översiktsplanen för att täcka upp behovet fram till år 2050. Programmet samråds om samtidigt som översiktsplanen är ute på granskning.

Arbetsmarknad

Sotenäs är Nordens centrum för beredning av produkter från havet och en stor del av den arbetsföra befolkningen är sysselsatta inom fiskberedningen. Många av de stora marina livsmedelsföretagen på den nordiska marknaden har industrier i kommunen. I spåren av detta har även företag som konstruerar

Avstämning av bedömt behov av bostäder till år 2040 och utbyggnadskapacitet i översiktsplanen från bostadsförsörjningsprogrammet. Översiktsplanens områden för bostadsutveckling har i programmet delats in i en prioritetsordning utefter potentialen för helårsboende.

och bygger maskiner för beredningsindustrin lokaliserat sig på samma plats. Under senare år har en satsning gjorts på symbioscentrum som verkar för omställning till en cirkulär ekonomi med havet som grund. Med symbioscentrum har Sotenäs stärkt sin roll som ett maritimt kluster.

Sotenäs har också en mycket stark besöksnäring som sysselsätter många inom bland annat restaurang, hotell och turistanläggningar under framförallt högsäsong. Kopplingen mellan turism, fiske och jordbruk med lokal matproduktion är stark.

Stenindustri finns också i kommunen med flera aktiva brott med tillhörande bearbetning.

I Sotenäs finns cirka 1200 företag vilket är många sett i förhållande till folkmängd. Majoriteten av företagen i Sotenäs är små. Arbetslösheten i kommunen är låg.

En fjärdedel av kommunens 4200 arbetstillfällen finns inom offentlig förvaltning och service där vård och omsorg samt utbildning utgör den största andelen.

Näringslivsstrategi

Sotenäs kommun arbetade under 2015-2016 fram en näringslivsstrategi i samverkan med näringslivet. Syftet med kommunens näringslivsstrategi är att bidra till ett positivt företagsklimat för att främja tillväxt i befintliga företag och göra kommunen attraktiv för etableringar och nyföretagande.

Näringslivsstrategin pekar ut prioriterade områden för att utveckla näringslivsklimatet. Följande områden med bäring på kommunens översiktsplan pekas ut:

- Bra och attraktiva bostäder för alla.
- Bra och tillförlitlig infrastruktur (vägar, kollektivtrafik, mark och lokaler).
- Bra IT-kommunikation (fiber och mobiltäckning).

Planer och strategier

Den löpande övergripande planeringen i Sotenäs kommun sker genom strategiskt arbete, regional och mellankommunal samverkan samt genom fördjupningar av översiktsplanen för specifika områden med en annan detaljeringsgrad.

Sotenäs kommuns hållbarhetsarbete utgår från Agenda 2030 och de globala målen. Kommunen har antagit Hållbarhetsstrategi 2030 och ska genom denna verka för en hållbar utveckling ur socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. I översiktsplanen anges långsiktiga strategier och övergripande fysiska strukturer som är grundläggande för en hållbar samhällsutveckling.

Planeringen i kustzonen som omfattar skärgården och det öppna havet bygger på en gemensam värdegrund och samsyn mellan kommunerna i Norra Bohuslän. Inom ramen för det mellankommunala samarbetet har en fördjupning av kommunernas översiktsplaner tagits fram för havet, Blå ÖP. En fördjupad översiktsplan för Åbyfjordens dalgång har även tagits fram gemensamt av Lysekils och Sotenäs kommuner. Dessa fördjupningar kommer fortsatt att gälla när den nya översiktsplanen antas. Fördjupad översiktsplan för Kungshamnns centrum från 2004 har däremot bedömts vara inaktuell. Kungshamnns centrum behandlas istället under Markanvändning, tätorter.

Hållbarhetsstrategi 2030

Sotenäs kommuns arbete med hållbar utveckling utgår från Agenda 2030. Genom denna har världens ledare förbundit sig till 17 globala mål för att uppnå fyra viktiga utmaningar:

- Avskaffa extrem fattigdom
- Minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- Främja fred och rättvisa
- Lösa klimatkrisen

De globala målen är integrerade och odelbara. De balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekologiska, den sociala och den ekonomiska hållbarheten.

Hållbarhetsstrategins uppbyggnad

Hållbarhetsarbetet i Sotenäs kommun utgår från att vända utmaningar för att se möjligheter i samverkan mellan sektorer, branscher och aktörer. I hållbarhetsarbetet är cirkulär ekonomi centralt och kommunen strävar efter att finna en balans mellan hållbarhetsdimensionerna.

Hållbarhetsstrategin är indelad i fyra fokusområden för arbetet med hållbar utveckling:

- Hälsa och välbefinnande
- Hållbara samhällen och landsbygd
- Hållbar konsumtion och produktion
- Havet som utgångspunkt

De globala målen för hållbar utveckling

Fokusområdena är valda utifrån de globala mål som identifierats som särskilt betydelsefulla för Sotenäs. För varje fokusområde finns i hållbarhetsstrategin en beskrivning av kommunens ambitioner/intentioner och en faktaruta som visar vilka globala och nationella mål som relaterar till området. Dessutom finns indikationer och aktiviteter som skapar handlingsplaner kopplade till kommunala mål av betydelse för en hållbar utveckling.

Planeringen i kustzonen som omfattar skärgården och det öppna havet bygger på en gemensam värdegrund och samsyn mellan kommunerna i Norra Bohuslän.

Tillväxt Norra Bohuslän

Tillväxt Norra Bohuslän skapades som en arena för samarbete mellan kommunerna Strömstad, Tanum, Lysekil och Sotenäs. Målet för projektet var att ”med balans och varsamhet om miljö och människor skapa tillväxt och utveckling i Norra Bohuslän”.

Inom ramen för projektet arbetades Blå ÖP, en fördjupning av översiktsplanen för havsområdet och en Maritim näringslivsstrategi fram. De två politiska dokumenten visar en gemensam intention kring havsresurserna i Norra Bohuslän. Tidigt i projektet togs även en strukturbild fram av de fyra kommunerna tillsammans med Munkedals kommun.

Organisationen avvecklades i juni 2019, men kommunerna samarbetar fortsatt utanför organisationen.

Strukturbild för Norra Bohuslän

Strukturbilden med tillhörande överenskommelser utgör en gemensam värdegrund för planeringen i Norra Bohuslän. Överenskommelserna beslutades i kommunfullmäktige i Strömstad, Tanum, Lysekil, Sotenäs och Munkedals kommuner år 2010.

Strukturbilden visar värden som ger norra Bohuslän attraktivitet:

- Naturen och landskapsbilden
- Kulturhistoriska värden
- Levande kustsamhällen

Gällande **öppet hav** är kommunerna överens om: att öppet hav utgör gränsöverskridande vatten, vilket innebär nationella och globala hänsyn.

- att resursanvändning skall ske med miljömålen i fokus.
- att fiske, sjöfart och energiproduktion är viktiga prioriteringar för våra kommuner.
- att risker i samband med sjöfart skall uppmärksammas.

Gällande **skärgård** är kommunerna överens om:

- att skärgården utgör basen för våra unika natur- och kulturvärden även i ett nationellt perspektiv.

Strukturbilden, med öppet hav och skärgården utbruten nedanför den samlade bilden, illustration från Tillväxt Norra Bohuslän.

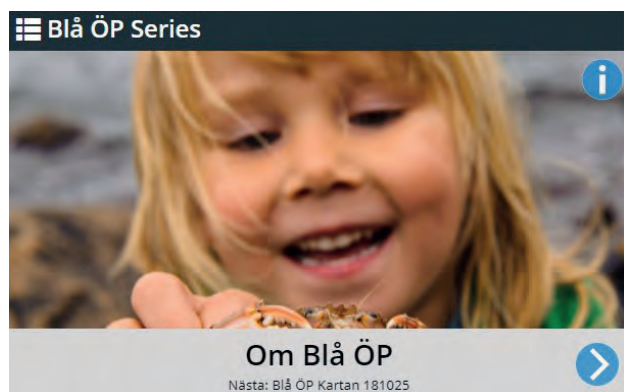
- att en levande skärgård utgör en av de viktigaste förutsättningarna för vår attraktionskraft.
- att allmänheten skall ha tillträde till strandzonen.
- att naturbruk skall ske med hänsyn till de stora natur- och kulturvärden som skärgården utgör.
- att risker i samband med sjöfart skall uppmärksammas.

Blå ÖP

De fyra kommunerna i Norra Bohuslän, Strömstad, Tanum, Sotenäs och Lysekil, har inom ramen för samverkansprojektet Tillväxt Norra Bohuslän gemensamt tagit fram en fördjupning av översiktsplanen för kustvattendelen och territorialdelen av havet, det vill säga det havsområde som innefattas av kommungränserna.

Den Blå Översiktsplanen är ett viktigt verktyg för att styra hur gemensamma resurser ska nyttjas. Målet är att Norra Bohusläns kust och hav även i framtiden ska vara attraktivt för boende, verksamheter och besökare.

Arbetet hakar i nationella och regionala strategier däribland Maritim strategi för Västra Götaland. Planen är antagen i samtliga fyra kommuner.

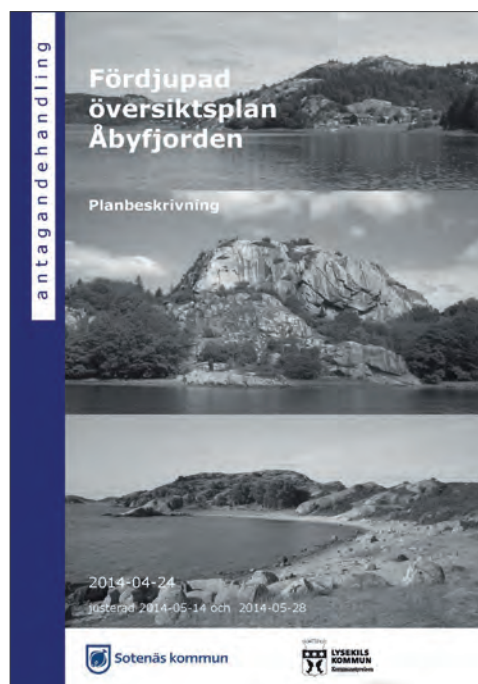
[Ingång till den digitala handlingen Blå ÖP](#)

Fördjupad översiktsplan för Åbyfjorden

Lysekils och Sotenäs kommuner har gemensamt tagit fram en fördjupad översiktsplan för Åbyfjordens dalgång. Gränsen mellan kommunerna går mitt i fjorden och det kommunövergripande samarbetet har varit en förutsättning för att få en helhetssyn kring utvecklingen av området kring fjorden.

Den fördjupade översiktsplanen är ett stöd för avvägningar mellan de många intressen som finns i det attraktiva vatten- och kustområdet. Planen ger också riktlinjer för att utveckla, nyttja, värna och bevara unika natur- och kulturvärden.

Fördjupningen antogs av kommunfullmäktige i Sotenäs kommun 2015-04-23 §34.

Framsida till Fördjupad översiktsplan Åbyfjorden, antagen 2015-04-23, Sotenäs kommun

Utvecklingsstrategi

De fysiska utvecklingsstrategierna anger övergripande inriktningar för översiktsplanens innehåll.

Utvecklingsstrategier

De fysiska utvecklingsstrategierna ska ge stöd till och förmedla översiktsplanens huvuddrag. Strategierna beskriver hur kommunens vision ska nås genom den fysiska planeringen.

Utvecklingsstrategierna består av en huvudstrategi - Unikt landskap - Unika orter. Utöver huvudstrategin finns sex temastrategier; boende, näringsliv och verksamheter, service och fritid, kommunikationer, besöksnäring och regionen.

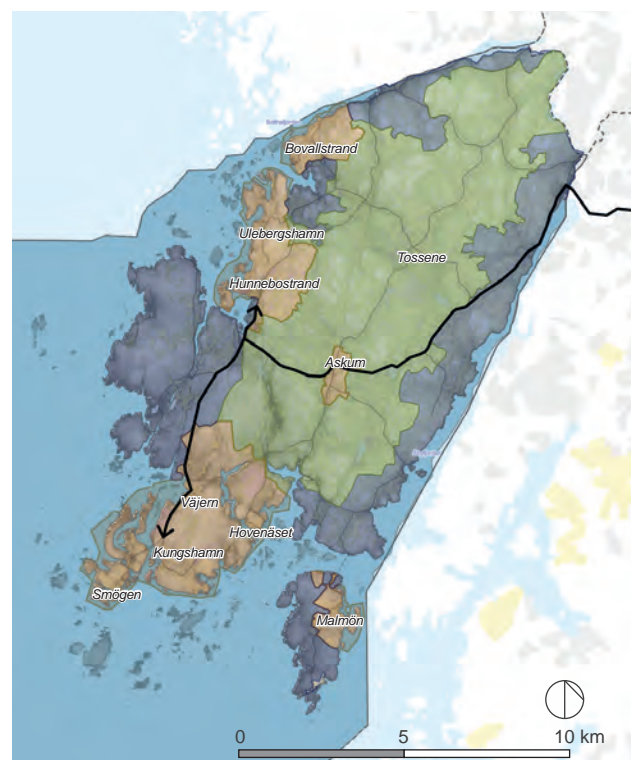
Huvudstrategi

Unikt landskap - Unika orter, strategin presenteras i detalj nedan:

Unikt landskap

Sotenäs unika landskap med stora skönhetsvärden och höga natur- och kulturmiljövärden i såväl kustlandskapet som i de inre delarna utgör grunden för all utveckling.

- Huvuddelen av utvecklingen av bostäder och verksamheter ska ske som en komplettering av de befintliga orterna längs kusten.

— Kommunikationer- Huvudstråk

Unika orter- Tätortszon

Unikt landskap- Inre kustzon

Unikt landskap- Yttre kustzon

Unikt landskap- Landsbygdszon

- I kustlandskapet i övrigt råder en återhållsam hållning till bebyggelseutveckling. De naturpräglade landskapsrummen mellan orterna bibehålls.
- Möjlighet ska ges till utveckling av de inre delarna med fokus på en komplettering av de mindre landsbygdsorterna och längs huvudstråken.

Unika orter - Kuststaden

Kungshamn - Smögen - Väjern - Hovenäset växer samman och utvecklas till en kuststad.

- Kuststaden växer utifrån den lilla stadens logik, med en högre täthet, skala och blandning i särskilt utpekade lägen.
- Utvecklingen sker med stor hänsyn till befintliga kulturmiljövärden och omgivande närreklamationsområden.
- Kuststadens olika delar har olika karaktär och olika förutsättningar för komplettering och utbyggnad.

 Unika orter- Kuststaden

 Kommunikationer- Huvudstråk

Unika orter - Kustorter och by

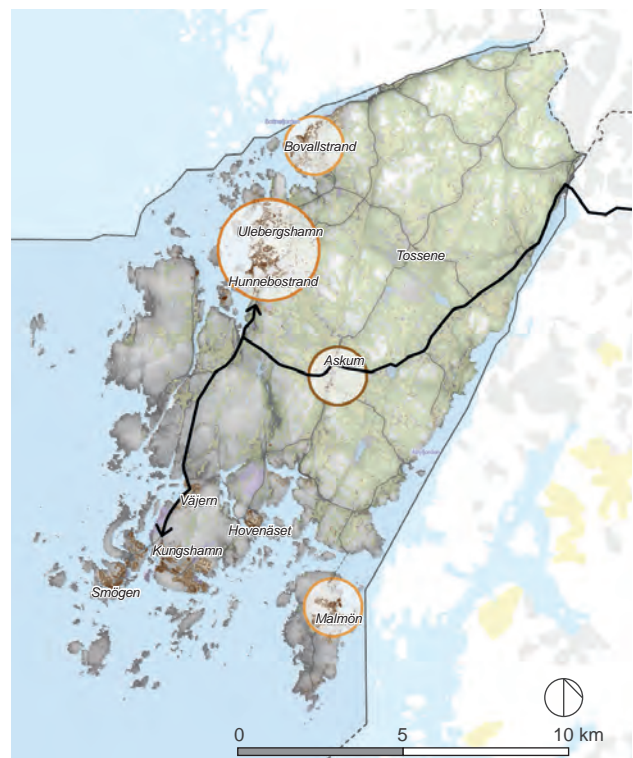
Hunnebostrand - Ulebergshamn utvecklas utifrån befintliga kvalitéer som en kustort.

- Utvecklingen sker med stor hänsyn till befintlig skala och kulturmiljövärden, där siluetten mot kusten har särskilt stor betydelse.

Bovalstrand bibehåller sina kvaliteter som mindre kustort och kompletteras utifrån befintliga förutsättningar. Särskild hänsyn tas till ortens kulturmiljövärden.

Bohus-Malmön bibehåller sina kvaliteter som mindre kustort med höga värden i det omgivande landskapet.

Askum blir en central by för utveckling av näringsliv och bostäder på landsbygden.

 Unika orter- Kustort

 Unika orter- Mindre kustort

 Unika orter- Central by

 Kommunikationer- Huvudstråk

Temastrategier

Nedan presenteras temastrategier med grundläggande inriktningar för sex olika områden.

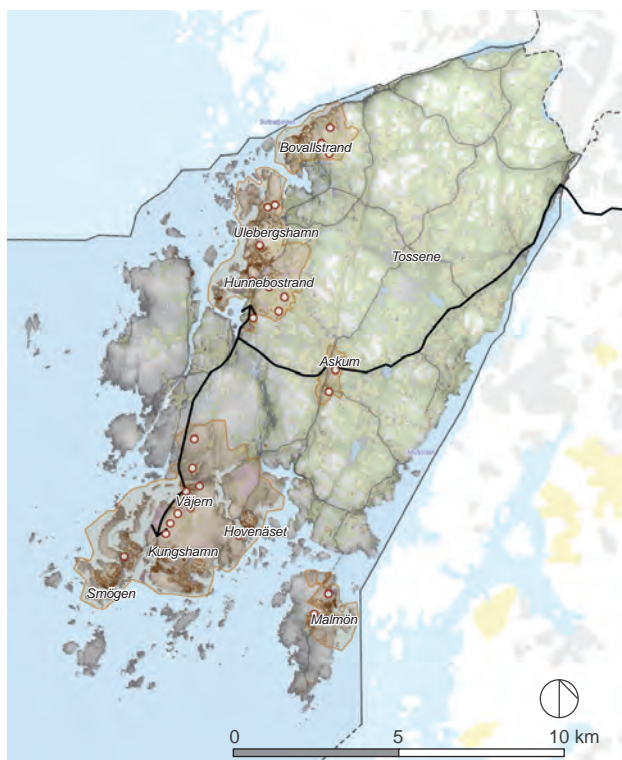
Boende

Översiktsplanen ska ge förutsättningar för en valfrihet i boende gällande:

- eget ägande och hyresrätt
- komplettering i befintliga miljöer och byggande i nya områden
- boende i tätort och på landsbygden
- boende i flerfamiljshus och enbostadshus
- en variation i skala och uttryck med hänsyn till landskapet och den omgivande bebyggelsen.

Utgångspunkten är att skapa förutsättningar för ett ökat helårsboende.

Potentialen i det befintliga bostadsbeståndet och delårsboende ska tas till vara.

- Bostäder- Bostadshus
- Bostäder- Bostadsutveckling
- Unika orter- Tätortszon

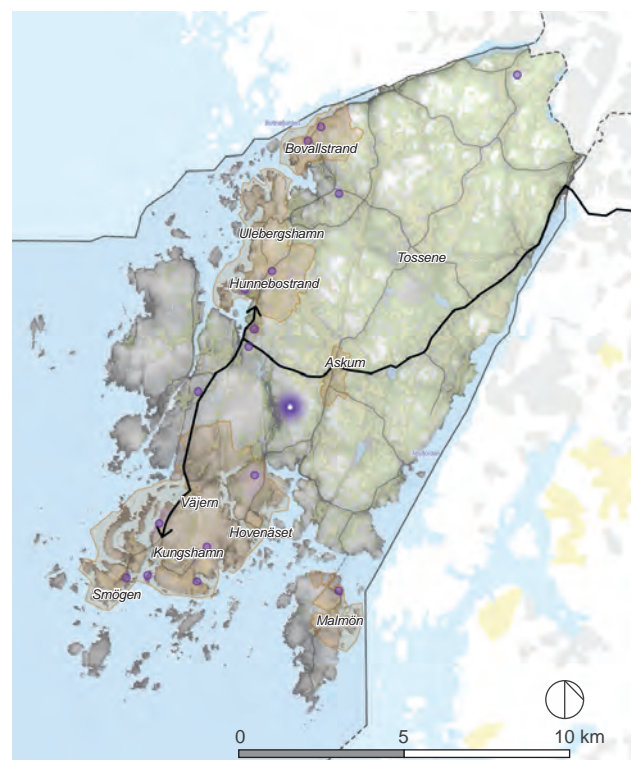
Näringsliv och verksamheter

Det ska finnas en god beredskap för olika typer av verksamheter inom kommunen:

- störande och icke störande
- transportintensiva med krav på goda kommunikationslägen
- servicebaserade med krav på en central placering eller attraktiv miljö.

Utveckling av verksamheter ska i första hand ske inom eller i anslutning till befintliga kluster.

Ett nytt större kluster för verksamheter ska etableras inom kommunen inom planeringsperioden.

- Verksamheter- Verksamhetsområde
- Verksamheter- Nytt verksamhetskluster
- Unika orter- Tätortszon

Besöksnäring

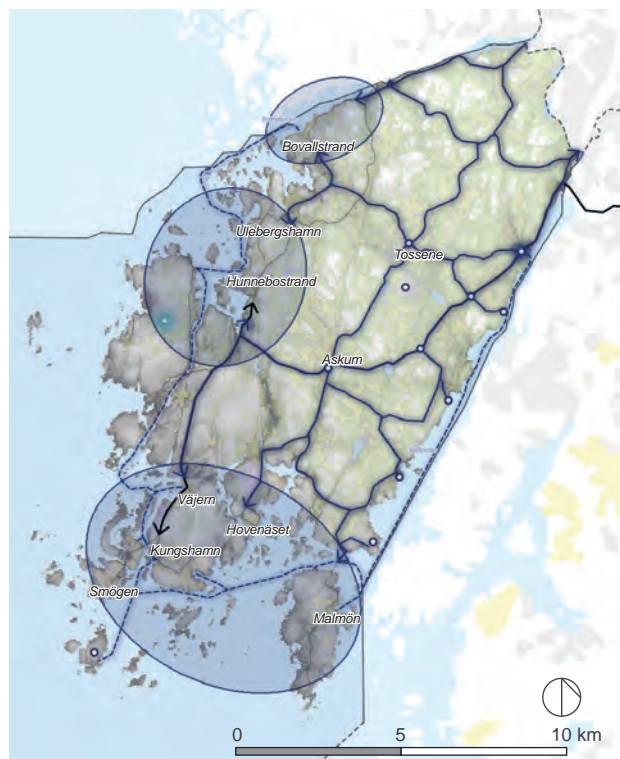
Besöksnäringen ska utvecklas balanserat med fokus på besök året runt och en större geografisk spridning.

Den östliga entrépunkten vid Nordens Ark kompletteras med en västlig entrépunkt för besökare vid Ramsvikslandet. Den västliga entrépunkten kopplas samman med Hunnebostrand.

Längs kusten kan en vidareutveckling ske inom de tre befintliga klustren för besöksnäring, det södra – Sotenäset och Bohus Malmön, det mellersta – Hunnebostrand och Ramsvikslandet och det norra – Bovallstrand och Bottnafjorden.

I det inre kulturlandskapet finns potential till utveckling kring ett befintligt nätverk och med utgångspunkt från mathantverk och naturupplevelser.

Det inre kulturlandskapet och besöksklustren längs kusten ska kopplas samman med fysiska strukturer som vägar, cykelleder, stigar och färjelinjer. Dessa stödjer samverkan mellan besöksnäringens aktörer.

- Kluster för besöksnäring
- Entrépunkt, tyngdpunkt för besöksnäring
- Ny entrépunkt för besöksnäring
- Knutpunkt för besöksnäring
- Nätverk för besöksnäring
- Möjlig färjekoppling

Service och fritid

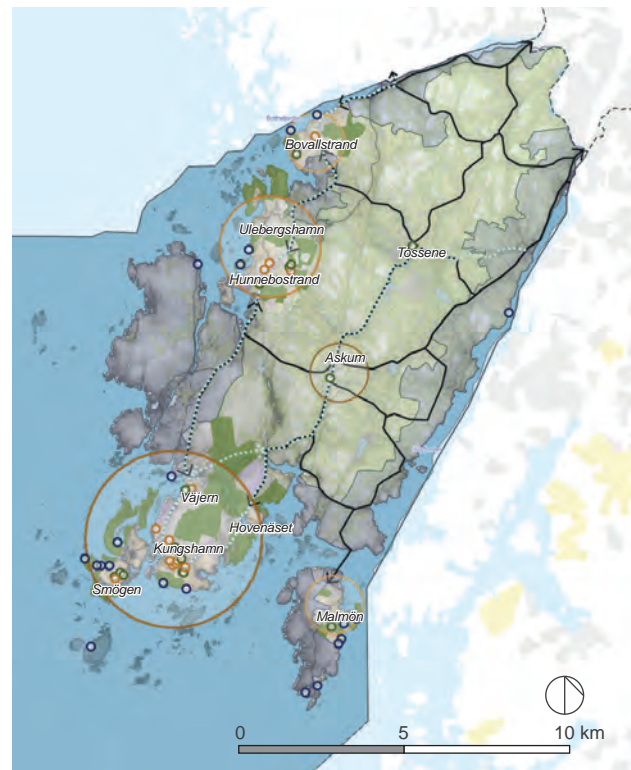
Kommunal service finns tillgänglig i kuststaden och i kustorterna.

Tillgänglighet till service och kultur från kommunens alla delar säkras med goda kommunikationer.

Kultur och service växer kring gemensamma mötesplatser för hela kommunen.

Ny service byggs ut i nära anslutning till och tillsammans med bostäder.

Alla kommuninvånare ska ha tillgång till kvalitativa områden för rekreation och friluftsliv nära bostaden.

○ Funktioner- Kommunhus, skola, vård

○ Funktioner- Kultur, idrott

○ Funktioner- Badplats

▭ Tätorter- Kuststad

▭ Mindre kustort

▭ Tätorter- Kustort

▭ Central by

— Kommunikationer- Lokal koppling

⋯ Kommunikationer- Cykelförbindelse

▭ Område för närrekreation

▭ Inre kustzon

▭ Yttre kustzon

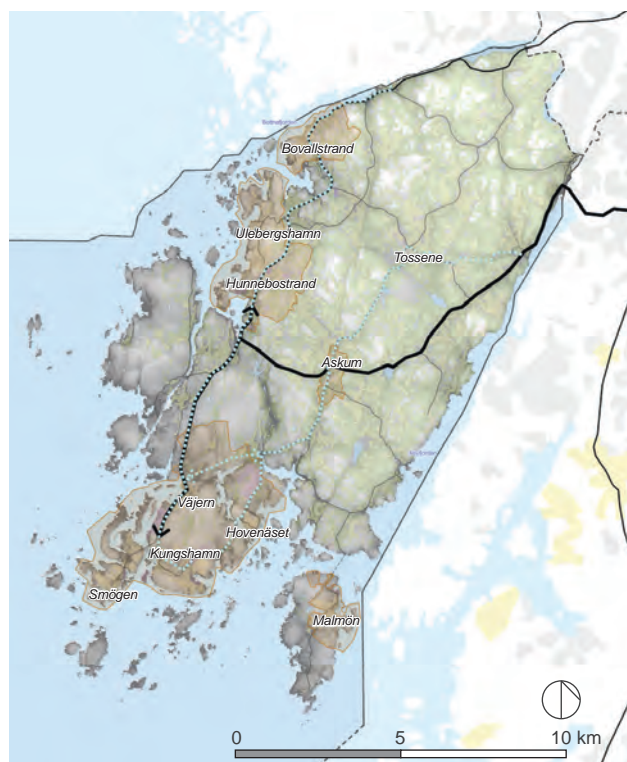
▭ Landsbygdszon

Kommunikationer

Väg 171 med kopplingar via Hunneborondellen är livsnerven för all kommunikation in till kommunens norra och södra delar.

Kommunens serviceorter, större bostadsområden och arbetsplatser knyts samman med ett säkert gång- och cykelvägnät.

Översiktsplanen ger förutsättningar för en tätare kollektivtrafik. Kollektivtrafiken bör anpassas för att stödja en framtida bebyggelsestruktur vilket innebär en bra turtäthet längs den västra sidan.

- ⋯ Kommunikationer- Cykelförbindelse
- Kommunikationer- Huvudstråk
- Kommunikationer- Mellankommunal koppling
- Tätorter- Tätortszon

Regionen

Sotenäs delar många viktiga frågor med grannkommunerna Lysekil, Munkedal och Tanum. Fortsatt samverkan ska ske kring frågor som rör kommunerna gemensamt, exempelvis infrastruktur, kollektivtrafik, näringslivs- och bostadsutveckling samt havsplanering.

Ett nytt större verksamhetskluster vid Askum är en potentiell regional motor och en blivande del av Sotenäs verksamheter med bas i maritima näringar.

- Regional tyngdpunkt
- Entrépunkt, tyngdpunkt för besöksnäringen
- Nytt verksamhetskluster
- Kommunikationer- Regional koppling
- Kommunikationer- Huvudstråk
- Kommunikationer- Mellankommunal koppling
- Tätorter- Tätortszon

Kommuntäckande markanvändning

I den här delen konkretiseras strategin i en redovisning av kommuntäckande mark- och vattenanvändning med tillhörande rekommendationer.

Mark- och vattenanvändning

Planförslaget täcker hela kommunens yta och visar hur kommunen ser på den framtida användningen av mark- och vattenområden.

Sammanfattning

Planen bygger på huvudscenariot gällande befolkningsutvecklingen där kommunen förväntas växa med fler arbetsplatser och boende. Flertalet av arbetsplatserna föreslås tillkomma i ett **större verksamhetsområde utanför tätorterna** som etableras sydväst om Askum.

Utvecklingen tillsammans med en pågående omvandling av bostäder från helårs- till delårsboende innebär att det finns behov av nya områden för främst bostäder, men även tillhörande service. Möjligt behov på lång sikt fram till år 2050 är uppskattningsvis upp till cirka 2000 bostäder för nya kommuninvånare beroende på tillväxt. Dessutom bedöms det finnas behov för ytterligare bostäder för att täcka upp för den omvandling som kontinuerligt sker från helårsboende till delårsboende. En växande befolkning innebär också att utbudet av service kan behöva utökas så det motsvarar funktioner som finns i en mindre stad med

exempelvis platser för utbildning, fler centrumbildningar och utvecklade grönområden.

Huvuddelen av bebyggelseutvecklingen ska ske inom och i anslutning till befintliga tätorter, markerade som tätortszoner i kartan. Inom tätortszonerna finns utrymme till komplettering inom befintliga bostadsområden, centrum, verksamhetsområden och småbåtshamnar, men även till utveckling i tidigare oexploaterade områden.

Sammantaget ges det i planen på lång sikt, och under förutsättning att alla utpekade områden är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, utrymme för upp till mellan ca 3000 och 3300 nya bostäder.

På landsbygden visas tre kategorier av områden. Inom områden för **landsbygdsutveckling** kan bostäder, mindre verksamheter och anläggningar för besöksnäring prövas. **Odlingslandskap** har generellt höga värden för natur- och kulturmiljövård. De har även betydelse för livsmedelsproduktion på lokal nivå. Inom dessa områden anges en mer restriktiv hållning till bebyggelseutveckling. Inom övrig **landsbygd** råder överlag ett lågt bebyggelsetryck. Inom dessa områden finns utrymme för en viss kom-

plettering med enstaka bostadshus i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

I **kustområden** finns generellt höga värden för naturvård, friluftsliv och kulturmiljö. Inom dessa områden anges en restriktiv hållning till bebyggelseutveckling.

Planförslaget visar utveckling av **cykelvägar/leder** som knyter samman orterna, **kompletteringar och justeringar av vägar** samt utveckling av **sammanhängande gångstråk**.

I havsområdet gäller fördjupningen **Blå ÖP**. Avgränsningen för Blå ÖP redovisas i kartan. De föreslagna tätortszonerna innefattar vattenområden i direkt anslutning till tätorterna. Inom dessa områden ersätter översiktsplanen Blå ÖP. I övrigt hänvisas till fördjupningen.

I området runt Åbyfjorden gäller **fördjupad översiktsplan för Åbyfjorden**. Huvuddragen i planen redovisas i kartan. Inom ett område runt **närcentra Lyckan** ger översiktsplanen ändrade ställningstagande i förhållande till fördjupningen. I övriga områden hänvisas till fördjupningen för detaljerade rekommendationer.

Områdesrekommendationer

Nedan beskrivs översiktsplanens sju huvudtyper för markanvändning - tätortszoner, landsbygdsutveckling, landsbygd - odlingslandskap, landsbygd, kust, vindbruk samt verksamhetsområde utanför tätort. De åtgärder som föreslås gällande mobilitet och områden med fördjupningar av översiktsplanen beskrivs också.

Tätortszon

Tätortszonerna omfattar befintliga tätorter och föreslagna tätortsutveckling. Som tätortszoner räknas Kungshamn, Smögen, Väjern och Hovenäset, den sammanhängande bebyggelsen på norra Bohus-Malmön, Hunnebostrand och Ulebergshamn, Bovallstrand samt Askum.

Inom tätortszonerna rymms bebyggelse, allmänna platser, närrekreationsområden, småbåtshamnar, ga-

tor och annan infrastruktur samt vattenområden som har betydelse för tätortens funktion.

Särskilt utpekade utvecklingsområden finns inom varje tätortszon.

Inom tätortszoner bedöms prövning i detaljplan för huvuddelen av tillkommande bebyggelse och tillkommande bygglovspliktiga anläggningar vara lämplig. Beskrivningarna för respektive utvecklingsområde är vägledande. För förfrågningar utanför utvecklingsområden ska en allmän lämplighetsbedömning göras med stöd i respektive tätortsområdes utvecklingsinriktning.

Detaljerade förslag för utvecklingsområden och utvecklingsinriktningar samt konsekvenser av den föreslagna utvecklingen för respektive tätort redovisas under fliken ”Markanvändning, tätort”

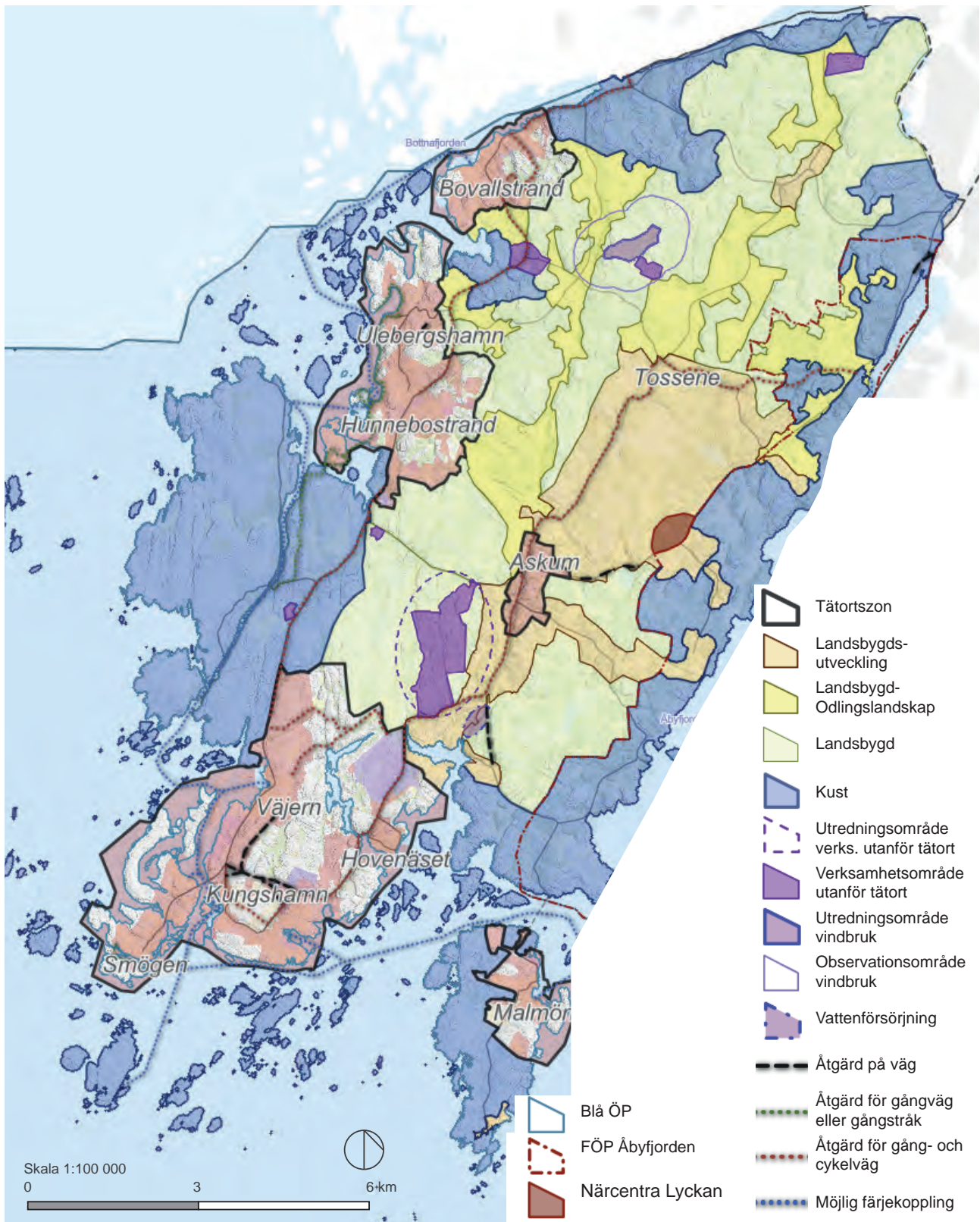
Landsbygdsområden

Landsbygdsutveckling

Områden för landsbygdsutveckling innefattar bland annat områden med byar, bebyggelsegrupper, spridd bebyggelse, natur- och jordbruksmark, golfbana och kulturmiljöer. Områdena ligger i anslutning till befintlig infrastruktur.

Inom områden för landsbygdsutveckling finns förutsättningar för komplettering och utveckling av bostäder, mindre verksamheter och besöksnäring längs med befintliga vägar. Servicen på landsbygden är till stora delar begränsad liksom tillgången till kollektivtrafik och säkra cykelvägar. Inom utpekade landsbygdsutvecklingsområden bedöms det därför vara lämpligt med en komplettering med enstaka bostadshus, mindre grupper med bostäder samt byggnader eller mindre anläggningar för besöksnäring. Närhet till kollektivtrafik och serviceorter kan motivera en utveckling med bebyggelse i grupper. Ny bebyggelse bör inte tillkomma på den produktiva jordbruksmarken. Stor hänsyn ska tas till kultur- och naturmiljövärden.

För mer detaljerad beskrivning och rekommendationer se respektive objekt i mark- och vattenanvändningskartan.

Kommuntäckande mark- och vattenanvändning

Landsbygd- odlingslandskap

Inom landsbygdsområden med odlingslandskap finns jordbruksmark med omgivande bebyggelse och naturmark. Områdena har ett visst värde för livsmedelsproduktion, framförallt på lokal nivå. Odlingslandskapet har en lång historisk kontinuitet och delar av områdena är rika på fornlämningar. Landskapsrummen är väl avgränsade och bebyggelsen är placerad mellan jordbruksmarken och den omgivande naturen. Naturvärden finns ofta i randzonen mellan jordbruksmark och natur.

Inom odlingslandskapet kan nya enstaka bostäder och mindre grupper av bostäder prövas. Ny bebyggelse bör inte tillkomma på den produktiva jordbruksmarken. Stor hänsyn ska tas till natur- och kulturmiljövärden.

För mer detaljerad beskrivning och rekommendationer se respektive objekt i mark- och vattenanvändningskartan.

Landsbygd

De inre delarna av kommunen kännetecknas av ett småbrutet och kuperat odlingslandskap varierat med skogspartier och rena bergsområden. Spridd bebyggelse finns i alla dessa områden.

En fortsatt komplettering kan ske i liten skala i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur.

För mer detaljerad beskrivning och rekommendationer se respektive objekt i mark- och vattenanvändningskartan.

Kustområden

Inom kommunens kustområden finns höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Områdena har även ett stort värde för besöksnäringen. Delar av kustområdena har områdesskydd, medan andra utgör naturpräglade landskapsrum som skiljer orterna från varandra.

Inriktningen är en restriktiv hållning mot bebyggelse och andra åtgärder i kustområden. Naturvårdens, friluftslivets och kulturmiljövårdens intressen ska prioriteras. Ny bebyggelse eller anläggningar som kan försvåra området nyttjande för friluftslivet eller som kan skada området värden för naturvård,

friluftsliv och kulturmiljövård bör inte tillkomma. Inom delar av området kan enstaka hus prövas i anslutning till befintlig bebyggelse, i andra delar kan byggnader och anläggningar för friluftsliv och besöksnäring tillkomma.

För mer detaljerad beskrivning och rekommendationer se respektive objekt i mark- och vattenanvändningskartan.

Vindbruk och annan teknisk försörjning

Två typer av områden beskrivs i detta avsnitt: ett vindbruksområde med tillhörande påverkanszon och ett utredningsområde för vattenförsörjning.

Utredningsområde för vindbruk och observationsområde för vindbruk

Inom utredningsområde för vindbruk kan utbyggnad av upp till tre verk prövas. Den utpekade lokaliseringen inom störningsområde för Valla stenbrott bedöms vara lämplig med hänsyn till att den totala bullerpåverkan begränsas.

Vid prövning av utbyggnad av vindkraft ska hänsyn tas till värdefulla kulturmiljöer. Bland annat finns fasta fornlämningar i området Heljeröd-Hogsäm. Hänsyn ska även tas till påverkan på miljön runt Tosene, som ligger inom riksintresse för kulturmiljövård enligt Miljöbalkens 3 kapitel.

Kring vindbruksområdet redovisas ett observationsområde. Inom denna skyddszon är uppförande av ny bebyggelse olämplig då påverkan av buller, skuggeffekter och reflexer från eventuellt kommande vindkraftverk kan bli stor.

Vattenförsörjning

Området visar ett möjligt läge där vattenintag till verksamhetsområde sydväst om Askum eller annan teknisk anläggning för vattenförsörjning kan utredas. Anläggningar ska i så hög grad som möjligt ligga dolda.

Verksamhetsområde utanför tätort

Områden för verksamheter. Områdena utgörs av befintliga verksamhetsområden utanför tätort samt ett nytt verksamhetsområde sydväst om Askumskrysset. Merparten av områdena ligger nära kommunens större vägar och bedöms ha goda förutsättningar för etablering av transportintensiva verksamheter.

Inom verksamhetsområde utanför tätort bedöms prövning i detaljplan för tillkommande bebyggelse och tillkommande bygglovspliktiga anläggningar vara lämplig.

För mer detaljerad beskrivning och rekommendationer se respektive objekt i mark- och vattenanvändningskartan.

Mobilitet

Åtgärd gällande väg

Utpekade vägsträckor eller möjliga vägsträckor där förbättrad vägstandard, nya vägdragningar, åtgärder gällande översvämning eller skred och risk föreslås. Se respektive delobjekt för mer detaljerad beskrivning.

Åtgärd gällande gång- och cykelväg

Utpekade sträckor där åtgärder gällande en ökad standard för gång- och cykeltrafik föreslås. Åtgärderna kan röra nya cykelvägar, cykelleder eller förbättrad standard genom exempelvis separation från biltrafik genom anläggandet av egen vägbank eller område. Se respektive delobjekt för mer detaljerad beskrivning.

Åtgärd gällande gångväg eller gångstråk

Stråk eller sträckor där en utveckling av gångvägar, gångstråk eller leder som knyter samman orterna i sammanhängande gångstråk föreslås utvecklas, förstärkas eller förbättras. Se respektive delobjekt för mer detaljerad beskrivning.

Möjlig färjekoppling

Möjlig båtled. Syftet med båtleden är att avlasta vägsystemet under sommartid och att stärka besöksnäringen.

Fördjupningar av översiktsplanen

Blå ÖP

Blå ÖP bedöms vara fortsatt aktuell. I de områden som överlappas av tätortszoner görs utvecklade ställningstaganden vad gäller småbåtshamnar. Se de respektive delområde under fliken markanvändning, tätorter. För alla öar som ingår i Blå ÖP gäller områdestypen kust.

Fördjupad översiktsplan Åbyfjorden

Fördjupad översiktsplan Åbyfjorden bedöms vara fortsatt aktuell till större delen. Inom avgränsningen för fördjupningen redovisas markanvändningen övergripande i kartan. Markområdena ligger huvuddel inom områdestyperna kust, odlingslandskap och landsbygdsutveckling.

FÖP Åbyfjorden - Närcentra Lyckan

Inom område närcentra Lyckan tas nytt ställningstagande i översiktsplanen jämfört med fördjupningen av Åbyfjorden. Det nya ställningstagandet innebär att närcentrat får ett något större utbredningsområde än vad som anges i fördjupningen. Området närcentra Lyckan är markerat i kartan. Inom området gäller rekommendationer enligt den kommuntäckande markanvändningskartan istället för de rekommendationer som finns angivna i den fördjupade översiktsplanen för Åbyfjorden.

Övriga hänsyn

I avsnittet beskrivs de regler och rekommendationer som gäller inom kommunen vid prövning av bygglov och förhandsbesked utanför detaljplanelagda områden och som underlag då detaljplaner upprättas.

Reglerna är juridiskt fastlagda bestämmelser. Rekommendationerna grundas på kommunala ställningstaganden i olika beslut, på tillämpningar av lagstiftningen och på rekommendationer från andra myndigheter.

Regler

Under de fyra första rubrikerna; plan- och bygglag, miljöbalk, kulturmiljölag och väglag, visas de regler och bestämmelser som kommunen ska förhålla sig vid förfrågningar om nybyggnad och planläggning och andra förändringar i mark- och vattenanvändningen.

Övriga rekommendationer

Under de tre sista rubrikerna; risk, energi och avlopp och kulturmiljö, visas de rekommendationer som kommunen ska förhålla sig vid förfrågningar om nybyggnad och planläggning och andra förändringar i mark- och vattenanvändningen.

Regler enligt plan- och bygglagen

Område med detaljplan

Reglering av markens användning och av bebyggelsen sker genom detaljplan. Äldre planer som stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller som detaljplaner. Utbyggnad och förändringar ska ske enligt respektive detaljplans bestämmelser så länge detaljplanen inte ändras.

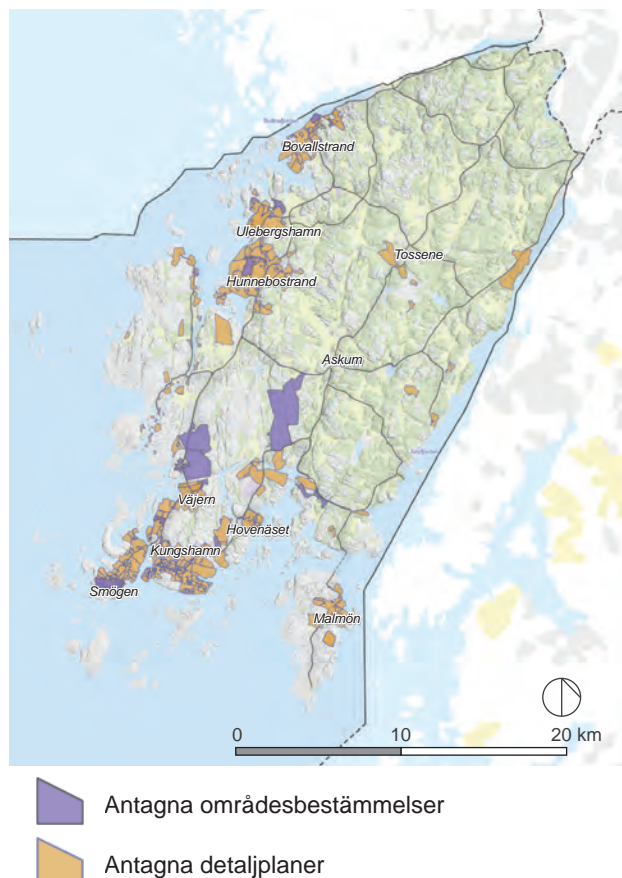
Huvuddelen av bebyggelsen i tätortszonerna ligger inom detaljplan, undantaget är Askum som saknar detaljplan. Det finns också detaljplaner för områden vid Tossene, Åby Säteri och Nordens Ark samt på ett par platser till i kommunen.

I ett antal områden föreslås en förändrad markanvändning inom detaljplanelagda områden. I dessa områden behöver ny detaljplan upprättas eller en ändring av detaljplanen göras.

Område med områdesbestämmelse

Reglering av markens användning och av bebyggelsen sker genom områdesbestämmelser. I områdesbestämmelser får kommunen reglera grunddrag gällande mark- och vattenanvändning i området. Ytor för gemensam användning och storlek gällande fastigheter och bruks- respektive byggnadsarea för fritidshus kan också regleras genom områdesbestämmelser.

Mark med områdesbestämmelser finns främst på Ramsvikslandet och runt Sotekanalen.

Allmän lämplighetsprövning

Vid prövning av bygglov och förhandsbesked för nyttillkommande bebyggelse utanför detaljplan, ska lokaliseringsprövning ske utifrån allmän lämplighetsbedömning enligt 2 kapitlet plan- och bygglagen och rekommendationerna i denna översiktsplan.

Vid lokaliseringsprövningen ska, förutom rekommendationerna i denna översiktsplan, också beaktas allmänna intressen som möjligheterna att lösa vatten- och avlopp, tillfart med mera.

Byggnader ska utformas och placeras med hänsyn till stads- och landskapsbilden samt till natur- och kulturvärden på platsen. Det innebär bland annat att bebyggelse som har påtaglig siluettverkan eller som kräver omfattande markarbeten som ger avtryck på landskapsbilden ska undvikas. Hänsyn bör även tas till

befintliga element i landskapet såsom ägoslagsgränser, topografi, vägar, vegetationsridåer och stenmurar vid avgränsning av fastigheter.

Bebyggelse ska också utformas och placeras så att den inte medför fara eller olägenheter för omgivningen.

Det finns verksamheter inom kommunen med skyddsavstånd. Bedömningar av skyddsavstånd och påverkan på kringliggande miljöer granskas och bedömningar görs vid prövning av bygglov och detaljplaner.

Regler enligt miljöbalken

Strandskyddsområde

Strandskydd gäller längs kusten, sjöar och vattendrag. Syftet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Naturreservat

Särskilda föreskrifter gäller för naturreservat och skötselplaner finns upprättade.

Natura 2000-område

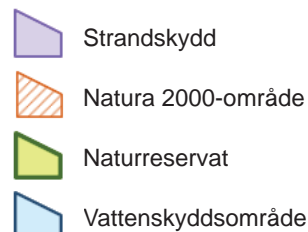
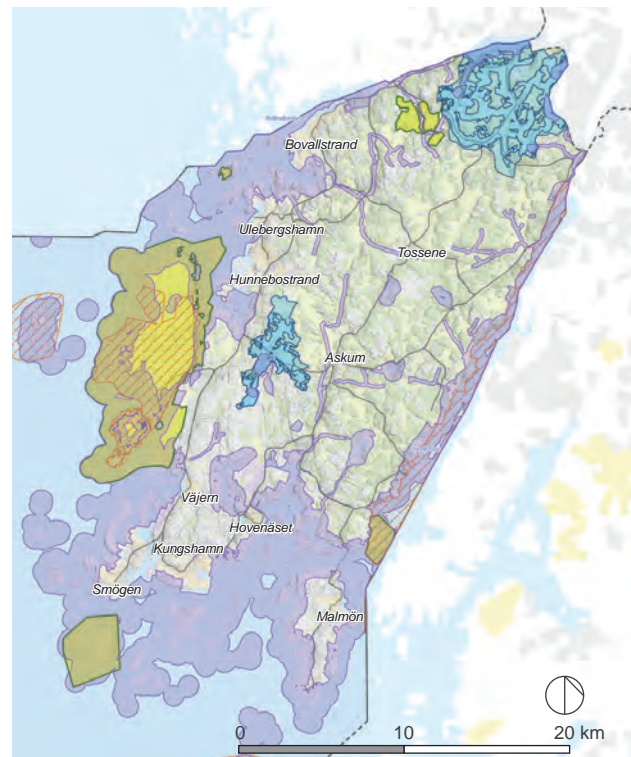
Länsstyrelsens tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000- område. Detta kan också gälla åtgärder utanför Natura 2000- området som riskerar att ge en betydande påverkan. Åtgärder som kan skada ett Natura 2000- område får inte utföras.

Vattenskyddsområde

Vattenskyddsområden är till för att skydda en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. Särskilda föreskrifter gäller i inre och yttre skyddszoner runt vattenskyddsområden.

Artskydd

Artskydd regleras av artskyddsförordningen och gäller över hela landskapet.

Biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- eller vattenområden som utgör värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Det finns två olika former av biotopskyddsområde. Den ena typen är områden som länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen beslutar ska utgöra ett biotopskyddsområde. Den andra formen av utgörs av små biotoper i landskapet som generellt omfattas av biotopskydd.

Regler enligt kulturmiljölagen

Fornlämningar

Det är förbjudet enligt 2 kap Kulturmiljölagen (KML) att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat

- Statligt byggnadsminne
- Kyrkligt kulturminne
- Fornlämning punkt (registrerat objekt)
- Fornlämning linje (registrerat objekt)
- Fornlämning yta (registrerat objekt)

sätt ändra eller skada en fornlämning. Länsstyrelsen prövar ansökningar om tillstånd att undersöka och ta bort fornlämningar.

Byggnadsminne

Det är förbjudet enligt 2 kap Kulturmiljölagen (KML) att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Länsstyrelsen prövar ansökningar om tillstånd att undersöka och ta bort fornlämningar.

- Statlig väg inom detaljplan
- Statlig väg utanför detaljplan, 30 m bebyggelsefritt avstånd
- Statlig väg utanför detaljplan, 12 m bebyggelsefritt avstånd

Kyrkliga kulturminnen

Samtliga kyrkobyggnader som uppförts innan 1940 och sådana kyrkobyggnader som tillkommit efter 1939 och som Riksantikvarieämbetet beslutat har högt kulturhistoriskt värde, får enligt 4 kap KML inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd från länsstyrelsen. Samtliga sju kyrkor i Sotenäs kommun omfattas av den generella tillståndsplikten.

Regler enligt väglagen

Utökad tillståndsplikt

Generellt gäller bebyggelsefritt avstånd på 12 meter på ömse sidor om statliga vägar.

För vägarna 171 och 174 gäller utökad tillståndsplikt på 30 meter enligt väglagens § 47. Inom ett avstånd av 30 meter på ömse sidor vägområdet får

inte utan länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar som kan inverka menligt på trafiksäkerheten.

Den utökade tillståndsplikten gäller utanför detaljplanlagt område längs aktuella vägsträckor.

Risk

Geoteknik och skredrisker

Geotekniska säkerhetsfrågor såsom skred, erosion, översvämning, bergras och blocknedfall ska beaktas i varje detaljplan. En bedömning av säkerhetsriskerna ska göras och planförslaget ska anpassas till de geotekniska förhållandena. Eventuella krav på åtgärder eller hänsynstaganden ska redovisas som planbestämmelser.

I bygglovsprocessen ska en generell bedömning göras kring de geotekniska förhållandena. I de fall en uppenbar risk finns för att de geotekniska förhållandena påverkar byggnationen negativt ska bygglovet föregås av en geoteknisk utredning. I de fall där de geotekniska förutsättningarna kan utgöra ett problem vid byggnation ska en geoteknisk utredning och tillfredsställande tekniska lösningar redovisas vid byggsamråd.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB har genomfört en översiktlig stabilitetskartering för Sotenäs kommun år 2014. I karteringen ges rekommendationer om var detaljerad stabilitetsutredning bör utföras och var en översyn av tidigare utredningar och stabiliserande åtgärder rekommenderas. Rekommendationerna redovisas i kartan och ska beaktas vid planering av nya områden och i kommunens arbete med riskhantering.

Översvämning och höga vattenstånd

Längs kuststräckan finns lågt belägna områden som riskeras att översvämmas till följd av den globala havsvattennivåhöjningen i kombination med allt kraftigare vindar.

Vid planering i översvämningshotade områden tillämpar kommunen Länsstyrelsens rekommendationer för säkerhetsnivåer avseende stigande vatten.

Översiktlig stabilitetskartering

- ◆ Tillståndspliktig verkksamhet (Lst)
- ▭ Översiktlig stabilitetskartering- utredningsområde
- ▨ Otillräckligt utrett
- ▭ Detaljerad stab-utredning rekommenderas
- ▨ Detaljerad stab-utredning spec angeläget
- ▭ Översyn av tidigare utredning rekommenderas
- ▨ Översyn av tidigare utredning spec angeläget
- ▭ Förutsättningar för skred i finkorning jordart
- ▭ Översvämningrisk- lågpunkter
- ▭ Stigande vatten, säkerhetsnivåer +2,2/+2,7/+3,2
- Regional kraftledning
- Sekundär transportväg för farligt gods

Säkerhetsnivåer för Sotenäs enligt stigande vatten - faktablad kusten (Version 2.0) redovisas i kartan.

Vid planering av nya bebyggelseområden och infrastruktur ska risken för översvämning vid skyfall beaktas. Lågpunkter redovisas i kartan. Vid planeringen är det viktigt att nyttja lågpunkter rätt och att säkerställa att det inte skapas instängda områden. Tillgänglighet och möjlighet till evakuering av områden behöver också beaktas. I områdesrekommendationer tillhörande mark- och vattenanvändningskartan beskrivs områden där det finns en känd skyfallsproblematik som behöver hanteras i den kommande planeringen, men skyfall behöver beaktas i all planering.

Transporter av farligt gods

Vägarna 171, 174 söder om Hunneborondellen och 872 är rekommenderade sekundära transportleder för farligt gods.

Kommunen tillämpar Länsstyrelsens riskpolicy som anger att risker kopplat till transporter med farligt gods ska beaktas vid planering inom 150 meter från utpekade transportleder.

Vid prövning av ny bebyggelse eller förändrad markanvändning intill stråk där farligt gods transporteras, behöver särskilda säkerhetsrisker beaktas för att undvika att människor och egendom kommer till skada vid en eventuell olycka.

Kraftledningarna

I kartan pekade de större kraftledningarna inom kommunen ut. Det finns inga fastlagda rekommendationer om minsta tillåtna avstånd till högspänningsledningar. Svenska Kraftnät har en policy vid planering av nya växelströmsledningar som utgår från att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas stadigvarande inte ska överstiga 0,4 mikrottesla.

Höjdbegränsningar med hänsyn till luftfart

Sotenäs kommun berörs av influensområdet för hinderflygplatser för Säve, Trollhättan och Såtenäs flygplats.

Lokalisering av byggnader eller andra objekt högre än 20 meter inom influensområdena för flygplatser ska samrådas med respektive flygplats. Alla bygg-

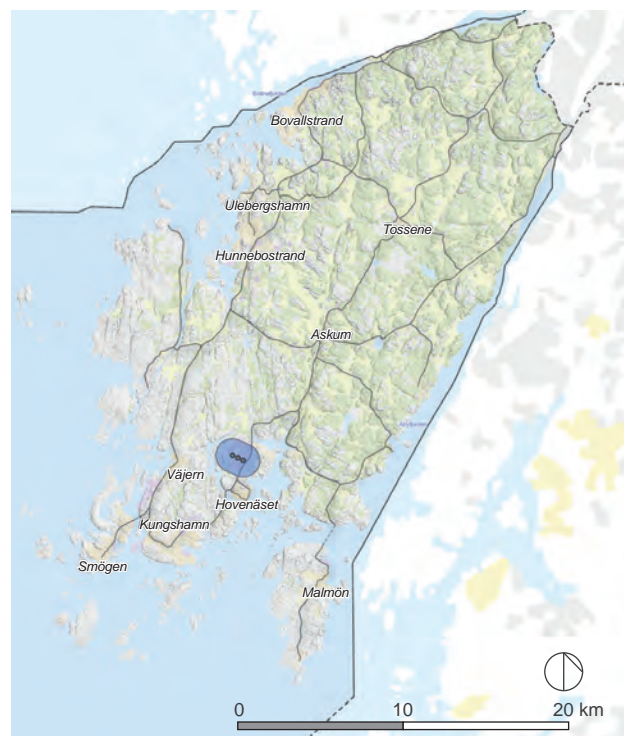
nadsobjekt högre än 20 meter över mark- eller vattenytan ska dessutom remitteras till Luftfartsverket. Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Höjdbegränsningar med hänsyn till totalförsvaret

Samtliga ärenden som rör höga objekt, högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse alternativt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, ska också remitteras till Försvarsmakten. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250000.

Energi Solceller

I tätortsområdena och kustområdena kan mindre solcellsanläggningar, exempelvis taktytor prövas utifrån en allmän lämplighetsbedömning. I de kulturmiljöhistorisk inventerade områdena och i övrigt

● Befintligt vindkraftverk

■ Skyddszon 500 meter

utpekade miljöer av kulturhistoriskt intresse ska en särskild bedömning göras utefter påverkan på såväl byggnad och omgivning.

I landsbygdsområdena kan det vara lämpligt med större anläggningar på mark eller ekonomibygnader.

I verksamhetsområden inom och utanför tätorterna kan det vara lämpligt med större anläggningar på tak.

Vindbruk och våkraft

Ett vindbruksområde finns utpekat i den kommuntäckande markanvändningen. Vindkraftsanläggningar bedöms generellt ha en så stor omgivningspåverkan att andra placeringar än redan uppförda verk och det angivna vindbruksområdet inte är lämpligt. Om prövning görs av nya vindkraftverk bör samråd genomföras mellan vindkraftsbolag och berörda radiolänkoperatörer för att minimera störningsriskerna. Runt de redan uppförda verken på Hogenäset visas en zon runt verken på 500 meter där risken för bullerstörningar är stor.

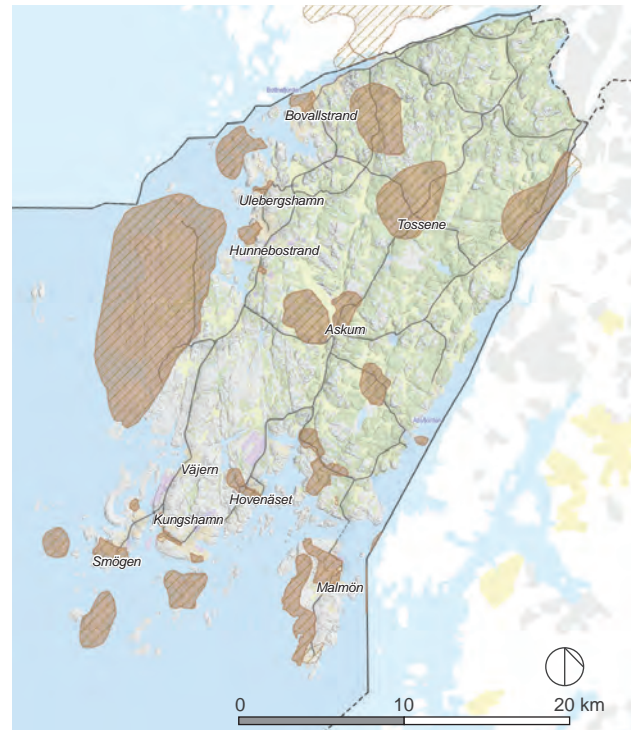
I Blå ÖP finns ett antal områden utpekade för energiutvinning. Blå ÖP bedöms vara fortsatt aktuell och de ställningstaganden som finns i denna gäller fortsatt.

Kulturmiljö

I kartan pekas de områden ut som inventerades 2010 i ett kulturmiljöhistoriskt underlag för översiktsplanen. Inventeringen genomgår en revidering. Förslag till nya avgränsningar och ett nytt område redovisas i kartan. Underlaget utgör stöd och råd i plan- och bygglovsärenden.

Områdena i underlaget beskrivs på tre vis, dels en allmän områdesbeskrivning med historik, dels en beskrivning av kulturhistoriska kvalitéer och värden och slutligen en rekommendation ur kulturmiljöhistoriskt hänseende. Så som rekommendationen är utformad i underlaget ges både förslag till fortsatt arbete samt ges en beskrivning av de byggnader eller områden som är särskilt viktiga att ta hänsyn kring ur kulturmiljöhistoriskt hänseende.

Det är framför allt det sistnämnda som är av intresse när en ny detaljplan ska tas fram eller när föränd-

- Kommunalt kulturmiljöunderlag, förslag 2022
- Kommunalt kulturmiljöunderlag (2010)

ringar av en detaljplan ska göras. Underlaget kan då tjäna som ett av de underlag som behövs för att finna lämplig utformning för område eller bebyggelsen i fråga. Underlaget är även ett kunskapsunderlag för att se om det finns behov av och hur bestämmelser ska formuleras kring värnande av kulturmiljöhistoriska värden i en detaljplan.

Enligt byggnadsnämndens beslut 2017-09-07 är utpekade områden i kulturmiljöunderlaget från 2010 att betrakta som bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från kulturhistorisk synpunkt och som då ej får förvanskas enligt 8 kap 13 § i PBL. Det innebär i praktiken att bygglovsbefriade åtgärder kräver lov.

Förutom de inventerade områdena har kommunen arbetat fram ett bebyggelsevårdsdokument samt ett gestaltningsprogram för kulturhistoriskt värdefulla kustsamhällen som ytterligare stöd och hjälp vid förändringar i den befintliga miljön.

Mer information finns på Sotenäs kommuns hemsida: Kulturhistoriska byggnader och kulturmiljöer.

Genomförande - fortsatt arbete

I arbetet med översiktsplanen och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning har ett antal frågor som behöver fördjupas eller arbetas vidare med identifierats.

Många av dessa frågor besvaras genom dokument eller åtgärder som antingen tas fram eller genomförs vid behov eller efter krav i lagstiftningar och med bestämda tidsintervall.

Ett återkommande moment i översiktsplaneringen är en planeringsstrategi som ska tas fram senast 24 månader efter ett ordinarie val, om inte kommunfullmäktige antar en ny översiktsplan. I samband med att planeringsstrategin eller att en ny översiktsplan tas fram föreslås även att några andra återkommande moment görs.

För de delar av översiktsplanen som innebär en utveckling av kommunens tätorter kommer den vanligaste åtgärden med sikte på ett konkret genomförande vara framtagande av en detaljplan. För prövningar av utbyggnad utanför tätort tjänar översiktsplanens områdesrekommendationer som ett stöd.

Generellt är det kommunfullmäktige som fattar beslut om de handlingar som nämns i avsnittet, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Nygatan, Kungälv.

Utblick från Tummlaren över Västerviks hamn

Planeringsstrategi

En planeringsstrategi tas fram av kommunen i början av de mandatperioder då ingen ny översiktsplan antas. Planeringsstrategin ska enligt plan- och bygglagen antas av kommunfullmäktige senast 24 månader efter ett ordinarie val. En planeringsstrategi behöver inte tas fram om kommunfullmäktige antagit en ny översiktsplan inom samma tidsperiod.

För Sotenäs kommun innebär det att en placeringsstrategi ska antas av kommunfullmäktige någon gång mellan 2026 och 2028, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs. Antas ingen planeringsstrategi under denna tid upphör översiktsplanen att vara aktuell.

Planeringsstrategin ska behandla två punkter:

1. Ta ställning till:
 - Ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet,
 - Kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering.
2. Bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven gällande att redovisa:
 - Grunddragen om mark- och vattenanvändning.

- Hur den byggda miljön ska användas utvecklas och bevaras. Hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.
- Hur kommunen anser att gällande miljö kvalitetsnormer ska följas.
- Hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
- Hur kommunen avser ta hänsyn till och samordnas med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling i kommunen.
- Hur kommunen avser ta hänsyn till och samordnas med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling i kommunen.
- LIS-områden
- Kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.
- Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Kungshamn, korsningen mellan Skolgatan och Rosengatan.

Återkommande arbete

Visionsarbete (vid behov, återkommande)

Kommunens vision är grundläggande för översiktsplanen. Förändringar av visionen kan innebära att översiktsplanen blir inaktuell och att en ny översiktsplan ska tas fram.

Visionsarbetet är politiskt styrt och ska tas fram återkommande då behov uppstår. Visionen antas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Bostadsförsörjningsprogram (mandatperiod)

Varje kommun ska ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen enligt lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar. Riktlinjer ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Då bostadsförsörjningsfrågan och översiktsplanen är tätt sammanbundna bör riktlinjerna bearbetas i samband med antingen att planeringstrategin eller en ny översiktsplan tas fram.

VA-plan (mandatperiod)

VA-planen utgörs av flera olika underliggande planer och strategier. Under den första mandatperioden som översiktsplanen gäller kommer en VA-plan arbetas fram för kommunen. VA-planen kommer innehålla VA-strategi, VA-översikt, Vattenförsörjningsplan och en tillfällig handlingsplan för att hantera reningskapacitet i samband med samhällsutbyggnad. Den sistnämnda planen är av särskild vikt att ta fram för kunna visa att den samhällsutbyggnad som föreslås kan hanteras fram tills ytterligare reningskapacitet tillförts inom kommunen.

Av VA-planens dokument är VA-strategin grundläggande och en aktualisering av VA-strategin bör därför utföras vart fjärde år. De övriga ingående dokumenten uppdateras efter behov.

Då VA-frågorna är tätt sammanbundna med vad översiktsplanen föreslår bör VA-strategin bearbetas i samband med antingen att planeringstrategin eller en ny översiktsplan tas fram. VA-planen och dess underliggande dokument antas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Kulturmiljöunderlag (vid ny översiktsplan)

Kulturmiljöfrågorna är av särskild vikt i Sotenäs kommun och det finns ett bra kunskapsunderlag framtaget. De grundläggande värdena som beskrivs i underlaget finns ofta kvar över tid men små förändringar kan ske. Det underlag som används inom kommunen "Kulturmiljöer i Sotenäs kommun" bör för varje ny översiktsplan ses över och bedömas avseende aktualitet och gränser vid behov justeras. Beslut om dessa ändringar bör följa översiktsplanen beslut, det vill säga att de kommer ingå i kommunfullmäktiges beslut om att anta översiktsplanen och att kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Naturvårdsplan (vid ny översiktsplan)

Det finns ett behov av att ta fram en naturvårdsplan för kommunen (se fliken särskilda behov). När kommunen tagit fram detta underlag bör det på samma sätt som för kulturmiljöunderlaget följa med kommande översiktsplanarbeten. Kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Näringslivsstrategi (mandatperiod)

Näringslivet är av stor vikt för kommunen och det bör därför göras regelbundna översyner av näringslivsstrategin. Besöksnäringen kan ses som en del näringslivet i kommunen och bör behandlas inom ramen för arbetet med näringslivsstrategin. Kommunfullmäktige antar näringslivsstrategin, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Åbyfjorden

Särskilda behov

Naturvårdsplan

Kommunen saknar en övergripande plan där naturvårdsfrågorna hanteras samlat. Det finns ett behov av ett aktuellt kunskapsunderlag där naturvärden beskrivs och riktlinjer för hur värden sammankopplade med den blå- och gröna strukturen i kommunen kan bevaras och utvecklas. Frågorna bör hanteras i en naturvårdsplan och ett färdigt underlag bör finnas framme senast i samband med nästa översiktsplanarbete. Kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Mobilitetsåtgärder

De åtgärder som beskrivs inom ramen för den övergripande mobilitetsutredningen bör bearbetas vidare inom kommunens olika förvaltningar. Åtgärderna spänner från övergripande till detaljnivå och det kan vara svårt att greppa hela perspektivet på såväl politiker-, tjänsteperson eller utförarnivå.

Ett uppföljningsarbete bör ske. Av arbetet bör ytterligare åtgärder, förutom de nyckelåtgärder som passar in på översiktlig nivå, bedömas om de ska arbeta vidare med. Det bör också framgå vem som

har ansvar för genomförande och var beslut ska tas, arbetet berör till största del samhällsbyggnadsförvaltningen men även andra förvaltningar. Detta arbete samordnas med fördel med framtagande av andra handlingar såsom cykelstrategi och mobilitetsstrategi. Kommunstyrelsen ser till att uppföljande arbete sker.

Klimatanpassningsplan

Översiktsplanen bedöms ge en något bättre vägledning och stöd i arbetet med klimatiförändringar och klimatanpassningsåtgärder. Kommunen saknar dock en klimatanpassningsplan eller liknande handling. Frågor som bör besvaras är exempelvis hur risker för skred, ras och översvämning hanteras inom befintliga miljöer, inklusive områden med kulturmiljöhistoriska värden. En del klimatanpassningsåtgärder har också bäring på riskanalysarbete eller arbete med VA-plan som redan sker i kommunen. En samordning bör ske dels för att se om frågorna behöver utredas separat men även för att undvika dubbelarbete. Kommunstyrelsen ansvarar för arbetet.

Handlingsplan för hantering av äldre detaljplaner

I många av kommunens äldre detaljplaner finns otidsenliga bestämmelser som inte överensstämmer med de krav som ett modernt helårsboende för med sig. Inom dessa områden har med tiden avvikelser från detaljplan uppstått. För att kunna ge bygglov för dessa, eller andra åtgärder som innebär att boendet fungerar ur ett helårsperspektiv, kan en planändring eller framtagande av en ny detaljplan behöva göras.

En översyn bör därför göras kring behovet av att se över gamla detaljplaner (äldre än 40 år) med start i områden som Bovallstrand, Hovenäset, Kungshamns centrum, Fisketången och Bohus-Malmön. Syftet med översynen är att uppnå detaljplaner med en ba-

lanserad avvägning mellan att behålla kulturmiljövärden och möjligheter till framtida hållbar utveckling i befintlig bebyggelse. Inventering av planbestämmelser, avvikelser från detaljplan, förutsättningar för helårsboende och kulturmiljövärden kan ingå.

Översynen bör vara på plats inför kommande arbete med att digitalisera kommunens detaljplaner. Arbetet ligger in om samhällsbyggnadsförvaltningen kunskapsområde och bör utföras av denna, kommunstyrelsen ser till att arbetet genomförs.

Mellankommunala frågor

Sotenäs kommun ingår i Västra Götalandsregionen och Fyrbodals kommunalförbund. Sotenäs gränsar till kommunerna Tanum, Munkedal och Lysekil. Vissa frågor för översiktsplanen berör flera kommuner eller behöver hanteras på en regional nivå

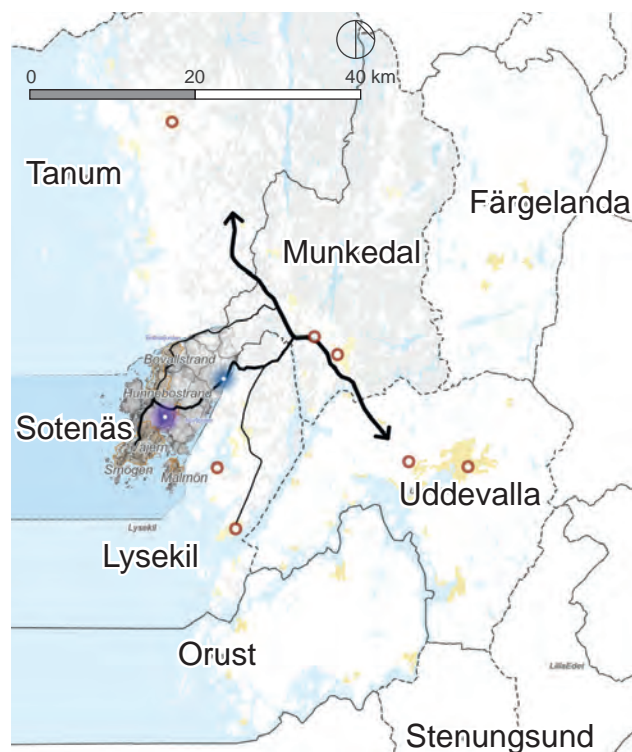
Åbyfjorden i gränsen mellan Sotenäs och Lysekils kommuner

Angränsande kommuner

Sotenäs kommun gränsar till Lysekil, Munkedals och Tanums kommuner.

Samverkan mellan kustkommunerna Strömstad, Tanum, Sotenäs och Lysekil har tidigare skett genom projektet Tillväxt Norra Bohuslän. Inom samverkansprojektet togs en strukturbild och en fördjupning av kommunernas översiktsplaner för havsområdet, Blå ÖP fram. Genom planeringen finns en samsyn kring utveckling och bevarande i det känsliga havs- och kustområdet.

Sotenäs kommun ingår i Fyrbodals kommunalförbund tillsammans med 13 ytterligare kommuner med en sträckning från Orusts kommun i söder till Strömstads kommun i norr mot havet. Inåt land sträcker sig förbundet till Trollhättans och Åmåls kommuner.

Karta från översiktsplanens strategier som visar angränsande kommuner och viktiga regionala samband.

Grön infrastruktur

Åbyfjorden, med Bärfendalsälven som mynnar i densamma utgör gräns med Lysekils kommun. Mot Munkedals kommun är gränslandet berg, skog och två mindre sjöar Vålseröd och Kisteröds vatten. Bottnafjorden och Tåsteröds stora vatten delas med Tanums kommun. Gränsen mellan kommunerna går i de bägge vattnen och den dalgång som förbinder dem. På land ligger gränsen strax norr om väg 174.

Behov av mellankommunal samverkan kring den gröna infrastrukturen finns främst i det yttre och inre kustlandskapet med höga marina värden och naturvärden som sträcker sig över kommungränserna. Frågorna delas med grannkommunerna Tanum och Lysekil, men även med Strömstads kommun genom det

tidigare samverkans projektet Tillväxt Norra Bohuslän. Den gröna infrastrukturen över kommungränserna behandlas delvis i gemensam planering och samverkansprojekt i havsområdet och över fjordarna, men det finns ett behov av ökad samverkan kring naturvård. Se även avsnittet om Fjordarna.

Det finns även ett behov av samverkan med de tre grannkommunerna Tanum, Munkedal och Lysekil kring naturvård i inlandet med odlingslandskap och randlövskogar som sträcker sig över kommungränserna.

Brygga med båtar i Bottnafjorden, utblick mot kustlandskapet i Tanums kommun.

Fjordarna

I norr och söder utgörs större delen av kommungränsen mot Tanums respektive Lysekils kommun av de två fjordarna Bottnafjorden och Åbyfjorden.

För området kring Åbyfjorden finns en aktuell fördjupning av översiktsplanerna för Lysekils och Sotenäs kommuner. Den fördjupade översiktsplanen för Åbyfjorden syftar till att främja en levande landsbygd med en helårsboende befolkning, vilket skapar underlag för företagsetablering, vård, skola och omsorg. Planen ger en samsyn kring balansen mellan utveckling och bevarande i området mellan kommu-

Utblick från väg 174 över Bottnafjorden mot Tanums kommun

nera och bidrar till att tillgodose samordningskravet enligt plan- och bygglagen.

Kring Bottnafjorden pågår projektet ”Samverkan Bottnafjorden” som är finansierat av Västra Götalandsregionen. Projektet är indelat i fem delprojekt som engagerar lokala föreningar, boende och verkssamma runt fjorden. Projektets andra del är under framtagande med en redovisning sommaren 2021. Ett temaområde för arbetet har varit ”Rörelse runt fjorden”. I temat ses en cykelled runt fjorden samt åtgärder för att binda samman vandringslederna över kommungränsen som en god utveckling. Projektet följs upp i denna översiktsplan genom att en cykelled föreslås parallellt med väg 174 på sträckan Brygge - Bovallstrand. För att nå bästa nytta behöver cykelleden sammanbindas med motsvarande cykelnät på Tanumssidan av fjorden. Ett annat temaområde är inflyttning och boendeformer. I det pågående arbetet visas bland annat nyttan av enskilda bostadsprojekt i mindre format som kan påverka ett glesbygdsområde i stor omfattning.

Regional arbetsmarknad

Den utveckling som möjliggörs genom att plats bereds för ett större verksamhetsområde sydväst om Askumskrysset kan påverka närliggande kommuner.

En särskild studie har tagits fram som beskriver de följdverkningar som en etablering av en större laxodling i detta läge kan få för de närliggande kommunerna och regionen. (Laxrapporten- Rapsanalys av effekterna vid en etablering av storskalig landbaserad fiskodling i Sotenäs, Västsvenska handelskammaren, Markus Ottermark 2021).

Rapporten baseras på att 17,2 miljarder investeras, att 1250 arbetsplatser tillkommer och att pendlingsmönstret till den nya arbetsplatsen i hög grad utgörs av inpendling. Följande slutsatser dras:

Varje arbetsplats på anläggningen genererar ytterligare 0,4 arbetsplatser i de fyra kommunerna.

Invånarantalet i de fyra kommunerna ökar relativt en utveckling utan etableringen med tre till fyra procent. I rapporten har en generell befolkningsminskning tagits som utgångspunkt på sikt vilket innebär invånarantalet blir oförändrat.

En inflyttning av 1400 personer beräknas ske till de fyra kommunerna.

Ur översiktsplanens perspektiv innebär slutsatserna att det behöver finnas en beredskap kring ett antal nya bostäder i de fyra kommunerna. I arbetet med översiktsplanen har ett scenario tagits fram som innebär att Sotenäs tar höjd för ett annat pendlingsmönster än vad rapporten utgått ifrån. På sikt bedöms det möjligt att antalet människor som bosätter sig inom kommunen eller i angränsande kommuner är högre än de antaganden som gjorts i rapporten.

Askumskrysset är en strategiskt viktig punkt för utveckling av arbetsmarknaden ur ett regionalt perspektiv.

Översiktsplanens högsta scenario för befolkningsutveckling innebär att de fyra kommunerna behöver samverka kring frågor som bland annat rör bostadsutbyggnad, kollektivtrafik och annan pendling samt etablering av verksamheter och service framöver.

Väg 171 och anslutningen från E6 vid Gläborg via väg 162 och Hallinden har en nyckelroll för ett fungerande verksamhetsområde vid Askumskrysset, både för logistik och pendling. Flera åtgärder föreslås längs sträckan i ÅVS Gläborg-Kungshamn. Den studerade sträckan går genom Munkedals, Lysekils och Sotenäs kommuner. Det fortsatta arbetet med åtgärder kräver samverkan mellan kommunerna genom Trafikverket som ansvarar för berörda vägar.

Markanvändning, tätorter

I denna del redovisas förändringar i markanvändningen för tätortsområdena i en mer detaljerad skala.

Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset

Kungshamn - Smögen - Väjern - Hovenäset växer samman och utvecklas till en *kuststad*.

Kuststaden växer utifrån den lilla stadens logik, med en högre täthet, skala och blandning i särskilt utpekade lägen. Utvecklingen sker med stor hänsyn till befintliga kulturmiljövärden och omgivande närreklamationsområden. Kuststadens olika delar har olika karaktär och olika förutsättningar för komplettering och utbyggnad.

Vy över Kungshamn med Kungshamnsvallen i förgrunden

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen för Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset är att de utvecklas med gemensam service och knyts närmare varandra så att de på sikt bildar motsvarigheten till en kuststad. Det innebär att alla de funktioner och kvaliteter som kan återfinnas inom en stad även ska kunna återfinnas inom det samlade tätortsområdet. Kuststadens delar motsvaras av de ursprungliga orterna och kopplingarna mellan dessa stärks.

Inom kuststaden bibehåller och utvecklas de olika delarna utifrån sin ursprungliga karaktär. Det innebär att en stor hänsyn ska tas till befintliga värden i de ursprungliga samhällena, såsom kulturmiljöer, skala och gestaltning, men även till sociala strukturer som identitet och mötesplatser.

Fokus kring utbyggnad bör ligga på att binda samman de olika orterna genom exempelvis nya bostadsområden och till del även nya gator, gång- och cykelvägar eller förändringar i en vägmiljö till en gatumiljö. Orternas närreklamationsområden är, liksom i dag också sammanbindande.

Genom att integrera tätortsområdet kan service bli mer lättillgängligt för alla, utan att de kvaliteter och den attraktivitet som varje ort eller delområde har går

förlorade. Det blir enklare att på ett tryggt sätt röra sig till fots eller med cykel, vilket även kan avlasta vägsystemet från bilar.

Utveckling föreslås ske på två sätt:

- Varje tätortsdel förstärks med mindre områden som komplement till den befintliga bebyggelsen. Skala och form motsvarar den som redan finns på platsen.
- Nya områden tas i anspråk främst mellan Väjern och Kungshamn men även norr om Väjern. Mellan Kungshamn och Väjern, på höjdpaltån Förålarna, finns stora obebyggda områden som genom sitt läge lämpar sig för framtida utveckling och som kan bidra till att knyta ihop Väjern med Kungshamn. En utbyggnad av denna storlek kompletteras lämpligen med en ny inre gatustruktur som avlastar kustvägen och öppnar upp för flera olika sätt och miljöer att ta sig mellan de bägge orterna, i parkmiljö, genom bostadsområden i en inre gatustruktur eller längs Kustvägen.

I Kungshamn föreslås en viss komplettering i den befintliga strukturen. Fokus ligger på att bibehålla och utveckla centrumfunktioner och verksamhetsområden, samt att stärka de kopplingar som leder till centrum och som kopplar mot övriga delar av kuststaden.

En större infrastruktursatsning föreslås i form av en tvärlänk för bil, kollektivtrafik, transporter samt gång- och cykeltrafik i öst-västlig riktning. Tvärlänken ger en robusthet i vägnätet och ger förutsättningar för en ändamålsenlig gatustruktur när samhället växer åt norr.

För att minska trafiken i de centrala delarna av orten under högsäsong föreslås att infartsparkeringar för besökare skyltas till, och vid behov anordnas.

När Väjern växer behövs en utökad service och fler mötesplatser i området. Ett utredningsområde för centrumutveckling föreslås. I detta läge föreslås även en mobilitetspunkt som ska möjliggöra för nya sätt att röra sig i kuststaden som helhet på land och till vatten. Runt Tumlaren finns både parkerings- och

angöringsmöjligheter för bil och båt. Två möjliga lägen för en gång- och cykelväg i öst-västlig riktning föreslås också för att förenkla möjligheterna att färdas mellan halvöns två sidor. Vidare utredning får visa vilken av lägena som är mest lämpad att utveckla.

I Smögen föreslås ett utredningsområde för centrumutveckling med handel, kontor, bostäder och parkering centralt på Hasselön. Centrumområdet kommer också ha en viktig funktion sommartid som en entrépunkt för besökare där det ska finnas möjlighet att ställa sin bil och byta färdslag.

I Hovenäset föreslås ingen större utbyggnad. En central fråga för Hovenäset är att förbättra de strukturella sambanden med övriga delar av kuststaden för att bättre tillgodose servicebehovet på orten.

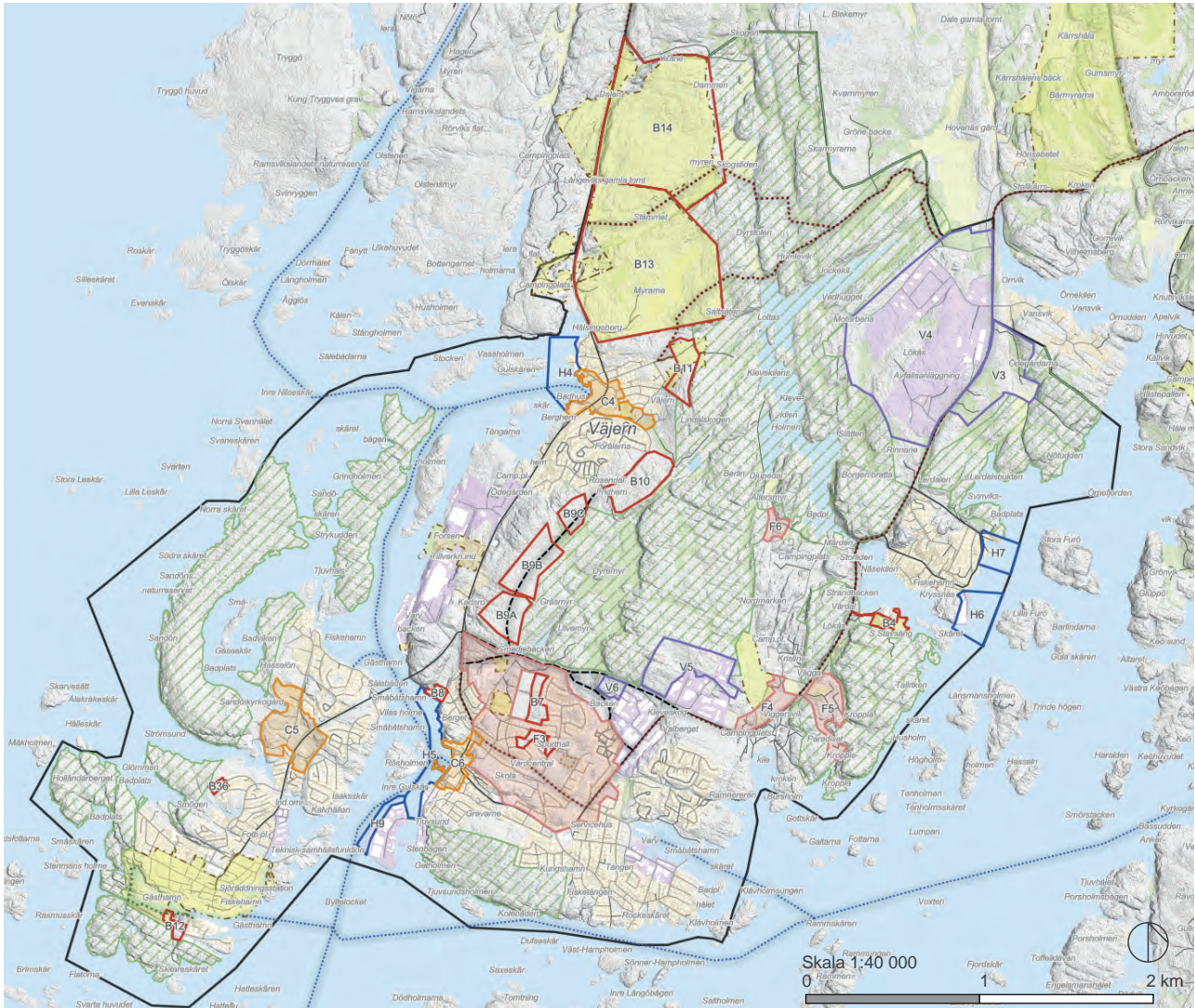
Sammantaget ges det i planen på lång sikt, under förutsättning att alla de utpekade områdena är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, möjlighet till som mest omkring 1800 bostäder.

Historik och karaktärisering

Samhällena Kungshamn, Smögen, Väjern och Hovenäset har genom åren mer och mer utvecklats till ett sammanhängande tätortsområde som rymmer delar med skiftande innehåll och karaktär. Genom naturlig utveckling eller genom aktiva planeringsåtgärder i tidigare översiktsplaner och genom detaljplanering har en sammanväxning främjats, i ett första skede mellan olika områden som Smögen/Hasselön, Gravarne/Bäcke Vik/Tången och under senare tid främst mellan Kungshamn och Väjern.

Historiskt har fiskare bott i området sedan den första sillperioden på 1500-talet. En mer permanent bebyggelse tillkom i samband med den stora sillperioden under 1700-talet, då fiskelägen växte upp i området.

Fisket är en viktig del av Kungshamns historia. Till en början var fisket nästan den enda inkomstkällan. Sedan 1900-talets andra hälft har fisket successivt avtagit medan fiskeberedning fortsatt är en viktig näring.

Utveckling och förtätning

- Tätortszon
- Utvecklingsområde för huvudsakligen bostäder
- Område med möjligheter för bostadsförtätning
- Utvecklingsomr. centrum med inslag av bostäder
- Utvecklingsområde för besöksnäring
- Utvecklingsområde för verksamheter
- Narrekreation- Grönområde
- Småbåtshamn- Gästhamn

Mobilitet

- Väg
- Gång- och cykelväg
- Möjlig färjekoppling
- Gångstråk
- Infartsparkering
- Pågående planering (vår 2022)

Nuvarande markanvändning

- Huvudsakligen bostadsbebyggelse
- Industri/Verksamheter
- Äng- & jordbruksmark
- Barr- och lövskog
- Hällmark
- Hav och sjö

Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset

Bebyggelseområdena i de olika orterna fördelar sig runt Sotenäset. Väjern ligger i nordväst med äldre bebyggelse samlad kring hamnen och nytillkomna bostadsområden som klättrar upp på de bakomliggande höjderna. På näsets södra del breder Kungshamn ut sig. Avståndet mellan orterna är drygt en kilometer.

I väster möter Kungshamn havet vid småbåtshamn, gästhamn och fiskehamn. Orten består av tre samhällen, Tången och Gravarne i söder och Bäckevik i norr som växt samman. Sotenässkolan och kyrkan ligger mellan de olika ursprungliga ortsdelarna på en höjd. Längst ut på näsets södra del skyddar en bergrygg söder om Gravarnes bebyggelse från havet. I öster sträcker sig Kungshamns bebyggelse ner till havet runt Springet och Tången och verksamheterna vid hamnområdena.

Väster om Kungshamn på öarna Hasselön, Smögenön och Kleven vänder sig bebyggelsen mot den östra sidan, de västra delarna av öarna mot havet är obebyggda. I nordost, norr om Näsekilen ligger Hovenäset med äldre bebyggelse längs stranden och hamnen och mer sentida tillägg uppe på höjden. Vägavståndet till Kungshamns kyrka är ca 3 km för denna ortsdel.

På 1970-talet skedde en stor ombyggnad av Kungshamns centrum. Delar av hamnen fylldes ut, sjöbodarevs och tidstypiska hus byggdes. Fisketångens hamn i öster är inte omvandlad utan har kvar en blandning av verksamheter och bostäder i nära anslutning.

Under slutet av 1980-talet påbörjades en kraftig bostadsutbyggnad i Väjern. Utbyggnaden initierades då det var brist på tillgänglig mark för utbyggnad av bostäder inom själva huvudorten Kungshamn. Kungshamn-Väjern har under de senaste decennierna stått för den övervägande delen av kommunens bostadsbyggande och utveckling av verksamheter och arbetsplatser.

Smögenön med samhällena Smögen och Hasselösund är i det närmsta fullbebyggd, men ytterligare mindre områden återstår obebyggda och andra bebyggda kan få annan användning. Främst villa-bebyggelse har kommit till runt den äldre ursprungliga bebyggelsen. Under de senaste åren har främst

en utveckling och omvandling av områden skett i anslutning till havet, exempelvis omvandlingen av verksamhetsområdena på Kleven.

Kungshamn är kommunens huvudort/centralort. Kungshamn utgör en knutpunkt på grund av sin centrala placering på halvön och service är i hög grad koncentrerad här. Här finns bland annat kommunhus, högstadieskola och flera äldreboenden.

Boende i kuststadsområdet har god tillgång till närrekreation, både vid havet och i skogs- och bergsområden runt samhällena. Detta gäller även boende på Smögen och Hasselön, tack vare att öarna inte är bebyggda fullt ut.

Hunnebostrand och Ulebergshamn

Hunnebostrand - Ulebergshamn utvecklas utifrån befintliga kvalitéer som en *kustort*.

Utvecklingen sker med stor hänsyn till befintlig skala och kulturmiljövärden, där siluetten mot kusten har särskilt stor betydelse.

Utvecklingsinriktning

Hunnebostrand och Ulebergshamn föreslås utvecklas efter två linjer. Dels föreslås utbyggnad för att ge plats för fler helårsboende som räknas bli följden av att kommunen kan få ett ökat antal arbetsplatser. Samtidigt föreslås att de bägge orterna knyts samman så att service och handel som huvudsakligen är förlagd i Hunnebostrand, upplevs som lättare att nå för de boende i Ulebergshamn. Genom att kopplingen mellan orterna stärks och tillgängligheten till en samlad service förbättras, blir också förutsättningarna för helårsboende i Ulebergshamn bättre.

Till huvuddel föreslås att karaktären i de äldre delarna av Hunnebostrand och Ulebergshamn behålls. Strandpromenaden utvecklas för rekreation och turism och knyts samman hela vägen från Ramsviklandet, förbi Ödby, Ödby Ö, Hunnebostrand, Ulebergshamn och vidare förbi Strandhamn. På så vis stärks de historiska kopplingarna mellan de norra

Hunnebostrand med hamnen i förgrunden och bebyggelsen mellan bergen i bakgrunden

delarna av Ramsvik och Hunnebostrand. Den äldre bebyggelsen och det öppna vattenområdet i Hunnebostrand bevaras. I de strandnära delarna av Lökholmens industriområde ges möjlighet till anläggningar för besöksnäring. På Udden föreslås en utveckling av besöksnäring med inriktning mot stenindustrin och den befintliga skulpturparken. Naturområdet vid Hunnebo lera som har höga värden för naturvård och landskapsbild lyfts fram och bevaras. I dialog med barn och unga under arbetet med översiktsplanen har det framkommit behov av att utveckla fler mötesplatser för barn i Hunnebostrand, exempelvis vattenanknutna aktiviteter som utvecklade badplatser, vilket också kan beaktas i den fortsatta planeringen.

Ett utredningsområde föreslås för centrumutveckling kring befintlig livsmedelsbutik i Hunnebostrand. Syftet är att ge plats för fungerande service året runt. Komplettering med bostäder föreslås vid Folkets park.

För att minska trafiken i de centrala delarna av orten under högsäsong föreslås att infartsparkering för besökare anordnas. Möjliga lägen finns vid Lökholmsvägen, Brattebyvägen och vid Folkets hus-parkeringen längs Dinglevägen.

Huvuddelen av nya områden för bostäder föreslås sydost om Hunnebostrands centrum, öster om väg 174. En större utbyggnad föreslås norr om Asslerödsvägen som leder till Askum. Området sträcker sig mot Anneröd och Heddalen. På sikt kan bostadsområden runt Hunnebo Klåva bindas samman på

östra sidan av berget. Grönområdet mellan områdena behålls som ett rekreationsområde i orten. Genom att samhället växer åt sydost blir avståndet mot det planerade verksamhetsområdet vid Askum så kort (ca 2,5 km) att cykelpendling kan vara en möjligt alternativ för de som arbetar där. Skolor och centrum ligger inom en till två kilometer från huvuddelen av de föreslagna utbyggnadsområdena. Kopplingarna för gång- och cykeltrafik över väg 174, Dinglevägen behöver stärkas för att få en fungerande struktur där det är lätt för boende att nå service.

Mindre utbyggnadsområden föreslås väster om väg 174 vid Skalbergen som en fortsättning på befintlig bebyggelse. Öster om väg 174 föreslås utveckling av befintlig camping och en bostadsutveckling i området kring idrottsplatsen. Utvecklingen bör ske etappvis så att områden långt bort från samhället byggs ut på längre sikt.

För att stärka kopplingen mellan Hunnebostrand och Ulebergshamn föreslås en omgestaltning av Alpvägen. Genom en utformning med fler kvaliteter i gaturummet kan orterna närma sig varandra. Exempel på detta kan vara en allé som formar gaturummet, platsbildningar som inbjuder till vila, möten och variation samt kompletterande bebyggelse längs gatan. Ett utredningsområde för bostäder föreslås nedanför berget vid Munkebo.

Sammantaget ges det i planen på lång sikt, under förutsättning att alla de utpekade områdena är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, möjlighet till som mest omkring 600 bostäder.

Historik och karaktärisering

Hunnebostrand fungerar sedan länge som serviceort för den norra delen av kommunen. Befolkningen minskade efter stenindustrins kraftiga nedgång på 1930-talet, men har sedan 1970-talet ökat till dagens nivå om cirka 2000 invånare. Detta har skett genom ett successivt nybyggande av bostäder både i Hunnebostrand och Ulebergshamn.

Både Hunnebostrand och Ulebergshamn ligger vid goda och skyddade hamnar. Fiske, sjöfart och senare även stenindustri har historiskt varit viktiga näringar.

Omvandlingen av gamla helårsbostäder till delårsbostäder i samhällenas kärnor har bidragit till en utglesning av bebyggelsen och att samhällena vuxit österut inåt land. Hunnebostrand breder ut sig vid foten av Nordre och Söndre Hogeberg vid Ramsviks fjord och Nordfjorden.

Hunnebostrand är ett välbevarat kustsamhälle med bebyggelse från framförallt 1800-talets slut. längs med strandgatorna finns delvis välbevarad bebyggelse från hela 1800 talet. Karaktäriskt är tät dubbelhusbebyggelse med gavlar vända mot havet. . I 1947 års stadsplan som föreslår en utbyggnad i en utpräglad rutnässtruktur har satt karaktären för området mellan Folkets hus och Dinglevägen, i denna plan ges riktlinjer för att orten ska växa till den östra sidan av Dinglevägen. Senare bebyggelse har tillkommit öster om väg 174, Dinglevägen, i Heddalenområdet där en stor andel av den helårsboende befolkningen bor idag. Utveckling har även skett norrut på slutningen nedanför vattentornet.

Även om centrumfunktioner, skola och hamnområde ligger inom gångavstånd kan den trafikerade Dinglevägen upplevas som en barriär mellan dessa delar och övriga samhället. Utvecklingen österut har också lett till en förskjutning av tyngdpunkten bort från den gamla centrumkärnan och vattnet. Samhället upplevs idag som två delar med olika karaktär och med de gemensamma servicefunktionerna mitt emellan.

Hunnebostrands centrum upplevs utspritt. Det gamla centrumet ligger vid intill kyrkan. Ett nyare centrum ligger vid livsmedelsbutiken och i 1947 års stadsplan lades ett nytt centrum vid Dinglevägen. Vid hamnen ligger sommarcentrum. På den östra sidan av Hunnebostrand utgör idrottsplatsen en mötesplats liksom bouleanan.

Den äldre bebyggelsen i Ulebergshamn ligger samlad i den mer låglänta delen söder om hamnen. Bebyggelsen började växa längs vattnet runt Strandhamns kile hela vägen till Strandhamn. Efter hand har en stor del av bebyggelsen omvandlats till delårsboende och i ett antal byggnadsplaner från omkring 1970 befastes utvecklingen mot främst delårsboende.

Samtidigt planerades för ytterligare områden för delårsboende i ett antal nya detaljplaner. Under 2000-talet har större områden byggts ut uppe på höjderna öster om det ursprungliga Ulebergshamn.

I Ulebergshamn är spåren från stenhuggerverksamheten tydliga, exempelvis i bebyggelse som gamla folkets hus och stora magasin samt en kajläggning för utlastning av sten.

Det finns gott om rekreativsmöjligheter i och i anslutning till de bågge orterna, exempelvis vandringsleder och strandpromenad, bergen med utsiktsplatser, olika typer av badplatser.

Hunnebostrand och Ulebergshamn är sammankopplade med tre vägar från väster räknat är det: Ulebergshamnsvägen (450 meter), Alpvägen (500 meter) och Dinglevägen (1,75 km). Avståndet i parentes anger vägsträckan från utkanten av respektive samhälle längs med respektive väg.

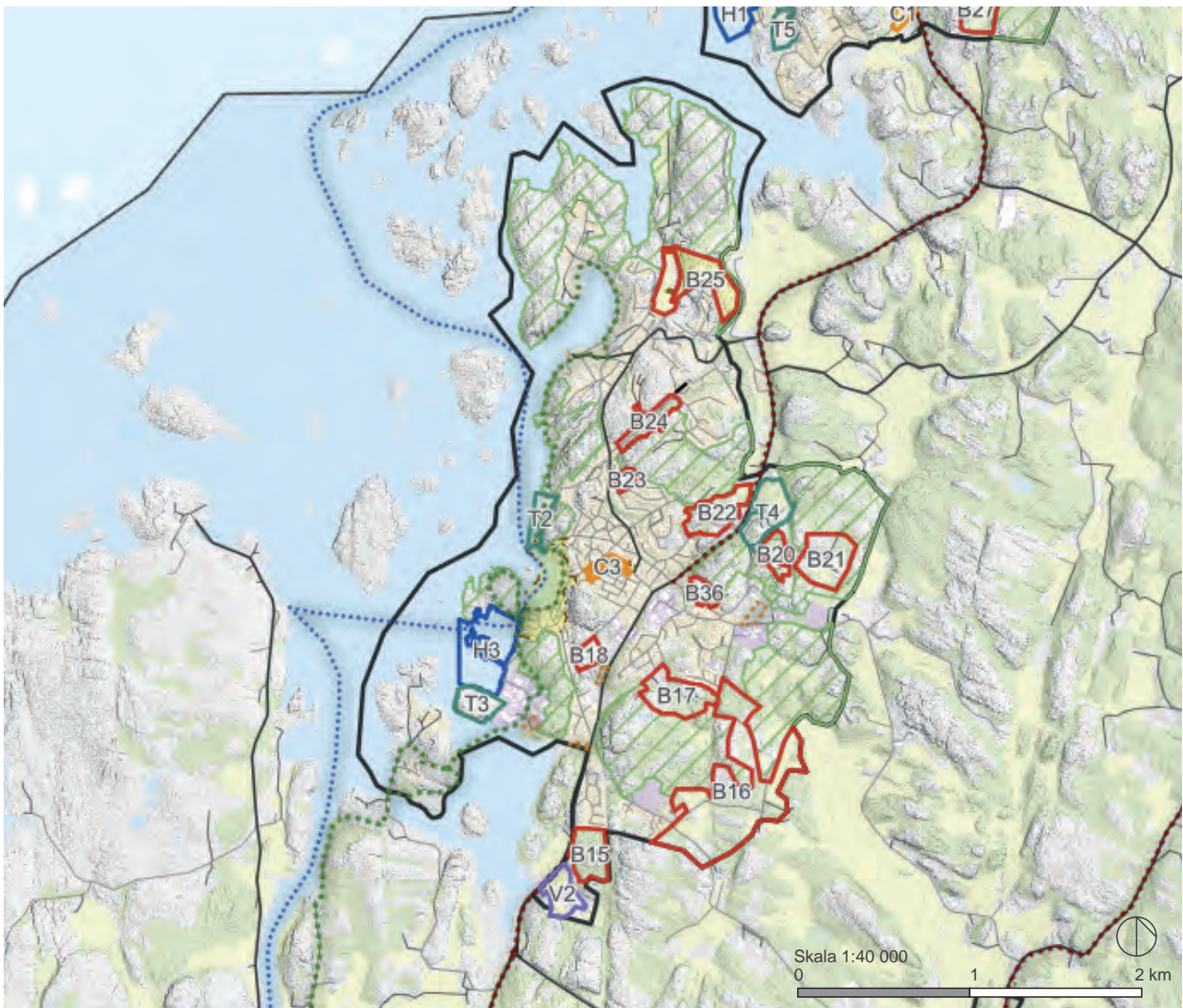
Bovallstrand

Bovallstrand bibehåller sina kvaliteter som *mindre kustort* och kompletteras utifrån befintliga förutsättningar. Särskild hänsyn tas till ortens kulturmiljövärden.

Utvecklingsinriktning

Bovallstrand börjar bli fullt utbyggd inom tätortens nuvarande utbredningsområde. I söder avgränsas bebyggelsen naturligt av ett område med strandängar. I norr smalnar den flackare kustremsan av i takt med att avståndet till centrum blir allt längre. I väster tar havet vid. Möjligheten till utveckling finns framför allt öster om väg 174. I de nordöstra delarna har bebyggelsen redan börjat leta sig upp i dalgångarna vid Heljeröd och Säm.

Livsmedelsbutiken i Bovallstrand har fått ett nytt läge vid den södra infarten till orten. Det nya läget för affären kommer att påverka rörelsemönster och kan bli en ny mötesplats i orten, vilket gör det naturligt att utveckla samhället med bebyggelse i närområdet. Öster om väg 174 föreslås ett nytt utbyggnadsområde i dalgångarna nedanför höjden Gåsebacka. Här kan

Utveckling och förtätning

- Tätortszon
- Utvecklingsområde för huvudsakligen bostäder
- Område med möjligheter för bostadsförtätning
- Utvecklingsomr. centrum med inslag av bostäder
- Utvecklingsområde för besöksnäring
- Utvecklingsområde för verksamheter
- Narrekreation- Grönområde
- Småbåtshamn- Gästhamn

Mobilitet

- Väg
- Gång- och cykelväg
- Möjlig färjekoppling
- Gångstråk
- Infartsparkering
- Pågående planering (vår 2022)

Nuvarande markanvändning

- Huvudsakligen bostadsbebyggelse
- Industri/Verksamheter
- Äng- & jordbruksmark
- Barr- och lövskog
- Hällmark
- Hav och sjö

Hunnebostrand och Ulebergshamn

en samlad utveckling ske anpassad till landskapet. Samtidigt behålls närrekreationsområden med stigsystem öster om orten.

De nordöstliga och sydöstliga delarna där utveckling föreslås kan knytas samman över bergen. Till en början kan områdena kopplas samman med gemensamma närrekreationsområden och stigar. Vid behov och på längre sikt kan en väg med gång- och cykelstandard eller bilstandard anläggas över berget.

Hamnplan kommer fortsatt vara den naturliga större mötesplatsen i orten. När livsmedelsbutiken flyttar från området kan en beredskap behövas i planeringen för att möta upp nya behov och ge förutsättningar för verksamheter som bidrar till ett levande torg året runt. Det kan exempelvis vara restauranger, butiker, möteslokaler, verksamheter med en turistisk inriktning eller med koppling till hamnområdet.

För att minska trafiken i de centrala delarna av orten under högsäsong föreslås att infartsparkering för besökare anordnas. Möjliga lägen finns vid Skolgatan och vid återvinningsstationen med anslutning mot Grangatan.

Sammantaget ges det i planen på lång sikt, under förutsättning att alla de utpekade områdena är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, möjlighet till som mest omkring 250 bostäder.

Hamnen med bryggor och sjöbodnar i Bovallstrand

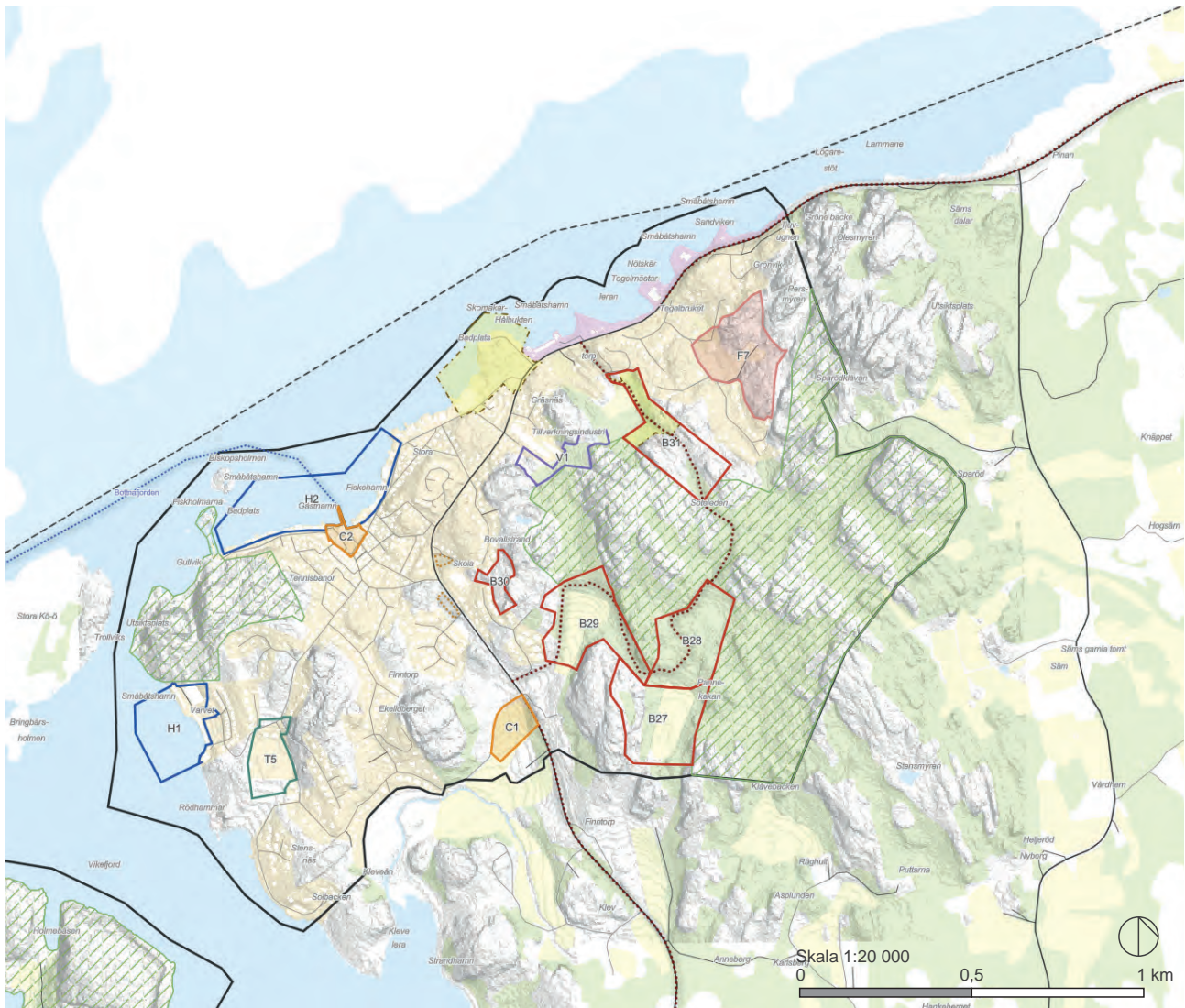
Historik och karaktärisering

Ortens kärna har sitt ursprung i bebyggelse som placerats mellan Gullviksberget och Korpåsberget på och runt en tidigare betesäng. På bergens utlöpare mot fjorden växte bebyggelsen fram och vid strandkanten byggdes bodar och bryggor. Mot slutet av 1800-talet började ängen bebyggas och senare fylldes den långgrunda stranden ut med sten och sand och ett torg skapades. Korpåsberget norr om torget delar orten i två delar. Området norr om Korpåsberget har en smalare sektion mellan hav och berg än området i söder. Näringarna inom orten har kretsat kring fiske, fraktfart, stenhuggeri samt att den även varit en badort.

Redan i stadsplanen från 1937 planeras de första bostadsområdena på östra sidan av Kyrkogatan. Vidare utveckling av samhället under 1970-talet skedde främst i dalgångarna med koppling ner mot torget. På 70- och 80-talet tog även utbyggnaden av samhället öster om väg 174 fart med nya detaljplaner som grund. Söder om och även på södersidan om Gullviksberget har tillkommit en Marina, ortens fotbollsplan och villaområden. På 2010-talet knöts de södra delarna samman med två detaljplaner. Orten utvecklas även utan detaljplan med ett bygglov för en större livsmedelsetablering placerad vid ortens södra infart.

En stor del av bebyggelsen från 1800-talet och från 1900-talets början finns kvar i Bovallstrand. Många byggnader har bevarande tidstypiska och säregna trä- och stendetaljer. Idag används de flesta av husen i den gamla delen som delårsboende. Helårsbostäderna ligger till stora delar i nya områden söder om kyrkan och öster om väg 174. Bostäder som till en början byggts för fritidsändamål ligger i områdena Heljeröd och Klev.

Hamnplan är ortens viktigaste mötesplats. Det är mycket aktivitet och rörelse kring torget sommartid men även till vardags året runt kring ortens livsmedelsaffär. Skolan och idrottsplatsen fungerar som mötesplatser för de yngre medan kyrkan är en mötesplats främst för de äldre. En annan viktig mötesplats och målpunkt för boende och besökande i Bovallstrand är Badholmarna. Badholmarna består av ett antal min-

Utveckling och förtätning

- Tätortszon
- Utvecklingsområde för huvudsakligen bostäder
- Område med möjligheter för bostadsförtätning
- Utvecklingsomr. centrum med inslag av bostäder
- Utvecklingsområde för besöksnäring
- Utvecklingsområde för verksamheter
- Narrekreation- Grönområde
- Småbåtshamn- Gästhamn

Mobilitet

- Väg
- Gång- och cykelväg
- Möjlig färjekoppling
- Gångstråk
- Infartsparkering
- Pågående planering (vår 2022)

Nuvarande markanvändning

- Huvudsakligen bostadsbebyggelse
- Industri/Verksamheter
- Äng- & jordbruksmark
- Barr- och lövskog
- Hällmark
- Hav och sjö

dre öar som är sammanbundna med broar. Här finns sandstränder, klippor, badbryggor och sommarkiosk. Bovallstrands Badinrättning grundades år 1909.

Bovallstrand är ett småskaligt och väl sammanhållet tätortsområde. Småskaligheten innebär närhet till skola och service, även om servicefunktionerna är mycket begränsade. Småskaligheten innebär också en god närhet till det omland som omger tätorten och därmed en god tillgänglighet till närrecreation med vandringsleder och målpunkter både i skog och nära hav

Bohus-Malmön

Bohus-Malmön bibehåller sina kvaliteter som *mindre kustort* med höga värden i det omgivande landskapet.

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen för ön som helhet är att fortsätta med bebyggelseutveckling på den östra sidan av ön, så som det sett ut genom historien. Den västra sidan, som är obebyggd och omfattas av strandskydd, ska användas för som rekreations- och naturområde och har betydelse som kärnvärde för besöksnäringen på ön.

Tillfartsvägen via Örn är en begränsning för utvecklingen på Bohus-Malmön, då vägen är smal och trafiksäkerheten låg. Så länge trafiksituationen vid Örn inte är löst kan ingen större utveckling ske på ön. Oavsett detta finns ett behov av att möjliggöra för att möjliggöra för inflyttning och byte av bostad. Enstaka bostadshus kan tillkomma som en komplettering inom befintlig bebyggelsestruktur, framförallt vid Myren och inom ett mindre område vid det tidigare avloppsreningsverket.

Flera utbyggnadsområden föreslås där en mer omfattande utveckling kan ske på sikt när frågan om väg förbi Örn är löst. Inriktningen för Bohus-Malmön är då att fortsatt hålla bebyggelsen samlad. Sydväst om Grönvik föreslås ett större utbyggnadsområde för bostäder. Utbyggnad bör ske etappvis med anpassningar till områdets topografi, rekreations-, och kultur-

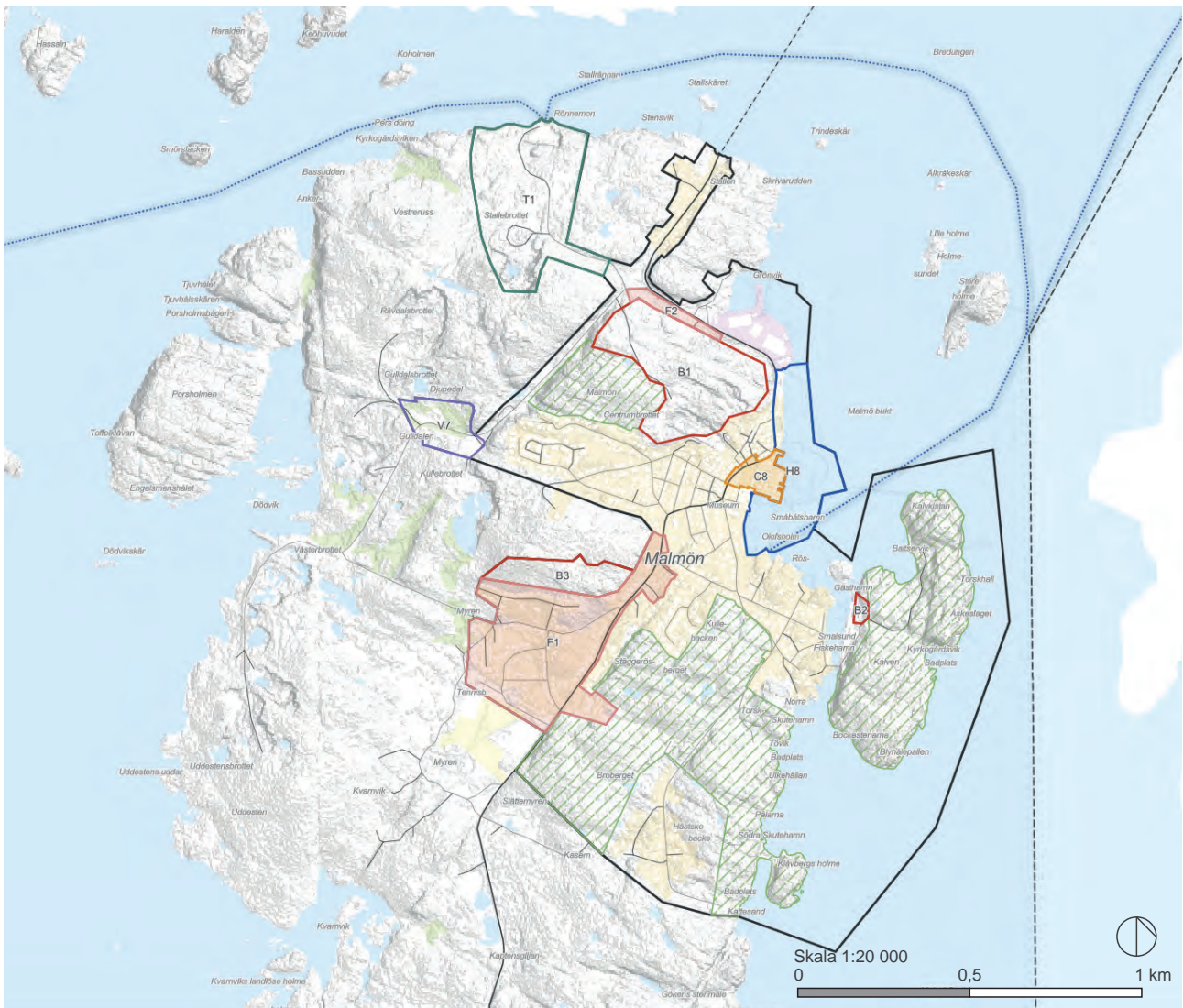
historiska värden. Söder om höjden med vattentornet föreslås en ny årsring av bebyggelse som klättrar på slutningen. Den nya bebyggelsen föreslås utformas med hänsyn till siktlinjer och närliggande bebyggelse.

Stallebrottet föreslås utvecklas som en evenemangsplats med möjlighet till fasta anläggningar för verksamheten. Här finns möjlighet att utveckla besöksnäring med angöring via båt från Kungshamn, utan att vägsystemet vid Örn belastas ytterligare. Här finns även möjlighet till utveckling av marina verksamheter och andra mindre verksamheter. Vid utbyggnad ska hänsyn tas till omgivningens höga kulturhistoriska värden, främst vid kolerakyrkogården i väster. Stora delar av området ligger inom strandskydd. Fördjupade studier behövs för att avgöra vilken utveckling som är lämplig med hänsyn till områdets värden. Vid Gulldalen ges även möjlighet för utveckling av småindustri, lager, besöksnäring och båtförvaring i mindre skala.

Sammantaget ges det i planen på lång sikt, under förutsättning att alla de utpekade områdena är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, möjlighet till som mest omkring 140 bostäder. möjlighet till som mest omkring 150-200 bostäder.

Lämningar från stenindustrin vid Draget på Bohus-Malmöns södra del

Utveckling och förtätning

- Tätortszon
- Utvecklingsområde för huvudsakligen bostäder
- Område med möjligheter för bostadsförtätning
- Utvecklingsomr. centrum med inslag av bostäder
- Utvecklingsområde för besöksnäring
- Utvecklingsområde för verksamheter
- Narrekreation- Grönområde
- Småbåtshamn- Gästhamn

Mobilitet

- Väg
- Gång- och cykelväg
- Möjlig färjekoppling
- Gångstråk
- Infartsparkering
- Pågående planering (vår 2022)

Nuvarande markanvändning

- Huvudsakligen bostadsbebyggelse
- Industri/Verksamheter
- Äng- & jordbruksmark
- Barr- och lövskog
- Hällmark
- Hav och sjö

Historik och karaktärisering

Ön Malmön upplevs som en storslagen och karaktärsfull plats där havet är starkt närvarande i alla delar. Ön nås med Trafikverkets linfärja eller egen båt. Öns tätort ligger på den östra sidan medan västsidan av ön är huvudsakligen obebyggd. Västsidan är dock inte oexploaterad, utan domineras av lämningar från stenindustrin i form av bland annat brott och skrotsten. Hela ön präglas av en karghet. Berget dominerar, både som slipade, kala och vidsträckta hållar och som storslagna, unika stenbrottsmiljöer. Utöver fisket och stenbrytning fanns här en konserverfabrik. Besöksnäringen på ön tog fart vid slutet av 1940-talet då ett pensionat öppnade på ön.

Den äldre bebyggelsen på ön är koncentrerad vid hamnen i tätorten. Här är gatorna raka i ett rutnät krökt i en båge runt hamnområdet. Tidig bebyggelse finns också vid färjeläget i norr. Stenhuggarna bodde på de södra delarna av ön, vid Draget. Härifrån skapades granit av hög kvalitet ända till Cuba och Argentina. Ett sommarstugeområde byggdes vid Myren 1968-69. Senare utbyggnadsområden är främst koncentrerade till tätortens utkant norr, söder och öster om öns centrala höjd med vattentorn.

Inom tätorten finns begränsad service. Skola saknas vilket innebär att barnfamiljer som önskar att bo och leva här under hela året är beroende av goda kommunikationer till fastlandets skolor. Tillgången till närrekreation med hav och berg med fina badplatser och vandringsleder är god.

Centrum på ön ligger nere vid matbutiken och hamnen. En välbesökt mötesplats för ungdomar är hopptornet vid Kalven och för äldre den gamla hamnen. Andra viktiga mötesplatser på ön är folkets park och badplatserna.

Askum

Askum blir en *central by* för utveckling av näringsliv och bostäder på landsbygden.

Utvecklingsinriktning

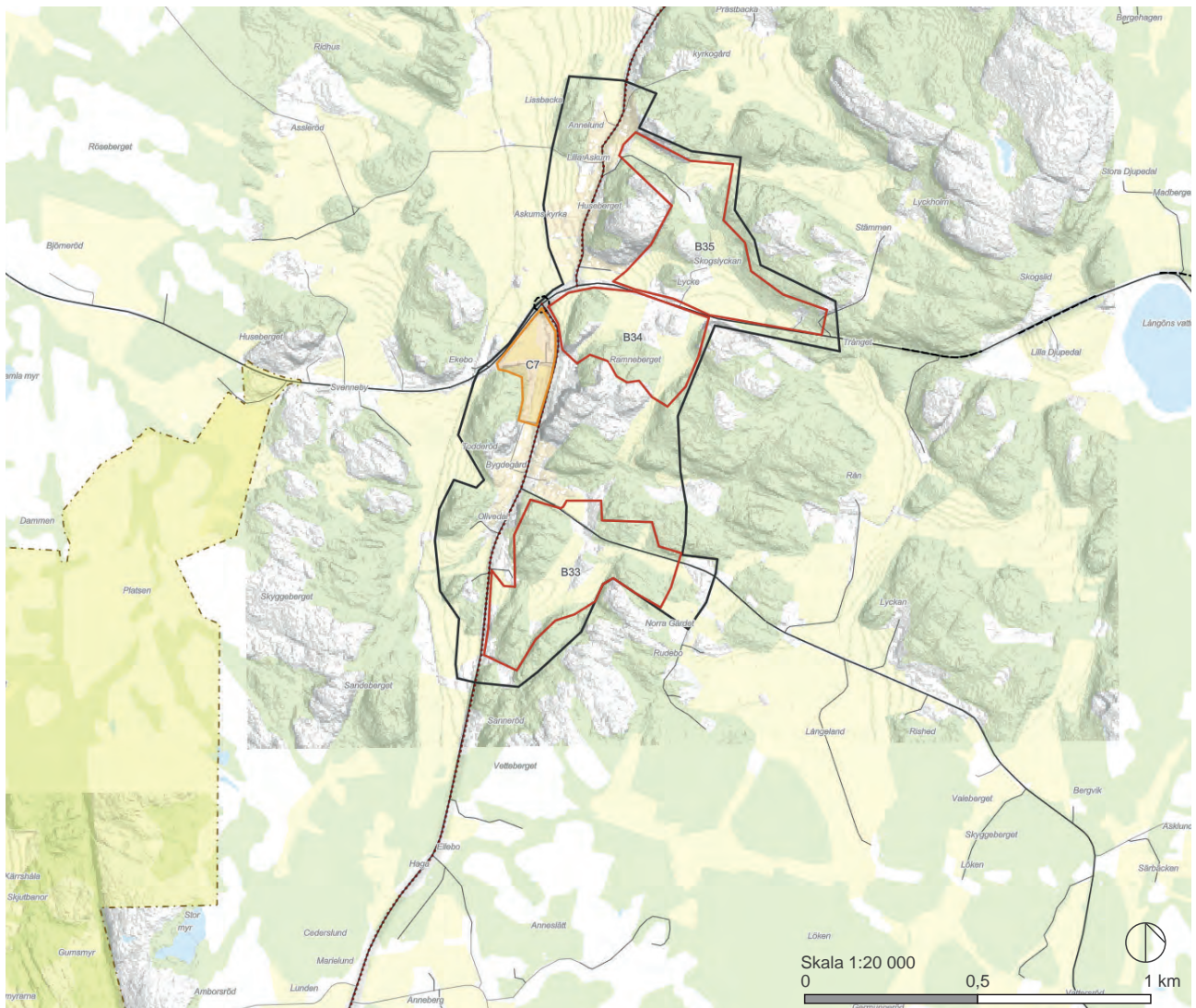
Kyrkbyn Askum har vuxit fram i ett strategiskt läge sett ur kommunikationsperspektiv, en knutpunkt intill viktiga kommunikationsstråk. Askums potential som knutpunkt kvarstår än idag. Orten ligger centralt på Sotenäset med vägförbindelser i alla väderstreck. Väg 171 är kommunens viktigaste stråk och knyter västerut ihop väg 174 längs kusten med väg 162 mellan Lysekil och E6 österut. Norrut leder väg 870 mot Tossene, den andra av Sotenäsets gamla huvudorter. Söderut leder väg 872 mot Kungshamn som är dagens huvudort.

Askum föreslås utvecklas i öst-västlig riktning i tre parallella landskapsrum sydost om nuvarande bebyggelse. Utvecklingen avser bostadsbebyggelse i form av småhus, mindre flerbostadshus och mindre verksamheter.

Vid korsningen där väg 872 möter väg 171 finns idag en målpunkt i form av en affärsverksamhet. En fortsatt utveckling av handel, service och besöksnäring i området föreslås.

I området kring Assleröd finns rekreations- och friluftsvärden i anslutning kring befintlig fältrittklubb.

Sammantaget ges det i planen på lång sikt, under förutsättning att alla de utpekade områdena är möjliga att utveckla även efter fortsatt prövning, möjlighet till som mest omkring 200-500 bostäder. Det stora spannet är beroende av vilken utbyggnadsform som kommer väljas, det lägre visar en utbyggnad inom samtliga områden med i huvudsak friliggande villor, det högre med en blandning av mindre flerbostadshus, villor och radhus.

Utveckling och förtätning

- Tätortszon
- Utvecklingsområde för huvudsakligen bostäder
- Område med möjligheter för bostadsförtätning
- Utvecklingsomr. centrum med inslag av bostäder
- Utvecklingsområde för besöksnäring
- Utvecklingsområde för verksamheter
- Narrekreation- Grönområde
- Småbåtshamn- Gästhamn

Mobilitet

- Väg
- Gång- och cykelväg
- Möjlig färjekoppling
- Gångstråk
- Infartsparkering
- Pågående planering (år 2022)

Nuvarande markanvändning

- Huvudsakligen bostadsbebyggelse
- Industri/Verksamheter
- Äng- & jordbruksmark
- Barr- och lövskog
- Hällmark
- Hav och sjö

Historik och karaktärisering

Askum är en av de två gamla huvudorterna på Sotenäset. Byn omges av odlingslandskap med kulturvärden. Området är rikt på fornlämningar.

Askums åttakantiga centralkyrka i granit är unik i Bohuslän. Kyrkan som färdigställdes på 1880-talet ersatte en medeltida kyrka och är ett landmärke i landskapet. Den samlade bebyggelsen i Askum följer framför allt det gamla och fortsatt viktiga kommunikationsstråket i nord-sydlig riktning. Vid foten av omkringliggande höjder ligger enstaka bebyggelse inpassad i landskapets små landskapsrum.

Askums åttakantiga centralkyrka är ett landmärke i landskapet

Förutsättningar

I avsnittet beskrivs förutsättningar översiktsplanen förhåller sig till och som påverkar mark- och vattenanvändningen inom kommunen.

Bebyggelse och kulturmiljö

Huvuddelen av bebyggelsen i Sotenäs är samlad i de kustnära orterna. Dessa har vuxit fram kring fiskelägen och utgör idag i de äldre delarna intressanta kulturmiljöer. Landsbygden rymmer landskap rikt på fornlämningar och kyrkorna i de gamla sockencentrumerna Askum och Tossene utgör historiska landmärken. En hållbar utveckling av kommunen tar stöd i landskapets och orternas kulturmiljövärden.

Bebyggelse på Kleven och Smögen

Bebyggelse

I kommunen finns cirka 5000 bostäder för åretruntboende, två tredjedelar i småhus och en tredjedel i flerbostadshus. Utöver detta tillkommer ungefär lika många delårsbostäder och det totala bostadsbeståndet uppgår till omkring 9250 bostäder.

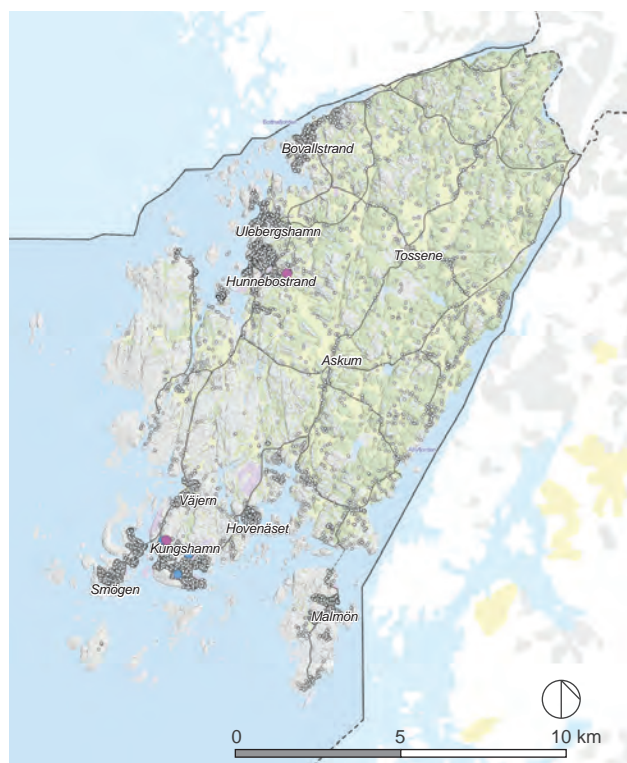
Den största delen av bebyggelsen finns i kustorterna. Runt 1000 invånare bor på landsbygden, resten av kommunens omkring 9000 invånare är bosatta i tätorterna. Två tredjedelar av befolkningen bor i södra delen av kommunen, en tredjedel i norr.

Tätortsområdet Kungshamn med Smögen, Väjern och Hovenäset har runt 5000 invånare.

I Hunnebostrand bor cirka 2000 invånare, i Bovallstrand 450 invånare och på Bohus-Malmön drygt 250 invånare.

Bostadsförsörjning

Ett bostadsförsörjningsprogram tas fram samtidigt med översiktsplanen. Av detta framgår att kommunen redan genom sin pågående planering kan bostadsförsörja det antal helårsboende som förväntas enligt översiktsplanens föreslagna befolkningsscenarioer fram till år 2030. För kunna möta befolknings-

- Särskilt boende
- Äldreboende
- Bostadshus

utvecklingen till år 2040 finns det nog med områden utpekade i översiktsplanen som enligt bostadsförsörjningsprogrammet har medel eller god potential för helårsboende.

Kommunen ska kunna bostadsförsörja vissa grupper i samhället. Det finns 120 platser i särskilt boende i kommunen vilket är några fler än behovet. Kommunens prognos visar att behov av fler platser i särskilt boende kommer att uppstå efter 2025

I Sotenäs finns två äldreboenden för personer med demenssjukdom och/eller fysisk funktionsnedsättning, Hunnebohemmet och Kvarnbergets äldrecentrum. Utöver detta finns 100 så kallade seniorbostäder i Kungshamn, Smögen, Hunnebostrand och Bovallstrand.

I Kungshamn finns tre boenden med särskild service för personer med funktionsnedsättning.

Kulturmiljö - samhällenas framväxt

Skydd av kulturmiljöer

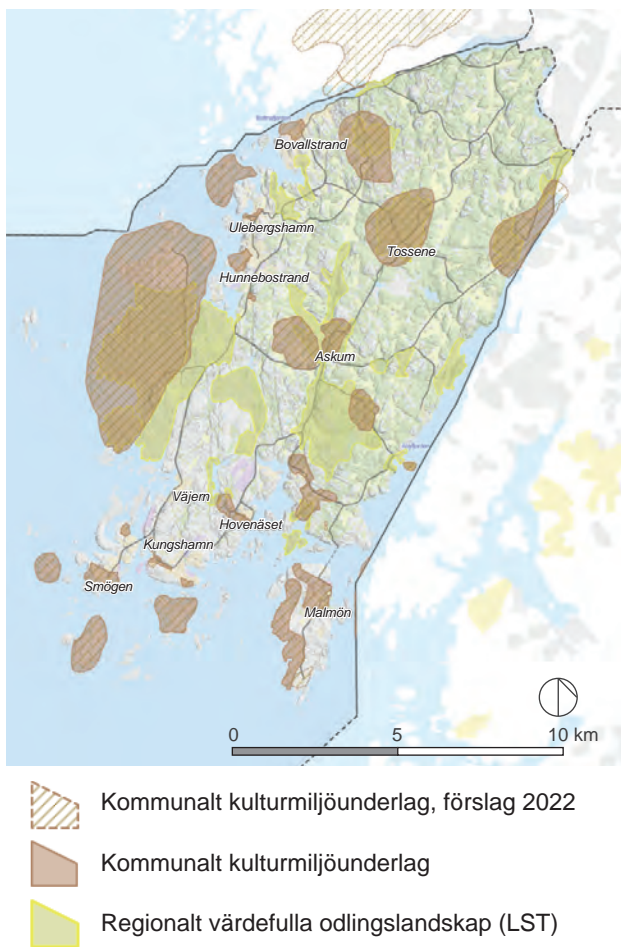
I Sotenäs finns värdefulla kulturmiljöer, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen och fornlämningar. Vissa objekt och miljöer omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen och andra genom skydd i detaljplan. I kommunen finns tre kulturmiljöer som pekas ut som riksintressen. Dessutom finns kulturmiljöer i tätorterna och på landsbygden som inte omfattas av skydd, men som finns beskrivna i kommunens kulturmiljöunderlag.

Kunskapsunderlag

Under hösten 2009 togs ett kulturmiljöunderlag fram av Bohusläns museum, Kulturmiljöer i Sotenäs kommun. Underlaget ger en samlad bild av kommunens kulturmiljöer och deras värden. Det togs fram som ett underlag för översiktsplanen från 2010. I underlaget presenteras miljöer, som på olika sätt representerar kommunens rika historia. Se länk till kulturmiljöunderlaget i sin helhet nedan.

I samband med översiktsplanearbetet har ett förslag till revidering av underlaget tagits fram. I förslaget har gränser för de utpekade områdena i 2010 års rapport justerats och uppdaterats efter de förhållanden som råder 2022 samt vissa rättelser gjorts. Det reviderade underlaget finns även det i en länk nedan. Förslaget till det reviderade underlaget kommer fortsatt behandlas av kommunen efter genomförd granskning av översiktsplanen. Fortsatt arbete och beslut kommer vara beroende av de synpunkter som kommer in.

För att bidra till ökad förståelse för kulturhistoriska värden, belysa bebyggelsens olika delar och miljön som bidrar till upplevelsen har Sotenäs kommun 2020 tagit fram Gestaltningprogram för kulturhistoriskt värdefulla kustsamhällen. Målsättningen är att inspirera till en varsam förändring av bebyggelsen för att på ett hållbart sätt utveckla samhället. Gestaltningprogrammet innehåller riktlinjer för hur utformning- och gestaltungsfrågor bör hanteras i samband med att den bebyggda miljön förändras eller utvecklas. Programmet är tänkt att fungera som ett

kunskapsunderlag vid framtagandet av en bygglovsansökan samt vid bedömning av bygglov. Se länk till gestaltungsprogrammet nedan.

Kartan till höger visar även regionalt värdefulla odlingslandskap karterade av länsstyrelsen och beskrivna i rapporten "Värdefulla odlingslandskap Göteborgs och Bohus län -Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden". De områdena visar var det finns bevarandebestånd utifrån natur- och kulturmiljövårdens värden i odlingslandskapet.

Lång historia

Sotenäset var tidigt ett attraktivt ställe att bo på och här finns många bevarade lämningar, exempelvis stenkammargravar från stenåldern, hällristningar från bronsåldern samt gravfält från järnåldern. Här finns även fynd från vikingatiden. Efter vikingatiden följde historisk tid då Sotenäs tillhörde Norge och lydde under norska och sedan norsk-danska kungar.

Flera av de gårdar som fortfarande finns kvar idag har troligen etablerats under järnålder eller medeltid. Tossene och Askum var länge, i egenskap av sockencentra, Sotenäsets centralorter. På gårdarna ägnade man sig åt jordbruk, men man var förmodligen också fiskare.

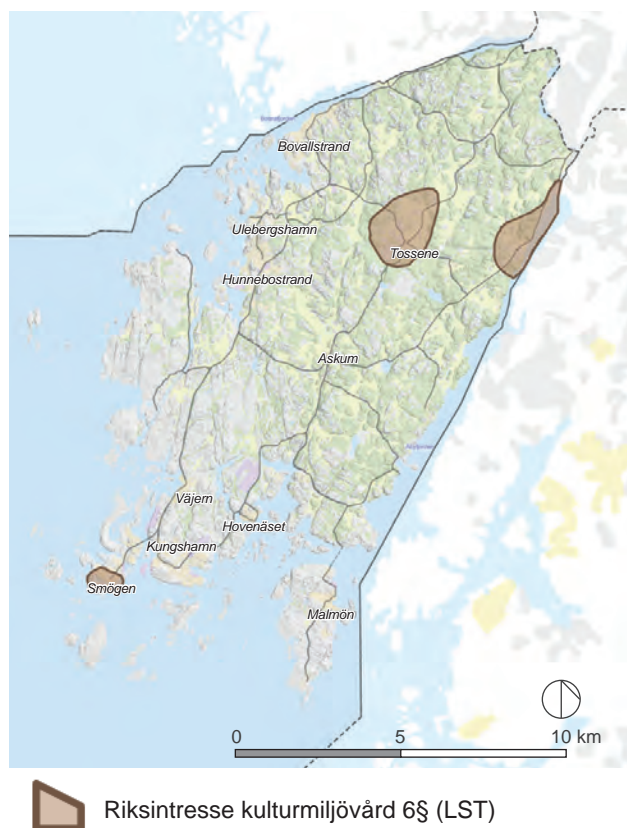
Fiske

Sillen höll i vanliga fall till långt från kusten och var svårt att komma åt med de fiskemetoder som användes före slutet av 1800-talet. En gång per sekel från och med 1500-talet inträffade så kallade sillperioder i Bohuslän. Särskilt under sillperioderna livnärde sig många på fiske och säsongsfiskelägen bildades utmed kusten och på öarna. Vissa fiskelägen blev permanenta, som till exempel Hunnebostrand och Fisketången. Flera av de samhällen som idag förknippas starkt med Sotenäs, som Smögen och Kungshamn - Gravarne, befolkades under 1600-talet. Under 1800-talet och 1900-talet inträffade flera skeenden som på olika sätt präglade Sotenäs. Sillfisket gav arbete, liksom handeln med sill. På Smögen skapade handeln ett förmöget samhällsskikt. Under 1800-talets slut och fram till 1900-talets mitt utvecklades sillhanteringen genom etablering av konserverfabriker i flera kustorter.

Stenindustri

Stenindustrin tog fart under 1800-talets slut och det var den fina kvaliteten på graniten som gjorde att stenindustrin blev så viktig i Sotenäs. Efterfrågan var stor i Sverige och Europa efter sten som byggnadsmaterial och gatubeläggning.

Stenindustrin har satt sina spår nästan överallt i Sotenäs. Stenbrott finns på öarna, som Bohus Malmö och Långö, i fiskesamhällena, som i Ulebergshamn

och Hunnebostrand, och de finns i inlandet, som i Ävja, där stenbrottsverksamhet fortfarande bedrivs. I Örn finns utlastningskajer och magasinsbyggnader kvar från stenindustrins dagar.

Arbetsstillfällena som tillkom vid de olika verksamheterna skapade förutsättning även för ett mer differentierat näringsliv med handel och byggverksamhet. Behovet av bostäder blev stort samtidigt som många hade råd att bygga egna hus.

Fiskesamhällenas bebyggelseutveckling

Samhällena utvecklades kraftigt under 1800-talets senare del. Den organiskt framvuxna strandsittarbyggelsen utmed gamla hamnlägen förtätades men behoven av en mer organiserad bebyggelseutveckling växte samtidigt. Byggnadsplaner för samhällenas utbyggnad togs fram runt sekelskiftet 1900. Under 1900-talets början inleddes försäljning och avstyckning av tomter såväl i de gamla fiskelägena som i dess utkanter enligt de nya byggnadsplanerna. I takt

med att kustsamhällena utvecklades och som ett sätt att markera sitt välstånd lät man uppföra egna kyrkor.

Riksintresse kulturmiljövärd

Områden av riksintresse för kulturmiljövärderna ska avspegla landets historia och kan omfatta allt från små bebyggelsemiljöer som speglar en speciell historisk epok till vidsträckta landskap som präglats av en lång tids utveckling.

Inom Sotenäs kommun finns tre områden av riksintresse för kulturmiljövärderna:

- Smögen
- Tossene
- Åby

Skyddade objekt

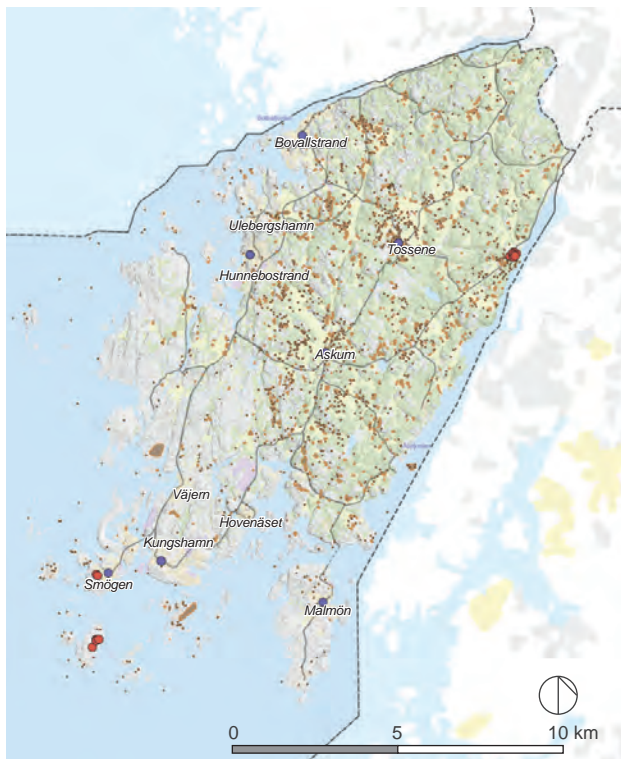
I kulturmiljölagen (KML) finns grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade (KML 2 kap) och får inte skadas. Den som på något sätt vill ändra eller ta bort en fornlämning måste ha länsstyrelsens tillstånd. I lagen anges vad en fornlämning är, vilken utbredning en sådan har och hur tillståndsprövningen går till. Länsstyrelsen beslutar om fornlämningar. På kartan syns de 2500 objekt i Sotenäs kommun som finns karterade i Riksantikvarieämbetets tjänst Fornsök. Fornsök innehåller information om alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige samt information om arkeologiska uppdrag.

Byggnadsminnen

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde får förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen (KML 3 kap). När en byggnad förklaras för byggnadsminne, ska länsstyrelsen genom skyddsbestämmelse ange

- Kyrkligt kulturminne (RAÄ)
- Byggnadsminne (RAÄ)
- Fornlämningar punkt

på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas samt i vilka avseenden den inte får ändras. Sotenäs har tre byggnadsminnen - Hällö fyr, Smögens lotsutkik och Åby säteri.

Kyrkliga kulturminnen

Kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade (KML 4 kap) och ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas. I Sotenäs finns sex kyrkliga kulturminnen.

Strandområde på Ramsvikslandet

Natur och friluftsliv

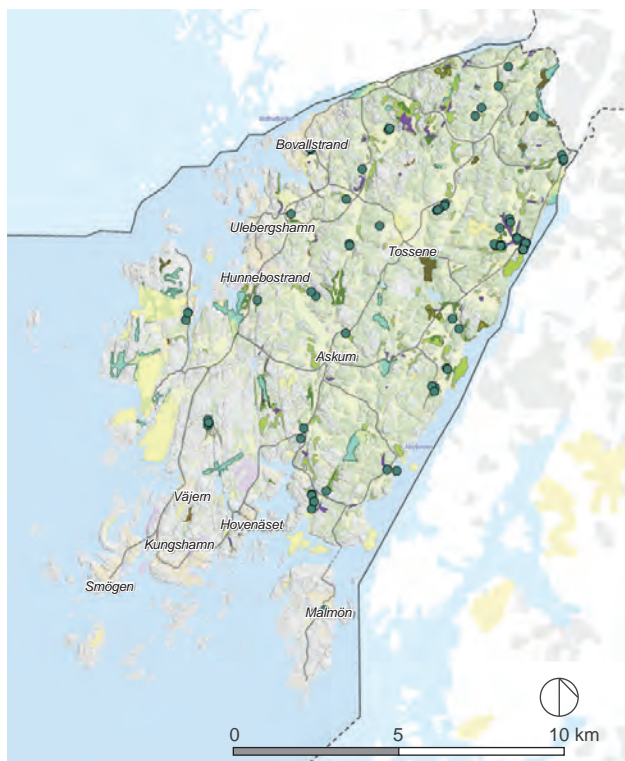
Sotenäs kommun rymmer en stor variation av landskaps- och naturtyper. Kustområdet präglas av det öppna havet och skärgården. Sprickdalslandskapets dalgångar övergår successivt från vikar, fjordar och strandängar till odlingsmarker längre in på fastlandet. Höjdplataernas och sluttningarnas hållmarkslandskap är i de inre delarna av kommunen skogsbeklädda. Tillgången till landskapet är en viktig del av livskvaliteten för kommunens invånare och är ett starkt skäl till inflyttning. Dessa kvaliteter är också en väsentlig grund för besöksnäringen.

I landskapet finns höga naturvärden och värden för friluftslivet. Dessa är en del av den gröna infrastrukturen och bidrar med ekosystemtjänster. Behovet att vårda, skydda, bevara, ta hänsyn men också utveckla är starkt i många naturområden.

Naturvärden

Sotenäs naturvärden är knutna till det variationsrika landskapet. Värdena är relativt jämt spridda i kommunen, sträcker sig över kommungränserna och utgör en del i den regionala gröna infrastrukturen.

I det inre av kommunen finns naturvärden främst i gränsen mellan odlings- och skogsmark. Höga naturvärden finns generellt i odlingslandskap med åker tillsammans med riklig förekomst av naturliga betesmarker och ängar, i randskogar med ädellövträd samt vid vattendragens kantzoner. Ädellövskogen är en viktig biotop för många arter.

- Skyddsvärt träd (LST)
- Naturvårdsavtal (SKS)
- Sumpskog (SKS)
- Nyckelbiotop (SKS)
- Naturvärden (SKS)
- Lövkogsinventering (LST)
- Våtmarksinventering (LST)
- Ängs- och betesmarksinventering (LST)

I kustzonen återfinns naturvärden i de små sprickdalarna och strandängarna. Strandängarna hyser ett rikt fågelliv med flyttfåglar och vadarfåglar. Ljung- och hedarna består av en variation av torra och fuktiga partier och rymmer ett unikt växt- och djurliv.

I havet finns ett rikt växt- och djurliv. De marina värdena beskrivs mer utförligt i Blå ÖP. I grunda kustnära områden finns bland annat ålgräsängar.

Stora värden finns kopplade främst till Ramsvikslandet, Bottnafjorden, Åbyfjorden och Hållö arkipelagen. Dessa områden är till delar skyddade och ligger inom område av riksintresse för naturvård. Läs mer under Riksintresse och Skyddade områden.

Söder om Hunnebostrand ligger Hunnebo lera. Hunnebo lera rymmer unika naturvärden, rödlistade växter och ett rikt fågelliv.

Det finns en mängd olika informationskällor som visar på naturvärden, i den tillhörande kartan visas information från och om:

Länsstyrelsen Västra Götaland:

- Skyddsvärda träd
- Lövkogsinventering
- Ängs- och betesmarksinventering
- Våtmarksinventering

Skogsstyrelsen:

- Naturvårdsavtal
- Sumpskog
- Nyckelbiotop
- Naturvärde

Rekreation och friluftsliv

Det unika och omväxlande landskapet på Sotenäset ger plats för många typer av aktiviteter och upplevelser både kopplade till havet och kustområdet men också till inre mer väderskyddade delar, inte minst under vinterhalvåret.

Boende i Sotenäs tätorter har generellt god tillgång till områden för utvistelse. I anslutning till varje tätort finns områden för närrökreation. Områdena är i huvudsak naturområden med välanvända strövstigar och motionsspår. Det finns även parker i de flesta tätorterna. Parkerna fungerar ofta som mötesplatser för boende och besökande. Parkerna är också platser för lek och aktivitet såväl som för vila och återhämtning. I kommunen finns ca 15 lekplatser.

I kommunen finns många möjligheter till tätortsnära friluftsliv. Motionsspår finns i Kungshamn, Smögen, Hunnebostrand, Bovallstrand och på Bohus-Malmön, några med elbelysning.

	Golfbana		Cykelturer
	Motionsspår		Vandring
	Badplatser		Grönområde

Ett flertal vandringsleder tillgängliggör stora sammanhängande natur- och friluftsområden. Regionala Soteleden-Kuststigen, med 9 dagsetapper, samt Soteleden, en lokal vandringsled med flertalet rundslingsor, bjuder på naturupplevelser och vandring genom varierande skogar, betesmarker, berg, klippor och havsnära miljöer genom naturreservat, kulturhistoria och utsiktsplatser. Samverkan Bottnafjorden arbetar för att knyta samman vandringslederna runt fjorden och över kommungränsen.

Det finns ett 20-tal större kommunala badplatser i Sotenäs. Kommunen arbetar med tillgänglighetsanpassning av badplatser. Utöver badplatserna finns badtrappor utplacerade vid klippbad längs hela kusten samt holmar och skär som erbjuder sköna bad och naturupplevelser.

Sotenäs har i nuläget drygt 4 000 kommunala båtplatser. I varje kustsamhälle finns minst en småbåtshamn. Längs Sotenäs kuststräcka finns sju gästhamnar, den största i Hunnebostrand. Utöver detta finns ett flertal naturhamnar längs kusten.

En satsning på cykling har gjorts i kommunen. Projektet Hike & Bike har tagit fram flera förslag till cykelrutter samt flera olika rundslingsor, sammanlagt 40 mil. Cykelrutterna knyter ihop besöksmål, orter och intressanta sevärdheter. Möjlighet finns för lätt cykling och utmanande körning i klipp- och skogsteräng. Möjligheter att röra sig runt Bottnafjorden med cykel drivs av Samverkan Bottnafjorden.

Sotenäs och mellersta Bohusläns granit lockar internationella klättrare. Klättring arrangeras med professionella guider, bland annat vid Åbyfjorden.

Golfbana finns i Önna söder om Tossene.

Riksintresseområden

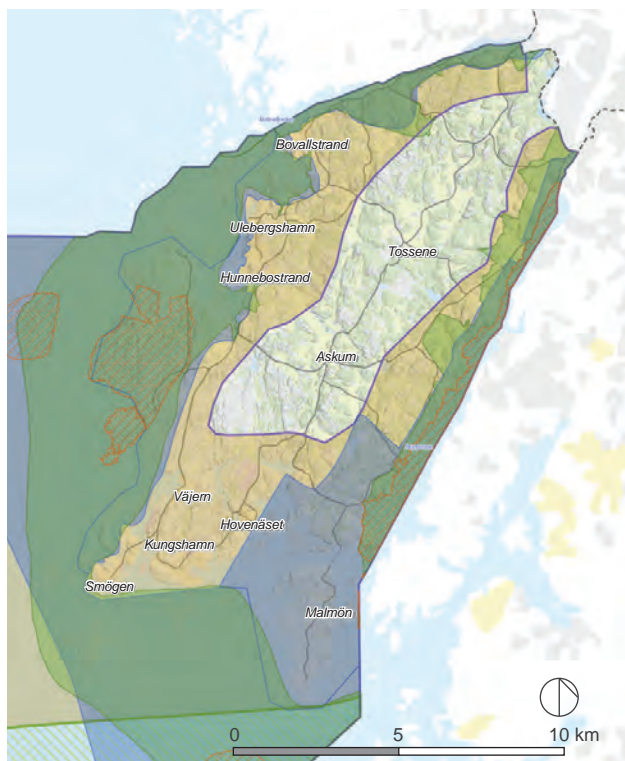
Riksintresse Naturvård 3 kap 6 § Miljöbalken

Områden av riksintresse för naturvård ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv. Två områden i Sotenäs kommun är utpekade som riksintresse för naturvård.

- Bottnafjorden-Åbyfjorden NRO 14063 - berör Lysekil, Sotenäs, Munkedal, Tanums kommuner. Riksintressets värden är kopplade till intressant geologi, odlingsmarker, lövskog och vattendrag.
- Ramsvikslandet, Hållö, Kornö och Gåsö skärgård NRO 14062 - berör Tanum, Sotenäs, Lysekils kommuner. Riksintressets värden är kopplade till intressant geologi, marin fågelfauna, odlingslandskap, våtmarker och marina miljöer.

Riksintresse Friluftsliv 3 kap 6 § Miljöbalken

De områden som pekas ut som riksintresse för friluftsliv har stor betydelse för människors utevistelse.

- Natura 2000-område (NVV)
- Riksintresse naturvård MB 3 kap 6§ (LST)
- Riksintresse friluftsliv MB 3 kap 6§ (LST)
- Rörliga friluftslivet MB 4 kap 2§ (LST)
- Riksintresse obruten kust MB 4 kap 3§ (LST)
- Riksintresse högexploaterad kust 4 kap 4§ (LST)

I dessa områden ska kommunerna ta hänsyn till friluftslivet i översikts- och detaljplanering. Riksintresseområdena Norra Bohusläns kust - inre kustzonen FO 30:1 och Norra Bohusläns kust - yttre kustzonen FO 30:2 sträcker sig över kustområdena och skärgården i Sotenäs.

Särskilda hushållningsbestämmelser 4 kap Miljöbalken

Kustområdet och skärgården från riksgården mot Norge till Lysekiel omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt miljöbalkens fjärde kapitel. Be-

stämmelserna anger att områdena på grund av natur- och kulturvärden som helhet är av riksintresse och att ingrepp i miljön endast får göras om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar dessa värden. De särskilda hushållningsbestämmelserna utgör generellt inget hinder för utveckling av befintliga tätorter och lokalt näringsliv.

I 4 kap 2 §, som omfattar det rörliga friluftslivet, anges att särskild hänsyn skall tas till turismen och friluftslivet vid ingrepp i miljön. I 4 kap 3 §, som berör obruten kust, framgår att tung industri av visst slag inte får uppföras.

Kommunens södra del, söder om Brofjorden, berörs även av 4 kap 4 § som omfattar högexploaterad kust. Här får inte ny enskild fritidsbebyggelse uppföras annat än som komplettering till befintlig eller fritidsbebyggelse med anknytning till det rörliga friluftslivet.

Natura 2000-områden (4 kap Miljöbalken)

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU med syftet att bidra till bevarandet av växter, djur och deras livsmiljöer. I Sotenäs finns fyra Natura 2000-områden, som per automatik också klassas som riksintressen för naturvärden - Åbyfjorden, Ramsvikslandet, Soteskär och Malmöfjord.

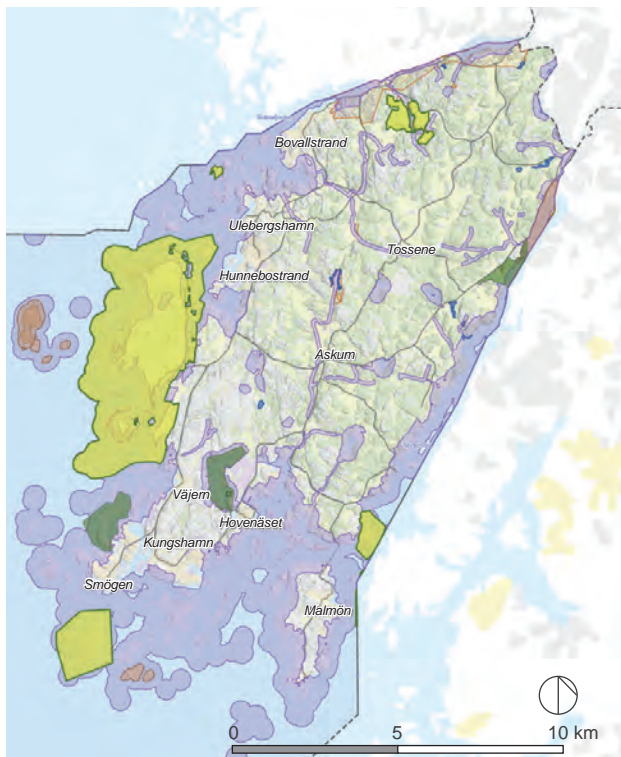
Skyddade områden

Under denna rubrik redovisas de områden som anges i Miljöbalkens andra avdelning, skydd av naturen.

Naturresevat (7 kap 4 § Miljöbalken)

Naturresevat är naturområden som skyddats för att långsiktigt bevara natur som av något skäl anses värdefull. Det kan vara ett område som är betydelsefullt för friluftslivet, floran, faunan, eller är av intresse ur geologiska eller naturmiljömässiga perspektiv. I Sotenäs kommun finns fem naturresevat - Ramsvikslandet, Hållöarkipelagen, Bua hed, Anneröd Hogsäm och Alvö.

Skyddsformen naturvårdsområde (NVO) upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. NVO

- Naturreservat
- Naturvårdsområde
- Strandskydd
- Naturminne
- Biotopskyddsområde
- Djur- och växtskyddsområde
- Landskapsbildskydd

ska vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat. En skillnad är dess föreskrifter inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras. I kommunen finns tre NVO - Sandön, Åby och Klevekilen.

Naturminne (7 kap 10 § Miljöbalken)

Naturminne är ett mindre område eller objekt med samma skydd som ett naturreservat. I Sotenäs kommun finns ett naturminne, en subglacial kalksten, inom Klevekilens naturreservat.

Biotopskyddsområde (7 kap 11 § Miljöbalken)

Biotopskyddsområden är mindre mark- eller vattenområden som utgör värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. I Sotenäs kommun finns sju biotopskyddsområden.

Biotopskydd gäller även generellt för vissa småbiotoper i landskapet:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Djur- och växtskyddsområde (7 kap 12 § Miljöbalken)

Landområde där en djur- eller växtart behöver extra skydd. I Sotenäs kommun omfattas Sunneskär, Mellanskär, Soteskär, Soteskärsskären, Lilla och Stora Gyltran, Gyltrebrotten, Mjölkskär, Klåvskär, Guleskär, Guleskärsskären, samt inre delen av Åbyfjorden av djur- och växtskydd.

Strandskyddsområde (7 kap 13 § Miljöbalken)

Strandskydd råder vid havet samt vid sjöar och vattendrag. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor för djur och växter på land och i vatten. Generellt omfattar strandskyddet ett område på 100 meter från strandlinjen både uppe på land och ut i vattnet. I Sotenäs gäller ett gränsbestämt strandskydd som är utökat upp till 300 meter längs kusten. 2017 fattade länsstyrelsen beslut om utvidgat strandskydd som gäller tills vidare.

Inom strandskyddat område är det bland annat förbjudet att uppföra nya byggnader eller andra anläggningar. Om det finns särskilda skäl kan kommunen ge dispens från bestämmelserna.

Andra former av skydd

I kommunen finns fyra områden med så kallat landskapsbildsskydd enligt 19 § i dåvarande naturvårdslagen. Skyddsformen finns inte i miljöbalken, men bestämmelserna gäller så länge länsstyrelsen inte beslutat om något annat. Samtliga områden utgörs av bokskog.

Artskydd regleras av artskyddsförordningen (2007:845) och gäller över hela landskapet.

Natura 2000- områden redovisas och beskrivs under Riksintressen.

Båtvarv i Kungshamn

Service och verksamheter

Merparten av kommunens handel, verksamheter, service och fritidsanläggningar finns i Kungshamn. Här finns exempelvis kommunhuset, högstadieskola, äldreboende, vårdcentral, verksamhetsområden samt ett utbud av restauranger och butiker. Service finns även i varierande utsträckning framförallt i kustorterna, där utbudet kopplat till besöksnäringen ökar under sommarsäsong.

Den för kommunen så viktiga besöksnäringen fördelar sig framförallt på tre kustområden och längs vägnätet i kommunens inland. Det finns i Sotenäs förutsättningar för, och är önskvärt ur flera perspektiv, att utveckla besöksnäringen med fokus på besök året runt samt med en större geografisk spridning.

Offentlig service och fritid

Offentlig service är funktioner som tillhandahålls till kommuninvånarnas nytta. I detta avsnitt ligger fokus på vård, förskola, skola, idrotts- och kulturanläggningar. Kommunal service beskrivs även under de andra rubrikerna i förutsättningsdelen.

Vård och omsorg

Det finns två äldreboenden i kommunen, Hunnebohemmet och Kvarnbergets äldrecentrum. Läs mer om bostadsförsörjning under rubriken Bebyggelse och kulturmiljö.

I Sotenäs finns två vårdcentraler, i Hunnebostrand, och Kungshamn. BVC finns på bägge.

I Hunnebostrand ligger Familjecentral Fyren med öppen förskola, föräldrastöd, barnvårdscentral samt mödra- och barnhälsovårdspsykolog.

Förskola

De kommunala förskolorna ligger i kustsamhällena. Bovallstrand, Hunnebostrand och Smögen har varsin förskola. I Kungshamn finns två förskolor, Solhagens förskola och Valbergets förskola.

IUS Förskolan Nordens Ark är en enskild förskola inom Sotenäs kommun. Förskolan ligger på Åby Säteri som en del av Nordens Arks område.

Sammantaget finns drygt 300 barn i förskoleverksamhet inom kommunen.

Skola

Kommunens grundskolor är spridda samhällena längs kusten. I Bovallstrand finns en liten F-3 skola med 30 elever. På Hunnebostrands skola går 180 elever fördelade i årskurserna F-6. Smögens skola har 40 elever i klass F-3. I Kungshamn finns tre skolor, Åsensskolan med 100 elever i F-3, Kungshamns skola med 160 elever i årskurs 4-6 samt Sotenässkolan som är kommunens enda högstadieskola med drygt 200 elever. Särskolan Utsikten tar emot elever i årskurs 1-9.

Fritidshem i anslutning till grundskolan finns i Bovallstrand, Hunnebostrand, Smögen och Kungshamn.

● Kyrka	● Förskola
● Kommunkontor	● Skola
● Kulturanläggning	● Gymnasium
● Idrottsanläggning	● Vård och omsorg

Gymnasium

Kommunal gymnasie- och vuxenutbildning i Sotenäs är en del av Symbioscentrum. På gymnasienivå finns tre olika introduktionsprogram, samtliga program ska leda till fortsatta studier eller underlätta för ungdomar att etablera sig på arbetsmarknaden. För gymnasial utbildning på övriga program hänvisas eleverna till pendling till gymnasieskolor i kringliggande kommuner.

Idrottsanläggningar

Det finns fyra idrottsplatser och fotbollsplaner i kommunen. Kungshamnsvallen med konstgräsplaner och löparbanor, Hunnebovallen med en gräs- och en grusplan, StensnäsvalLEN i Bovallstrand samt Havsvallen på Smögen med en gräsplan.

Idrottshallar finns i Kungshamn och Hunnebostrand. Utöver dessa finns gymnastiksalor i anslutning till skolor. Idrottshuset, Smögen vid Havsvallen rymmer bland annat gymnastik och bordtennis.

Tennishall och utomhusbanor finns i Smögen. Även i Hunnebostrand finns utomhusbanor. Vid Hunneborondellen finns en paddelhall.

I Väjern finns bad- och friskvårdsanläggningen Tummlaren.

Kulturanläggningar

I Sotenäs kommun finns två bibliotek. Ett huvudbibliotek i Kungshamn och en biblioteksfilial i Hunnebostrand.

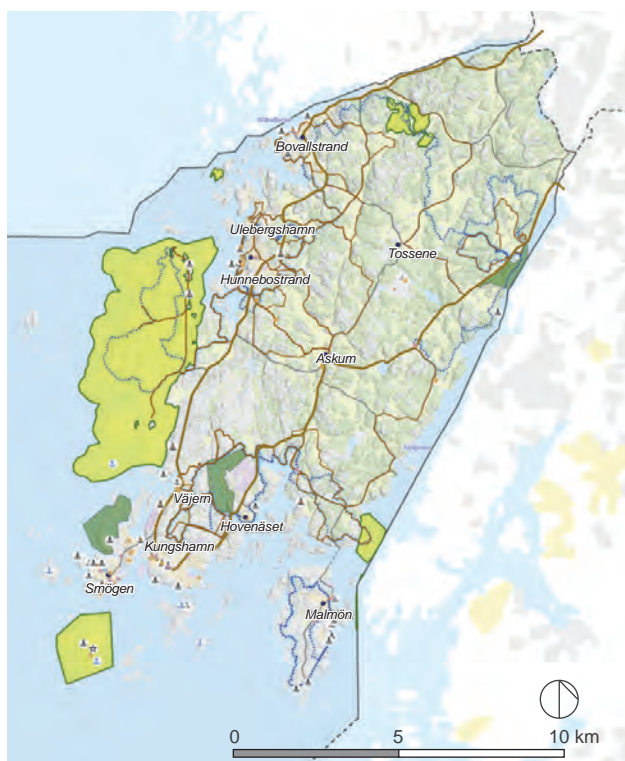
I Kulturhuset Hav o Land i Hunnebostrand finns bland annat en biograf. Utöver detta finns Folkets hus i Kungshamn och Bohus-Malmö och bygdegårdar i Smögen, Askum och Tossene.

Besöksnäring

Det finns tre större kluster för besöksnäring i kommunen, ett i söder runt Smögen, ett i mitten med Hunnebostrand och Ramsvikslandet samt ett i norr vid Bottnafjorden. Dessa klusters framväxt är kopplade till områdenas förutsättningar och upplevelser i de kustnära lägena med höga natur- och kulturvärden. Därutöver finns en levande besöksnäring utefter inlandets vägar med tyngdpunkter vid Nordens Ark, Tossene och området runt Askum.

I och runt klustren är det attraktivt för företag att etablera sig. Dessa skapar i sin tur arbetstillfällen och inkomster genom att erbjuda besökarna efterfrågad service och upplevelser. Antalet gästnätter enligt SCB/Turistrådet Västsverige var säsongerna 2020 och 2021 var runt 340 000, varav omkring 240 000 var registrerade gästnätter på camping. I statistiken ingår ej privatuthyrningar. Till detta kommer ca 17 000 hamnavgifter i kommunens olika gästhamnar under år 2021 och ca 2 000 husbilar på anläggningarna för husbilsuppställningsplatser på Lökholmen och Sandön. Sotenäs är på 12:e plats vad gäller Sveriges campingkommuner enligt SCR Camping.

En intervjuundersökning 2016-2018 och 2021 genomförd av Turistrådet Västsverige visar att besö-

Besöksnäring

● Äta- verksamhet	☆ Hållö fyr
● Se & göra- verks.	● Kyrka
● Företag- marin	— Kustvägen
● Företag- besöksn.	⛳ Golfbana
⛺ Camping	⛱ Badplatser
⚓ Naturhamn	— Cykeltur
⚓ Gästhamn >150 pl.	⋯ Vandrings
⚓ Gästhamn 50-149 platser	▭ Naturresevat

karna i Sotenäs gör restaurangbesök, handlar, fiskar, vandrar, golfar och gör båtturer som vanligaste aktiviteter i fallande ordning.

I Sotenäs är besökarna till övervägande del fritidsresenärer (58%). Snittet för Västra Götalandsregionen är betydligt lägre (38%) enligt HUI Research.

Södra - Kungshamn, Smögen, Malmö, Hållö

I området runt Kungshamn och Smögen finns en fungerande basstruktur vad gäller besöksnäringen och här finns ett stort utbud av aktiviteter och upplevelser. Här finns gott om övernattingsmöjligheter i allt från hotell till vandrarhem, på campingplatser, gästhamnar och ställplatser. Framförallt på Smögen är restaurangutbudet stort. Smögen kan upplevas trångt sommartid.

Bohus-Malmö har en struktur med många delårsboende och mindre fokus på besöksnäring. Under sommaren finns viss verksamhet som stödjer besöksnäringen på ön. Väganslutningen förbi Örn samt bilfärjan är begränsande faktorer för besöksnäringen. Stallebrottet marknadsförs som en unik spelplats för teater, konserter och andra evenemang.

Ute på Hållö finns ett vandrarhem med konferensanläggning, festlokal och café. Färjor till Hållö går från både Smögenbryggan och Kungshamn.

Mellersta - Hunnebostrand, Ödby, Ramsvikslandet

Hunnebostrand, Ödby och Ramsvikslandet har en väl fungerande besöksnäring. Det finns idag en båtförbindelse mellan Ramsvik och Hunnebostrand.

Ramsvikslandet har 100 000 besökare per år. Många kommer på kortare besök för att bada och vandra, och utgör grund för besöksnäringen på och runt Ramsvikslandet och i Hunnebostrand.

Övernattingsmöjligheter på campingplatser, vandrarhem och hotell finns på Ramsvikslandet och i Hunnebostrand, det finns även en antagen detaljplan för en ny camping vid Ödby gård. Gästhamn och ett utbud av restauranger finns i Hunnebostrand.

Det finns en förstudie för ett naturrum på Ramsvikslandet med havet, naturen och fågellivet som utgångspunkt.

I Hunnebostrand är Udden skulpturpark ett välbesökt besöksmål. Ett EU-finansierat projekt driver frågan om att utveckla området med ett Stenens Hus. Stenens Hus är tänkt att vara ett besöksmål och centrum för bohusgraniten i form av geologi, kulturarv och konst.

Norra - Bottnafjorden och Bovallstrand

Besöksnäringen kring Bovallstrand och Bottnafjorden är inte lika utvecklad som i de två andra klustren i kommunen men det finns potential att stärka besöksnäringen kring fjorden. EU-projektet Kultursystem samverkan Bottnafjorden arbetar med att stärka gemenskap, kopplingar och samverkan över fjorden. Bland annat finns planer på att knyta samman vandringsleder och bygga cykelväg runt fjorden.

Vid hamnplan i Bovallstrand finns restaurangverksamhet och potential för utvecklad besöksnäring. Gästhamn finns centralt i Bovallstrand. Badholmarna på gångavstånd från hamnplan är ett viktigt besöksmål i orten.

Besöksnäring på landsbygden

Ett nätverk av vägar genomkorsar landsbygden och längs dessa finns verksamheter kopplade till bygden, närodlat och gårdsförsäljning.

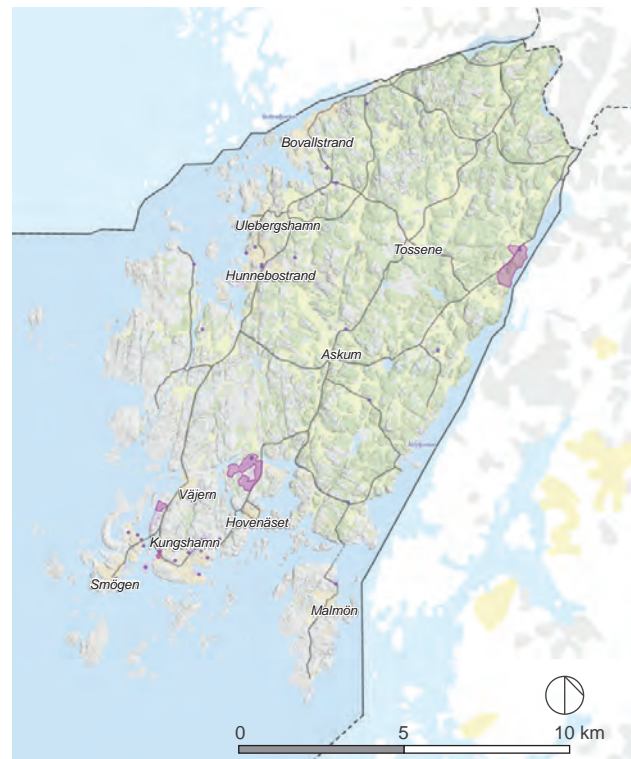
Runt Askum och Åbyfjorden finns två tyngdpunkter för besöksnäring, ett kring Nordens Ark (se nedan) och ett kring Askum och Tossene där golfbanan och matnäringen är besöksmål som drar. Besöksnäringen är organiserad runt vägarna. I Tossene finns utöver golfbanan restaurang och vandrarhem. Nära Askum finns butik med närproducerad mat och en utvecklad äldre gård med med stenungsbräckeri, café, vandrarhem och självplock av jordgubbar som etablerats som besöksmål.

Längs Åbyfjorden finns även gott om klättermiljöer och potential för utvecklad besöksnäring kring dessa.

Nordens Ark

Nordens Ark är en ideell stiftelse som bedriver naturvård, uppfödning, forskning och utbildning samt arbetar med att sprida kunskap om biologisk mångfald. Nordens Ark vid Åby säteri är öppet för besök året runt. I parken finns både en vild del och en lantgård. I anslutning till parken finns hotell med restaurang.

Nordens Ark fungerar tack vare sin strategiska placering vid väg 171 och sin betydelse som regionalt besöksmål som en entrépunkt för besöksnäringen i Sotenäs kommun.

- Näringsliv (5-300 anställda)
- Handelsområde (SCB)
- Arbetsplatsområde utom tätort (SCB)

Handel och verksamheter

Handel, service och restauranger

Handel och service är i hög grad knutna till de centrala delarna av samhällena och de externa etableringar är få. Livsmedelsbutiker finns centralt i Kungshamn, Smögen, Hunnebostrand och Bovallstrand.

Viss handel och restaurangverksamhet är i hög utsträckning kopplad till besöksnäringen och till stor del säsongsbetonad, exempelvis kring Smögens bryggeri, på Bohus-Malmön och vid Askum, men också generellt i samtliga kustorter.

Den största externa etableringen är en trävaruhandel söder om Bovallstrand.

Verksamhetsområden

Verksamhetsområdena i kommunen är generellt relativt småskaliga. I kustorterna har verksamhetsområden ofta vuxit fram vid hamnlägen omgivna av bostäder, i vad som idag är relativt centrala lägen.

Nya ytkrävande och trafikintensiva verksamheter styrs till det största verksamhetsområdet, Hogenäs norr om Hovenäset. Här finns ledig kapacitet i befintliga detaljplaner.

Sjöbodars på Bohus-Malmön

I Kungshamn finns fyra verksamhetsområden, Vägga med till större delen industriverksamheter, Springet med båtvarv, Guleskär med fiskverksamhet och Ödegården med bland annat fiskberedning och Sotenäs Symbioscentrum.

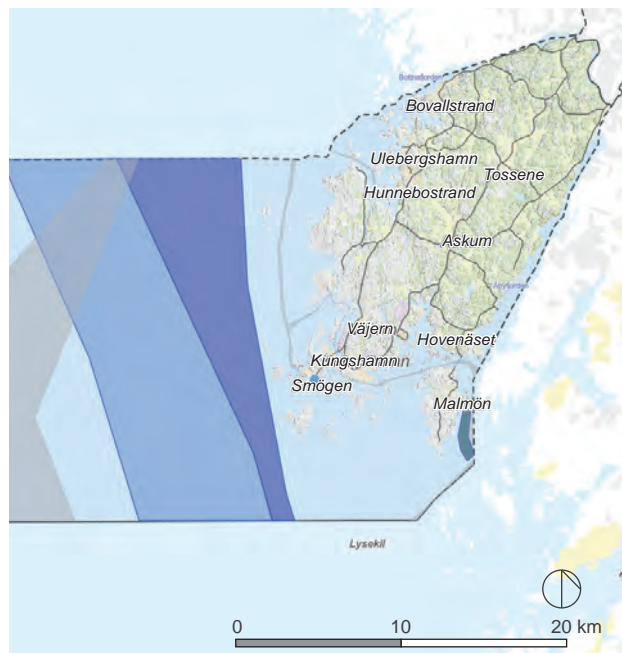
Vid Ödegården pågår utveckling inom det detaljplanelagda industriområdet. På Smögen finns ett verksamhetsområde på Omholmen med reningsverk. Klevens verksamhetsområde har under senare tid gradvis omvandlats mot bebyggelse med i huvudsak bostäder.

Lökholmens verksamhetsområde i Hunnebostrand rymmer bland annat företag med marin koppling. I direkt anslutning till bostadsbebyggelsen, söder om orten finns en större trädgårdshandel.

Planering pågår av ett omfattande verksamhetsområde sydväst om Askumskrysset.

Areella näringar

Beroendet mellan landsbygden och tätorterna är starkt och ömsesidigt. Lokalproducerad mat är grundläggande för ett hållbart samhälle. I kustkommunen Sotenäs finns areella näringar knutna till både hav och land. Fiske, jordbruk och stenindustri är näringar som under lång tid haft stor betydelse för kommunen. Än idag har de areella näringarna stor betydelse för kommunens näringsliv, dels för produktion och bearbetning men även som en grund för besöksnäringen.

- Rikssintresse fiskehamn MB 3 kap 5 § (LST)
- ▭ Rikssintresse yrkesfiske 3 kap MB 5 § (LST)
- ▭ Riksintr. lek och fångstomr. MB 3 kap 5 § (LST)

Fiske

Sotenäs kommun har goda fiskevatten. Fisket efter räka, kräfta och andra skaldjur samt efter makrill och skarpsill har varit stabilt under senare år medan fisket efter plattfisk och torsk minskat betydligt.

Yrkesfiskets intressen utgörs av reproduktions- och fångstområden samt hamnområden. I hamnområdena behöver yrkesfiskarna inte bara kajplatser för fiskebåtarna utan även kajyta och byggnader för förvaring och skötsel av fiskeredskap. Hamnar av rikssintresse för yrkesfisket finns i Kungshamn och på

● Odlingstillstånd fisk (LST)

▲ Odlingstillstånd blötdjur (LST)

Smögen. Fiskauktionen på Smögen når över internet kunder från hela Europa. Skaldjur står för den största omsättningen.

Fiskberedningsindustrin en viktig näring i kommunen och sysselsätter många kommuninvånare i de marina livsmedelsföretagen. I Sotenäs tillverkas produkter med sjömat som exempelvis kaviar och fiskbullar. Här finns också råvarucentral för marina råvaror.

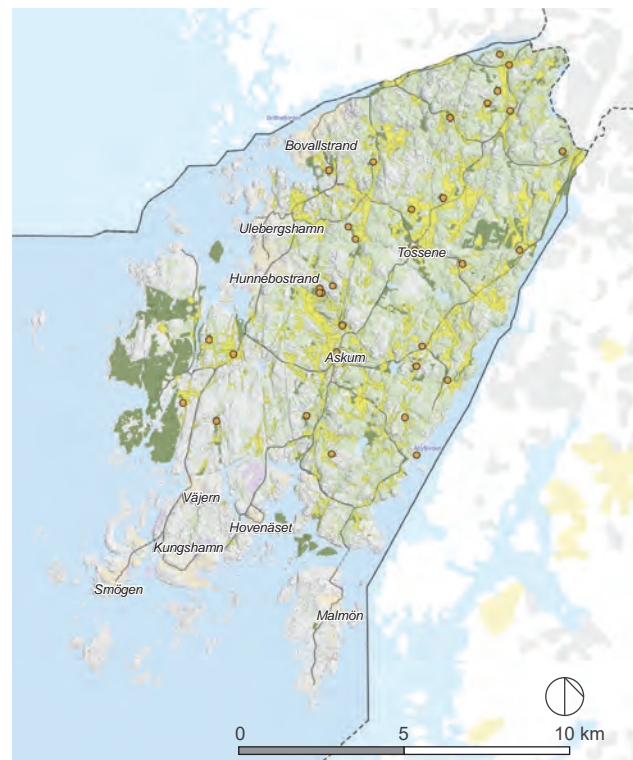
- Riksintresse Yrkesfiske 3 kap 5 § Miljöbalken
- En stor del av kommunens vattenområde är av riksintresse för yrkesfisket.
- Riksintresse Lek och fångstområde - Sörgrundsberget Sotefjorden
- Riksintresse Yrkesfiske - Norra Skagerrak trälgransområde

Hamnar av riksintresse för yrkesfisket finns i Kungshamn och på Smögen.

Vattenbruk

Sotenäs kommun har sedan tidigt 1980-tal av Kommunfullmäktige fastställda, lämpliga vattenområden för vattenbruk. De togs fram i huvudsak för etablering av musselodling, men även fiskodlingsområden beaktades. Under 1980-talet etablerades ett stort antal musselodlingar i dessa områden, främst i Åbyfjorden. I dag förekommer musselodling i mindre utsträckning. Därutöver pågår odling av ostron och makroalger samt energiproduktion.

Läs mer om vattenbruk i Blå ÖP.

● Produktionsplatser med djurhållning (LST)

■ Stödberättigad betesmark (JBV)

■ Stödberättigad jordbruksmark (JBV)

Jordbruk

Jordbruket i Sotenäs kännetecknas av småskalighet. Den totala åkermarken är 1620 ha och betesmarken 710 ha (2015). Den yrkesmässiga djurhållningen visar en utveckling mot färre men större djurbesättningar.

Senare årtiondens utvecklingen leder till att framförallt betade marker försvinner genom förbuskning och igenväxning, vilket på sikt kan innebära en stor förändring av kulturlandskapet. Skötseln och bevarandet av jordbruksmarken är viktig för att bibehålla biologiska värden, kulturmiljövärden och den landskapsbild som är karaktäristisk för Sotenäs. Det är också en viktig grund för kommunens attraktivitet för både boende och besökande. Under senare år har det skett en utveckling mot lokal produktion och mathantverk med koppling till besöksnäringen. Kött producerat i kommunen säljs till stor del lokalt och bärödlingar erbjuder självplock och blir ett besöksmål i sig.

På Sotenäset finns den ur produktionssynpunkt mest värdefulla jordbruksmarken i huvudsak samlad till de större dalgångarna i den norra delen av kommunen.

Skogsbruk

Skogsmarken i Sotenäs omfattar 4800 ha (2015). Sammanhängande skogsmark är i huvudsak belägen i den inre nordöstra delen av kommunen. I övrigt är skogsmarken spridd och av begränsad storlek.

Som näring betraktad är skogsbruket av begränsad omfattning i kommunen, men kan i många fall vara mycket betydelsefull för enskilda jordbruksföretag.

Biologisk mångfald och genetisk variation ska enligt gällande skogsvårdslag ges stor tyngd liksom bibehållandet av markens naturgivna produktionsförmåga. I miljömålen ingår också att värna om skogens kulturella, estetiska och sociala värden.

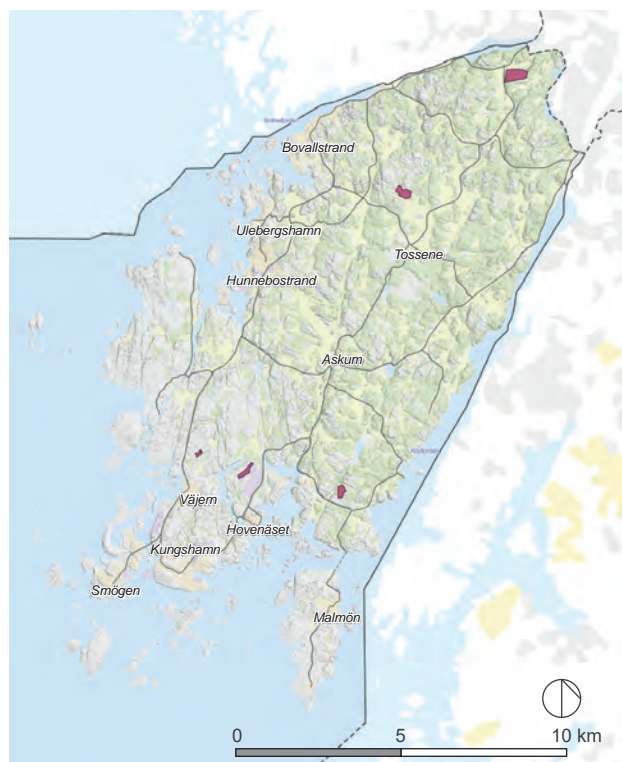
Täktverksamhet

Bohusgraniten har en mycket god kvalitet i Sotenäs och den goda tillgången gav under 1800-talets senare del kommunen en blomstrande stenindustri med brott på ett flertal platser.

Marktyp: Barr- och blandskog

Marktyp: Lövskog

Täkt (grus eller berg)

Idag är stenindustrin betydligt mindre omfattande. För närvarande finns tillstånd för stenbrytning vid fyra stenbrott, Tossene, Ävja, Valla och Håle. Vid Ävja sker förädling till byggnadsprodukter i sten. Vid Tossene, Valla och Håle utgörs verksamheten av uttag av stenblock.

Inom kommunen finns ett antal platser som identifierats som lämpliga för uttag av skrotsten eller vattenbyggnadssten ur gamla upplag. Utskeppning av skrotsten från Bohus-Malmön har under lång tid skett från kajen vid Stallebrottet.

35 ha av marken i Sotenäs utgörs av täkt- och gruvområden (2015).

Mobilitet

Mobilitet beskriver människors möjlighet att transportera sig själva och varor till de målpunkter de vill nå. Sotenäs har historiskt haft starka kopplingar från havet. Kommunens samhällen ligger lokaliserade längs kusten, lätt tillgängliga med båt. Inåt land finns en vägstruktur, som knyter samman tätorterna längs med kusten och landsbygden mot E6 via väg 171.

Väg 171 och dess fortsättning söderut längs kusten har bitvis dålig standard och är högt belastad, i synnerhet under sommaren. Kollektivtrafiken i kommunen är begränsad och det saknas bitvis eller ibland till sin helhet gång- och cykelvägar mellan orterna.

Ungefär 1 100 personer pendlar till kommunen medan utpendlingen från kommunen är cirka 1 200 personer. Den största ut- och inpendlingen sker till och från Strömstad, Tanum, Munkedal samt Lysekil.

Övergripande studie av mobilitet

En övergripande mobilitetsutredning har tagits fram inom ramen för översiktsplanarbetet. I utredningen beskrivs trafiksystemet ur ett övergripande perspektiv sett till hur hela trafiksystemet fungerar avseende vägtrafik, gång- och cykel, båttrafik och kollektivtrafik. Brister och möjliga åtgärder finns beskrivna.

En analys av 43 olika övergripande åtgärder har gjorts utifrån hur svåra de är att genomföra och hur kritiska de är för att få en förbättrad trafiksituation,

Färjan avgår mot Bohus-Malmön

särskilt sommartid. Åtgärderna har även kategoriserats in i efter vilken målgrupp som de främst berör; fastboende, deltidsboende, besökare eller verksamheter.

Fem nyckelåtgärder har särskilt valts ut som lämpliga att genomföra, dessa är:

1. Satsningar på cykelinfrastruktur
2. Etablering av tillfälliga mobilitetspunkter
3. Skyltning och information om parkeringsmöjligheter och beläggning
4. Nya länkar som kan effektivisera transporter och avlasta tätortsområden
5. Samlastning och effektivisering av näringslivets transporter

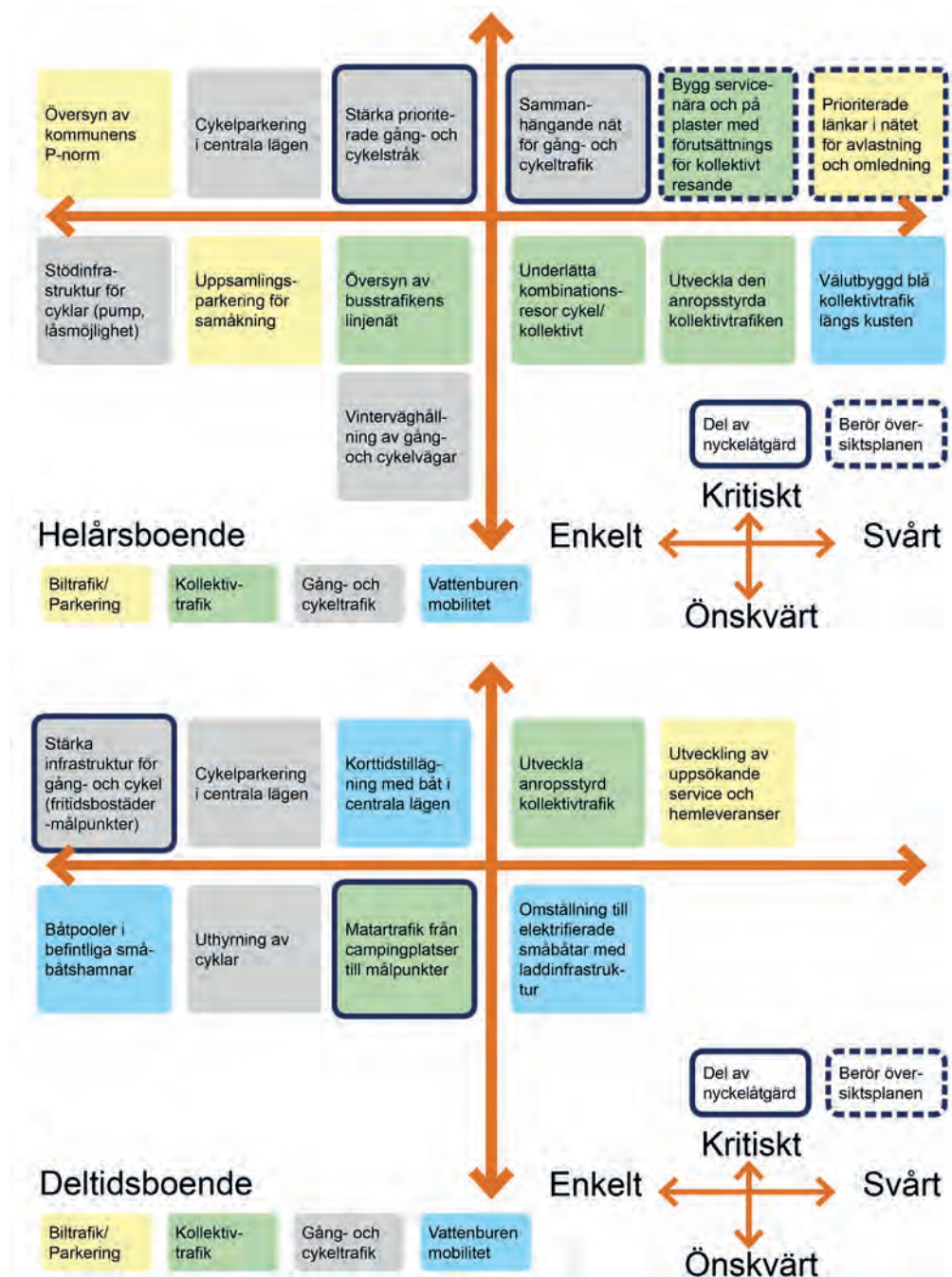
Samtliga föreslagna nyckelåtgärder i utredningen har bedömts som lämpliga att bearbeta vidare in i översiktsplanens förslagsdelar. Flera av de åtgärder som föreslås utöver nyckelåtgärderna är möjliga att bearbeta vidare inom ramen för framtida översiktsplaner eller i andra planerings- eller åtgärdsförslag som berör mobilitet inom kommunen.

Vägnät

Befintligt vägnät

Väg 171 mellan Hunneborondellen och Hallinden, och vidare till E6 vid Gläborg är kommunens huvudväg tillsammans med väg 174 mellan Kungshamn, Hunnebostrand, Bovallstrand och vidare till Dingle.

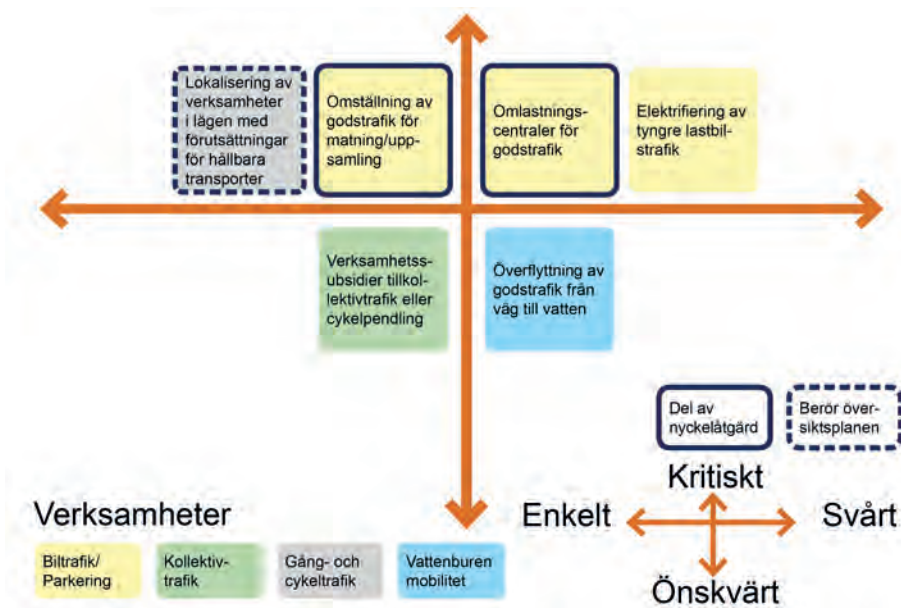
Diagrammen visar åtgärder som föreslås i den övergripande mobilitetsutredningen. I utredningen finns fyra diagram som listar 43 olika övergripande åtgärder. Diagrammen visar åtgärder för helårsboende, deltidboende, besökare och verksamheter.

Dessa vägar är viktiga lokalt men även för kommunens regionala förbindelser med anslutningar till:

- E6 vid Gläborg och Dingle
- väg 162 mellan Gläborg och Lysekil vid Hal-linden
- väg 900 som knyter samman väg 171 och 174 och fortsätter vidare norrut utmed kusten i Tanum.

Som kommunikationsleder inom kommunen är vägarna välbelägna, men standarden är otillräcklig, särskilt för väg 171. Trafikbelastningen på vägarna är stor, inte minst under sommartid då omfattande turisttrafik tillkommer. En samhällsutbyggnad mellan Kungshamn och Väjern samt vid Hunnebostrand och Bovallstrand ökar behovet av goda vägförbindelser längs kusten och mot E6 vid Gläborg. Förbättrade

vägförbindelser på fastlandet är också en förutsättning för utveckling med fler bostäder på Bohus-Malmen.

Väg E6 genom Västra Götalands län, öster om kommungränsen, är en väg av riksintresse för kommunikation. Inom Sotenäs kommun finns inga vägar av riksintresse.

ÅVS Gläborg - Kungshamn

Trafikverket har under 2020 tagit fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för sträckan mellan Gläborg - Kungshamn som omfattar väg 162, väg 171 och väg 174. Den rekommenderade huvudalternativet i ÅVS:en är att sträckan görs om till mötesfri landsväg mellan Gläborg och Hallinden i Lysekils kommun.

- Riksintr. kommunikation E6 MB kap 3 8§ (TRV)
- Vägar av stor vikt- Väg 171
- Vägar av stor vikt Väg 174
- Vägar av stor vikt- Väg 900
- Riksintr. utanför kommun- Väg 162
- Riksintr. utanför kommun- Väg 839

Resterande del, mellan Hallinden och Kungshamn i Sotenäs kommun, föreslås breddas till en total vägbredd på 9 meter och byggas om till en god 80 standard hela vägen. Detta ger goda förutsättningar för att skapa en trafiksäker miljö och bibehålla en god tillgänglighet för framtida trafikflöden.

Kurvriktning och väghöjning föreslås längs sträckan vid punkterna Åbyfjorden, Stranderäng, Långöns Vatten och Hunneborondellen. Korsningspunkter som föreslås byggas om är Vannkrysset, Lysekils kommun, och korsningen väg 171/väg 872 vid Askum i Sotenäs där en ny cirkulationsplats föreslås.

Övriga åtgärder som rekommenderas i ÅVS:en är bland annat avveckling av hållplatser och ny gång- och cykelväg längs väg 174. Gång- och cykelväg längs sträckan väg 162 föreslås studeras vidare.

Parkering

Sommartid ökar behovet av parkeringsplatser i kommunen. Framförallt i kustorterna är den upplevda bristen på parkeringsplatser märkbar under semester-tid när helårs- och delårsboende samt besökare delar på ett begränsat parkeringsutbud.

Smögen som exempel

Upplevd brist på parkering får följdverkningar genom att söktrafik ökar och därmed trafikmängden på vägarna. Genom att finna en balans mellan utbud och efterfrågan av parkeringar kan flera följdproblem lösas som förbättrar trafiksituationen som helhet.

En särskild studie har tagits fram: PM Trafikfrågor- utvärdering av nyckelåtgärder. Utvärderingen har koncentrerat sig på att studera trafiksituationen på Smögen sommartid utifrån de föreslagna nyckelåtgärderna gällande mobilitet som finns beskrivna under fliken Övergripande.

Studien visar att, det genom att genomföra en rad åtgärder, är möjligt att få en balans gällande utbud och efterfrågan vad gäller parkeringsplatser på Smögen. Ett urval av de åtgärder som föreslås kan även användas i andra orter där problem upplevs, som exempelvis centrala Kungshamn.

Åtgärder för södra delen

I utvärderingen visas konkret vilka åtgärder som har påverkan på parkeringssituationen på Smögen. Dessa är:

- Effektivisera nuvarande utbud. (Att göra: ordna mer effektivt nyttjande av befintliga anläggningar, exempelvis de grusplaner som idag nyttjas för besöksparkering och husbilsuppsamlingsplatser).
- Öka belägningsgraden. (Att göra: ordna ett samordnat taxe- och informationssystem vilket möjliggör ett bättre nyttjande av de an-

läggningar som finns, se nyckelåtgärd 3 under fliken Övergripande).

- Avpassa den tid som medelbesökaren parkerar sin bil efter utbudet. (Att göra: Ordna taxebaserat system som styr den tid som är möjlig att parkera).
- Minska antalet delårsboende som inte parkerar inom sin egen fastighet (Att göra: Ordna administration av parkeringstillstånd på Smögen, Hasselön och Kleven).
- Minska besökstrafiken (Att göra: Anordna mobilitetshubbar och alternativa transportval för besökare, se nyckelåtgärd 2- mobilitetshubb under fliken Övergripande samt underlätta för besökare med cykel, se nyckelåtgärd 1- Satsningar på cykelinfrastruktur).
- Öka antalet parkeringsplatser genom att anlägga en ny parkeringsanläggning (Att göra: Ta fram en eller flera parkeringsanläggningar, se nyckelåtgärd 2- mobilitetshubb under fliken Övergripande).

Med utvärderingen som underlag kommer möjligheterna att genomföra de föreslagna åtgärderna föras in i främst de centrumområden som berörs (C6 Kungshamnns centrum, C5 Smögens centrum och C4 Väjerns centrum).

Åtgärder för norra delen

För kommunens norra kommundelar kan små insatser som tillfälliga eller permanenta infartsparkeringar lösa upp tillfälliga toppar semestertid. Lämpliga platser för detta ändamål finns i och runt Hunnebostrand och Bovallstrand. Det finns lämpliga ytor vid och längs Lökholmsvägen, Brattebyvägen och vid Folkets hus-parkeringen längs Dinglevägen i Hunnebostrand. Motsvarande möjliga infartsparkeringar i Bovallstrand är parkeringar vid Skolgatan och vid återvinningsstationen med anslutning mot Grangatan. Med utvärderingen som underlag kommer möjligheterna att genomföra de föreslagna åtgärderna föras in i förslagen för respektive ort.

Ställplatser

Kommunen ser även en efterfrågan på ställplatser för husbil. Ställplatserna ska vara lättillgängliga markområden för uppställning/övernattning under kortare tid. På ställplatsen eller i dess närhet behöver det finnas tillgång till tömning av avlopp och påfyllning av vatten.

- Hållplats (Västtrafik)
- Linjetrafik (Västtrafik)

Kollektivtrafik

Väg 162, 171 och 174 är prioriterade stråk för kollektivtrafik enligt Västra Götalandsregionens Trafikförsörjningsprogram. Huvudstråken för bussar i linjetrafik omfattar inom kommunen vägarna 171, 174, 872 och 900. Två kollektivtrafikknutpunkter förbinder Sotenäs med regionen, Hallinden vid väg 161/172 (Lysekils kommun) och Håby vid E6 (Munkedals kommun). Från dessa knutpunkter nås bland annat Lysekil, Strömstad, Trollhättan, Uddevalla och Göteborg.

Västra Götalandsregionen är kollektivtrafikmyndighet och beslutar hur kollektivtrafiken i länet ska byggas ut. Mål och övergripande inriktningar för kollektivtrafiken tas fram genom ett trafikförsörjningsprogrammet.

Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelbanor finns mellan Smögen och Kungshamn samt mellan Kungshamn och Solvik norr om Väjern. Vidare finns gång- och cykelbanor utmed genomfarten i Hunnebostrand samt längs väg 174 förbi Bovallstrand. På Bohus-Malmön finns en gång- och cykelbana från färjeläget som sträcker sig nästan ända fram till samhället. I övrigt är gång- och cykeltrafiken mellan de olika samhällena hänvisad till det allmänna vägnätet. Längs väg 872 från Hovenäset till Kungshamn löper en trottoar som möjliggör gångtrafik och även används för cykeltrafik i viss mån.

..... Vandring

— Cykelturer på mindre vägar

— Övriga vägar- Gångbro

— Övriga vägar- Gång- och cykelväg

— Övriga vägar- Stig

En utveckling av Kungshamn - Väjern - Långevik, Hunnebostrand - Ulebergshamn samt Bovallstrand längs väg 174 innebär att behovet av ett sammanhängande gång- och cykelvägnät ökar mellan orterna och norrut mot Gerlesborg.

Sotenäs kommun har 2021 utrett och identifierat förslag på utbyggnad av cykelleder på sträckorna Bovall-Brygge, Bovall-Uleberg, Uleberg-Hunnebo, Hunnebo-Ramsvik och Ramsvik-Solvik längs väg 174. Det pågår även diskussioner och arbete med en öst-västlig cykelled i samma riktning som väg 171 mellan Nordens Ark och Askum.

Sjöfart

I Sotenäs kommun finns ett flertal farleder, inre och yttre, av betydelse för sjöfarten, för allt från lastfartyg till mindre fritidsbåtar. Farleder finns angivna i SJÖFS 2013:4. De farleder som berör kommunens inomskärs är:

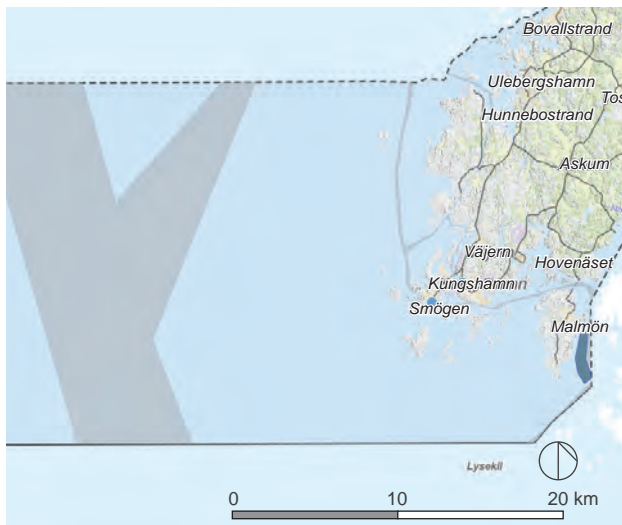
- nr 102 Väcker - Väst Smögen - Flatholmen, Lysekil
- nr 124 Soteskär - Bovallstrand
- nr 126 Sotenäs Svartskär - Sotekanalen - Tryggö
- nr 127 Sotekanalen - Kungshamn
- nr 129 Sörgrundsberget - Kungshamn (Sjöfartsverket med Sotenäs kommun)
- nr 130 Flåttarna - Guleskär

För samtliga farleder utom nr 129 svarar Sjöfartsverket.

Färjeleden Bohus-Malmönleden går mellan Bohus-Malmön och Roparöbacken. Ledens längd är 800 meter och överfartstiden är åtta minuter. Färjetrafiken bedrivs av Trafikverket.

Sotenäs tillhör Lotsområde Marstrand. Inom området finns ingen hamn där lotsplikt eller andra restriktioner gäller för anlöp enligt information hos Sjöfartsverket. I lotsområdet finns en angiven rutt från Brofjordens angöring till Kungshamn (Farled 129).

Läs mer om sjöfarten i Blå ÖP.

- Riksintresse Farled MB 3 kap 5§ (TRV)
- Riksintresse Ankarplatser MB 3 kap 5§ (TRV)

..... Färjeled

Riksintresse Sjöfart 3 kap 5 § Miljöbalken

I Sotenäs kommun finns fyra farleder av riksintresse för sjöfarten.

Sydost om Bohus-Malmön finns ett område utpekad som ankarplats av riksintresse för sjöfarten..

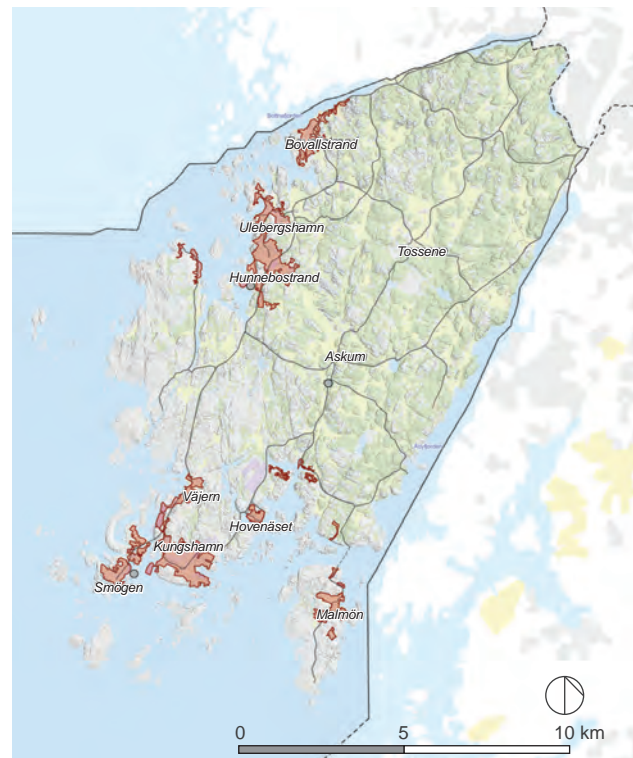
Båtupställning vid Bovallstrands Marina

Teknisk försörjning

Den tekniska infrastrukturen rymmer bland annat dricksvattenförsörjning, hantering av avlopp, dagvatten, avfall, elektronisk kommunikation och energi. Det tekniska försörjningssystemet i kommunen har en avgörande betydelse för samhällets utvecklingsmöjligheter. Många av de tekniska systemen har en hög belastning under sommartid när många besöker Sotenäs.

Vatten och avlopp

Det kommunala VA-anläggningsbolaget Sotenäs Vatten AB är VA-huvudman i kommunen och delägare i driftbolaget Västvatten AB som sköter det kommunala VA-nätet i Sotenäs, Färgelanda, Munkedal och Uddevalla. Västvatten avleder och renar avloppsvatten, avleder dagvatten samt producerar och levererar dricksvatten.

- Reningsverk
- Verksamhetsområde för kommunalt VA

Utanför det kommunala VA-nätet finns enskilda VA-anläggningar där ansvaret för funktion och kvalitet ligger hos den enskilda fastighetsägaren. I kommunen finns 1650 fastigheter med enskilda VA-lösningar (2021). En plan finns för omvandling från enskilt VA till kommunalt VA för vissa tätortsnära områden.

Kommunen har genomfört en VA-översikt och har en VA-strategi. VA-strategin (från 2017) visar Sotenäs kommuns generella ställningstaganden samt ett antal riktlinjer för hur arbetet med VA-försörjning ska bedrivas i kommunen. En VA-plan är under arbete. VA-planen, som utgörs av olika handlingsplaner, kommer att presentera hur ställningstagandena i VA-strategin ska uppfyllas. VA-planarbetet innehåller även en översyn av VA-strategin.

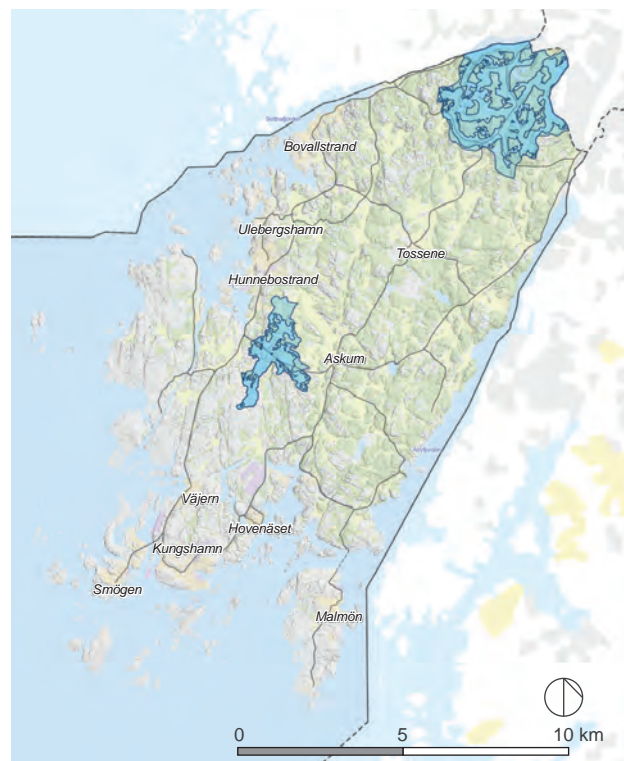
Vattentäkter

Vattenskyddsområden syftar till att skydda grund- eller ytvattentillgångar som nyttjas för vattentäkt. Ett förslag till nya vattenskyddsföreskrifter för vattenskyddsområdena i Sotenäs kommun är under antagande.

I Sotenäs kommun finns två sjöar som kommunen använder som vattentäkter, Tåsteröds stora vatten och Lilla Dale vatten. Runt båda sjöarna finns vattenskyddsföreskrifter för att skydda vattentäkterna från föroreningar. Från Tåsteröds stora vatten leds vatten via råvattenledning till Lilla Dalevatten och vattenverket. Samtliga tätorter är anslutna till det kommunala vattensystemet.

Förstärkningar av produktions- och distributionsystemet kan aktualiseras av kvalitets- och säkerhetsskäl. I takt med att nya områden bebyggs kan en förstärkning med flera nya tryckstegringsstationer alternativt ombyggnation av befintliga bli aktuell.

Bebyggelsen utanför tätorterna får sitt vatten i huvudsak från enskilda vattentäkter. I främst kustnära områden med tunna jordlager finns problem med saltvatteninträngning och bakteriell förorening från avlopp.

 Vattenskyddsområde (NVV)

Reningsverk

I Sotenäs finns tre kommunala reningsverk dit avloppsvatten pumpas från runt 100 pumpstationer. Avloppsreningsverken finns på Omholmen (Smögen), Lökholmen (Hunnebostrand) och Todderöd.

Omholmens avloppsreningsverk klarar idag inte att rena vattnet i tillräcklig utsträckning och utöver flertalet investeringar i befintlig process behöver verket utökas med fler bassänger för att trygga reningen. Det finns i dagsläget ingen tillgänglig yta för dessa bassänger eller processlösningar för kommande krav.

Lökholmens avloppsreningsverk byggdes under 1970-talet och har dimensionerats upp i två omgångar. Under sommarperioden går verket över sin tillståndsgivna belastning enstaka gånger. Görs detta för ofta kan ett föreläggande om åtgärd ske från berörd tillsynsmyndighet. Risk för att överbelastningen blir så stor att åtgärder behövs föreligger om ytterligare påkoppling av fastigheter till Lökholmens avloppsreningsverk fortsätter. Även utan ytterligare påkopp-

● Reningsverk

ling kan detta bli ett faktum då antalet sommargäster varierar.

Todderöds avloppsreningsverk togs i drift 2009.

Västvatten AB utreder som en del av arbetet med VA-plan framtida kapacitet i avloppsreningsverken. Två alternativ har studerats:

- bygga om och öka kapaciteten i Omholmens och Lökholmens avloppsreningsverk

Omholmens avloppsreningsverk på Smögen

● Transformatorstation

● Vindkraftverk

..... Regional kraftledning

- bygga nytt avloppsreningsverk på annan plats

I översiktsplanen ska möjlighet ges till båda alternativen.

Energiförsörjning

Inom kommunen produceras förnybar energi i form av vindkraft. Det finns tre vindkraftverk vid Hogenäs återvinningscentral.

Ellevio är elnätsägare i Sotenäs kommun och distribuerar el till kunder inom kommunen. I kommunen finns regionala kraftledningar från Kungshamn och Tullboden i söder via Askum och Tossene till kommungränsen norr om Åbyfjorden och Stranderäng.

För att möta elbehovet och för att möjliggöra anslutning till eventuell ny vind- eller vågkraft till elnätet planeras en ny 130 kV mellan Färlev och Tossene

som ska förstärka det nuvarande 40 kV-nätet i området. Planerad ledning kommer att gå parallellt med befintliga ledningar. Vattenfall vill även bygga om och flytta befintlig station vid Tossene vilket medför att två luftledningar kommer att markförläggas in i den nya stationen i Tossene.

Solförhållanden är så goda att det finns potential för enskilda fastighetsägare eller företag att installera solcellsanläggningar, exempelvis genom att nyttja taktor.

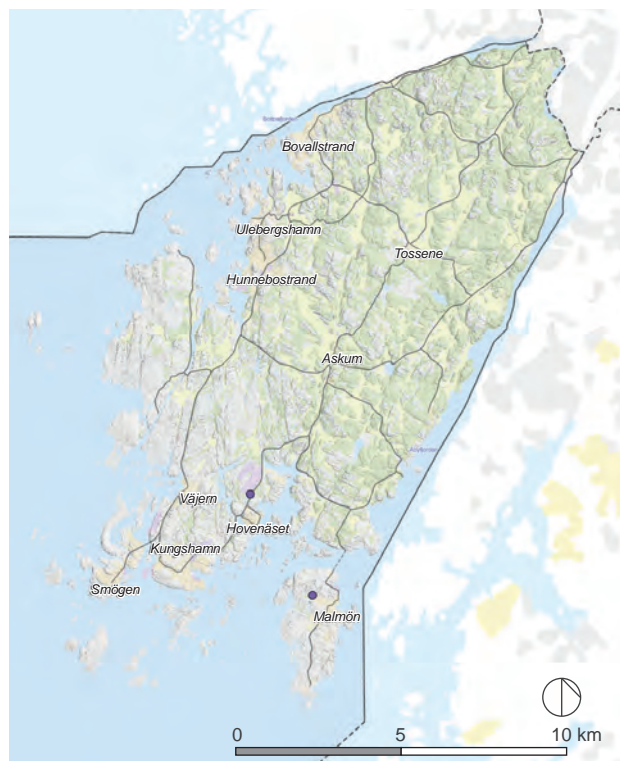
Läs mer om kraftledningar och elektromagnetiska fält under Hälsa och säkerhet.

Fiber

Fiberanslutning i Sotenäs tätorter utförs av Telia Öppen Fiber. Fibernätet utanför tätorterna fördelas på Tossene Fiber för norra delen av kommunen och Askum Fiber i södra delen. Tossene Fiber har drygt 600 anslutningar och Askum Fiber 700 anslutningar.

Anslutning datanätverk

● Återvinningscentral

Avfall

En avfallsplan för Lysekils, Munkedals, Sotenäs och Tanums kommuner samt för avfallsbolaget Rambo AB, som ägs gemensamt av de fyra kommunerna, togs fram 2008.

I Sotenäs sköts insamlingen av avfall och återvinning av Rambo AB. Rambo tar hand om alla sorters avfall från hushåll, verksamheter och företag. I kommunen finns två återvinningscentraler, Hogenäs och Malmön. Dessutom finns elva återvinningsstationer i kommunens tätorter.

Ny lagstiftning stadgar att den bostadsnära insamlingen ska öka kraftigt, med ett nationellt mål om att 60% av bostäderna ska ha tillgång till bostadsnära insamling 2021. Med ökad bostadsnära insamling kan behovet av de mindre återvinningsplatserna komma att minska.

Hälsa och säkerhet

Föreslagen markanvändning i översiktsplanen ska vara lämplig utifrån människors hälsa och risken för olyckor. Detta innebär bland annat att planeringen behöver ta hänsyn till områdets naturliga förutsättningar, störningar och risker från befintliga och tidigare verksamheter, trafik och kraftledningar. Befintlig och planerad bebyggelse behöver även anpassas för ett framtida klimat. Det behöver dessutom finnas en beredskap att hantera risker när olyckor inträffar.

Översvämningsrisk

Längs den långa kuststräckan i Sotenäs finns lågt belägna områden som riskeras att översvämmas till följd av den globala havsvattennivåhöjningen i kombination med allt kraftigare vindar. Översvämnings-

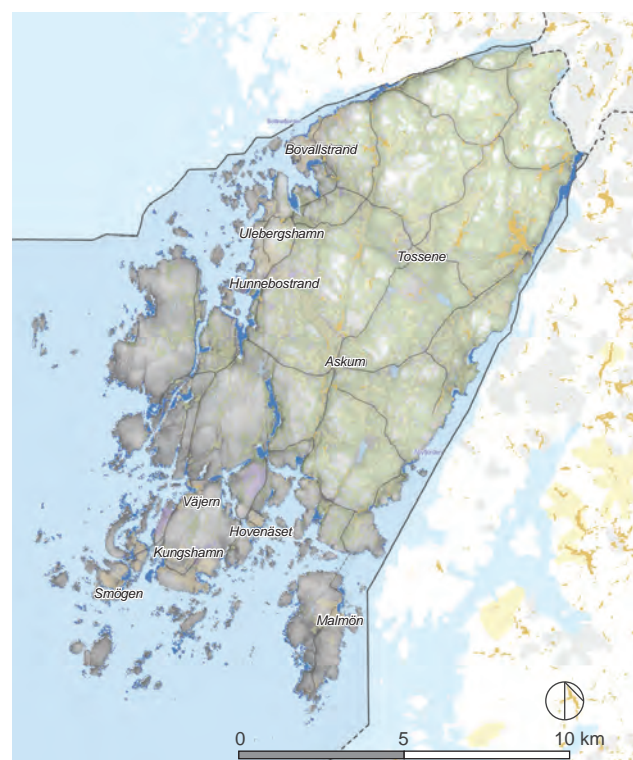
arna påverkar kustsamhällen och fastigheter samt framkomligheten i vägsystemet. Kraftiga skyfall eller långvariga regn har vid vissa tillfällen inneburit att delar av kommunen har blivit avskärmade.

För att ge råd och vägledning vid planering av bebyggelse i vattennära lägen har länsstyrelserna i Västra Götalands och Värmlands län tagit fram planeringsunderlaget ”Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämningshotade områden” (2011) samt tillhörande faktablad för kusten (version 2.0, 2014). Slutsatserna i ”Stigande vatten” ska tillämpas i kommunen.

I kustsamhällena är det generellt den äldre, och ofta kulturhistoriskt intressanta, bebyggelsen som vuxit fram kring hamnlägen som är utsatta för över-

- Lågpunkter (LST)
- Översvämnning 1 meter (MSB)
- Översvämnning 2,5 meter (MSB)
- Översvämnning 3,5 meter (MSB)

- Faktablad stigande vatten >+2,7 till +3,2
- Faktablad stigande vatten >+2,2 till +2,7
- Faktablad stigande vatten +2,2

svämningsrisker. Läs mer om kustsamhällena i del 5 Markanvändning, tätorter.

Vägnätet i Sotenäs följer i stort landskapets förutsättningar och vägarna följer dalgångarna, vilket gör att de påverkas av översvämningar till följd av både stigande havsnivåer och kraftiga regn och skyfall.

Trafikverket tog år 2020 fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för Gläborg - Kungshamn som omfattar väg 162, väg 171 och väg 174. I ÅVS:en framgår att det finns vägsträckor som redan påverkas av höga havsvattennivåer genom översvämningssproblematik vid Hovenäset, Väjern, korsningen väg 171 och väg 174, Långöns vatten och området längst in i Åby- och Färlevsfjorden.

ÅVS:en ger också en bild av hur situationen i området förändras när vattennivån ökar till +1,71, vilket motsvarar högvattenstånd i havet med 100-årsåterkomsttid för år 2060. Samma platser förväntas drabbas år 2060, men längs längre sträckning vid varje område.

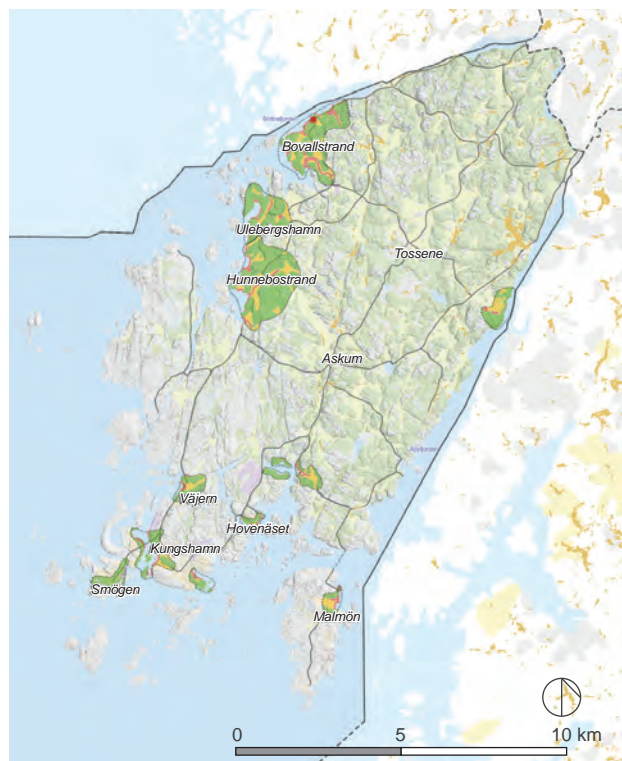
Trafikverket bedömer i ÅVS:en att ett flertal delsträckor, vid bland annat Stranderäng, Färlevsfjorden och Hunneborondellen, behöver höjas för att minska översvämningssrisken i framtiden.

Skred och ras

Sotenäs domineras av sprickig bergsterräng som genomkorsas av många mindre dalgångar fyllda med finsediment (lera, silt eller sandjordar). Där marken utgörs av finsediment i lutande terräng samt längs strandavsnitt med finsediment kan risk för skred förekomma.

Risken för naturolyckor orsakade av erosion ökar med ett framtida förändrat klimat där mer frekventa och mer omfattande extrema naturhändelser kan förväntas.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört en översiktlig stabilitetskartering för Sotenäs kommun (2014). Syftet med den översiktliga stabilitetskarteringen är att utreda markens översiktliga stabilitetsförhållanden inom bebyggda områden och utgöra ett stöd för länsstyrelse och kommun om var skredrisker kan förekomma.

Särskild vikt läggs vid bostads- och verksamhetsområden. Målet med karteringen är att identifiera områden där det finns behov av att göra detaljerade geotekniska utredningar, eller översyn av tidigare utredningar och åtgärder.

Inom Sotenäs kommun har 13 områden utretts; Bovallstrand, Ulebergshamn, Hunnebostrand, Väjern, Gorrevik, Vansvik, Knutsvik, Hovenäset, Smögen, Kungshamn Västra, Kungshamn, Östra, Malmön och Röd. Stabilitetsproblematik återfinns generellt vid kajer och hamnar och i viss mån även i dalgångar medan stabiliteten i bergsområdena överlag är bra. Områdena med dålig stabilitet sammanfaller i hög

grad med områden med översvämningsrisker till följd av höjd havsnivå eller skyfall.

Stabilitetsförhållandena bedöms vara otillfredsställande eller otillräckligt utredda inom stora delar av områdena. Inom många områden finns dock tekniska konstruktioner såsom spontning, stödmurar och sprängstensfyllningar som MSB inte tagit hänsyn till i beräkningarna och som bidrar till att höja stabiliteten i området.

Under Kommuntäckande markanvändning – Generella rekommendationer redovisas en bedömning av nuvarande stabilitetsförhållanden inom utredningsområdena så långt de är kända. Här redovisas även var MSB rekommenderar att en detaljerad stabilitetsutredning utförs och var en översyn av tidigare utredningar och stabiliserande åtgärder rekommenderas.

Stenbrytning har historiskt varit viktigt i kommunen och täktverksamhet förekommer även idag. Runt framförallt stenbrott och utskeppningshamnar ligger skrotsten kvar som kan utgöra ökade säkerhetsrisker då markanvändningen förändras.

Luft

Luften i Sotenäs är generellt bra även om den innehåller varierande halter av föroreningsämnen som är skadliga för hälsan och miljön. Dessa ämnen förekommer i form av både partiklar och gaser. Vid hårt trafikerade vägar i trånga gaturum är halterna generellt höga. I planering är det viktigt att tänka på att luften bör vara så ren som möjligt där människor bor och vistas. Även lukt är en faktor att ta hänsyn till i planeringen.

Sotenäs kommun nås av luft med svavel-, kväve-, kolväte- och tungmetallföroreningar från hela nordvästra Europa. Därutöver tillkommer utsläpp från oljeraffinaderiet vid Brofjorden. Luftföroreningarna har försurande effekter för mark och grundvatten, negativ påverkan på växtligheten och påverkar människors hälsa.

I jämförelse med dessa internationella och regionala utsläpp är de lokala föroreningsmängderna mycket små. Lokalt kan dock även mindre föroreningskällor

Luften i Sotenäs är generellt bra

ge störningar i källans närmaste omgivning. Verksamheter inom kommunen som påverkar luftmiljön är framför allt plastindustrin, biogasanläggning, fiskberedningsindustri, och djurproduktionsanläggningar samt reningsverken. Sommartid bidrar friluftsbåtar till en försämrad luftkvalitet i hamnområdena.

I ett större perspektiv bidrar transportsektorn med betydande tillskott till luftföroreningar. Trafiken i Sotenäs är dock relativt liten i ett sådant sammanhang även om en omfattande arbetspendling och service-resor med bil ger utsläpp som kan upplevas som besvärande av boende i omedelbar närhet till de mest trafikerade vägavsnitten. De goda vindförhållandena i kommunen medför dock att hälsoriskerna är försumbara.

Sotenäs kommun är medlem i Luftvårdsförbundet för Västra Sverige. Luftvårdsförbundet, Luft i Väst, samordnar mätningar av luftföroreningar, vindar och nederbörd liksom modellering av spridning av olika luftburna ämnen. På Luft i Västs webbplats kan man se vilka mätningar som är utförda i kommunen.

Buller

Buller är ett utbrett miljö- och folkhälsoproblem. Buller påverkar hälsan negativt såväl som möjligheterna till att få en god livsmiljö. Bullerstörningar innebär också negativ påverkan på upplevelse- och rekreationsvärden i natur- och friluftsområden.

Buss i centrala Kungshamn

Biltrafiken är den dominerande bullerkällan. Trafikbuller regleras i plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken och trafikbullerförordningen. Många aspekter, bland annat, byggnaders placering och form, påverkar ljudmiljön vilket är viktigt att beakta vid både planering av nya områden och kompletteringar av befintliga. Riktvärden för buller på skol- och förskolegårdar ställer stora krav på kommunen på lokalisering av lämplig mark vid nyetablering men också på att åtgärda befintliga gårdar.

Trafikbullerpåverkade områden finns framförallt längs kommunens huvudvägnät. Störningspåverkade områden finns även kring bullrande verksamheter vid industriområden i Kungshamn, Hunnebostrand och Hogenäs, vid stentäkterna i Ävja och Valla, kring skjutbanan vid Kärrshålan, kring motorbanorna på Hogenäs och Bjällane, Tossene samt vid vindkraftverken på Hogenäs.

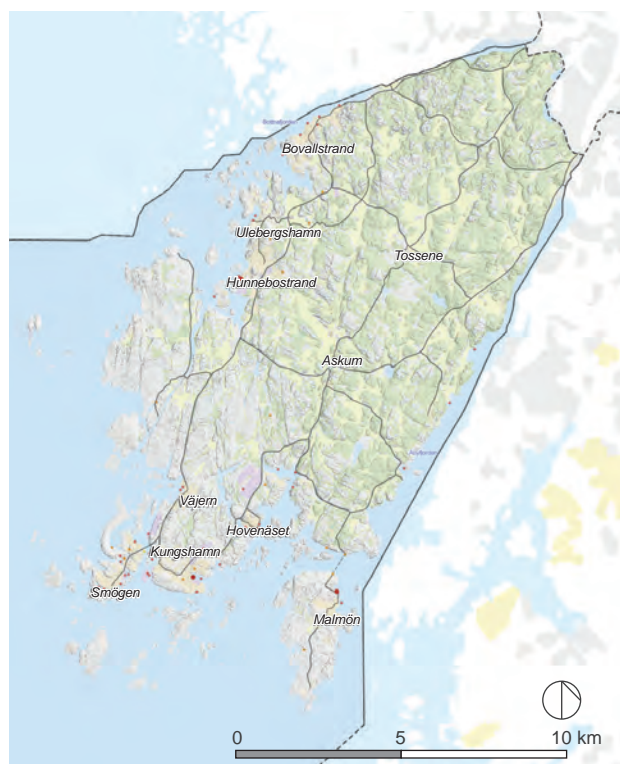
Buller från restauranger, nattklubbar, evenemang och likande kan utgöra störningar för närboende. Denna typ av bullerstörning förekommer främst i tätortsområdenas centrum och främst sommartid då antalet vistande i kommunen flerdubblas jämfört med vintertid.

Förorenade områden och radon

Förorenade områden

Förorenade områden är platser som är så förorenade att de riskerar skada eller skapa olägenhet för människors hälsa eller miljön. Föroreningarna har ofta uppkommit i samband med industriell verksamhet en lång tid tillbaka men finns kvar än idag.

Inom Sotenäs kommun finns 107 identifierade förorenade och misstänkt förorenade områden hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Tre av dessa har riskklass 1, vilket är den högsta riskklassen, samtliga kopplade till hamnverksamhet.

- Förorenade områden- Riskklass 1
- Förorenade områden- Riskklass 2
- Förorenade områden- Riskklass 3
- Förorenade områden- Riskklass 4

Radon

Radon finns överallt – i marken, luften och vattnet. Marken är den vanligaste radonkällan. Berggrunden i Sotenäs utgörs i sin helhet av bohustranit med höga halter av uran-238. Vid sönderfall av uran-238 bildas bland annat radon.

I Boverkets byggregler (BBR) anges gränsvärden för nybyggnad. Risken med radonstrålningen kan minimeras om byggandet sker på rätt sätt. Strålsäkerhetsmyndighetens anger en referensnivå på 200 Bq/m³ för befintliga bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde.

Radonrikt vatten förekommer i huvudsak i bergborrade brunnar och är vanligt i kommunen. Radonhalten från dessa kan vara så hög att den orsakar mätbart höga radonhalter inomhus.

Farligt gods

Farligt gods är varor som till exempel är explosiva, brandfarliga, giftiga eller frätande och som kan orsaka skador på människor, djur och omgivande miljö om de inte hanteras rätt under en transport. Farligt gods innebär en risk för omgivningen och kräver hänsyn och att riskaspekter uppmärksammas i den fysiska planeringen.

Det rekommenderade vägnätet för farligt gods i Sotenäs utgörs av väg 171, del av väg 174 och väg 872, samtliga är kategoriserade som sekundära transportvägar. De primära transportvägarna, exempelvis E6, avser ett lämpligt huvudvägnät som bör användas så långt det är möjligt, medan de sekundära transportvägarna är avsedda för lokala transporter till och från de primära transportvägarna.

Kommunen tillämpar Länsstyrelsens riskpolicy som anger att risker kopplat till transporter med farligt gods ska beaktas vid planering inom 150 meter från utpekade transportleder. Vid provning av ny byggelse eller förändrad markanvändning intill stråk där farligt gods transporteras, behöver särskilda säkerhetsrisker beaktas för att undvika att människor och egendom kommer till skada vid en eventuell olycka.

— Rekommenderad väg för farligt gods

Farligt gods som passerar kommunens vattentäcker utgör en särskild risk som behöver beaktas i kommunens arbete med riskhantering.

Farligt gods kan också transporteras på farlederna i kommunen. Sjötransporter följer ett internationellt regelverk som Sverige är anslutit mot där aspekter kring farligt gods regleras.

Enligt Sjöfartsverket och Transportstyrelsen ska fartyg med farligt eller förorenande gods som avgår från en svensk hamn eller ankarplats eller kommer från en hamn utanför EU och är på väg till en svensk hamn eller ankarplats, oavsett storlek, rapportera farligt gods enligt ett inrapporteringsystem.

Det finns verksamheter inom kommunen med skyddsavstånd. Bedömningar av skyddsavstånd och påverkan på kringliggande miljöer granskas vid provning av bygglov och detaljplaner.

..... Regional kraftledning

Kraftledningar och elektromagnetiska fält

I det nationella miljömålet ”Säker strålmiljö” framgår att när man planerar för nya bostäder och infrastruktur bör man ta hänsyn till rekommendationerna som gäller för magnetfält från kraftledningar.

Eftersom hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas har myndigheterna valt att rekommendera en viss försiktighet, både för allmänheten och i arbetslivet. Myndigheterna ger följande rekommendationer vid samhällsplanering och byggande, om de kan genomföras till rimliga kostnader:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

▲ Räddningstjänst

- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Det finns inga fastlagda rekommendationer om minsta tillåtna avstånd till högspänningsledningar. Svenska Kraftnät har en policy vid planering av nya växelströmsledningar som utgår från att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas stadigvarande inte ska överstiga 0,4 mikrottesla.

Räddningstjänst

Räddningstjänstens huvudanläggning ligger i Kungshamn. Här finns administration samt samband- och ledningsfunktion. Ambulansverksamheten och polisen i Sotenäs är stationerade tillsammans med Räddningstjänsten. I Kungshamn och Hunnebostrand finns deltidsanställda räddningsstyrkor. På Bohus-Malmön finns det ett räddningsvårn med frivilliga räddningsvårnsmän.

Konsekvenser

Här redovisas övergripande de miljökonsekvenser, sociala och ekonomiska konsekvenser som kan bli följden av att planen genomförs.

Inledning

För att skapa hållbara samhällen behöver miljö, sociala och ekonomiska dimensioner studeras och integreras i planeringen. Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar är vedertagna metoder för att lyfta den ekologiska dimensionen i planprojekt och har stöd i Miljöbalken. I denna konsekvensbeskrivning ingår miljöbedömning, men även hur människor och samhälle påverkas av planförslaget ur social och ekonomisk synvinkel.

Utblick över Hunnebo lera

Miljöbedömning

Om miljöbedömning och MKB

Enligt bestämmelser i miljöbalken och plan- och bygglagen ska en miljöbedömningsprocess med tillhörande strategisk miljökonsekvensbeskrivning följa arbetet med översiktsplaner, om det finns risk för att genomförandet av planens förslag kan antas innebära betydande miljöpåverkan. De flesta översiktsplaner innehåller förslag som om de genomförs riskerar att medföra betydande miljöpåverkan. Miljöbedömningen är till för att miljöfrågorna ska uppmärksammas tidigt under planarbetet och att eventuella risker för betydande miljöpåverkan som uppkommer genom planens förslag ska kunna minimeras. Miljöbedömningen har därmed störst betydelse under själva planprocessen.

De samlade konsekvenserna

Miljökonsekvensbeskrivningen är en del av miljöbedömningen. I översiktsplanen har miljökonsekvenserna arbetats in i konsekvensbeskrivningen, som behandlar såväl de miljömässiga som de sociala och ekonomiska konsekvenserna av planens förslag. I de första avsnitten görs en **samlad bedömning** av

konsekvenserna på en kommunövergripande nivå. Därefter beskrivs konsekvenserna mer fördjupat ur ett hållbarhetsperspektiv, där de tre hållbarhetsdimensionerna behandlas samlat. Detaljerade beskrivningar av konsekvenser på områdesnivå redovisas för **Kommuntäckande markanvändning** och **Markanvändning, tätort**.

Avgränsning

Miljöbedömningen har i ett tidigt skede av processen avgränsats avseende geografiskt område, nivå, tid och innehåll. Avgränsningen stämde av i ett samråd mellan kommunen och länsstyrelsen den 9 mars 2021.

Det geografiska området för miljöbedömningen sammanfaller i stort med kommungränsen, med undantag av gränsen ute i havet då den delen behandlas i Blå ÖP. Frågor som kan ha ett större geografiskt påverkansområde än planens avgränsning, så som frågor kopplade till vatten eller infrastruktur, kommer också de att inbegripas i beskrivningen.

Översiktsplanen omfattar utveckling på kort sikt, ca 10 år framåt och på lång sikt, fram till ca 2050. Bedömningen är att det är vid denna tidpunkt som målen i planen kan vara realiserade. Miljökonsekvenserna ska beskrivas på en översiktlig nivå och beskrivningen kommer inte gå in på detaljer i projekt.

I den strategiska miljökonsekvensbeskrivningen kommer översiktsplanens effekter beskrivas för:

- Särskilt värdefulla natur- och kultur- och friluftslivsmiljöer
- Upplevelsen av landskapet och dess värden och strukturer
- Areella näringar
- Miljöaspekter kring vattenfrågor, så som vattenkvalitet och vattentillgång
- Buller, luft och farligt gods, koppling till miljön och människors hälsa
- Risk för översvämning, ras, skred och erosion (klimatanpassning)
- Klimatpåverkan

Utöver dessa aspekter kommer även miljökonsekvensbeskrivningen belysa hur planförslaget förhåller sig till riksintressen enligt 3 och 4 kap miljöbalken, strandskyddsbestämmelser och stämmas av mot miljö kvalitetsnormerna för luft, vatten och buller samt mot relevanta miljömål.

Alternativ

Nollalternativ

Nollalternativet ska spegla en trolig utveckling om översiktsplanen inte tas fram, antas eller genomförs. Nollalternativet innebär i det här fallet att kommunens översiktsplan från 2010 (ÖP2010) fortsätter gälla som stöd för beslut gällande kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Nollalternativet används som ett jämförelsealternativ till huvudalternativet, det vill säga planförslaget. Skillnaderna mellan planförslaget och nollalternativet är dock inte alltid stor eftersom översiktsplanering är en kontinuerlig process där det nya förslaget ofta bygger på tidigare planering. För att belysa de verkliga effekterna görs därför i många fall en jämförelse med nuläget då dessa effekter även skulle uppstå i nollalternativet.

Jämförelsealternativ

Som jämförelse till nollalternativet har även två olika scenarier för befolkningsutveckling fram till år 2050 studerats i arbetet med översiktsplanen, där scenario 1 utgör huvudalternativ för planen.

1. Scenario stor tillväxt - etablering av större verksamhet: Ett stort verksamhetsområde etableras som ger omkring 1000–2000 nya arbetstillfällen i kommunen. Behovet av nya bostäder bedöms bli stort, cirka 4000 bostäder kan bli aktuellt. Eventuellt kan en ökad inflyttning motverka trenden med att fritidshusen blir fler och något färre bostäder behövs då. Behovet av bostäder för särskilda behov bedöms öka inom planeringshorisonten.
2. Scenario normal utveckling - utan större verksamhet: I scenariot sker en utveckling av befintliga verksamhetsområden samtidigt som en

långsammare etablering av mindre verksamheter förväntas ske inom det större verksamhetsområdet. Scenariot bedöms innebära ett behov av ca 1800 nya bostäder, främst för att ”fylla upp” för bostadshus som omvandlas till fritidshus. Behovet av bostäder för särskilda behov bedöms öka på samma sätt som i scenariot stor tillväxt.

Jämförelse mellan planförslaget och scenario normal utveckling

Behovet av bostäder bedöms vara mindre i Scenario normal utveckling. Det innebär ett mindre ianspråktagande av mark generellt i jämförelse med planförslaget. Konsekvenserna blir därmed mindre i detta alternativ med avseende på bland annat naturmiljöer, upplevelsen av landskapet, jordbruksmark och kulturmiljövärden. Eftersom bostäderna blir färre bedöms också kostnader för infrastruktur och kommunal service bli lägre jämfört med planförslaget.

Med detta scenario växer inte Kungshamn och Väjern samman. Det innebär att de positiva effekterna som bedöms uppkomma till följd av en sammanlänkning, i form av stärkt social gemenskap, möjligheter att samnyttja och ta del av respektive orsts service, skulle utebli.

Jämförelse mellan planförslaget och nollalternativet

Jämfört med planförslaget gavs i ÖP 2010 större utvecklings- och omvandlingsmöjligheter i vattennära områden. I merparten av kommunens hamnområden föreslogs en omvandling från verksamheter till bostäder. I arbetet med ny översiktsplan har bedömningen gjorts att blandningen av verksamheter och bostäder är en del av orternas identitet. En omvandling av verksamhetsområdena bedöms inte bidra till fler helårsboende i någon större utsträckning och innebär att verksamheter behöver lokaliseras till en annan plats. En omvandling av hamnområdena bedöms inte vara förenligt med översiktsplanens strategi Unikt landskap – unika orter. I förslag till ny översiktsplan ges i stället större utvecklingsmöjligheter för orterna öster

om väg 174, där en utbyggnad med bostadsområden, förskolor och annan service föreslås i nya årsringar.

En annan skillnad mellan nollalternativet och ny översiktsplan är att det i planförslaget pekats ut ett stort verksamhetsområde i höjd med Askum, med möjlighet till en utvidgning. Verksamhetsområdet innebär ett stort markanspråk och risk för påverkan på bland annat landskapsbild samt natur- och kulturmiljövärden, värden som i nollalternativet inte skulle påverkas i lika hög utsträckning.

ÖP 2010 pekar inte detaljerat ut hur en utveckling kan ske utanför tätorterna utan redovisar områden för landsbygdsutveckling mer schematiskt. I förslag till ny översiktsplan har mer detaljerade avgränsningar mellan områden gjorts efter avvägningar mellan olika intressen. Det innebär att planförslaget bedöms ge en bättre vägledning i kommande planering än nollalternativet och att större hänsyn tas till värdefulla områden.

Vidare tar den nya översiktsplanen ett större grepp kring kustområdena, grönstrukturen, ekosystemtjänster samt klimatrelaterade risker i förhållande till ÖP 2010. Planförslaget bedöms därmed ge bättre vägledning och stöd i arbetet med dessa aspekter i jämförelse med nollalternativet, bland annat eftersom kunskapsnivån idag är något högre och att tillgång finns till fler och mer detaljerade planeringsunderlag.

Två områden för vindkraft som anges i nollalternativet har tagits bort i förslaget till ny översiktsplan. Ett område anses fortsatt vara möjligt för vindbruk. Det innebär att möjligheten att producera förnyelsebar energi i form av vindkraft minskar i planförslaget i jämförelse med nollalternativet. Samtidigt minskar också den möjliga påverkan som kommer av en etablering av vindkraftverk i landskapet i jämförelse med nollalternativet.

Integrering av miljöaspekter

Metod och arbetsprocess

I arbetet med planförslaget har miljöaspekterna integrerats och avvägningar gjorts fortlöpande. Under processen har arbetsgruppen tagit fram underlag som löpande diskuterats och bearbetats tillsammans med

styrgruppen. Förenklat kan arbetet sammanfattas i följande steg:

Steg 1: I det inledande skedet av arbetet formulerades en utvecklingsstrategi för översiktsplanen; Unikt landskap – unika orter. Strategin togs fram med utgångspunkt från tidigare översiktsplan, arbetet med Vision 2032 samt det kommunövergripande arbetet med kustzonsplanering och Blå ÖP.

Steg 2: Utifrån arbetet med utvecklingsstrategin med underliggande teman kartrades viktiga förutsättningar för översiktsplanen. Frågeställningar i arbetet var bland annat:

- Vilka värden finns i det unika landskapet?
- Vilken identitet och vilka kvaliteter har orterna?
- Hur kan en utveckling ske samtidigt som kärnvärdena bibehålls?
- Vilka strukturer finns att bygga vidare på avseende boende, verksamheter, besöksnäring, service, grönstruktur och infrastruktur?

Steg 3: I det följande steget studerades gränser i den kommunövergripande mark- och vattenanvändningen och riktlinjer för olika delar av kommunen togs fram. Tätortsområden avgränsades där en större utveckling kan ske. Områden med höga naturvärden, områdesskydd, riksintressen och sammanhängande jordbruksmark avgränsades och lyftes fram med rekommendationer om särskild hänsyn. Kriterier för en utveckling på landsbygden formulerades och lämpliga områden för en sådan utveckling avgränsades.

Steg 4: I ett sista steg studerades orternas utveckling detaljerat. Samtliga kvarvarande utvecklingsområden från ÖP 2010 analyserades utifrån den nya utvecklingsstrategin och dagens förutsättningar. Vissa områden valdes bort, vissa behölls och några fick en ny avgränsning eller inriktning. Möjliga nya utvecklingsområden avgränsades och studerades ingående. Lokala förutsättningar såsom kulturmiljö- och rekreationsvärden, skala, siktlinjer, topografi, behov av nya funktioner i olika lägen och infrastruktur vägdes in när områdena studerades. Parallellt formulerades en utvecklingsinriktning för varje ort.

Bortvalda områden

I steg 4 valdes följande områden bort:

- I **Bovallstrand** valdes kustområdet norr om Skomakarudden bort för fortsatt utveckling. Motivet var att kustremsan är smal och översvämningskänslig. I vattenområdet finns höga naturvärden. Utvecklingsmöjligheterna begränsades även i de höga bergpartierna i Heljeröd med hänsyn till topografin och det känsliga landskapet samt strandskydd. En ny utvecklingsinriktning valdes i stället för orten i sydostlig riktning, där en mer ändamålsenlig struktur kan tillskapas i förhållande till befintlig bebyggelse och service.
- I **Hunnebostrand-Ulebergshamn** valdes tre områden vid samhällets norra entré längs med väg 174 bort. Motivet var att områdena låg i ett känsligt landskapsrum med jordbruksmark. Bebyggelsen bedömdes inte heller ge någon tydlig koppling mellan Hunnebostrand och Ulebergshamn så som syftet med utvecklingen var i den tidigare översiktsplanen. Verksamhetsområde norr om Lans snickeri valdes bort med hänsyn till terrängen, påverkan på landskapsbild och områdets värden för närrecreation. I de södra och sydöstra delarna valdes områden bort som låg perfierat och inte bedömdes ge en ändamålsenlig struktur åt samhället. I dessa delar valdes även områden med en stor förekomst av fornlämningar bort. Utveckling i hamnområdet begränsades till den södra delen eftersom den norra delen av vattenområdet är relativt oexploaterat och är en del av kulturmiljön i gamla Hunnebo.
- I **Kungshamn-Smögen-Väjern-Hovenäset** gavs en ny inriktning till de vattennära verksamhetsområdena. Dessa pekades i tidigare översiktsplan ut som omvandlingsområden, men får nu ligga kvar med befintlig markanvändning som verksamhetsområden. Verksamhetsområdena är en viktig del av samhällenas identitet och arbetsplatser behövs inom gångavstånd i orten. En viss förändring kan

ändå ske inom områdena med en allmän lämplighetsprövning. Utveckling på Rösholmen valdes bort med hänsyn till den begränsade tillgängligheten och brist på parkeringsplatser i centrala Kungshamn.

- På **Bohus-Malmön** valdes **två** områden på öns västra sida bort med hänsyn till påverkan på landskapsbild, friluftsliv, kulturmiljö och strandskydd. Öns västra sida är relativt obebyggd och en utveckling av denna del kan ge en stor påverkan. I stället föreslogs att ny bebyggelse tillkommer i anslutning till befintlig bebyggelse i samhället på öns nordöstra sida.
- I **Askum** studerades två möjliga utvecklingsinriktningar, en i området runt kyrkan och en kring vägkorsningen mellan väg 171 och väg 872. Området runt kyrkan valdes bort med hänsyn till fornlämningar och sammanhängande jordbruksmark.
- I arbetet har **tre djuphamnslägen** i syfte att möjliggöra godstransporter med färja studerats. Två i Hovenäset, vid Svineviken och Hovenäsets marina samt ett i Hunnebostrands hamn. Läget i Hunnebostrand bedöms inte vara lämpligt med hänsyn till den pågående verksamheten i hamnen, hamnens läge i samhället och översiktsplanens inriktning mot besöksnäring och turism i anslutning till området. I Hovenäset bedöms det norra läget vid Svineviken som mest lämpligt med hänsyn till tillfart för tung trafik och pågående markanvändning. Fördjupade studier behövs för att avgöra om det föreslagna läget är lämpligt som djuphamn.

Justeringar efter samråd

Efter samrådet har följande justeringar gjorts som har minskat planens miljöpåverkan:

- Område B3, Nedanför vattentornet på Bohus-Malmön har avgränsats med hänsyn till fornlämning.
- Område B5, Vaggabacken i Kungshamn har tagits bort med anledning av risk för

översvämning vid skyfall, invändningar från närboende som använder området för närrecreation samt att verksamhetsutveckling föreslås i närområdet.

- Inom område B9a och B9b, Förålarne i Kungshamn föreslås en lägre exploatering med anledning av den synbarhetsanalys som gjorts efter samrådet.
- Område B16, Södra Hunnebostrand har avgränsats så att sammanhängande fornlämningsmiljöer ligger utanför området.
- Område B19, Lahälla i Hunnebostrand har tagits bort med anledning av höga rekreations- och kulturmiljövärden, strandskydd samt att invändningar mot området inkommit under samrådet.

Samtliga områden har kompletterats med tydligare beskrivningar av vilken hänsyn som ska tas i den fortsatta planeringen.

Miljökonsekvenser

Nedan följer övergripande beskrivningar av de effekter och konsekvenser ett genomförande av planen kan ge på miljön. Avsnitten utgår från den avgränsning som gjorts av miljöbedömningen och beskrivs tematiskt i nio olika områden. Till denna del hör också ett avsnitt om bedömning av risk för betydande miljöpåverkan och ett avsnitt om hur miljökonsekvenser ska hanteras vid fortsatt planering.

Varierat odlingslandskap med småbiotoper vid Stensjö

Natur och friluftsliv

Ett genomförande av översiktsplanen bedöms sammantaget ge måttliga konsekvenser för naturmiljön och friluftslivet. Utgångspunkten i planen är att utnyttja och bygga på den befintliga bebyggelse- och infrastrukturen inåt landet, samt att komplettera och förtäta inom orterna. I jämförelse med nollalternativet är bebyggelsen i planförslaget mer detaljerad och koncentrerad, vilket ger en mindre påverkan på landskapets olika värden. Det större verksamhetsområdet som föreslås sydväst om Askum innebär däremot ett stort ianspråktagande av oexploaterad mark och bedöms kunna medföra risk för betydande miljöpåverkan. Bland annat kan skyddade arter och biotoper påverkas negativt.

Stora delar av Sotenäs kommun ligger inom riksintresse enligt 4 kapitlet miljöbalken, rörligt friluftsliv och obruten kust. Genom en utveckling i anslutning till tätorterna med stor hänsyn till befintlig skala, siktlinjer, topografi, natur- och kulturmiljövärden samt där siluetten mot kusten beaktas, bedöms de övergripande effekterna inte bli så stora att de riskerar att påverka riksintressenas värden betydande. I kombination med att kustområdena reserveras som oexploaterade mellanrum, där restriktivitet råder mot ny bebyggelse, tryggas värdefulla natur-, kultur- och friluftslivsområden samt den unika estetik som gör Bohusläns kustlandskap attraktivt för upplevelse- och besöksnäringen. I jämförelse med nollalternativet synliggörs de större strukturerna, helheten, som kustområdena utgör på ett tydligare sätt än i nollalternativet. På detta sätt upprätthålls en viktig del av riksintresset enligt 4 kapitlet miljöbalken.

Där tätorterna växer inom större oexploaterade områden kommer naturmiljöer som hållmarker, skogs- och jordbruksmark att tas i anspråk vilket ger irreversibla skador och förändrar karaktären. Den förändrade markanvändningen kan även påverka områden som olika djurarter nyttjar för exempelvis födosök och reproduktion. I det fall skyddade arter eller dess livsmiljöer berörs finns risk för betydande miljöpåverkan. Läs vidare under avsnittet Risk för betydande miljöpåverkan.

Planen stärker möjligheten till friluftsliv både på land och på vatten. De tätortsnära rekreationsområdena nära havet har prioriterats och undantas till största del från exploatering och tillgängligheten till dem värnas genom förbättrade gång- och cykelmöjligheter. Åtgärder för att förbättra och utveckla närrekreationsområdena som ligger inåt landet, öster om orterna, kan behöva studeras vidare när tidigare oexploaterade områden tas i anspråk.

En utveckling av besöksnäringen föreslås på Malmö, vid Hunnebostrand och Bovallstrand, områden som innehåller höga natur-, kultur- och friluftslivsvärden. En besöksanläggning eller annan utveckling för friluftsliv och turism kan ge positiva effekter för friluftslivet samt för människors hälsa och välbefinnande. Samtidigt kan planens förslag leda till ökade barriäreffekter, att naturmiljöerna minskar i areal samt till ökat slitage på känsliga naturtyper kopplade till havet och strandzonen. Konsekvenserna av en eventuell utveckling behöver därmed utredas vidare i samband med att en detaljplan upprättas för områdena.

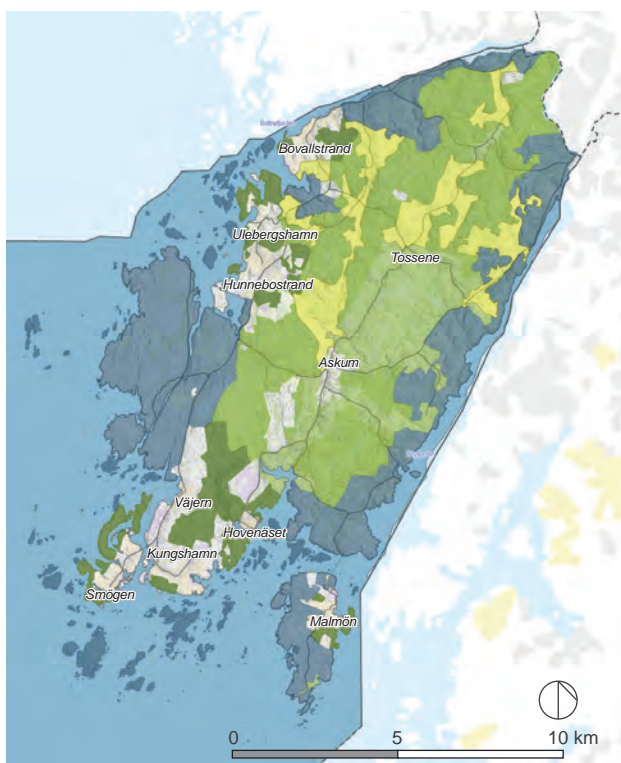
De åtgärder som föreslås på väg 171 i syfte att öka trafiksäkerheten och framkomligheten samt säkra vägen mot stigande havsvattennivåer vid Åbyfjorden, kan medföra betydande miljöpåverkan på höga naturvärden och vattenmiljön kopplade till Natura 2000-området Åbyfjorden. Åbyfjorden är även av riksintresse för naturmiljövärden. Läs vidare under avsnittet Risk för betydande miljöpåverkan.

Badholmarna i Bovallstrand

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

För att behålla och förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfalden behöver landskapet och dess gröna värden studeras i ett större och mer övergripande perspektiv. Växter och djurarter behöver ett variationsrikt landskap med stora ytor samt starka samband och strukturer för att kunna spridas och överleva. Det ekologiska nätverket av livsmiljöer och spridningsmöjligheter brukar kallas för grön infrastruktur. Den gröna infrastrukturen utgör grunden för den biologiska mångfalden i kommunen samt till de ekosystemtjänster som naturen erbjuder. En fungerande grön infrastruktur ökar även motståndskraften

- Övergripande grönstruktur- Odlingslandskap
- Övergripande grönstruktur- Kust
- Övergripande grönstruktur- Landsbygd
- Övergr. grönstruktur- Landsbygdsutveckling
- Tätort och hav- Område för närrecreation
- Tätort och hav- Yttre kustzon

mot negativa förändringar som kan komma med klimatförändringarna.

I översiktsplanen har den övergripande gröna infrastrukturen studerats och i hög utsträckning undantagits från exploatering. Grunden utgörs av de naturvärden som finns knutna till tre övergripande zoner i landskapet; inlandet, kustzonen och havet. Sambandet mellan dessa zoner och dess förlängning över kommungränsen kopplar samman Sotenäs grönstruktur med den regionala infrastrukturen. Idag saknas ett mellankommunalt samarbete kring grönstrukturen på land medan den blå strukturen kopplad till havet, behandlas och redovisas i den mellankommunala planen Blå ÖP.

I inlandet återfinns många naturvärden i gränzonen mellan odlings- och skogsmark. Här finns värdefulla betesmarker och ängar och andra viktiga biotoper och ledstrukturer som randlövskogar samt mindre vattendrag med tillhörande strandzoner. Randlövskogarna löper över kommungränsen och är således ett viktigt inslag i den regionala gröna infrastrukturen.

Vattendrag utgör viktiga miljöer och spridningskorridorer för många arter. Fria vandringsvägar i vattnet är viktigt. I översiktsplanen föreslås inga nya vandringshinder och de ekologiska kantzonerna med träd och buskage lämnas orörda i inlandet. Mindre arealer jordbruksmark kan komma att tas i anspråk vid ett genomförande av planen. Det riskerar att ge effekter på viktiga element i jordbrukslandskapet så som stenrösen, åkerholmar eller stenmurar. Ett borttagande av dessa biotoper kan medföra negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. En större verksamhetsetablering sydväst om Askum bedöms leda till stora markanspråk och barriäreffekter. Det kan leda till negativa konsekvenser för ekologiska spridningsstråk i de inre delarna av kommunen.

I kustzonen återfinns naturvärdena i de små sprickdalarna och strandängarna. Här finns ljungedar som bryter av de karga hållmarkerna och som erbjuder en variation av torra och fuktiga partier. I de gröna inslagen i kustzonen rör sig djur relativt skyddade jämfört med passager över öppen hållmark. Strandängar är

värdefulla miljöer för många fågelarter och erbjuder på så sätt bland annat kulturella ekosystemtjänster så som fågelskådning. Strandskyddet och allemansrätten är viktiga förutsättningar för att skydda och stärka det blå-gröna sambandet och för den vattennära rekreationen, vilken är en viktig del av livet vid kusten. Översiktsplanen är därför mycket restriktiv mot ny bebyggelse i kustzonen vilket minskar risken för negativa effekter så som barriäreffekter och fragmentering av landskapet. Sammantaget stärker det gröonstrukturen och därmed även växt- och djurlivet i den känsliga kustzonen.

Ny bebyggelse föreslås i huvudsak tillkomma i anslutning till tätorterna längs kusten. Här finns risk att planens genomförande påverkar viktiga gröonstråk och samband när oexploaterad mark tas i anspråk. Ny bebyggelse och vägar riskerar att bli tillkommande barriärer i tidigare ostörda marker vilket kan påverka djurs vilja att röra sig genom områdena. I kommande detaljplaneprocesser är det därför viktigt att studera och anpassa planförslaget efter de sammanhängande länkar som hittas för att inte djur och växters behov av gröstruktur ska försvinna helt från området. Ny bebyggelse med villaträdgårdar kan samtidigt skapa nya typer av miljöer som kan fungera på samma sätt för djurs möjligheter att röra sig skyddat, exempelvis utmed häckar eller huskroppar. På så sätt kan även gröstruktur och ekosystemtjänster tillföras områden som tidigare saknat vissa förutsättningar.

Längst västerut tar havet vid med sitt rika växt- och djurliv. I de grunda kustnära områdena återfinns bland annat ålgräsängar som utgör värdefulla uppväxtmiljöer för fisk och andra arter. I översiktsplanen ges möjligheter till komplettering och utveckling av befintliga småbåtshamnar vilket kan ge upphov till betydande miljöpåverkan på livet i havet till följd av förändrade bottenförhållanden som exempelvis påverkan på ålgräs. Påverkan på ålgräs kan även leda till en försämring av miljökvalitetsnormerna för vatten, läs vidare under avsnitt Miljökvalitetsnormer. Naturvärdesinventeringar i havet och på land måste därmed tas fram som underlag för ställningstagande och prövning i det fortsatta arbetet.

Båtlivet är samtidigt en mycket viktig del i människors liv längst kusten och skapar förutsättningar för att ta del av både kulturella ekosystemtjänster i form av rekreation, samt för att ta del av försörjande tjänster i form av fisk och skaldjur. Effekter och konsekvenser på den marina gröonstrukturen och dess tillhörande ekosystemtjänster lyfts och beskrivs närmare i Blå ÖP.

Kulturmiljö och upplevelsen av landskapet

Tätorterna vid kusten utgör i sig värdefulla kulturmiljöer. Planen möjliggör för kompletteringar inom befintliga orter samt en utveckling av centrumområdena. Den utbyggnad som föreslås bygger vidare på befintliga bebyggelsemönster och ger förutsättningar för en varsam komplettering. På så vis minskar risken för negativa konsekvenser på kulturmiljövärdena i tätorterna.

Konsekvenser för kulturlandskapet utanför tätorterna bedöms som helhet bli små-måttliga. Planen anger att en komplettering med enstaka bostadshus eller mindre grupper med bostäder kan tillkomma i anslutning till befintlig infrastruktur, vilket minskar risken för spridd bebyggelse med okänslig placering. Genom att varsamt planera för nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse och följa landskapets naturliga strukturer, så som intill bryn i fältens kanter, kan påverkan på kulturmiljölandskapet minska. Det är viktigt att det även efter en utbyggnad går att läsa

Kulturlandskap vid Åbyfjorden

och förstå det historiska landskapet genom att siktlinjer och värdefulla strukturer har värnats.

Det större verksamhetsområdet i höjd med Askum bedöms kunna medföra risk för betydande miljöpåverkan, bland annat kan upplevelsen av landskapet och kulturmiljöer påverkas i varierande grad av en storskalig exploatering inom området.

Fornlämningar finns över hela kommunen, men dalgångarna och bybildningarna i de inre delarna av kommunen är särskilt rika på lämningar. Vid fortsatt planering kan det bli aktuellt med arkeologisk utredning och bedömning av fornlämningar och övriga kulturlämningar. Läs vidare under Markanvändning tätorter för respektive områdes effekter på fornlämningar och hur planens förslag anpassats efter dessa.

Areella näringar

I planen föreslås en framtida bebyggelseutveckling som förutsätter ett visst ianspråktagande av jordbruksmark. Avvägningar mellan olika intressen har gjorts i planen så att jordbruk i så stor utsträckning som möjligt kan bedrivas vidare utan inskränkningar och hinder. Avvägningarna innebär bland annat att ny bebyggelse ska undvikas inom de större jordbruksområdena. På detta sätt minskar planen även risken för att jordbruksmark splittras, blir svår att bruka och att natur- och kulturmiljövärden försvinner. Undantag görs inom mindre områden med odlingsmark och i begränsad utsträckning inom eller i direkt anslutning till tätorterna. Detaljerade avvägningar med motive-

Jordbruksmark utanför Tossene

ring av ianspråktagandet finns i konsekvensbeskrivningen för respektive ort.

Större sammanhängande betesmarker finns på Ramsviklandet och undantas från exploatering. Mindre arealer betesmark riskeras att tas i anspråk i samband med åtgärderna på väg 171 vid Åbyfjorden och vid etablering av verksamhet vid Hogenäs norra. Det kan medföra negativa effekter så som risk för minskad biologisk mångfald.

Som näring betraktad är skogsbruket av begränsad omfattning i kommunen. Den mest värdefulla skogsmarken återfinns i den inre nordöstra delen av kommunen. Skogsmark kan komma att tas i anspråk i mindre grad, framför allt inom områden för landsbygdsutveckling. Påverkan bedöms som begränsad.

Areella näringar kopplade till havet behandlas i fördjupad översiktsplan för havsområdet Blå ÖP.

Vatten

Kustvattnet, sjöar och vattendrag är i stor utsträckning påverkade av näringsämnen från bland annat jordbruk och enskilda avloppsanläggningar. Genom att i översiktsplanen styra ny bebyggelse till tätorterna och till geografiskt avgränsade områden för landsbygdsutveckling, kan negativ påverkan på vattenkvaliteten i form av utsläpp från enskilda avloppslösningar på sikt minska. Det kan medföra förbättrade livsmiljöer för både växter och djur. Genom minskad övergödning kan bland annat grunda havsområden fungera bättre som reproduktionsområden för fisk och musslor. En avgörande förutsättning för den bedömningen är att ett nytt avloppsreningsverk anläggs eller att befintliga byggs ut. Miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster och musselvatten kommenteras särskilt under avsnittet Miljökvalitetsnormer.

I översiktsplanen ingår komplettering eller utbyggnad av befintliga småbåtshamnar. Utbyggnad av småbåtshamnar kan medföra betydande miljöpåverkan. En utredning av den marina miljön behövs vid fortsatt planering, läs vidare under avsnittet Risk för betydande miljöpåverkan.

Bebyggelse och ny infrastruktur ger fler hårdgjorda ytor vilket ökar risken för att förorenat dagvatten

när vattenförekomster vid skyfall eller ihärdiga regn. För att minska risken behöver fördröjningsåtgärder och lösningar för rening av dagvatten studeras. Många av de föreslagna utvecklingsområdena ligger på berg. Om områdena vid en utbyggnad anpassas och fylls ut med grönytor som kan verka fördröjande och infiltrerande kan det jämfört med nuläget bli lättare att ta hand om exempelvis regnvatten vid skyfall. På så sätt kan ekosystemtjänster tillföras de områden som tas i anspråk och skapa positiva effekter.

Under torra perioder råder ibland vattenbrist i kommunen. Klimatförändringarna kan leda till längre perioder med torka. I kombination med att översiktsplanen ger utrymme för stora verksamheter att etablera sig kan vattenbristen på sikt blir tydligare och ge negativa konsekvenser för samhället. Många gånger kräver industrier stora mängder vatten i sin produktion, vilket kan innebära både miljömässiga och ekonomiska utmaningar. Hur dricksvattenförsörjningen kan säkras behöver studeras vidare så att tillgången till rent dricksvatten kan tryggas utan att negativa effekter på människor eller miljön uppstår.

Klimatanpassning- risk för översvämning, ras, skred och erosion

Den planerade bebyggelsen har översiktligt studerats utifrån idag kända underlag från kommunen och statliga myndigheter så som skyfallskarteringar, översvämningsskarteringar samt geotekniskt underlag kopplat till ras, skred och erosion.

Erfarenhet finns av hur kustnära bebyggelse och infrastruktur samt lågt belägna områden drabbas vid höga havsvattenstånd och skyfall i kommunen. Områden med bostadshus, verksamheter, samhällsviktiga funktioner och möjliga utvecklingsområden ligger inom riskområden för översvämning i samtliga orter längs kusten. För att förhindra översvämningar vid framtida bebyggelseutveckling ges rekommendationer i planen om att områden som kan påverkas av stigande vatten och skyfall ska utredas och anpassningar göras innan områdena kan bebyggas. På så vis kan risken för negativ påverkan vid en framtida utveckling inom dessa områden minska. I vissa fall

Hamnområde i Väjern

kan även bakomliggande befintlig bebyggelse och infrastruktur skyddas av åtgärder inom dessa områden.

Vid en översvämning av den befintliga bebyggelsen i orterna kan kulturhistoriska värden skadas i form av värdefull bebyggelse. Samtidigt finns risk att kulturmiljöer påverkas negativt om åtgärder vidtas för att skydda bebyggelsen från översvämningar. Avvägningar behöver därmed göras och lämpliga lösningar utredas för varje område där det finns risk för översvämning. Översvämningssrisk i de kulturhistoriskt värdefulla områdena i Smögen och Hunnebostrand har utretts i samband med att nya detaljplaner tagits fram för den befintliga bebyggelsen.

När verksamhetsområden översvämmas finns risk att föroreningar når vattenförekomster, vilket kan ge negativa effekter på vattenkvaliteten och för djur- och växtlivet. I framtiden kan verksamhetsområden som kontinuerligt översvämmas behöva skyddas från översvämning alternativt saneras, höjas och eventuellt få en användning för att minska negativa konsekvenser av en översvämning. Tre av Sotenäs 107 identifierade förorenade och misstänkt förorenade områden har den högsta riskklassen, riskklass 1. Samtliga är kopplade till hamnverksamhet.

Stigande vatten, kraftiga skyfall eller långvariga regn har vid vissa tillfällen begränsat framkomligheten på kommunens vägar och gjort att delar av kommunen blivit avskurna. Det innebär risker för människors hälsa och säkerhet om exempelvis inte räddningstjänst kan komma fram. Trafikverket tog

2020 fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för Gläborg - Kungshamn som omfattar väg 162, väg 171 och väg 174. I ÅVS:en framgår de vägsträckor som redan idag påverkas av höga havsvattennivåer vid Hovenäset, Väjern, korsningen väg 171 och väg 174, Långöns vatten och området längst in i Åby- och Färlevsfjorden. Trafikverket bedömer i ÅVS:en att ett flertal delsträckor, vid bland annat Stranderäng, Färlevsfjorden och Hunneborondellen, behöver höjas för att minska översvämningensrisken i framtiden. Fortsatt arbete kommer att ske i samband med vägplan.

Stabilitetsproblematik finns generellt vid kommunens kajer och hamnar och i viss mån även i dalgångarna. Områden med sämre stabilitet sammanfaller i hög grad med områden med översvämningensrisiker till följd av stigande havsnivåer eller skyfall. Det är svårt att veta hur stabiliteten i marken förändras i ett framtida klimat, då förhållande mellan exempelvis nederbörd, grundvattennivåer eller temperatur- och tjälförhållanden är komplext. Genom generella rekommendationer i planen, om att geotekniska säkerhetsfrågor ska beaktas i varje detaljplan och att planförslaget ska anpassas till de geotekniska förhållanden som råder, minskar risken för att olyckor ska ske med negativa konsekvenser på människors hälsa, infrastruktur eller samhällsviktiga funktioner. Inom områden där stabiliteten inte bedömts vara tillfredsställande eller tillräckligt utredd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska särskild hänsyn tas vid planläggning eller lovprövning vilket minskar negativa effekter och konsekvenser av ett genomförande av översiktsplanen.

Sammantaget bedöms översiktsplanen ge en något bättre vägledning och stöd i arbetet med klimatförändringar och klimatanpassningsåtgärder i jämförelse med nollalternativet. Samtidigt saknar kommunen en klimatanpassningsplan eller likande med inriktningar på hur arbetet kan ske samlat och där klimatanpassningsåtgärder kan vägas mot åtgärder med andra syften så som att stärka kulturmiljövärden eller naturmiljön. En inventering av samhällsviktiga funktioner som ligger inom översvämningens känsliga delar, så som reningsverket på Smögen, kan också behöva

genomföras. Hur dessa funktioner sedan kan säkerställas behöver lyftas och studeras vidare, förslagsvis även det i en klimatanpassningsplan. Behandling av samhällsviktiga områden är även en del av kommunens pågående riskanalysarbete. På detta sätt kan negativa effekterna av exempelvis en översvämning mildras eller förhindras.

Klimatpåverkan

Den övergripande inriktningen för bebyggelseutvecklingen i översiktsplanen är att komplettera och utveckla befintliga tätorter. En utveckling av centrumområdena och en förstärkt koppling dem emellan medför sammantaget goda förutsättningar för att vardagliga ärenden ska kunna utföras till fots eller med cykel. På så sätt kan planens förslag bidra till att begränsa utsläpp av koldioxid och därmed medverka till att klimatmålen kan nås.

För att hela kommunen ska leva och för att stärka den service som finns utanför tätorterna föreslås även landsbygdsutveckling kunna ske inom geografiskt avgränsade områden. Det innebär troligen ett ökat bilberoende då underlaget för kollektivtrafik på många håll inte är tillräckligt idag. Bilen kommer därmed att vara ett nödvändigt transportmedel även fortsättningsvis på landsbygden. Samtidigt kan fler boende på landsbygden öka möjligheterna till att en kollektivtrafik kan utvecklas med tiden. Den utbyggnad av cykelleder som föreslås i planen kan på sina håll knyta samman landsbygden med orterna och verksamhetsområdena där arbetstillfällena skapas. Det kan i viss utsträckning motverka de negativa effekterna. En omställning till eldrift eller andra förnybara drivmedel kan också bidra till att utsläppen begränsas eller minskar, det ligger dock utanför översiktsplanens möjlighet till påverkan.

Utbyggnad av infrastruktur och bebyggelse bidrar till klimatpåverkan även under byggskedet, exempelvis vid framställning av material och transporter till och från bygget. Förslaget bygger till stora delar vidare på befintliga infrastrukturer, vilket bidrar till att klimatpåverkan kan begränsas vid ett genomförande av planen.

I översiktsplanen reserveras ett område för vindbruk och möjligheten till att anlägga solceller inom kommunen lyfts fram. På detta sätt kan förnyelsebar energi stimuleras. I Blå ÖP finns även ett antal områden utpekade för energiutvinning i form av vågkraft och vindkraft. En ökad produktion av förnybar energi kan bidra positivt till klimatomställningen.

Behandling av strandskyddsområden

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

För att kunna genomföra planförslaget i de områden som berörs av strandskydd krävs ett upphävande eller dispens. Som särskilda skäl vid prövningen av upphävandet eller dispensen får det endast beaktas om det område som avses:

- redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
- behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller

I strandnära områden råder strandskydd

- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Utöver dessa särskilda skäl kan även prövning göras för områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. I översiktsplanen föreslås inget LIS-område.

I planen ges möjligheter till att pröva bebyggelse inom några vatten- och markområden där strandskydd råder eller där strandskyddet återinträder om befintlig detaljplan upphävs och ny upprättas. Flera av de föreslagna utvecklingsområdena har en koppling till besöksnäringen och där kontakten till havet är en viktig aspekt, medan andra syftar till en centrumutveckling som av bebyggelsehistoriska skäl ligger i nära anslutning till vattnet. Även vid en komplettering eller utvidgning av småbåtshamnar kan strandskyddade områden beröras. Föreslagen utveckling inom strandskyddade områden beskrivs närmare i respektive objektsbeskrivning.

Med kravet på detaljplan kan krav på naturvärdesinventeringar ställas och allmänhetens tillgång till strandzonen säkerställas om tillgängligheten beaktas och prioriteras vid detaljplaneläggning.

Buller, luftkvalitet och farligt gods

Luften i Sotenäs är generellt bra. Enligt de senaste mätningarna ligger halterna av kvävedioxid under nedre utvärderingströskeln för miljökvalitetsnormen som årsmedelvärde. De främsta utsläppskällorna till luft kommer från vägtrafiken, i synnerhet från de större vägarna väg 171 och 174. Det är även vägtrafiken som är den dominerande bullerkällan i kommunen.

Med föreslagen utveckling av vägnätet i kuststaden, och med en tvärkoppling förbi Kungshamn, kan luftföroreningarna och bullerpåverkan minska inne i de centrala delarna eftersom genomfartstrafik på så sätt kan undvikas. Luftföroreningar och buller sprids i stället ut på fler vägar och i landskapsrum som generellt har en bättre luftomsättning. Där nya gator går nära natur- och rekreationsområden, så som vid Ulvemyr - Dyremyr, kan bullret öka något och i begränsad utsträckning påverka upplevelse- och rekreationsvärden.

Till skillnad från intentionen i nollalternativet, kommer småskaliga verksamhetsområden även fortsatt ligga kvar i orterna enligt planförslaget. En fördel med verksamheter i de centrala lägena är att de ligger bra till för arbetspendling. Det innebär samtidigt att viss störande verksamhet och tung trafik fortsatt kommer att påverka människor som bor i orterna genom buller, lukt och luftföroreningar. Någon risk för överskridande av beslutade miljö kvalitetsnormer bedöms däremot inte uppstå i de centrala delarna av tätorterna till följd av planens förslag.

Nya ytkrävande och trafikintensiva verksamheter styrs däremot till områden utanför tätorten. Det är positivt ur många aspekter så som att större trafik- och bulleralstrande verksamheter samlas och att risken för bullerpåverkan på områden där människor bor minskar. Att planlägga på detta sätt är även betydelsefullt ur risksynpunkt med avseende på exempelvis farligt gods och risken för olyckor.

I samband med utbyggnad av vindkraft vid Valla ska bullerutredningar göras för att studera hur omgivningen riskeras att påverkas. Området är redan bullerpåverkat från verksamheten vid Valla stenbrott vilket innebär att den totala bullerpåverkan begränsas. Kring området har ett skyddsområde lagts ut där ny bostadsbebyggelse inte får tillkomma på grund av risk för bland annat bullerstörningar. På detta sätt minskar planen risken för att nya bostäder tillkommer i lägen som i framtiden kan utsättas för höga bullernivåer från vindkraftverk.

Några av de föreslagna utvecklingsområdena ligger i anslutning intill kommunens vägar där farligt gods transporteras. Här behöver risken för olyckor beaktas och hanteras i kommande planering. I översiktsplanen lyfts rekommendationer om att Länsstyrelsens riskpolicy som anger att risker kopplat till transporter med farligt gods ska beaktas vid planering inom 150 meter från utpekade transportleder. På detta sätt undviks och säkerställs att människor och egendom inte kommer till skada vid en eventuell olycka. Den föreslagna tvärkopplingen förbi Kungshamn blir ett alternativ för transporter med farligt gods och innebär att transporter inte alltid behöver

ta vägen genom samhället och därmed också förbi känsliga verksamheter som skolan.

Väg 171 och 174 går genom vattenskyddsområden vilket medför risker för negativa konsekvenser i samband med transport av farligt gods. Speciellt bör risken uppmärksammas vid en olycka med farligt gods längs väg 174 vid Tåsteröds stora vatten, där vägen går i nära anslutning till ytvattentäkten. En riskanalys har tagits fram för väg 174 där bedömningen är att vissa säkerhetshöjande åtgärder är motiverade exempelvis förstärkta saneringsresurser hos räddningstjänsten, att bygga moderna räcken på hela eller delar av sträckan samt att sänka hastigheten från 70 till 50 km/h på hela eller delar av sträckan. Med dessa åtgärder skulle risken att en olycka inträffar och risken för negativa konsekvenser för vattenförekomsten minska.

Risk för betydande miljöpåverkan

I en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska redovisas om det i något eller några avseenden finns risk för betydande miljöpåverkan om planen genomförs.

Frågan om risk för betydande miljöpåverkan behandlas sedan vidare vid upprättandet av detaljplan, vägplan eller vid anmälan eller tillstånd enligt Miljöbalken. Då ska kommunen eller ansvarig myndighet bedöma behovet av att upprätta en särskild och mer detaljerad MKB, det vill säga en beskrivning av vilka miljökonsekvenser ett genomförande av planen eller anläggningen kan få och vilka åtgärder som bör vidtas för att undvika betydande miljöpåverkan.

Nedan följer en beskrivning av de frågor som vid ett genomförande av översiktsplanen kan medföra risk för betydande miljöpåverkan

Situationen gällande vatten och avlopp

Den rådande VA-situationen, med undermålig rening av enskilda avlopp där känsliga havsområden är recipient, innebär risk för betydande miljöpåverkan. Kommunen arbetar löpande med att ansluta fler områden till det kommunala VA-nätet och för enskilda avlopp ställs generellt krav på hög skyddsnivå för miljöskydd. Tillsammans med översiktsplanens före-

slagna bebyggelsestruktur innebär det att belastningen på vattenförekomsterna successivt blir mindre och att vattenkvaliteten förbättras. En förutsättning för detta är att ett nytt avloppsreningsverk anläggs eller att befintliga byggs ut.

Utveckling av verksamhetsområdet Hogenäs norra

Föreslaget verksamhetsområde sydväst om Askum bedöms innebära en stor miljöpåverkan och ett stort ianspråktagande av mark. Bland annat riskerar verksamhetsområdet att påverka upplevelsen av landskapet, natur-, kultur- och friluftslivsmiljöer. Verksamhetsområdet kan på grund av sin storlek bli en ny barriär för djur och människor och riskerar att ge upphov till buller i områden som tidigare varit relativt ostörda. Verksamhetsområdet ligger delvis inom vattenskyddsområde för ytvattentäkten Lilla Dalevatten. Risk för påverkan på vattentäkten behöver utredas.

Infrastruktur

Ny infrastruktur som går i tidigare oexploaterade områden, så som tvärkopplingen norr om Kungshamn samt förbifart Örn, ger positiva effekter i form av ökad trafiksäkerhet och framkomlighet, däremot finns risk för betydande påverkan på värdefulla natur- och kulturmiljöer samt på landskapsbilden i kustnära områden.

De åtgärder som föreslås på väg 171 i anslutning till Natura 2000-området Åbyfjorden kan medföra betydande miljöpåverkan på höga naturvärden och vattenmiljön i området. Risk för negativa effekter bedöms främst uppstå under byggskedet. Åtgärderna bedöms nödvändiga för att undvika en större påverkan på natur- och vattenmiljön vid en olycka med farligt gods. Fördjupade analyser och inventeringar behövs för att kunna avgöra slutlig påverkan på Åbyfjordens värden.

När ett bättre underlag finns ska en bedömning göras av om det finns risk för påtaglig skada på berörda riksintressen och Natura 2000-området. För Natura 2000-områden gäller också att tillstånd krävs om miljö i området påverkas på ett betydande sätt.

Småbåtshamn i Hunnebostrand

Utbyggnad av småbåtshamnar

Generellt innebär förslag om att utvidga småbåtshamnar risk för betydande miljöpåverkan då känsliga vatten- och strandområden berörs. Fler båtplatser och fler fritidsbåtar i rörelse ökar risken för negativa effekter på naturvärden i de mer grunda och kustnära havsområdena. Fler fysiska strukturer så som bryggor bidrar till förändringar av vattnets rörelser, utgör barriärer samt försämrar ljusförhållandena för bottenvegetationen vilket sammantaget kan ge negativa effekter för växt- och djurlivet samt vattenkvaliteten. Även undervattensbuller är en viktig problematik att lyfta i sammanhanget. En komplettering av befintliga småbåtshamnar är dock ofta att föredra från miljösynpunkt än om helt nya områden skulle tas i anspråk. För att avgöra hur en utbyggnad kan ske utan betydande miljöpåverkan i anslutning till befintliga hamnlägen, behöver de marinbiologiska värdena och naturvärden på land utredas vidare när ett sådant projekt blir aktuellt. Även marinarkeologiska värden behöver utredas. Vid utvidgning av hamnområden kan detaljplan och/eller anmälan eller ansökan om vattenverksamhet komma att krävas. I planen anges även möjligheten till båtförvaring på land inom ett antal verksamhetsområden. Det kan minska behovet av båtplatser i vattnet och på så sätt även minska negativ påverkan på känsliga marina miljöer.

Utveckling av nya besöksanläggningar

Nya anläggningar för besöksnäringen ger positiva konsekvenser för friluftslivet och stärkta möjligheter till att uppleva kustlandskapet. Inom strandskyddade områden kan dock nya anläggningar även medföra risk för betydande miljöpåverkan på känsliga vatten- och strandzoner. Ett ökat tryck på besöksanläggningar kan också slita på värdena. En utveckling av besöksanläggningarna och dess möjligheter till anpassning får studeras vidare i kommande detaljplanering.

Vindkraft

Etablering av vindkraftverk inom Valla kan medföra bullerpåverkan samt påverkan på upplevelsen av landskapet samt natur-, kultur- och friluftslivsvärden.

Artskydd

Flera utpekade utvecklingsområden i översiktsplanen kan i större eller mindre utsträckning påverka habitat och habitatnätverk för skyddade arter. I område B10 finns exempelvis förekomst av större vattensalamander och i B9a-c finns sannolikt förekomst av flera skyddade groddjur. Artskydd behöver hanteras tidigt i efterföljande detaljplaneprocesser och samråd bör hållas löpande med länsstyrelsen. I första hand ska naturmiljöer med skyddade arter undvikas. Om arter eller arters livsmiljöer som är skyddade enligt artskyddsförordningen ändå riskerar att bli berörda av exploatering i efterföljande skeden ska försiktighetsmått och skyddsåtgärder planeras för att undvika eller minska negativa effekter på skyddade arter.

Hantering av miljökonsekvenser vid fortsatt planering

Översiktsplanen är vägledande och påverkar beslut som tas i kommande planering. I den efterföljande planeringen i kommunen måste ett fördjupat kunskapsunderlag kring befintliga intressen och värden tas fram. De frågor som blir av särskilt vikt att studera vidare i detaljplaner och vägplaner är:

Naturmiljöer och skyddade arter

Naturvärdesinventeringar kan krävas i de utvecklingsområden och områden för infrastruktur som berör naturmark och vattenmiljöer. Särskilt behöver riksintressen och skyddade områden i anslutning till utvecklingsområden beaktas och lämpliga anpassningar studeras för att undvika påtaglig skada. Påverkan på livsmiljöer för skyddade arter ska hanteras tidigt i kommande planarbeten.

Upplevelsen av landskapet;

Landskapet i Sotenäs har som helhet höga värden och är en viktig utgångspunkt för översiktsplanen. I följande planering behöver landskapets förutsättningar, siktlinjer, karaktärselement samt som viktig struktur för naturmiljö och friluftsliv beaktas.

Kulturmiljöer

Fördjupade studier av kulturmiljöer, fornlämningar och vattenmiljöer kan krävas i anslutning till föreslagna utvecklingsområden. Exempelvis kan arkeologiska utredningar behövas för berörda land- och vattenområden, men även analyser för att värna siktlinjer och viktiga strukturer som vittnar om orternas framväxt eller den agrarhistoriska utvecklingen.

Vattenkvalitet

Fortsatt arbete med vattenmiljöfrågorna i enlighet med åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt samt med den strategiska VA-planen för att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomsterna. Parallellt sker fortsatt utbyggnad av det kommunala VA-nätet och studier av reningsverkens kapacitet och läge.

Minskad risk för översvämning, ras, skred och erosion

Fördjupade studier och geotekniska utredningar vid planering i utsatta områden. Åtgärder enligt ÅVS Gläborg – Kungshamn.

Sociala konsekvenser

I planen läggs stort fokus på att stärka arbetsmarknaden och ge förutsättningar för en positiv befolkningsutveckling, vilket medverkar till levande tätorter längs med kustbandet samt en levande landsbygd med ett brett socialt liv året runt. Planen lyfter behovet av att blanda olika upplåtelseformer, bostadsstorlekar och lägen vilket är positivt för den sociala hållbarheten, både ur individens perspektiv och för samhället i stort.

En riktad dialog med barn och unga i kommunen har genomförts. Generellt framkom en positiv bild av kommunen där aspekter så som trygghet, havet och den fina naturen lyftes fram som styrkor med att bo i kommunen. De utvecklingsmöjligheter och önskemål som framkom, och som kopplar an till markanvändningen i planen, var bland annat fler cykelvägar och behovet av fler mötesplatser så som lekplatser, affärer och fler ordnade platser för bad. I Väjern efterfrågades även en utveckling av de offentliga ytorna.

Samhällets utveckling

Den förtätning och sammanlänkning som föreslås av Kungshamn – Väjern – Smögen – Hovenäset samt Hunnebostrand – Ulebergshamn kan bidra till stärkt social gemenskap och delaktighet i frågor som rör lokalsamhällena. Det ger även en bättre möjlighet till att samnyttja och ta del av respektive ords service samtidigt som det ger ett stabilt underlag för att bibehålla och utveckla serviceutbudet. I jämförelse med Scenario normal utveckling, där inte samhällena

Park med lekplats i Väjern

byggs samman, uteblir de positiva effekterna i avseende på social infrastruktur. Att bygga på och förtäta i tätortsområdena och längs med väg 171/174 stärker underlaget och efterfrågan på tätare bussturer, vilket kan ge boende bättre möjligheter att åka kollektivt till och från arbetet. Det kan bidra till ett minskat bilberoende och är även positivt för de som inte har samma möjlighet att ta sig fram med egen bil, så som unga, äldre eller personer med funktionsvariationer.

I planen föreslås till största del en bebyggelseutveckling öster om väg 174, en bit från kusten. Det skapar sannolikt bostäder i en annan prisklass jämfört med de bostäder som ligger närmare havet. Det ökar möjligheterna för människor med olika socioekonomiska förutsättningar att bo i tätorterna och stärker möjligheten till fler helårsboende eftersom de kustnära lägena i hög utsträckning tenderar att utvecklas till fritidsboenden.

I planen föreslås stärkta kopplingar i form av bland annat gång- och cykelleder. Det är positivt för människors hälsa samt för oskyddade trafikanter, så som barn och unga vuxna som ofta ta sig fram på cykel eller till fots när de ska till och från skola, vänner och fritidsaktiviteter. Det bidrar även till förbättrade möjligheter för fler att ta del av de upplevelsevärden som kusten erbjuder, både till fots, med cykel och med båt.

Utvecklingen av mötesplatser är en viktig del i den sociala infrastrukturen. Mötesplatser kan också stärka den upplevda tryggheten i orterna om de utformas väl och fylls med rätt innehåll. I planen lyfts

Hamnplan i Bovallstrand är en viktig mötesplats året runt

betydelsen av centrumutveckling i tätorterna. Även på landsbygden föreslås att målpunkter utvecklas, främst i form av byutveckling vid Askum.

Fritid och rekreation

Havet och naturen utanför tätorterna utgör viktiga mötesplatser utanför orterna och översiktsplanen är utformad med stor hänsyn till natur- friluftsliv- och kulturmiljövärden. Inom kustområdena råder stor restriktivitet mot ny bebyggelse och inåt landet tryggas de tätortsnära rekreationsområdena samt dess förlängning i form av den större grönstrukturen. Det gör att boende fortsatt kommer att ha goda möjligheter till närrekreation och att turister och besökare kan erbjudas attraktiva friluftslivsmiljöer, både till havs och på land.

Möjligheten till rekreation på och vid havet är sannolikt en av de största anledningarna till att människor bor kvar, väljer att bosätta sig i kommunen eller väljer att turista här. I planen föreslås en utveckling av besöksnäringen i Bovallstrand, Bohus-Malmön samt i Hunnebostrand som kan stärka möjligheten till att uppleva landskapet och dess innehåll. Dessutom föreslås att besöksnäringen utvecklas inåt land i området mellan Askum, Tossene och Åby. Med fler målpunkter kan besöken spridas över kommunen och problem med ökad trängsel och slitage i redan etablerade turistområden kan motverkas.

Nordens Ark är ett stort besöksmål i kommunen

Verksamheter och arbete

Merparten av den föreslagna utvecklingen av verksamheter har lokaliserats nära befintliga kommunikationsstråk, där även en utbyggnad av cykelleder föreslås. Om cykelleder byggs ut enligt planförslaget kommer tillgängligheten till den lokala arbetsmarknaden med cykel eller kollektivtrafik vara god. Det innebär att den lokala arbetsmarknaden blir tillgänglig även för de som inte har tillgång till bil.

En utbyggnad av verksamheter inom kommunen innebär att ett stort antal arbetstillfällen kan tillföras kommunen vilket bedöms som positivt för människors möjlighet till sysselsättning. Sotenäs har likt många andra mindre kommuner en åldrande befolkning, där allt färre i arbetsför ålder ska upprätthålla den kommunala servicen för hela kommunens befolkning. Utvecklingen förstärks av att många delårsboende väljer att flytta till kommunen efter pensionsålder. Fler arbetstillfällen inom kommunen kan locka fler unga och medelålders att bo kvar eller bosätta sig i Sotenäs eller närliggande kommuner. Med en mer balanserad demografi ges bättre förutsättningar att bibehålla en god samhällsservice och välfärd. Det stärker i sin tur den sociala tryggheten för alla grupper och särskilt för de som är mer utsatta eller har särskilda behov, såsom äldre, barn, utrikes födda eller personer med funktionsvariationer. En stor etablering inom kommunen bedöms därmed även ge positiva effekter för närliggande kommuner.

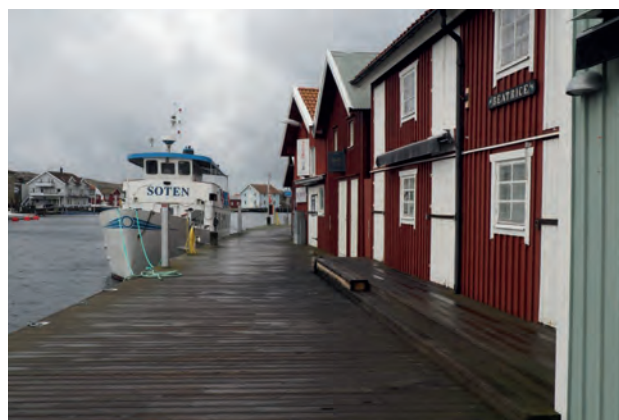

Kommunens verksamhetsområden ligger i hög grad nära kommunikationsstråk

Ekonomiska konsekvenser

Kusten och närreklamationsområdena inåt landet fyller många viktiga funktioner och utgör basen till kommunens attraktivitet och besöksnäring. Översiktsplanen undantar dessa områden från exploatering bland annat eftersom områdena bedöms ge ett större ekonomiskt värde som oexploaterade i och med den attraktionskraft de ger åt kommunen och tätorterna som helhet. Områdena bidrar även med en stor mängd ekosystemtjänster, från produktion av livsmedelsprodukter till reglerande tjänster såsom ett behagligt lokalklimat och luft- och vattenrening. Det är svårt att värdera det ekonomiska värdet av ekosystemtjänsterna, men många gånger kan de minska behovet av kostsamma investeringar. Tillgång till rekreation, både till havs och på land, har stor betydelse för människors hälsa och har därmed också en stor samhällsekonomisk nytta.

Förbättrade kommunikationer, utvecklandet av attraktiva orter, fler kopplingar i form av gång- och cykelleder, utveckling av besöksnäringen samt etablering av nya verksamhetsområden bedöms sammantaget medföra positiva effekter för den lokala ekonomin och näringslivet. Däremot innebär all ny infrastruktur vid ett genomförande av planen stora ekonomiska investeringar. Fler arbetstillfällen medför ett ökat behov av exempelvis bostäder, service, gator och annan infrastruktur. Med fler boende i kommunen följer även en ökad belastning på kommunens vatten- och avloppssystem som redan idag har stora begränsningar. En kommande investering i en utbyggnad av befintligt reningsverk alternativt anläggandet av ett nytt innebär stora kostnader.

Smögenbryggan lockar många besökare till Sotenäs

I jämförelse med Scenario normal utveckling, där en långsammare utveckling av fler mindre verksamheter bedöms ske inom det större verksamhetsområdet, kan möjligheterna bli mindre till att utveckla fler arbetstillfällen i kommunen. Färre arbetstillfällen innebär lägre skatteintäkter. Vidare bedöms behovet av nya bostäder i Scenario normal utveckling inte bli lika stort som i planen, och kostnader för infrastruktur och kommunal service blir därmed lägre. Scenariot medför även ett mindre ianspråktagande av mark generellt.

I planen tryggas de större sammanhängande jordbruksmarkerna från exploatering vilket är av stor vikt för att kunna bibehålla och utveckla den lokala matproduktionen. Jordbruksmarken är redan idag en stor ekonomisk resurs som troligen kommer att bli ännu större i framtiden i och med ett förändrat klimat eller vid andra former av kriser eller handelshinder.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är föreskrifter i Miljöbalken om viss lägsta miljö kvaliteten för vatten, mark, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Miljö kvalitetsnormer finns för vattenkvalitet, fisk- och musselvatten, utomhusluft och buller.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

I kommunen finns ytvattenförekomster i form av nio kustvatten (Bottnefjorden, Hunnebostrand skärgård, Sotefjorden, Haby bukt, Kungshamn norra skärgård, Kungshamn södra skärgård, Mellersta Bohusläns skärgårds kustvatten, Hovenäset området och Åbyfjorden), två sjöar (Tåsteröds Stora Vatten och Lilla Dalevatten) samt ett vattendrag (Bärfendalsälven). Samtliga vattenförekomster har fastställda miljö kvalitetsnormer. Uppgifter om miljö kvalitetsnormer och statusen i vattenförekomsterna finns att hämta i kartverktyget VISS, Vatteninformationssystem Sverige.

Enligt den senaste klassningen har kustvattnet inom kommunen måttlig ekologisk status bortsett från Bottnefjorden, Haby bukt och Hovenäset som har god ekologisk status. Mer om hur kustvattnet planeras och hur planeringen kan påverka kustvattenförekomsterna går att läsa i den fördjupad översiktsplanen över havsområdet i Blå ÖP.

Vattendraget Bärfendalsälven rinner ut i Åbyfjorden och har måttlig ekologisk status. Stora delar av vattenförekomsten saknar naturliga livsmiljöer för

Kustvatten utanför Ramsviklandet

Kustvattnet i kommunen omfattas av miljö kvalitetsnormer

vattenlevande växter och djur och är påverkad av näringsämnen.

De två sjöarna Lilla Dalevattnet och Tåsteröds Stora Vatten utgör dricksvattentäkter. Idag är förekomsterna påverkade av näringsämnen och troliga påverkansskällor är enskilda avlopp och jordbruket. Den ekologiska statusen i sjöarna påverkas också av att fiskar inte kan vandra naturligt i vattensystemen.

Den kemiska statusen för samtliga vattenförekomster uppnår ej god ytvattenstatus med avseende på kvicksilver, kvicksilverföreningar och bromerad difenyleter (PBDE) enligt den senaste klassningen. Halterna av kvicksilver och PBDE i fisk bedöms överskrida EU:s gränsvärden i samtliga vattenförekomster i Sverige. Det går inte att avgöra inom vilken tid det är möjligt att minska halterna. Vattenmyndigheten har därför beslutat om ett generellt undantag i form av ett mindre strängt krav för kvicksilver, kvicksilverföreningar och PBDE. Ingen tidsram är satt för att nå kvalitetskravet om god kemisk ytvattenstatus. De nuvarande halterna (december 2015) får dock inte öka.

Om bostäder, verksamheter eller övrig infrastruktur byggs ut enligt planförslaget ökar andelen hårdgjorda ytor. Fler boende i kommunen och fler arbetstillfällen innebär fler trafikrörelser. Det kan bidra till att belastningen på vattenförekomsterna från dagvatten blir större med avseende på näringsämnen och föroreningar kopplat till trafik. För att undvika en ökad belastning behöver dagvatten från

nya områden och vägar sannolikt fördröjas och renas innan det släpps till recipienten. Nya verksamheter kan även medverka till ökade utsläpp av miljögifter vilket kan påverka djur- och växtlivet i vattnet. Vid efterföljande planering av verksamhetsområdena bör därmed höjd tas till områden för omhändertagande av släckvatten vid exempelvis brand eller läckage av kemikalier.

I översiktsplanen föreslås den största utvecklingen ske i tätortsnära lägen. Det innebär att nya bostäder kan anslutas till det kommunala vatten- och avloppssystemet. Utanför tätorterna gäller generellt krav på hög skyddsnivå för miljöskydd på enskilda avlopp.

Föreslagen utveckling av småbåtshamnar kan medföra påverkan i havsmiljön, däribland ålgräset, och på så sätt försvåra möjligheten att följa miljökvalitetsnormerna för kustvatten. Genom att ta ett samlat grepp om utvecklingen och inte föreslå några nya småbåtshamnar, minskar risken för fragmentering av viktiga livsmiljöer i havet. Det innebär att risken för påverkan på vattenkvaliteten, och därmed livsbedingelserna för fiskar och musslor, delvis kan begränsas. Eftersom föreslagen utvidgning är begränsad är också antalet båtplatser begränsade. Det innebär att annan förvaring kommer att krävas. I planen anges därför möjligheten till båtförvaring på land inom ett antal verksamhetsområden. Vidare lyfter planen, i områdesbeskrivningar, att hänsyn ska tas till marinbiologiska värden i de områden där känd förekomst av ålgräs finns (Bovallstrand, Hunnebostrand, Vä-

jern, Hovenäset och Malmön). Eftersom ålgräsets utbredning kan förändras från år till år behöver status på ålgräs ställas och dess tröskelvärden, vilket speglar en kritisk nivå då ekosystemet kan förändras, undersökas i efterföljande planskede vid en eventuell utveckling av småbåtshamnarna. Planen anger vidare att marinbiologisk utredning behöver utföras som underlag för bedömning av eventuell påverkan av utbyggnad och ökad båttrafik. Sammantaget ger dessa rekommendationer och åtgärder positiva effekter för vattenkvaliteten och bidrar till möjligheter att nå miljökvalitetsnormerna.

Väg 171 och väg 174 är sekundära vägar för transporter med farligt gods. Väg 171 går genom skyddszonen kring Lilla Dalevattens vattentäkt. Genom att lokalisera verksamheter med transport av farligt gods till Hogenäs industriområde, som i planen föreslås utvidgas, kan transporter med farligt gods genom vattenskyddsområdet undvikas. Därmed minskar risken för att farliga ämnen når vattentäkten med negativa effekter på vattenkvaliteten som följd. Väg 174 går nära ytvattentäkten Tåsteröds stora vatten, det innebär att risken för en olycka med farligt gods särskilt behöver uppmärksammas här. Med säkerhetshöjande åtgärder så som förstärkta saneringsresurser hos räddningstjänsten, moderna räcken samt sänkta hastigheten i området kan risken för negativa effekter på vattenförekomsten vid en olycka minska.

Sammanfattningsvis kan översiktsplanens rekommendationer och föreslagen bebyggelsestruktur bi-

Vattenområde utanför Hovenäset

Smögenbron

dra till att belastningen på vattenförekomsterna successivt blir mindre och att vattenkvaliteten därmed förbättras. Det innebär att en utbyggnad enligt översiktsplanen inte påverkar möjligheten till att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan uppnås. En avgörande förutsättning för bedömningen är dock att ett nytt avloppsreningsverk anläggs eller att befintliga byggs ut och anpassas till en högre belastning.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Kustområdet Bottnefjorden, Hovenässets område samt Åbyfjorden ingår i länsstyrelsens förteckning över de musselvatten som ska skyddas enligt förordningen om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten (SFS 2001:554). Avsikten med miljö kvalitetsnormerna är att det inom områdena ska vara möjligt för skaldjur att leva och växa till för att på så sätt bidra till en hög kvalitet på skaldjursprodukter.

Idag är stora delar av kustområdet belastat med näringsämnen och har således problem med övergödning. Övergödning påverkar den biologiska mångfalden, exempelvis kan förhållandet mellan organismer i vattnet störas och syrebrist skapas som påverkar bottenlevande djur och fiskar. Här spelar en anslutning till det kommunala VA-nätet, krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp samt reningsverkens kapacitet en stor och avgörande roll för hur statusen utvecklas.

En utvidgning av småbåtshamnar enligt planförslaget kan också påverka miljö kvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten i fel riktning. Genom att inte föreslå några nya områden och i stället utveckla befintliga lägen kan effekterna begränsas. Att utveckla anläggningar för båtbotentvättar och latrintömning för fritidsbåtar är åtgärder som kan ge positiva miljö effekter och i viss mån motverka den negativa påverkan. I planen ges möjligheter till förvaring av båtar på land, i anslutning till ett antal verksamhetsområden.

Påverkan på miljö kvalitetsnormer för musselvatten motsvarar till stor del dem för vatten, läs därför vidare under rubriken Miljö kvalitetsnormer för vatten.

Miljö kvalitetsnormer för luft

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft finns för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid och bly, partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a) pyren.

Risk för överskridande av miljö kvalitetsnormerna uppstår främst utefter starkt trafikerade vägar. Bedömningen är att ingen miljö kvalitetsnorm för luft överskrids inom Sotenäs kommun idag. Inte heller riskeras ett framtida överskridande ske efter ett genomförande av översiktsplanens förslag.

Miljö kvalitetsnormer för buller

Miljö kvalitetsnormer för buller gäller i de största kommunerna (mer än 100 000 invånare) och runt större vägar, järnvägar och flygplatser. Sotenäs kommun omfattas inte av miljö kvalitetsnormerna, men även i mindre kommuner och tätorter ska strävan vara att begränsa buller. Detta görs i planen genom att lokalisera bebyggelseutvecklingen främst till tätorterna och dess närhet vilket gynnar användandet av kollektivtrafik och gång- och cykel, men också genom att förlägga nya stora och tunga industrier utanför tätorterna.

Väg 174 förbi Väjern

Kommunen har i sin hållbarhetsstrategi valt att arbeta med fyra fokusområden utifrån de globala hållbarhetsmål som identifierats som särskilt viktiga, illustration från www.globalamalen.se.

Miljömål

Många av de globala målen för hållbar utveckling har direkt bäring på den omvandling som föreslås i översiktsplanen. De globala målen är integrerade med varandra och samlar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekologiska, den sociala- och den ekonomiska hållbarheten.

Kommunen arbetar utifrån de nationella miljökvalitetsmålen och det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen. På lokal nivå har kommunen tagit fram en Hållbarhetsstrategi 2030 för att förverkliga Sotenäs vision om hållbar utveckling och kommunfullmäktiges mål om att Sotenäs ska främja en hållbar utveckling ur socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Hållbarhetsstrategin utgår ifrån Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling men inkluderar även de nationella miljökvalitetsmålen.

I kommunen Hållbarhetsstrategi har fyra fokusområden valts ut i arbetet med hållbar utveckling. Fokusområdena är valda utifrån de globala mål som identifierats som särskilt betydelsefulla för Sotenäs, vilka är Hälsa och välbefinnande, Hållbara samhällen och landsbygd, Hållbar konsumtion och produktion och Hav och marina resurser. De fyra fokusområdena har använts som ramverk för avstämningen mot planens förslag. Vidare kopplar fokusområdena till flera av de nationella miljökvalitetsmålen samt fri-luftslivsmålen.

Hälsa och välbefinnande

Nationella miljökvalitetsmål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Generationsmålet

Friluftslivsmål

- Tillgänglig natur för alla
- Tillgång till natur för friluftsliv
- Attraktiv tätortsnära natur
- Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Avstämning mot översiktsplan

Positiv riktning

Negativ riktning

- Planförslaget undantar stora natur- och friluftslivsområden vilket möjliggör för fysisk aktivitet och kontemplation.

- Tillgängligheten stärks till havet och friluftslivsområden genom föreslagna kopplingar för färjetrafik samt gång- och cykel. Det gynnar de som inte kan ta sig fram med egen båt eller bil samt de som vill minska sitt bilkörande.

- Utveckling på landsbygden kan medverka till ett bilberoende med ökade utsläpp av koldioxid som följd.

Hållbara samhällen och landsbygd

Nationella miljökvalitetsmål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Generationsmålet

Friluftslivsmål

- Tillgänglig natur för alla
- Tillgång till natur för friluftsliv
- Attraktiv tätortsnära natur

Avstämning mot översiktsplan

Positiv riktning

Negativ riktning

- Grön infrastruktur lyfts i planförslaget vilket ger goda förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv samt viktiga ekosystemtjänster.

- Fler gång- och cykelleder kan leda till minskad biltrafik i de centrala delar av tätorterna och därmed bidra till en bättre lokal miljö med avseende på bullerpåverkan och luftkvalitet.
- Planförslaget stärker förutsättningarna för helårsboende och en levande landsbygd.

- Planen ger möjlighet till utveckling av besöksnäringen och verksamhetsetablering vilket främjar turism och näringsliv om utvecklingen sker på ett varsamt sätt.
- Planen lyfter risker kopplade till klimatförändringarna och ger rekommendationer för hantering av dessa.

- Genom förslag till stärkt tillgänglighet i form av nya färjelinjer samt utveckling av gång- och cykelleder gynnas en hållbar turism och möjligheterna till rekreation och friluftsliv.

- Ny bebyggelse och infrastruktur innebär fler hårdgjorda ytor och att större mängder förorenat dagvatten som behöver tas om hand.

Hållbar konsumtion och produktion

Nationella miljö kvalitetsmål

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Generationsmålet

Friluftslivsmål

- Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Avstämning mot översiktsplan

- Planen stärker näringslivet genom föreslagna utvecklingsområden för verksamheter vilka kan tillskapa fler arbetstillfällen.
- Planen möjliggör för bibehållen och stärkt service på landsbygden vilket underlättar för människor att handla lokalt.

- Större jordbruksenheter undantas från exploatering vilket ökar möjligheterna för en lokal och hållbar produktion av livsmedel.
- Naturområden undantas från exploatering då de bland annat har ett högt värde för besöksnäringen och utvecklandet av ekosystemtjänster.

Positiv riktning

Negativ riktning

- Havet som marin resurs tryggas genom rekommendationer i planen.
- Hållbar energiförsörjning främjas genom att ett vindbruksområde pekas ut i planen.

- Mindre arealer jordbruksmark tas i anspråk till förmån för bebyggelse- och verksamhetsutveckling.

Hav och marina resurser

Nationella miljö kvalitetsmål

- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Ett rikt växt- och djurliv
- Generationsmålet

Friluftslivsmål

- Tillgänglig natur för alla
- Tillgång till natur för friluftsliv
- Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Avstämning mot översiktsplan

- Havet och kustzonen tryggas genom rekommendationer i planen vilket ger goda förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv.
- Genom förslag till stärkt tillgänglighet i form av nya färjelinjer samt utveckling av gång- och cykelleder gynnas en hållbar turism och naturupplevelser kopplade till havet.

- Endast komplettering och utvidgning av redan ianspråktagna områden för småbåtshamn möjliggörs vilket minskar påverkan på den marina miljön.

Positiv riktning

Negativ riktning

- Rekommendationer om anslutning till kommunalt VA och höga krav på enskilda avlopp minskar risken för negativ påverkan på vattenkvaliteten. Det gynnar den biologiska mångfalden och skapar en robusthet.

- Fler båtplatser kan leda till ökad användningen av båtbottnfärger vilket kan leda till negativ påverkan på den marina miljön i anslutning till småbåtshamnarna.
- Ett ökat båtliv kan medverka till ökade störningar i vattenmiljön i form av utsläpp, buller, svall med mera.

Riksintressenas behandling

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen i översiktsplanen visa hur riksintressena tillgodoses och bedöma vilken påverkan eller eventuell skada på riksintressena som planens förslag kan medföra.

Länsstyrelsens uppgift är att samordna de statliga verkens riksintresseanspråk och lämna kommunen det aktuella planeringsunderlag som behövs för bedömningen. Vidare ska länsstyrelsen för statens del bevaka att riksintressena tillgodoses i planen på det sätt som lagen föreskriver. Om kommunen i planen ger uttryck för en annan uppfattning än länsstyrelsen om tolkning och innebörd av ett speciellt riksintresse, uppmärksammas detta i länsstyrelsens granskningsyttrande av planen, och om kommunen vidhåller sin uppfattning även vid antagandet av planen antecknas detta särskilt i planhandlingarna.

I Sotenäs kommun finns riksintressen av flera olika slag, varav några omfattar stora delar av kommunen. Riksintressena med värdebeskrivningar finns redovisade sektorsvis i delen Förutsättningar. I det följande avsnittet finns en sammanfattande beskrivning av riksintressena med redovisning av hur de är berörda av planens förslag och hur de är tillgodosedda i planförslaget.

Naturvård MB 3 kap 6§

Inom kommunen återfinns två riksintressen för naturvård, Ramsvikslandet – Hållö - Kornö - Gåsö skärgård samt Bottnafjorden – Åbyfjorden. Särskilt värdefulla naturområden inom riksintresseområdena omfattas dessutom av områdesskydd, så som naturreservat eller strandskydd. Riksintressena omfattar stora delar av kommunens kustområden. I planen ges rekommendationer för att trygga kustzonerna från exploatering. De negativa konsekvenserna för riksintressets värden bedöms därmed bli begränsade.

Områden av riksintresse för naturvård sammanfaller i stort med områden av riksintresse för friluftslivet. Eventuella konflikter mellan de båda riksintressena bedöms som mest troliga i sammanhang som rör besöksanläggningar eller utveckling av småbåtshamnar som är till för att främja det rörliga friluftslivet. I

det fall konflikter uppstår ska avvägning mellan intressena utredas i kommande detaljplaneprocess.

Skärgårdens värden kan enligt riksintressenas värdebeskrivning påverkas negativt av bland annat muddring, anläggning av hamnar, bryggor och pirar. En eventuell utvidgning av småbåtshamnar inom riksintresseområdet Ramsvikslandet – Hållö - Kornö - Gåsö skärgård kan därmed innebära risk för påtaglig skada. I de utpekade områdena för småbåtshamn finns idag bryggor, vilket innebär mindre risk för påtaglig skada än om helt orörda områden skulle tas i anspråk. Genom att planen skapar möjligheter till båtförvaring på land minskar risken för betydande påverkan samtidigt som viktiga värden kopplade till vattenanknutna aktiviteter kan tillgodoses. Översiktsplanen bedöms vara förenlig med riksintresset om marinbiologisk utredning liksom inventering av naturvärdena på berört landområde utförs och beaktas vid fortsatt planering. Det ska då kunna konstateras att åtgärderna kan utföras utan att skada marina värden eller naturvärden på land. Läs vidare under rubrik Miljö kvalitetsnormer för vatten.

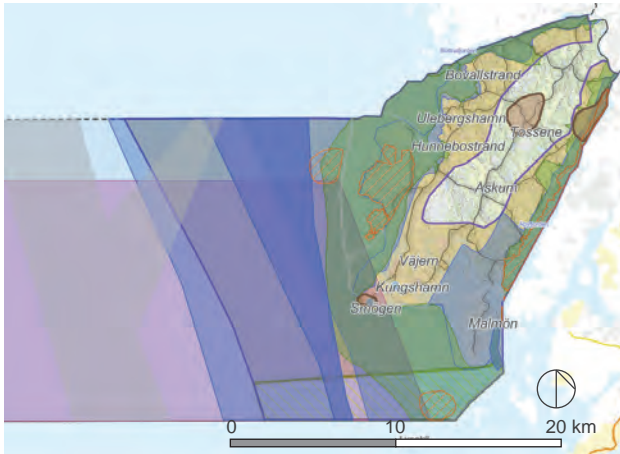
Riksintresset Bottnafjorden – Åbyfjorden berörs i begränsad utsträckning i form av föreslagen åtgärd på väg 171 vars syfte är att höja trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen. I efterföljande vägplan får anpassningar till riksintressets värden studeras så att påtaglig skada kan undvikas. Övrig planläggning inom Åbyfjorden behandlas i gällande fördjupning av översiktsplanen för Åbyfjorden.

Friluftsliv MB 3 kap 6§

I kommunen finns två områden av riksintresse för friluftslivet, Norra Bohusläns inre kustzon samt Norra Bohusläns yttre kustzon.

Friluftslivets intressen har i hög grad varit vägledande och beaktats i planförslaget, se även under rubriken Särskilda hushållningsbestämmelser. Nya utvecklingsområden för bostäder har lokaliserats intill befintlig bebyggelse och infrastruktur så att större sammanhängande friluftsområden inte splittras.

Genom föreslagna kompletteringar och utvidgning av småbåtshamnar, utveckling av färjetrafik,

- Lek och fångstområden MB 3 kap 5§
- Yrkesfiske hav MB 3 kap 5§
- Fiskehamn MB 3 kap 5§
- Kulturmiljövård MB 3 kap 6§
- Naturvård MB 3 kap 6§
- Friluftsliv MB 3 kap 6§
- Natura 2000-område
- Väg MB 3 kap 8§
- Ankarplatser MB 3 kap 8§
- Farled MB 3 kap 8§
- Försvaret (sjöövningsområde) MB 3 kap 9§
- Rörliga friluftslivet MB 4 kap 2§
- Obruten kust MB 4 kap 4§
- Högexploaterad kust 4 kap 4§

nya kopplingar i form av gång- och cykelleder samt nya områden för utveckling av besöksnäringen, kan riksintresset främjas på ett positivt sätt genom ökad och stärkt tillgänglighet. Översiktsplanen möjliggör för fler att ta del av de upplevelsevärden som både kusten och inlandet erbjuder, både till fots, med cy-

kel och med båt. En förutsättning för detta är dock att nya besöksanläggningar inte hindrar allmänhetens tillgång och tillgänglighet till strand- och vattenområdet.

Översiktsplanen bedöms sammantaget vara förenlig med riksintresset. För en beskrivning av respektive områdes effekter på riksintresset, läs vidare under Markanvändning tätorter.

Kulturmiljövård MB 3 kap 6§

I kommunen finns tre områden av riksintresse för kulturmiljövården; Smögen, Tossene och Åby.

Riksintresset Smögens värden består i att det utgör ett fungerande fiskeläge med karaktäristisk bebyggelse som påverkats av badortsepoken och den växande stenindustrin. Det föreslagna centrumområdet C5 Smögens centrum ligger som närmast 650 meter nordost om riksintresseområdet Smögens avgränsning och utan synlig kontakt. För de äldre delarna av Smögen, vilka inkluderar området av riksintresse för kulturmiljövård, pågår arbete med att upprätta en detaljplan som syftar till att säkra kulturmiljövården. Detaljplanen bedöms därmed säkerställa även riksintressets syften till stor del.

Riksintresset Smögen bedöms sammantaget inte påverkas negativt av översiktsplanens förslag, men centrumutvecklingen med dess utformning, innehåll samt eventuella konsekvenser behöver studeras vidare i efterföljande plan eftersom centrumområdet blir en ny entrépunkt till Smögen, som generellt har höga kulturmiljövården.

Riksintresseområdet Åby skyddas delvis i form av naturreservat och landskapsbildsskydd. Området ligger även inom gällande FÖP Åbyfjorden vars ena syfte är att med landskapet som utgångspunkt framhålla en utveckling som bibehåller landskapets värden och attraktivitet. Översiktsplanen innehåller inte några förslag som riskerar att påverka riksintressets värden påtagligt, däremot föreslås en åtgärd på väg 171 inom riksintresseavgränsningen med syfte att höja trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen. Åtgärden innebär inte att någon ny infrastruktur tillkommer inom riksintresset med att kurvor kan behö-

va rätas och vägen höjas. I efterföljande vägplan får anpassningar till riksintressets värden studeras så att påtaglig skada kan undvikas.

I översiktsplanen pekats ett område ut vid Valla som lämpligt för provning av vindkraftverk. På ett avstånd av ca 350 meter ligger riksintresset för kulturmiljövård Tossene som är en rik fornlämningsmiljö. Uttrycken för riksintresset är en stor mängd skålgropsförekomster och figuristningar, gravfält, rösen, stensättningar och boplatser. Det är viktigt att vindkraftverken inte dominerar landskapsupplevelsen, speciellt i känsliga miljöer som Tossene. I detta fall gör områdets långsmala utformning att det endast kan placeras 2-3 vindkraftverk i en upplevd linje norr om riksintresseområdet. Riksintressets kärnvärden skulle inte påverkas om det föreslagna området skulle omvandlas då endast en begränsad visuell påverkan skulle uppkomma inom ett område i norr. Om fornlämningar upptäcks inom området vid en fortsatt provning så omfattas dessa av tillståndsprövning. Ytterligare utredningar och inventeringar kring lämplighet krävs då för att kunna utesluta eventuell skada på riksintresset.

Den landsbygdsutveckling som föreslås inom riksintresseområdet Tossene innebär att det kan bli möjligt för en komplettering med enstaka bostadshus, mindre grupper med bostäder och byggnader eller anläggningar för besöksnäring och friluftsliv. Stor hänsyn ska tas till områdets kulturmiljövärden. Kommunens kulturmiljöunderlag kommer att utgöra ett viktigt underlag i efterföljande planering och vara ett stöd i bedömningen om lämplig placering, vilket minskar risken för påtaglig skada på riksintressets värden. Arkeologiska undersökningar kan komma att krävas.

Natura 2000-områden

Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden i Europa. Skyddet bygger på två EU-direktiv, fågeldirektivet som syftar till att skydda alla naturligt förekommande fågelarter i EU:s medlemsländer och art- och habitatdirektivet, som syftar till att säkra den biologiska mångfalden. Värdena i ett Natura

2000-område får inte skadas. För Natura 2000-områden gäller att tillstånd krävs om miljön i området påverkas på ett betydande sätt.

I Sotenäs kommun finns fyra utpekade Natura 2000-områden, varav ett, Åbyfjorden, bedöms påverkas av översiktsplanens förslag kring åtgärder på väg 171. Åtgärderna bedöms nödvändiga för att undvika en större påverkan på natur- och vattenmiljön vid en olycka med farligt gods eftersom standarden på vägen är dålig idag och ibland drabbas av översvämningar. Fördjupade analyser och inventeringar behövs för att kunna avgöra om påverkan blir betydande på Åbyfjordens höga värden.

Ramsvikslandet, Soteskär och Malmöfjord bedöms inte påverkas av översiktsplanen i någon större omfattning.

Särskilda hushållningsbestämmelser MB 4 kap

Bohusläns kust är enligt 4 kapitlet miljöbalken i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Bestämmelserna utgör dock inte ett hinder för utvecklingen av befintliga tätorter.

Översiktsplanen föreslår en bebyggelseutveckling i anslutning till tätorterna med stor hänsyn till befintlig skala, siktlinjer, topografi, natur- och kulturmiljövärden samt där siluetten mot kusten ska beaktas. I kombination med att kustområdena reserveras som oexploaterade mellanrum, där restriktivitet råder mot ny bebyggelse, tryggas värdefulla natur-, kultur- och friluftslivsområden samt den unika estetik som gör Bohusläns kustlandskap attraktivt för upplevelse- och besöksnäringen. Det innebär att riksintressenas värden i hög grad även fortsättningsvis bedöms kunna återspegla de värden och sammanhang som ligger till grund för utpekandet och att förutsättningarna för att ta del av riksintressemiljöerna bibehålls.

Inom ramen för planen har en synbarhetsanalys genomförts, en så kallad VZI-analys (Visual Zone of Influence). Syftet med analysen har varit att studera de effekter som ny bebyggelse kan medföra på landskapet och vilka anpassningar som behöver göras

för att inte skada riksintressets värden. Sammanfattningsvis visar studien att bebyggelse inom de södra delarna av Förålarne (område B9a och B9b) har en högre synbarhet i landskapet än de norra delarna (område B9c och B10). Läs vidare om synbarhetsanalysens resultat och avtryck på planen under avsnitt Markanvändning Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset.

I jämförelse med Scenario normal utveckling, där färre bostäder bedöms byggas och där Kungshamn och Väjern inte länkas samman, kommer påverkan på landskapet och riksintressets värden bli mindre än planförslaget.

Det större verksamhetsområdet Hogenäs norra ligger till största del utanför riksintresseavgränsningarna. Området ligger mellan två dalgångar och kommer till huvuddel inte upplevas från väg 872 vid entrén in mot Hovenäset och Kungshamn. Med anpassning av byggnadshöjd och placering av byggnader i områdets södra del bedöms även påverkan på landskapsbilden mot havet kunna undvikas. I samband med den pågående detaljplaneringen av området med tillhörande miljöbedömningsprocess, behöver fördjupade analyser, fotomontage och inventeringar göras för att kunna avgöra den slutliga direkta och indirekta påverkan på riksintresseområdena göras.

En successiv bebyggelseutveckling längst med kusten kommer att ge kumulativa effekter på landskapsbilden. Landskapet och siluetten kommer att förändras på sina håll. Det är av stor vikt att sammanhängande bebyggelse inte lokaliseras till mellanrummen, utan som i planen koncentreras till tätortszonen. På detta sätt minskar konsekvenserna av de kumulativa effekterna.

Sammantaget bedöms översiktsplanen vara förenlig med bestämmelserna i 4 kapitlet miljöbalken och att planen därför inte medför påtaglig skada på riksintressena. Lämpliga landskapsanpassningar får studeras vidare i efterföljande planering för att säkerställa riksintressenas värden.

Yrkesfiske, kommunikationer sjöfart och totalförsvaret

Riksintresse för yrkesfisket MB 3 kap 5§

Vattenområdet utanför kommunen är utpekade som riksintresse för yrkesfisket. Enligt bestämmelser i 3 kap MB ska ett sådant område skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra yrkesfiskets bedrivande.

Riksintresset för yrkesfisket behandlas i den fördjupade översiktsplanen för havsområdet Blå ÖP. Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen i någon större omfattning.

Riksintresse kommunikationer MB 3 kap 8§

Ute i kustbandet finns två farleder som är av riksintresse för sjöfarten. Öster om Bohus-Malmön återfinns även en riksintressant ankarplats.

Ett genomförande av översiktsplanen bedöms inte påverka riksintressena i någon större omfattning, dock måste en eventuell utvidgning eller komplettering av småbåtshamnarna studeras mer detaljerat exempelvis kring hur båtplatser och bryggor ska anordnas för att inte påverka farlederna.

Riksintresset behandlas i den fördjupade översiktsplanen för havsområdet Blå ÖP.

Trollhättans flygplats är av riksintresse. Det utpekade vindbruksområdet i översiktsplanen sammanfaller med MSA-ytan (Minimum Sector Alltitude) för Trollhättans flygplats. Det innebär att vindkraftverk som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta ska samrådas med LFV och i vissa fall också Försvarmakten.

Riksintresse för totalförsvaret MB 3 kap 9§

Utanför kusten finns ett riksintresse för totalförsvaret i form av övnings- och skjutområdet Skagen/Lysekil. Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen i någon större omfattning.

Riksintresset behandlas i den fördjupade översiktsplanen för havsområdet Blå ÖP.

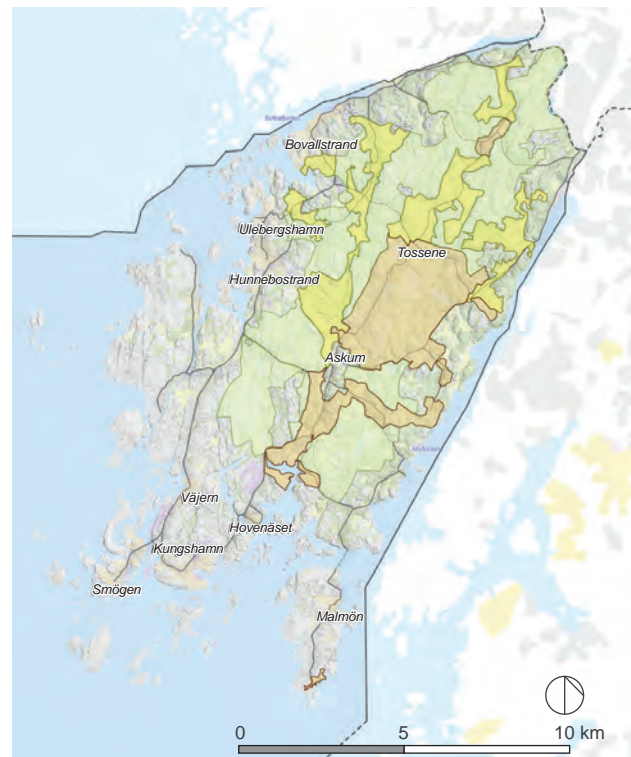
Konsekvenser för kommundäckande markanvändning - områdesrekommendationer

Landsbygdsutveckling

I översiktsplanen är inriktningen att en landsbygdsutveckling ska kunna ske på ett hållbart sätt genom en fortsatt komplettering och utveckling i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. I jämförelse med nollalternativet är planförslagets områden för landsbygdsutveckling mer detaljerade i sin avgränsning och ger tydligare rekommendationer. Det innebär att planförslaget bedöms ge en bättre vägledning i kommande planering än nollalternativet och att större hänsyn tas till värdefulla områden.

I jämförelse med områden med rekommendationen Landsbygd som ligger mer perifert, lokaliserar områden för landsbygdsutveckling relativt nära orterna och där det redan finns en något tätare bebyggelsestruktur. Att styra landsbygdsutveckling till avgränsade områden, och därmed vara återhållsam i prövningen av bebyggelse på landsbygden i övrigt, minskar risken för spridd bebyggelse och effekter som fragmentering av landskapet och dess natur- och kulturmiljövärden. Att samla bebyggelsen utanför tätorterna i landsbygdsutvecklingsområden innebär vidare att det kan bli lättare att finansiera en framtida utbyggnad av det kommunala vatten- och avlopps nätet vilket ger positiva konsekvenser för vattenkvaliteten i kommunen. På så sätt kan befintliga investeringar i form av infrastruktur nyttjas effektivt, vilket är positivt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Bostäder på landsbygden ökar invånarnas valmöjligheter att välja typ av boende, i de tätbebyggda delarna eller i de mer glesa delarna av kommunen. Bostäder på landsbygden kan även skapa ett billigare boendalternativ till de bostäder som ligger närmare kusten, vilket stärker den socioekonomiska jämlikheten.

- Landsbygdsutveckling
- Landsbygd
- Landsbygd- odlingslandskap

Servicen på landsbygden är begränsad liksom tillgången till kollektivtrafik och säkra cykelvägar. Fler boende på landsbygden innebär ett ökat bilberoende. Ett större befolkningsunderlag på landsbygden kan å andra sidan motverka detta i viss utsträckning då förutsättningarna för att utveckla servicen som små affärer eller postombud ökar och att en utvecklad kollektivtrafik kan bli mer bärande. De föreslagna områdena för landsbygdsutveckling söder och norr om Askum, där en byutveckling föreslås, kan efter en utveckling av handel och service i Askum ligga så strategiskt bra att boende i landsbygdsutvecklingsområdena inte behöver åka långt för att nå service.

De inre delarna av kommunen kännetecknas av ett mosaikartat landskap med jordbruksmark, skogspartier och områden med berg. Inom landsbygds-

områdena återfinns därmed många höga natur- och kulturmiljöer, både kopplade till odlingslandskapet men också till friluftsliv och besöksnäringen. I landsbygdsutvecklingsområdet mellan Åby, Tossene och Askum finns riksintresset för kulturmiljövård Tossene, där fornlämningsbilden i kombination med kyrka och kulturlandskapet utgör kärnvärdena och är viktiga att värna. Föreslagna landsbygdsutvecklingsområden Risdal, Lerbäck och Stensjö samt Röd sträcker sig från de inre delarna ner mot Åbyfjorden där skyddade områden finns med höga natur- och kulturmiljövärden. Genom planens rekommendationer om att ny bebyggelse inte bör tillkomma på den produktiva jordbruksmarken samt att stor hänsyn ska tas till natur- och kulturmiljövärdena bedöms sammantaget den landsbygdsutveckling som föreslås ge små konsekvenser förutsatt att efterföljande inventeringar och studier visar på områdets lämplighet att bebygga.

Delar av områdena för landsbygdsutveckling omfattas av riksintresse enligt 4 kapitlet miljöbalken. Genom att styra bebyggelsen på landsbygden till lägen med god tillgänglighet, i kombination med att det inom dessa områden sker en begränsad utbyggnad, hålls bebyggelsen samman och risken för en ökad fragmenteringen av landskapet blir liten. I kombination med ett stort hänsynstagande till att bevara större oexploaterade markområden mellan tillkommande och befintliga bebyggelsegrupperingar behålls attraktiviteten och karaktären som ett boende på landsbygden erbjuder samt den visuella upplevelsen av landskapet som helhet. Påverkan på riksintresset enligt 4 kapitlet miljöbalken bedöms därmed bli liten.

Landsbygd- odlingslandskap

Huvudinriktning i översiktsplanen är att inte bygga på jordbruksmark. I planförslaget synliggörs och tryggas odlingslandskapet och dess värden på ett tydligare sätt än i nollalternativet, bland annat genom rekommendationer kopplade till geografiskt avgränsade områden.

De större sammanhängande odlingslandskapet undantas från större exploatering i planen. Inom områden med rekommendationen Odlingslandskap

får endast enstaka bostäder och mindre grupper av bostäder tillkomma och ny bebyggelse ska undvikas på jordbruksmark. På detta sätt minskar risken för att jordbruksmarker splittras, blir svårbrukade eller att natur- och kulturmiljövärden kopplade till odlingslandskapet går förlorade.

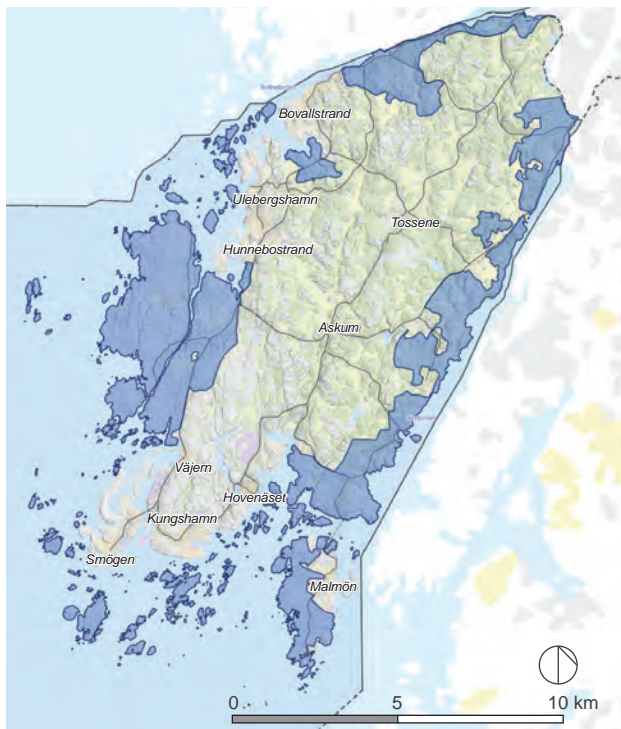
En viktig del av strategin i översiktsplanen är att stärka och utveckla det lokala näringslivet kopplat till mathantverk, vilket också har en tydlig koppling till besöksnäringen i kommunen. Att detta är en uttalad del av strategin visar att de areella näringarna är en viktig del i kommunens tankar kring utvecklingen och att ett bevarande av jordbruksmark är centralt för kommunen i den långsiktiga planeringen. Jordbruksmarken är en stor ekonomisk resurs som troligen kommer att bli ännu viktigare i framtiden i och med ett förändrat klimat eller i samband med andra kriser.

Landsbygd

Inom områden med rekommendationen Landsbygd kan en komplettering ske i liten skala i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. I jämförelse med nollalternativet är skillnaden liten.

Kustområden

Det geologiska landskapet i Sotenäs är unikt, med den röda bohugraniten och inlandsisens påverkan. Inom kustområdena återfinns höga natur-, kultur- samt landskaps- och upplevelsevärden. Delar av kustområdena har områdesskydd medan andra utgör naturpräglade mellanrum som skiljer orterna från varandra. Mellanrummen mellan orterna upprätthåller en viktig del av riksintresset enligt 4 kapitlet miljöbalken, obruten kust och rörligt friluftsliv. I planen förespråkas en förtätning av befintliga tätortsområden och att kustområdena, mellanrummen, undantas från exploatering. Planens övergripande ställningstaganden kring bebyggelseutvecklingen bedöms därmed vara förenliga med de särskilda hushållningsbestämmelserna. I jämförelse med nollalternativet är planförslaget tydligare med vilka rekommendationer som gäller i kustlandskapet då planen pekar ut hela kustområdet, inte bara mellanrummet. Genom att

Kust

hantera hela kustområdet och redovisa det samlat i planen med tillhörande rekommendationer, trycker planförslaget på värdet av kustområdenas sammanhängande betydelse.

Många av de naturvärden och ekosystemtjänster som finns längs med kusten är kopplade till havet med tillhörande strandzon. Havet ger en mängd olika typer av ekosystemtjänster som bland annat produktion av fisk och musslor men också då havet utgör en viktig försörjningskälla för kustturism och besöksnäring. Påverkan på havet och dess värden beskrivs särskilt i fördjupningen av översiktsplanen för havsområdet, Blå ÖP.

Strandskyddet är en viktig del i att bevara goda livsvillkor för djur- och växter på land och i vatten, för att trygga allmänhetens tillgång till strandområden samt i säkerställandet av produktionen och nyttjandet av ekosystemtjänster kopplade till havet och strandzonen. I översiktsplanen lyfts vikten av att upprätthålla strandskyddet. Genom rekommendationer om en restriktiv hållning till bebyggelseutveck-

ling inom kustområdet och med ett högt beaktande av värden för natur- och kulturmiljön samt friluftslivet, bedöms planförslagets påverkan på kustområdena bli liten.

Åbyfjorden är ett kustområde som har ett högt bebyggelsestryck samtidigt som det innehåller höga upplevelsevärden knutna till landskapet och höga natur- och kulturmiljövärden. För området finns en antagen fördjupad översiktsplan för Åbyfjorden, med syfte att främja en levande landsbygd samtidigt som Åbyfjordens unika natur och landskap bibehålls. Fördjupningen sträcker sig över fjorden och omfattar ett motsvarande mark- och vattenområde i Lysekils kommun. Med en samsyn mellan kommunerna kring fjorden ökar möjligheterna till en balanserad utveckling som tar hänsyn till områdets värden.

Samhällsekonomiskt bedöms kustområdena ge ett större ekonomiskt värde som oexploaterade i och med den attraktionskraft de ger åt kommunen samt genom de ekosystemtjänster som de bidrar med.

Vindbruk

I översiktsplanen pekas ett område ut vid Valla som lämpligt för prövning av vindkraftverk. Kring området har en buffertzon på 500 meter upprättats där ny bostadsbebyggelse inte får tillkomma då bebyggelsen skulle riskera stora störningar vad gällande buller, skuggeffekter och reflexer från eventuellt kommande vindkraftverk. Vid en fortsatt prövning av vindkraft inom området ska hänsyn tas till värdefulla natur- och kulturmiljöer i området, så som fornlämningarna på Vetteberget, friluftslivs- och upplevelsevärden intill Soteleden, risken för påverkan på riksintresset för kulturmiljövård Tossene samt generell påverkan på landskapsbilden. För effekter på riksintressets värden, läs vidare under Riksintresse för kulturmiljövård. Vindkraftsområdet ligger vidare inom störningszonen för Valla stentäkt. Det innebär att en lokalisering inom området skulle medföra tillkommande buller från vindkraftverken inom ett område som till viss del redan är bullerpåverkat. Det finns även utbyggd väginfrastruktur till stentäkten.

- Utredningsområde vindbruk
- Observationsområde vindbruk
- Utredningsområde för vattenförsörjning

Vid en fortsatt prövning krävs ytterligare utredningar och inventeringar kring lämplighet och omgivningspåverkan. Risk finns för betydande miljöpåverkan vid ett genomförande och utbyggnad av vindkraft enligt planen. Utbyggnad av vindkraft innebär också med stor sannolikhet att kraftledningsnätet behöver förstärkas. Nya luftledningar genom kommunen kan i sig ge en stor påverkan på landskapsbilden och bidra till habitatförändringar.

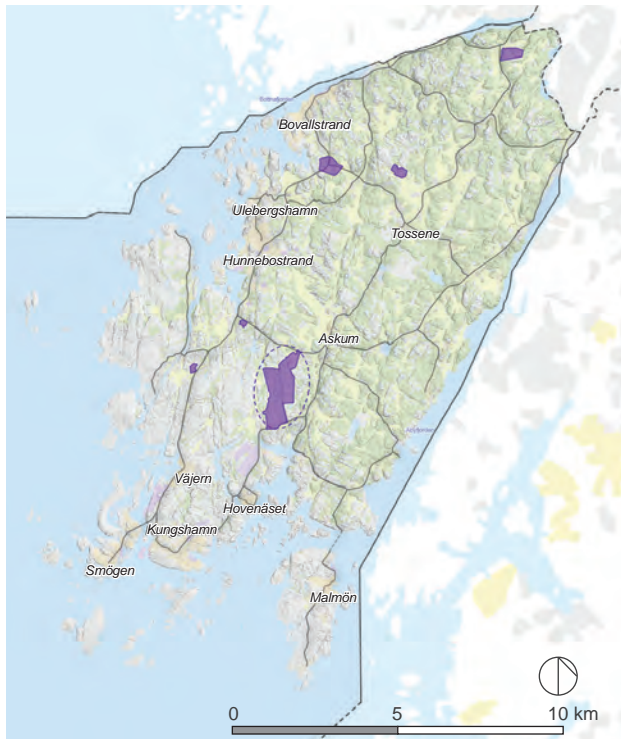
Genom att fortsatt lyfta vindbruk som möjligt inom kommunen kan produktion av förnyelsebar energi stimuleras. Inom fördjupningen till översiktsplanen för havsområdet, Blå ÖP redovisas ytterligare områden där vind- och vågkraft kan prövas till havs. Översiktsplanen ger även rekommendationer kring utbyggnad av solenergi. En ökad produktion av förnybar energi kan bidra positivt till klimatomställningen.

Två av de områden som i nollalternativet lyfts fram som lämpligt att pröva vindkraft inom har i planförslaget valts bort (Berg och Hovenäs). Berg har valts bort med anledning av att en etablering inom området bedöms medföra stora negativa konsekvenser för miljön och omgivningspåverkan i förhållande till nyttan. Bedömningen är att ett eller möjligen två moderna verk skulle kunna rymmas inom området. Området Hogenäs har valts bort med anledning av att dagens stora verk inte bedöms vara lämpliga att samlokalisera med arbetsplatser ur hälso- och säkerhetsaspekter. Att områden valts bort innebär en mindre risk för betydande miljöpåverkan på värden kopplade till landskapet och natur- och kulturmiljön samtidigt som det minskar kommunens möjlighet till att producera förnyelsebar energi.

Verksamhetsområde utanför tätort Verksamhetsområde sydväst om Askum- Hogenäs norra

Ett större verksamhetsområde, Hogenäs norra, pekas ut mellan väg 872 Amborsröd i söder till Svenneby och väg 171 i norr, med en möjlig utvidgning på sikt. Läget är valt utifrån närheten till väg 171 och relativ närhet till väg E6, närhet till kommunens större samhällen och befintligt verksamhetskluster inom Maritima näringar i Kungshamn, samt närheten till havet. Området är stort och oexploaterat men ligger samtidigt inom ett avgränsat landskapsrum där risken för störningar på omgivningarna är begränsad. Ett genomförande av planförslaget innebär ett stort ianspråktagande av oexploaterad mark och bedöms kunna medföra risk för betydande miljöpåverkan, bland annat kan upplevelsen av landskapet, natur-, kultur- och friluftsmiljöer påverkas i varierande grad av en storskalig exploatering inom området.

Föreslagen lokalisering ligger till största del utanför riksintresseavgränsningarna enligt 4 kapitlet miljöbalken, rörligt friluftsliv och obruten kust. Utvecklingsområdet går i den södra delen in i en begränsad del av riksintressenas yttre kant. Viss utveckling bedöms kunna ske i riksintresseområdet med hänsyn till att de delar som berörs generellt bedöms vara mer

- Utredningsomr. för verksamhetsomr. utanför tätort
- Verksamhetsområde utanför tätort

tåligt för förändring än de yttre delarna, kustområdet. I kustområdet återfinns många av riksintressenas kärnvärden så som höga natur- och friluftslivsvärden samt upplevelsevärden kopplade till det obrutna kustlandskapet och dess fiskesamhällen. Även om verksamhetsområdet till största del ligger utanför riksintresseavgränsningen kan även indirekt påverkan ske, och då framför allt genom påverkan på upplevelsen av landskapet. Genom anpassning till topografi, siktlinjer, skala, fornlämningar och naturvärden bedöms den indirekta påverkan på riksintressena kunna begränsas.

Området ligger mellan två dalgångar och kommer till huvuddel därmed inte upplevas från väg 872, Hallindenvägen vid entrén in mot Hovenäset och Kungshamn. Med anpassning av byggnadshöjd och placering av byggnader i områdets södra del bör även påverkan på landskapsbilden mot havet kunna undvikas. I samband med den pågående detaljplaneringen

av området med tillhörande miljöbedömningsprocess, behöver fördjupade analyser, fotomontage och inventeringar göras för att kunna avgöra den slutliga påverkan på riksintresseområdena samt områdets natur-, kultur och friluftslivsvärden.

De norra delarna av området ligger inom vattenskyddsområdet tillhörande vattentäkten Lilla Dale vatten. Påverkan på vattentäkten behöver utredas. Vidare behöver buller från verksamhetsområdet belysas i detaljplanen, både under bygg- och driftskedet, samt eventuell luktpåverkan på kringliggande område.

Om området utvecklas etappvis och en mindre utveckling initialt sker i området, bör en utbyggnad ske från norr. I dessa delar bedöms risken för påverkan på landskapsbilden vara mindre och goda möjligheter finns till vägranlutning från väg 171.

Övriga verksamhetsområden utanför tätort

De övriga fyra verksamhetsområdena utanför tätort redovisar en viss komplettering i anslutning till befintliga verksamhetsområden. Områdena syftar till att möjliggöra en expansion av befintliga verksamheter, eller att komplettera med liknande verksamheter i direkt anslutning till de befintliga.

Vid Ävja stenbrott finns en skyfalls- och dagvattenproblematik som behöver utredas vidare om en expansion ska kunna ske inom området.

Utvecklingsområdet vid Sotenäs trä mellan Bovallstrand och Hunnebostrand omfattar jordbruksmark. En komplettering av området på jordbruksmarken direkt söder om befintlig verksamhet är en naturlig utveckling av området. Infart och parkering kan samordnas samtidigt som utbyggnad sker i ett landskapsrum som redan är påverkat. Jordbruksmarken är redan i nuläget avskuren från det omgivande odlingslandskapet genom den befintliga verksamheten och förslaget innebär ingen ytterligare fragmentering av jordbruksmark. Sotenäs trä är det enda verksamhetsområden i sitt slag i anslutning till Bovallstrand och är en viktig arbetsplats och servicepunkt för närboende. Att peka ut alternativa lägen för verksamhetsutveckling i närområdet har inte bedömts lämpligt med

tanke på de höga värden för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård som finns i landskapet. Istället redovisas ett större område där alternativa utvecklingsmöjligheter finns norr om väg 868 och väster om väg 174, där jordbruksmark inte tas i anspråk. Dessa delar ligger högre i terrängen och det finns risk för påverkan på landskapsbilden om dessa bebyggs. Hela området ligger inom riksintresseavgränsningarna enligt 4 kapitlet miljöbalken, rörligt friluftsliv och obruten kust. Vidare studier krävs av bland annat påverkan på landskapsbild för att kunna avgöra vilken utveckling som ger minst påverkan och hur stora delar av området som är lämpligt att ta i anspråk. Delarna inom jordbruksmark ligger dessutom lågt och skyfalls- och dagvattenhantering behöver utredas. I förhållande till nollalternativet innebär planförslaget en mindre risk för negativa effekter, eftersom området anpassats och definierats tydligare till landskapet och delar inom strandskyddat området har tagits bort.

Verksamhetsområdet söder om Hunneborondellen gränsar mot vattenskyddsområdet runt vattentäkten Lilla Dale vatten. Om verksamhetsområdet växer tillkommer fler hårdgjorda ytor och det finns en risk att förorenat dagvatten rinner mot vattentäkten. Dagvattenhantering behöver utredas och säkerställas innan området kan utvecklas. En utveckling i området påverkar även upplevelsen av landskapet kring Hunneborondellen. Vid Hunneborondellen öppnar landskapet upp sig och den som färdas västerut längs väg 171 möter havet med Hunnebo lera i förgrunden. Området runt rondellen utgör därför en entrépunkt till kusten. Påverkan på landskapsbild med placering av byggnader, höjd, skala och terränganpassning behöver studeras i kommande detaljplan eller bygglov.

Kommunövergripande effekter av verksamhetsutveckling

Nya verksamhetsområden innebär ökad trafik, dels under byggtiden och dels i form av ökad tung trafik och pendlingstrafik när verksamheter är i drift. Ökade transporter riskerar att ge upphov till ökat buller längs kommunens vägar med negativa effekter på närliggande boendemiljöer som följd. Påverkan kan

förväntas även på kringliggande kommuner och dess infrastruktur med avseende på framkomlighet och trafiksäkerhet, i synnerhet på vägarna 171 och 162. Vidare finns en ökad risk för olyckor längs vägarna eftersom standarden bitvis är låg och då framkomligheten under sommarhalvåret redan idag är påverkad. Kommunens huvudvägar är därmed i behov av åtgärder för att kunna ta emot den förväntade trafikmängden som ett genomförande av översiktsplanen kan ge upphov till, läs vidare under avsnitt Mobilitet för översiktsplanens förslag på hur detta ska hanteras.

En utbyggnad med verksamheter inom kommunen innebär vidare att ett stort antal arbetstillfällen kan tillföras kommunen vilket bedöms medföra positiva effekter för den lokala ekonomin, näringslivet samt till människors möjlighet till sysselsättning. Sotenäs kommun har likt många andra mindre kommuner en åldrande befolkning, där allt färre i arbetsför ålder ska upprätthålla den kommunala servicen för hela kommunens befolkning. Utvecklingen förstärks av att många delårsboende väljer att flytta till kommunen efter pensionsålder. Fler arbetstillfällen inom kommunen kan locka unga och medelålders att bo kvar eller bosätta sig i kommunen. Med en mer balanserad demografi ges bättre förutsättningar att bibehålla en god samhällsservice och välfärd. Det stärker i sin tur den sociala tryggheten för alla grupper och särskilt för de som är mer utsatta eller har särskilda behov, såsom äldre, barn, utrikes födda eller personer med funktionsvariationer. Scenariot Stor tillväxt med en större etablering inom kommunen bedöms ur det avseendet ge positiva effekter även för närliggande kommuner. Scenariot ger samtidigt större negativa miljöeffekter, främst lokalt inom kommunen.

Fler arbetstillfällen medför ett ökat behov av bostäder, service och annan infrastruktur. All ny infrastruktur som planen ger möjlighet till kommer vid ett genomförande innebära stora investeringar för kommunen. Med fler boende i kommunen följer även en ökad belastning på kommunens vatten- och avloppssystem samt ett ökat behov av dricksvatten. En etablering av stora verksamheter kan även de komma att kräva stora mängder vatten.

En utbyggnad av nya verksamheter i stor skala innebär klimatpåverkan i samband med anläggandet, samt för tunga transporter och pendling när verksamhetsområdena är utbyggda. Merparten av den föreslagna utvecklingen av verksamheter har lokaliserats nära befintliga kommunikationsstråk, där även en utbyggnad av cykelleder föreslås. Om cykelleder byggs ut enligt planförslaget kommer tillgängligheten till den lokala arbetsmarknaden med cykel eller kollektivtrafik vara god.

Mobilitet - åtgärder för väg

Med den befolkningsökning och den utveckling av arbetsplatser som planen ger förutsättningar för följer ökade trafikrörelser och en ökad belastning på vägsystemet. Redan idag är väg 171 och väg 174 hårt belastade med trafik, framför allt sommartid. Väg 171 och dess fortsättning söderut längs kusten har en dålig standard. I översiktsplanen föreslås ingen ny storskalig väginfrastruktur. Strategin är i stället att förbättra befintliga vägar, bygga ut nya gator när orterna växer, koppla samman orterna med säkra cykelleder samt avlasta det inre gatunätet i orterna under högsäsong genom att styra parkering till mobilitetspunkter och infartsparkeringar längre ut. Effekterna avseende väginfrastruktur bedöms därmed bli relativt begränsade.

I nuläget går tung trafik genom kommunens orter och under sommarhalvåret trängs många bilar inne på orternas finmaskiga gatusystem. För att leda om trafik och avlasta befintligt vägnät föreslås en ny tvärkoppling norr om Kungshamn med flera möjliga anslutningspunkter. Tanken med tvärkopplingen är att vidareutveckla den befintliga rutnätsstrukturen så att trafiken fördelas i ett mer finmaskigt nät över orten. Att fördela trafiken kan ge positiva konsekvenser för miljön inne i Kungshamn. En tvärlänk ökar tillgängligheten till ortens olika delar och stärker robustheten i trafiksystemet, exempelvis vid en olycka eller köbildning. En ny länk kan även minska riskerna för en olycka med farligt gods i ortens mest centrala delar.

Ny infrastruktur i form av tvärlänken tar oexploaterad mark i anspråk vid ett genomförande och riske-

- Åtgärd på väg
- Åtgärd för gång- och cykelväg
- Åtgärd för gångväg eller gångstråk
- Möjlig färjekoppling

rar att bli en tillkommande barriär. Negativa effekter kan undvikas om länken får en funktion och gestaltas som en integrerad gata i stadsstrukturen där alla trafikslag beaktas. Tvärlänken föreslås i obebbyggd bergsterräng. Läget är översiktligt anpassat till naturliga nivåskillnader i berget, men sannolikt behövs en relativt omfattande sprängning för att anlägga gatan. Påverkan på landskapsbilden och terränganpassning behöver utredas vidare. I efterföljande planering behöver även tillgängligheten till rekreations- och friluftsområdet vid Ulvemyr-Dyremyr studeras så att den inte försämras.

En ny inre gatustruktur föreslås även mellan Kungshamn och Väjern. Ett inre gatunät kan avlasta den befintliga vägen längs kusten och därmed även minska risken för olyckor och negativa effekter för

människa och miljö. Den föreslagna gatan är en del av strategin att Kungshamn och Väjern ska växa samman med kopplingar för alla trafikslag; gång, cykel, bil och kollektivtrafik. En ny koppling kan även ge positiva effekter som att samhörigheten mellan olika delar av kommunen stärks och att tillgängligheten till service blir bättre.

I nuläget är vägen via Örn mot Bohus-Malmön smal och många bostäder ligger nära vägen. Under sommarhalvåret bildas bilköer ut till färjeläget vilket påverkar trafiksäkerheten och framkomligheten och därmed ökar risken för olyckor med negativa effekter som följd. Behovet av att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten är stor. Det är även en förutsättning för att en utveckling ska kunna ske på Bohus-Malmön, vilket i sin tur är en förutsättning för att det ska finnas en året-runt befolkning på ön på längre sikt. I översiktsplanen illustreras behovet av en ny väg förbi Örn. Inom aktuellt område finns kända fornlämningar i form av boplatser och områden med värdefull lövskog. Utpekandet i översiktsplanen bör läsas som en illustration av behovet. Den slutliga lokaliseringen får studeras vidare så att ett lämpligt läge kan hittas där konsekvenserna på områdets natur- och kulturmiljövärden kan minimeras.

På väg 171 längst in i Åbyfjorden krävs åtgärder på vägen för att stärka säkerheten samt för att komma till rätta med den översvämningssproblematik som råder till följd av stigande vatten. Åtgärder föreslås i form av kurvuträtning, väghöjning och geoteknisk förstärkning som sammantaget ger en säker korsningspunkt. I detta läge finns risk för betydande miljöpåverkan på känsliga miljöer vid Åbyfjorden. Åbyfjorden är utpekad som Natura 2000-område och djur- och växtskyddsområde. Här råder även strandskydd och landskapsbildsskydd och området är av riksintresse för både kulturmiljövården (Åby) och naturvården (Bottnafjorden-Åbyfjorden). Eftersom väg 171 är sekundär transportväg för farligt gods, samtidigt som den har en låg standard, finns en ökad risk för att en olycka med farligt gods ska inträffa. En olycka kan medföra stora skador på natur- och vattenmiljön i Åbyfjorden. Det bedöms därmed vara

av stor vikt att genomföra åtgärderna så att en större skada på naturvårderna kan undvikas. Detta även om risk föreligger för betydande miljöpåverkan, framför allt under byggskedet. Lämpliga skyddsåtgärder och konsekvenser får studeras vidare i efterföljande vägplan. Åtgärderna bedöms inte påverka riksintresset för kulturmiljövårdens värden i någon större bemärkelse, då åtgärder ska göras på befintlig väg.

Vid Lilla Djupedal föreslås en bortsprängning av berg för att öka trafiksäkerheten. Eftersom vägsträckningen tydligt följer landskapets topografi och snirklar sig fram kan vissa kulturhistoriska värden kopplade till vägen gå förlorade vid uträtning eller sprängning. Vid Askum föreslås en cirkulationsplats. Den kan öka trafiksäkerheten, tydligare markera platsen som en bybildning och ge positiva effekter för de verksamheter som ligger i området.

Mobilitet - åtgärder för gång- och cykelväg, färjekopplingar

Gång- och cykel

För att minska barriäreffekter och öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter föreslås flera kopplingar mellan områden och åtgärder genomföras för gång- och cykeltrafiken. Kommunens serviceorter, större bostadsområden och arbetsplatser knyts samman med ett säkert gång- och cykelvägnät. Förstärkta kopplingar föreslås i form av cykelleder mellan Kungshamn – Askum, Solvik – Hunneborondellen, Hunneborondellen – Hunnebostrand, Hunnebostrand-Bovallstrand, Bovallstrand – Brygge, Nordens Ark - Askum samt Långevik - väg 174. Vidare föreslås en utveckling av strandpromenad mellan Ulebergshamn-Hunnebostrand-Ramsvik.

Utbyggnaden av gång- och cykelleder innebär positiva konsekvenser utifrån ett flertal aspekter, exempelvis kan ett attraktivt cykelvägnät fungera som ett bra alternativ till bilkörning för resor eller cykelpendling inom och mellan tätortsområden och i viss utsträckning begränsa bilberoendet. Avstånden är relativt korta och cykeln är ett möjligt alternativ till bil för resor mellan kommunens orter. Färre bilar i centrum innebär bättre lokala miljöförhållanden då

luftföroreningarna och bullerpåverkan kan minska, vilket är positivt ur folkhälsosynpunkt. En överflyttning av resor från bil till cykel minskar belastningen på trafiksystemet och begränsar utsläppen av koldioxid med minskad klimatpåverkan som följd. Ett trafiksäkert och välutbyggt gång- och cykelnät inom orterna är framför allt positivt för barn och unga som i hög utsträckning använder cykel eller som till fots tar sig till och från skolan, vänner och fritidsaktiviteter. Det bedöms finnas goda förutsättningar att anlägga cykelleder med begränsad påverkan på landskapsbild och naturvärden.

Sett utifrån möjligheten att utveckla besöksnäringen, och att främja det rörliga friluftslivet, har ett gång- och cykelvägnät en annan mycket viktig funktion och ger positiva effekter för möjligheten att på ett tryggt sätt uppleva kommunen även för dem som inte har bil, inte har råd att köpa en egen bil eller som vill begränsa sitt bilkörande.

Färjekopplingar

Utredningsområden för färjekopplingar föreslås mellan de större besöksmålen i kommunen. Att erbjuda olika kollektiva färdmedel, så som färja, är en viktig förutsättning för att alla ska kunna nyttja kommunens olika turistiska värden knutna till kusten, även de som inte har tillgång till egen båt. Fler färjekopplingar kan även leda till att begränsa belastningen på kommunens vägnät och minska behovet av att bygga ut ny väginfrastruktur.

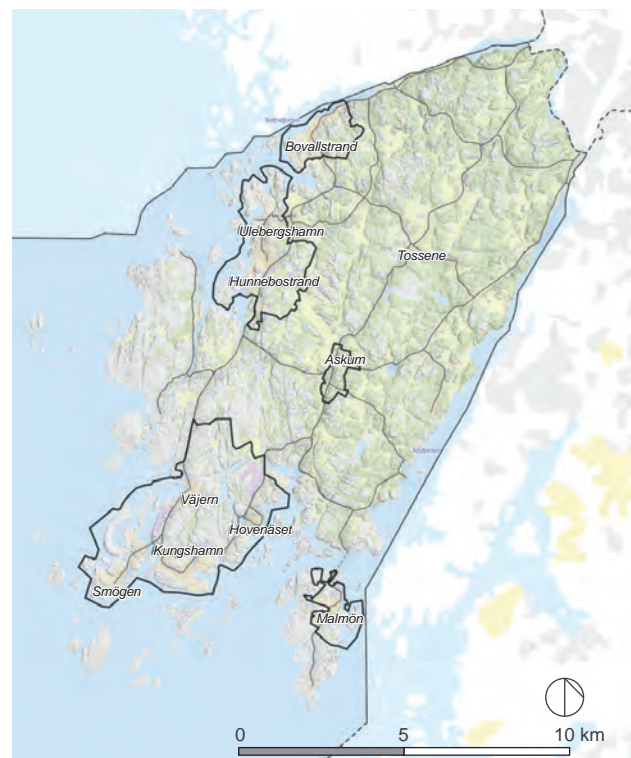
Konsekvenser för Markanvändning, tätorter

Kungshamn, Väjern, Smögen och Hovenäset

Bebyggelseutveckling- Väjern och Kungshamn

Väjern och Kungshamn föreslås växa samman genom ny bebyggelse på bergsplatån mellan Bäckeвик i söder till Förålarna i norr. Planerade utvecklingsområden tar oexploaterad mark i anspråk vilket innebär

förändringar av landskapet där nya vägar anläggs och bostäder byggs. Anläggning på berg kräver i många fall sprängning vilket ger irreversibla skador på miljön. Karaktären av orörda berghällar kommer att försvinna och risk finns för negativa konsekvenser för djur och växter samt för friluftslivet. Att bygga ut orterna i en annan riktning uppfyller inte syftet med bebyggelsestrategin, dvs att orterna ska stärka varandra genom att tillåtas växa samman. Även i andra riktningar skulle en tätortsutveckling ta orörda hållmarker i anspråk. I jämförelse med nollalternativet är planförslaget mer detaljerat och avgränsat i sin utsträckning vilket innebär att en påverkan på riksintresset enligt 4 kapitlet miljöbalken, obruten kust och rörligt friluftsliv, blir tydligare att förstå. Vissa friluftslivsvärden undantas från exploatering och påverkan på det närliggande rekreationsområdet vid bergsplatån blir mindre i planförslaget än i nollalternativet. I jämförelse med Scenario normal utveckling, där orterna inte växer samman, blir påverkan på naturvär-

 Tätortszon

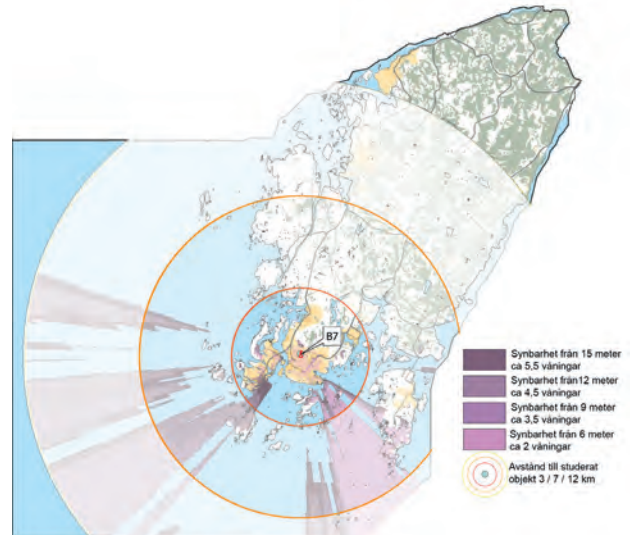

Vy över Kungshamn med Kungshamnsvallen i förgrunden

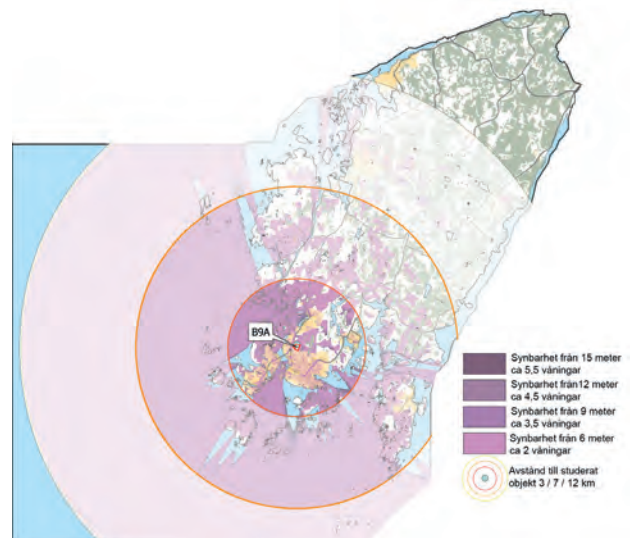
dena och landskapet liten då hållmarkerna till största del förblir orörda. Positiva konsekvenser som kommer av planförslaget, som att service kan delas mellan orterna och att möjligheter ges till att utveckla en inre gatustruktur som avlastar kustvägen och gynnar hållbara transporter, uteblir.

Utvecklingsområdena kommer att representera en ny epok i orternas bebyggelsehistoria och kan genom respektfull utformning skapa ett mervärde genom att varsamt bygga vidare på den historiska kontinuiteten. Generellt kan sägas att bebyggelsen på bergsplatån kommer att ge nya utblickar. Från havet sett kommer upplevelsen av kustlandskapet att förändras då bebyggelsen på sina håll skapar en ny siluett. Sandön, Grindholmen och Smögenön ligger till stor del i blickfånget för den som ser områdena från havet och kan till viss del skymma bebyggelse på bergsplatån.

En synbarhetsanalys har gjorts för att jämföra de effekter som ny bebyggelse ger på landskapet, se illustrationer på detta uppslag. Tre olika avstånd samt olika våningstal har använts för att bedöma skillnaden i påverkan. Avståndseffekten visar att på 0,5 km avstånd kan detaljer på byggnader urskiljas, på tre km håll kan enskilda byggnader urskiljas, på sju km håll kan landmärken och samlad bebyggelse utläsas medan det på 12 km håll enbart går att utläsa landmärken i landskapet. Till detta bör tilläggas att naturliga variationer i landskapet, så som skogspartier eller befintlig bebyggelse också påverkar synbarheten i verkligheten.

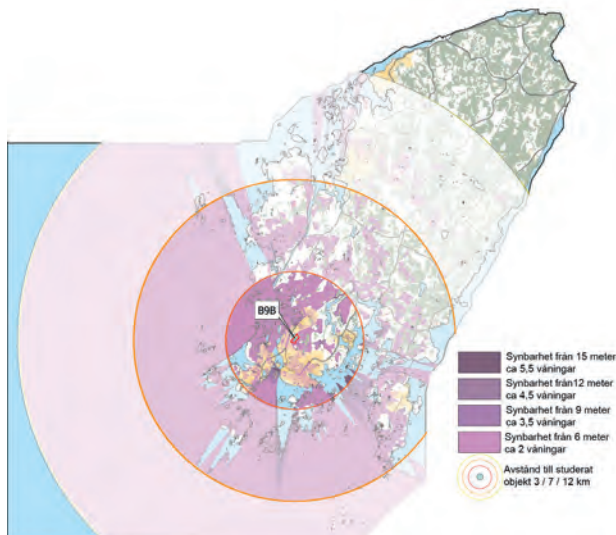
B7, Öster om Kungshamnsvallen

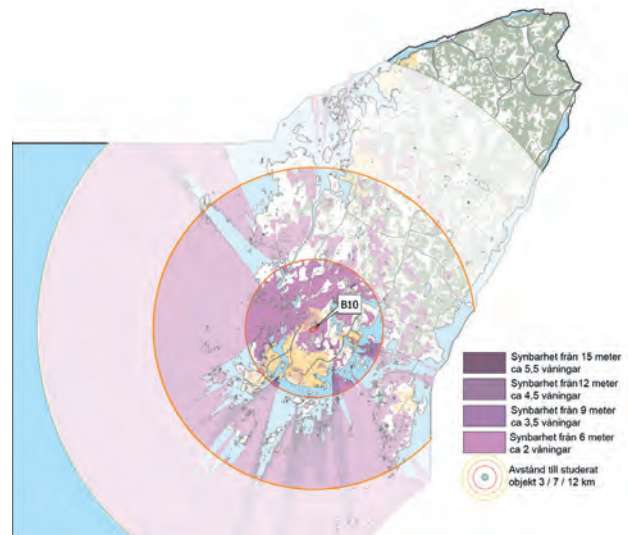
B9a, Förälarna syd

Resultatet från analysen visar att bebyggelse i område B7, Öster om Kungshamnsvallen, hamnar lågt inom stadsområdet och blir synlig inom närområdet samt från vissa havsområden så som från Bohus-Malmön. Upplevelsen från Bohus-Malmön bedöms bli måttlig då bebyggelsen i B7 kommer att smälta in i den omgivande bebyggelsen och inte sticka upp på ett markerat sätt.

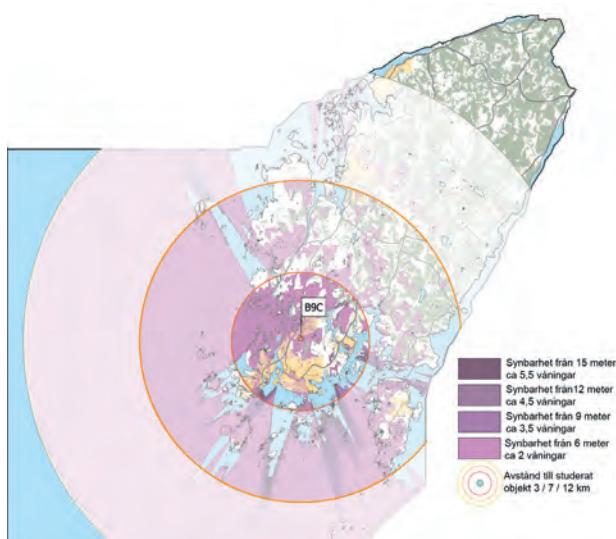
Område B9a, Förälarna syd, ligger idag på en bergsspets i landskapet. Det innebär att läget är mer känsligt än område B7 och att bebyggelsen ger en

B9b, Förlarna mitt

B10, Förlarna område 4

B9c, Förlarna norr

större påverkan på landskapsbilden. Högre bebyggelse är därför inte lämpligt här och i planen anges rekommendationer om lägre bebyggelse, 2-3 våningar, för att minska påverkan på riksintressets värden. Även den lägre bebyggelsen i B9a kommer att vara synlig från håll men på ett sätt som bedöms vara godtagbar med hänsyn till att inga nya landsmärken tillkommer.

Vad gäller område B9b, Förlarna mitt, bedöms synligheten i landskapet bli stor och högre bebyggelse är inte lämplig i området. I planen anges även här

rekommendationer om en lägre bebyggelse på 2-3 våningar.

I område B9c, Förlarna norr, kommer synligheten att vara störst från havet sett, men betydligt mindre i inlandet. Landskapets tålighet bedöms som större och en högre bebyggelse i form av 4-5 våningar kan därför vara lämplig.

Bebyggelse inom område B10, Förlarna område 4, ger snarlika effekter som område B9c. Området ligger längre in i landet och kan inte ses från Kungshamn utan endast från håll. Här görs därmed också bedömningen att högre bebyggelse, 4-5 våningar, kan komma till stånd.

Genom varsam gestaltning och anpassning till topografi, siktlinjer och skala kan bebyggelsen smälta in och växa samman med kringliggande bebyggelseområden och negativa effekter minska. Fördjupade analyser och fotomontage krävs i efterföljande planering för att säkerställa att påverkan på riksintresset enligt 4 kapitlets värden inte blir påtaglig.

De föreslagna områdena knyter samman Väjern med Kungshamn och stärker sambandet mellan orterna, bland annat via en inre gatustruktur som avlastar kustvägen. Det ger positiva konsekvenser för framkomligheten och trafiksäkerheten i området. Att orterna kopplas samman är också positivt då service kan delas mellan orterna och bli mer lättillgänglig för

fler. Det kan stärka förutsättningarna för att bibehålla och utveckla service i kuststaden över hela året, vilket gynnar åretruntboende. En sammanhållen och lättillgänglig bebyggelse- och servicestruktur underlättar hållbara transporter och är även effektiv ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Bebyggelseutveckling norr om Väjern

Norr om Väjern finns två större utvecklingsområden, Långevik och Långeviksbergen. Sammantaget tar dessa områden stora ytor oexploaterad mark i anspråk och möjliggör för omkring 1000 nya bostäder. Detaljplanen för Långevik är under framtagande och berör skyddade arter, strandskyddat område och flera olika biotopskyddade miljöer samt jordbruksmark. Konsekvenserna av detaljplanens genomförande, lokaliseringsprövning enligt 3 kapitlet 4 § miljöbalken samt lämpliga anpassningsåtgärder får studeras vidare i detaljplanearbetet och tillhörande miljöbedömningsprocess. Utvecklingsområdet Långeviksbergen tar även det berghällar i anspråk och även här finns risk för negativa effekter för växt- och djurlivet. Vidare inventeringar och miljöbedömningar får göras i kommande detaljplanearbete. Samtidigt bedöms de två utvecklingsområdena ge goda förutsättningar för helårsboende. Här kan en ändamålsenlig bebyggelsestruktur med goda boendekvaliteter, en blandning av bostäder med olika storlek och skala, mötesplatser, handel, förskola med mera växa fram utan att de känsligaste områdena närmast kusten tas i anspråk. Områdena ligger nära det stora föreslagna verksamhetsområdet vid Askum. Med en gång- och cykelväg mellan områdena kan pendling ske med cykel eller till fots.

Bebyggelseutveckling- Centrumfunktioner

I Väjern kommer behovet av både offentlig och kommersiell service öka i takt med att samhället växer. Här finns även behov av kvalitativa mötesplatser, vilka kan tillskapas i samband med en centrumutveckling. Ett utvecklat centrum kan ge positiva effekter för Väjern i form av en stärkt identitet och förbättrad trafiksäkerhet. Utvecklingen kan också ge fler mötes-

platser för barn och unga, vilket har identifierats som en brist i området. Genom att bygga ut service nära de nya bostadsområdena blir även transportbehoven mindre och en förväntad trafikökning på den redan hårt belastade väg 174 kan begränsas. I planen föreslås även en mobilitetspunkt i Väjerns centrum, vilken kan avlasta väg 174 mot Kungshamn och Smögen samt det inre trafiksystemet i de båda orterna från trafik och samtidigt bidra till mer liv och rörelse i Väjerns centrum.

Inne i Kungshamn föreslås en komplettering och förtätning av den befintliga strukturen. Att komplettera samhället med fler bostäder kan ge positiva effekter för servicen i samhället. Centrum ska utvecklas med en blandning av verksamheter, bostäder och offentliga platser. Samtidigt finns generellt en risk att grönytor och kulturmiljövärden påverkas vid en förtätning.

På Smögen föreslås centrumutveckling med service, bostäder och parkering centralt vid Sandön mellan Smögen och Hasselösund. Centrumområdet är ett komplement till de mötesplatser och verksamheter som finns på Smögenbryggan och stärker förutsättningarna för och tillgången till service året runt. Riksintresset för kulturmiljö Smögen och dess värden bedöms inte påverkas negativt av planens förslag men centrumutvecklingen med dess utformning, innehåll samt konsekvenser behöva studeras vidare i efterföljande planer eftersom centrumområdet blir en ny entrépunkt till Smögen, som generellt har höga kulturmiljövärden. En viktig fråga för vidare planering blir att hitta en avvägning mellan anpassning, bevarande och utveckling av orternas karaktär för att minimera negativa effekter på kulturmiljövärden, viktiga samband och siktlinjer. Påverkan på naturvärden vid Hasselösund behöver också utredas vidare.

Bebyggelseutveckling- ökat bostadsutbud

Inom kuststaden lyfts behovet av att blanda olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar, så att möjligheten finns för alla oavsett ålder, socioekonomisk bakgrund med mera att bo kvar under livets olika skeden. Det är positivt för den sociala hållbarheten, både ur indi-

videns perspektiv och för samhället i stort eftersom en bibehållen eller ökad helårsbefolkning är en förutsättning för att den service som byggs upp i orten ska kunna finnas kvar.

Bebyggelseutveckling- Ekonomiska konsekvenser

Med fler boende i kuststaden, i kombination med en utveckling av verksamheter och näringsliv, ökar behovet av goda vägförbindelser. Det gäller både för resande med bil och för oskyddade trafikanter. Fler boende i orterna och nära kollektivtrafikstråk är en viktig grund till en välutbyggd och attraktiv kollektivtrafik. För effekter på framkomlighet samt riskfrågor kopplade till väg, läs vidare under Områdesrekommendationer, Mobilitet.

Föreslagen bebyggelseutveckling innebär sammantaget stora samhällsekonomiska investeringar från kommunens sida i form av utbyggnad av tekniska anläggningar, infrastruktur samt skola och omsorg. Samtidigt ger planförslaget kring kuststaden förutsättningar för en utveckling av verksamheter som är viktiga för näringslivet och som skapar nya arbetstillfällen. Förtätning och resurshushållning, varierat bostadsutbud i olika prisklasser, sammanlänkning av orterna, attraktiva centrum året om samt god tillgänglighet till friluftsliv och turism, bedöms sammantaget medföra positiva konsekvenser för den lokala ekonomin och näringslivet, och därigenom också den ekonomiska hållbarheten.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Med den förväntade befolkningsökning som de föreslagna utvecklingsområdena medger, kommer de tätortsnära natur- och friluftsområdena, som tillhandahåller många ekosystemtjänster, att bli särskilt viktiga att värna. Fler människor innebär ett ökat behov av tillgång till rekreation och friluftsliv vilket kan medföra ett ökat tryck på de tätortsnära naturområdena. Eftersom kommunen har god tillgång till geografiskt stora natur- och friluftslivsområden, bedöms effekten av en befolkningsökning inom Kuststaden enligt översiktsplanens förslag bli begränsad.

I anslutning till utvecklingsområdena på bergsplatån mellan Bäckeвик och Förålarne finns motionsspår som följer dalgångarna. Motionsområdet kommer att undantas från exploatering och blir en stor tillgång för de boende i området. Vid Ulvemyr och Dyremyr finns träd- och buskbeväxt myrmark i dalgången. Natur- och motionsområdet levererar därmed många olika ekosystemtjänster till sitt närområde, så som kulturella tjänster i form av möjligheter till närrekreation, stödjande tjänster då området utgör goda livsmiljöer för växt- och djurlivet samt reglerande tjänster då myrmarker lagrar och binder kol vilket har betydelse för möjligheten att motverka klimatförändringarna. Myrmarken kan även användas som ett sätt att rena dagvatten.

Att lyfta fram och koppla samman de nya bostadsområdena med friluftslivsområdet skapar möjligheter för fler människor att på ett enkelt och lättillgängligt sätt nå närrekreation vilket är positivt för folkhälsan och välbefinnandet. Närheten mellan föreslagna utvecklingsområden och naturområdet ger även ett flertal möjligheter för lek och utevistelse för barn. Dalgångarna med sina frodiga grönområden har särskilt stor betydelse i det karga kustområdet där de bidrar med variation och vindskyddade lägen.

Vid Klevekilen kan komplettering med enstaka villatomter prövas. Området ligger i nära anslutning till naturreservatet Klevekilen. Dagvatten från hårdgjorda ytor ska renas innan de leds vidare ut i Klevekilen för att undvika negativ påverkan på växt- och djurlivet samt vattenkvaliteten. Planförslaget bedöms inte påverka naturreservatets värden.

Vattenkvalitet

Kustvattnet inom kuststaden är idag i stor utsträckning påverkat av näringsämnen. Eftersom de föreslagna utvecklingsområdena ska ansluta till det kommunala vatten- och avlopps nätet bedöms ingen påverkan ske på kustvattnet. En avgörande förutsättning för denna bedömning är att ett nytt avloppsreningsverk anläggs eller det befintliga byggs ut då befintligt reningsverk på Omholmen inte klarar av att rena vattnet i tillräckligt hög utsträckning vid maxbe-

lastning. För att komma till rätta med de miljöeffekter som följer av ett bristfälligt renat vatten från Omholmen har en utredning påbörjats där möjligheten att öka kapaciteten i kommunens befintliga reningsverk alternativt bygga ett nytt reningsverk studeras. Inom föreslagna verksamhetsområden finns utrymme för en nytt reningsverk.

Ökad bebyggelse och exploatering i närheten av kusten riskerar att förorenat dagvatten når vattenförekomster vid skyfall eller ihärdiga regn. För att minska risken att föroreningar når vattnet behöver vattnets väg genom landskapet studeras samt fördröjningsåtgärder och rening av dagvatten vidtas. Här kan exempelvis gröna lösningar, så som gröna tak eller utnyttjandet av våtmarker som mottagare av dagvatten, vara lämpliga att lyfta.

Hamnområde

Tillgången till båtplatser är en viktig del av kuststadens identitet, attraktivitet och kvalitet och fyller på så sätt en rad viktiga sociala aspekter kopplade till försörjning, turism och besöksnäring samt god livsmiljö. Idag råder en brist på båtplatser i kommunen och med en förväntad befolkningsökning kommer troligen även efterfrågan på båtplatser att öka. I planen pekas inte något nytt hamnområde ut, i stället tas ett samlat grepp om befintliga områden där möjligheten till förtätning och komplettering anses lämplig att pröva. På så sätt tas inga oexploaterade områden i anspråk, den värdefulla kustremsan värnas och förutsättningarna för rörligt friluftsliv och attraktiva kustmiljöer behålls och risken för att enstaka båtplatser sprids i området minskar. Mot denna bakgrund bedöms riksintresset för friluftsliv inte påtagligt skadas av en utveckling av befintliga småbåtshamnar. För effekter och konsekvenser av en utvidgning av småbåtshamnar, läs vidare under Risk för betydande miljöpåverkan i delen Konsekvenser.

Fler båtplatser kan innebära ökad biltrafik till och från småbåtshamnarna, vilket under sommarhalvåret kan medföra effekter på framkomligheten och den lokala miljön i de centrala delarna av orterna.

Hunnebostrand med hamnen i förgrunden och bebyggelsen mellan bergen i bakgrunden

Buller, luft- och luktföroreningar

Biltrafiken är den dominerande bullerkällan i tätortsområdet, men störningar från industribuller och andra bullrande verksamheter förekommer också. Befintliga och centralt belägna verksamheter som genererar buller genom exempelvis tunga transporter kommer att finnas kvar och innebär fortsatt negativa effekter i form av bullerpåverkan, utsläpp till luft samt i vissa fall störningar genom lukt. Det finns även en pågående utveckling inom det detaljplanlagda industriområdet Ödegården, som kommer innebära att den tunga trafiken kommer öka ytterligare.

Kustorternas bebyggelse har växt fram längs vattnet, där verksamhetsområden ofta har placerats vid hamnlägen med bostäder runt om. I takt med att orterna har växt och förtätats nära vattnet har flera verksamhetsområden fått centrala lägen, med störningar från bland annat tung trafik som följd. Jämfört med nollalternativet, där en omvandling föreslogs av de centrala verksamhetsområdena, innebär planförslaget att störningarna blir kvar. Avvägningen har gjorts att blandningen av verksamhetsområden och bostäder är en del av kustorternas historia och identitet samt att de bidrar med arbetstillfällen på nära avstånd till ortens bostäder. Om verksamhetsområden ska omlokaliseras behöver ny jungfrulig mark tas i anspråk utanför orten. Omvandlingsområden nära vattnet bedöms inte heller uppfylla utvecklingsstrategins mål om helårsboende, eftersom de kustnära bostadsområ-

dena i hög grad är attraktiva som delårsboende. Ur ett hållbarhetsperspektiv bedöms de positiva effekterna ur social, ekologisk och ekonomisk synvinkel av att låta verksamhetsområden ligga kvar, vara större än de negativa effekter som störningar från verksamheterna ger. Eftersom nya störande verksamheter lokaliseras till områden utanför orten kommer områdena sannolikt successivt utvecklas mot mindre störande verksamheter där bostäder kan bli ett inslag. På längre sikt behöver åtgärder sannolikt vidtas för att skydda områdena från översvämningar i takt med att havsnivån stiger. Frågan om en ändrad användning kan då återigen bli aktuell att utreda.

Nya ytkrävande och trafikintensiva verksamheter styrs till befintliga verksamhetslägen utanför tätorterna, så som till Hogenäs och norr om Klippsjön där planen möjliggör för en utvidgning av verksamhetsområdena. Genom att planera för en begränsning och reducering av tunga transporter genom de centrala delarna av kuststaden begränsas negativ miljöpåverkan i form av buller och luftföroreningar i de trängre miljöerna inne i centrum. Även risken för olyckor med farligt gods minskar.

En utveckling av kuststaden innebär att trafiken kommer att öka. Därmed ökar även buller och luftföroreningar från vägtrafiken. Att skapa ett inre nät av infrastruktur som planen föreslår bidrar till att buller och luftföroreningar från bilar kan spridas ut. En utvecklad trafikstruktur i området innebär även förbättrade gång- och cykelmöjligheter. Det är en viktig åtgärd för att de kortare bilresorna inom kuststaden ska minska och därmed även störningarna. Bebyggelseutveckling längs huvudvägarna och längs kollektivtrafikstråk ökar även människors tillgänglighet till och ger förutsättningar för ett ökat underlag till kollektivtrafiken. Det ökar möjligheterna att låta bilen stå och i stället välja kollektiva färdmedel, vilket i sin tur har positiva effekter på både bullerpåverkan och utsläpp till luft.

Klimatanpassning - risk för översvämning, ras, skred och erosion

Längs kuststräckan finns lågt belägna områden och därmed även risk för översvämning till följd av stigande vatten i havet. I kustsamhällena är det den äldre, och ofta kulturhistoriskt intressanta, bebyggelsen som vuxit fram kring hamnlägen som är särskilt utsatt för översvämningssrisker. Inom flera hamnområden har även en bristande stabilitet med risk för ras och skred identifierats på en övergripande nivå.

För de äldre delarna av Smögen hanteras översvämningssrisk för den befintliga bebyggelsen genom den detaljplan som tas fram. I detaljplanen konstateras att det finns en översvämningssproblematik, men att huvuddelen av den bebyggelse som kommer påverkas är sjöbodan. Inom planområdet är endast ett fåtal bostäder belägna så lågt att de riskerar att drabbas av översvämning vid höga vattenstånd. Slutsatsen är att ett översvämningsskydd skulle innebära för stor påverkan på tillgänglighet och kulturmiljö och att tillfälliga översvämningar av den befintliga bebyggelsen får accepteras. Av den anledningen bör sjöbodan inte inredas. Tillfälliga skydd kan bli aktuella vid enstaka bostadshus.

Omholmens avloppsreningsverk är en samhällsviktig funktion som ligger lågt och riskerar att översvämmas. Om reningsverket byggs ut i samma läge behöver risken för översvämning beaktas. Om reningsverket flyttar behöver klimatsäkring ske för ny användning av området.

Vid Sandön ligger vägen med omgivande markområden lågt. Här finns även lågpunkter som behöver beaktas för dagvatten- och skyfallshantering. Ett helhetsgrepp för centrumutveckling och bostäder bör tas där hela området studeras och där klimatåtgärder utreds.

Vid Väjern centrum passerar väg 174 en lågpunkt och riskerar att översvämmas. Inom området bör klimatsäkring av vägen och centrumområdet ske i samband med en centrumutveckling. Öster om vägen finns en lågpunkt, där det finns risk att vatten samlas och stängs inne om vägen klimatanpassas utan att det innanföriggande området beaktas. Lämpliga

åtgärder för området som helhet behöver utredas i ett program, detaljplan och/eller vägplan.

I Kungshamns centrum ligger befintlig bebyggelse inom område som riskerar att översvämmas. Att skydda den befintliga bebyggelsen är komplicerat och lämpliga åtgärder för klimatsäkring av centrumområdet behöver utredas samlat. Även verksamhetsområdena Guleskär och Springet ligger lågt och på sikt kan åtgärder behövas för att skydda bebyggelsen.

Området kring idrottshallen i Kungshamn ligger lågt. Här finns stora gräsytor och bollplaner som kan användas som skyfallsytor vid behov. Vid en eventuell framtida komplettering inom området behöver behovet av ytor för skyfallshantering beaktas. En större lågpunkt finns även i området kring Ulvemyr. Enligt planförslaget ska området fortsatt användas som rekreationsområde. Området kan därmed få en ökad funktion för dagvatten- och skyfallshantering vid en utveckling inom Förålarne. Lågpunkter där vatten kan bli stående vid skyfall finns dessutom bland annat inom befintliga campingplatser, vilket behöver beaktas i det fortsatta arbetet med klimatanpassning. I ett klimatanpassningssammanhang är de vatten- och temperaturreglerande ekosystemtjänsterna som naturen kan utföra de viktigaste funktionerna. Att arbeta med klimatanpassning utifrån de naturgivna förutsättningarna i kustzonen är till delar begränsad då det karga landskapet i stor utsträckning saknar ytor med växtlighet som kan verka infiltrerande och fördröjande eller ge svalka i form av skugga. Att ta vara på de grönområden som finns är därmed centralt för att uppnå olika mål kring hållbarhet.

Hunnebostrand och Ulebergshamn

Bebyggelseutveckling- landskap

Genom en varsam utveckling med stor hänsyn till befintlig skala och kulturmiljövärden, där siluetten mot kusten beaktas, bedöms de övergripande effekterna för natur- och kulturmiljövärdena samt upplevelsen av nationallandskapet enligt 4 kapitlet miljöbalken, obruten kust och rörligt friluftsliv, bli små till måttliga inom tätortszonen. Befintlig strandpromenad ut-

vecklas för rekreation och turism och knyts samman hela vägen från Ramsvikslandet via Hunnebostrand och Ulebergshamn och vidare förbi Strandhamn. Det ger bland annat positiva effekter för kulturmiljön i form av att de historiska kopplingarna mellan de norra delarna av Ramsvik och Hunnebostrand synliggörs.

Bebyggelseutveckling- ökad tillgänglighet

Planförslaget ger möjlighet till en omgestaltning av Alpvägen, där enstaka nya hus kan prövas längs med gatan och som bidrar till att Hunnebostrand och Ulebergshamn knyts samman till en kustort. Den förstärkta kopplingen ger positiva konsekvenser som att service och handel, som huvudsakligen är förlagd i Hunnebostrand, blir lättare att nå för de boende i Ulebergshamn. En ökad tillgänglighet till service ökar även förutsättningarna för helårsboende i Ulebergshamn. Föreslagen centrumutveckling kring livsmedelsbutiken inne i Hunnebostrand stärker också den sociala infrastrukturen.

Bebyggelseutveckling- Ulebergshamn

Utvecklingsområdet vid Uleberg ligger till begränsad del inom riksintresset för naturvård Ramsvikslandet, Hållö, Kornö o Gåsö skärgård samt riksintresset för friluftsliv, Norra Bohusläns kust - inre kustzonen. Förslaget bygger vidare på befintlig bebyggelsestruktur och ligger i riksintresseområdenas yttre kant, i delar av riksintresset som generellt bedöms vara mer tålig för förändring. Genom varsam landskapsanpassning bedöms påverkan på riksintressenas värden därmed bli begränsade och påtaglig skada bedöms inte uppstå. Anpassning till landskapsbild studeras i pågående detaljplan för de höglänta delarna av området, Munkebo etapp 2. Den låglänta delen nedanför berget tar ängsmark i anspråk. När detaljplanen för Munkebo etapp 2 är utbyggd är området nedanför berget i princip den enda återstående ytan som är möjlig att bebygga i Ulebergshamn. Övriga områden ligger antingen inom strandskydd eller är högt belägna och en utbyggnad inom dessa områden skulle ge en stor påverkan på landskapsbild och friluftsvärden.

Ängsmarken ligger mitt i samhället och är avskuren från omgivande odlingslandskap och bedöms ha ett begränsat värde som jordbruksmark. Risk för blocknedfall behöver utredas för att avgöra om området är lämpligt för bostäder med avseende på människors hälsa och säkerhet.

Bebyggelseutveckling- Södra Hunnebostrand

I Hunnebostrand föreslås den huvudsakliga utvecklingen av bostäder ske åt sydost och på längre sikt även åt nordost. I planen betonas hushållningsaspekterna starkare än i nollalternativet. Ett uttryck för detta är att utvecklingsområdena avgränsats mer i detalj och att ett par större utvecklingsområden har tagits bort eftersom de bedömts ligga för perifert.

Riksintresset för friluftsliv Norra Bohusläns kust - inre kustzonen, berörs av förslaget utvecklingsområde för turism vid Udden i Hunnebostrand. Tanken är att utveckla området vid skulpturparken till ett besökscentrum med inriktning mot stenindustrin. Påverkan på riksintresset bedöms bli begränsad då riksintresseområdet som helhet är geografiskt stort och då intentionerna med förslaget är att främja turism och friluftsliv. Förslaget bedöms kunna tillskapa nya värden till riksintresset som gynnar turism och friluftsliv. En utveckling av området kan öka tillgängligheten till området och bidra till att fler kan ta del av den historia som finns kopplat till Hunnebostrand och de äldre näringarna som stenindustrin vittnar om. Det är även positivt för de boende då det kan stärka samhörigheten och stoltheten över kustortens historiska utveckling. Området ligger exponerat mot havet och påverkan på landskapsbild behöver studeras. Om besökscentrum inte kan uppföras inom gällande detaljplan för området och en ny detaljplan måste upprättas återinträder strandskyddet. Särskilt skäl krävs för att upphäva strandskyddet och en fri passage behöver säkerställas för allmänheten samt för växt- och djurliv.

Utvecklingsområdet i de strandnära delarna av Lökholmens industriområde ger möjlighet till att pröva anläggningar med koppling till besöksnäring-

en. Utveckling av en anläggning som kan fungera för turism och friluftsliv året runt i Hunnebostrand är en viktig del i att bibehålla och stärka servicen i kustorten. Påverkan på riksintresset Norra Bohusläns kust - inre kustzonen bedöms även här som begränsad då omgivande ytor sedan tidigare är ianspråktagna av verksamheter och eftersom förslaget går i linje med riksintressets intentioner om att främja friluftslivet. Inom riksintresseområdet finns redan idag anordningar för friluftslivet, så som service och vandrarhem, på ett flertal orter utmed kusten. Behovet av fler anordningar bedöms dock finnas och i Hunnebostrand har ett behov av en anläggning som kan vara öppen året runt särskilt identifierats. Områdets värden kan utvecklas genom att tillskapa fler boendemöjligheter och utveckla servicen, eftersom tillgången till exempelvis boende på kusten är en betydelsefull förutsättning för att människor ska kunna ta del av området. Att lokalisera nya anläggningar till redan befintliga och i anslutning till orterna, gör att anordningarna samlas och att oexploaterade områden förblir orörda. Därmed skonas de kärnvärden som huvudsakligen konstituerar riksintresset för naturvård. Samtidigt innebär förslaget att en ny detaljplan behöver upprättas och att strandskydd återinträder i området. Särskilt skäl krävs för att upphäva strandskyddet och fri passage behöver säkerställas för allmänheten samt för växt- och djurliv. Delar av området är obebyggt och ligger högt i terrängen. Om dessa områden berörs behöver påverkan på landskapsbilden utredas.

Vid Solliden föreslås ett område för bostäder. Området är kuperat, men är inte exponerat mot havet. Om terränganpassning sker och de högst delarna lämnas obebyggda kan påverkan bli måttlig.

Vid Folkets park föreslås ett utvecklingsområde för bostäder och verksamheter. Området är kuperat och har en relativt central placering i de äldre delarna av samhället. Placering, utformning och skala på bebyggelse behöver studeras vidare för att undvika negativ påverkan på kulturmiljö och landskapsbild.

En större utbyggnad av bostäder föreslås norr om Asslerödsvägen som leder till Askum. På sikt kan bostadsområden runt Hunnebo klåva bindas samman på

östra sidan av berget. Grönområdet mellan områdena tryggas som ett rekreationsområde och ger mervärden i form av exempelvis rekreation och lek för de boende. Att samhällets tillåts växa åt sydost möjliggör dessutom för cykelpendling till det föreslagna verksamhetsområdet vid Askum där många arbetstillfällen kan komma att skapas. Att möjligheten finns att välja cykel för arbetspendling är mycket positivt, både för miljön och folkhälsan. I området finns vidare höga natur- och kulturmiljövärden, bland annat i form av ängs- och hagmarker och fornlämningar. Vid fortsatt planering inom området kan det därmed bli aktuellt med naturvärdesinventeringar samt arkeologisk utredning och bedömning av fornlämningar.

Den södra delen av området norr om Asslerödsvägen ligger inom den tertiära skyddszonen kring skyddsområde för Lilla Dalevattens vattentäkt. Det finns inga detaljerade skyddsföreskrifter för den tertiära skyddszonen, men avrinning sker mot vattentäkten och anpassningar kan behöva göras för att säkerställa att vattentäkten inte påverkas av utbyggnaden. Genom att ansluta ny bebyggelse till kommunalt vatten – och avlopp samt en god dagvattenhantering minskar risken för negativ påverkan på vattenkvaliteten och vattentäkten. I denna del av området finns även en lågpunkt där vatten samlas. Lågpunkten kan sparas undan från bebyggelse och ytan kan användas till att hantera dagvatten och skyfall från området. I det fortsatta arbetet behöver en dagvattenutredning göras där lämplig hantering av dagvatten samt påverkan på vattentäkten ingår.

Vid Norra Hedalen föreslås att gällande detaljplan kan ändras eller ersättas. Inom området finns en damm som kan hysa höga naturvärden. Naturvärdesinventering behöver göras i ett tidigt skede för att bedöma möjligheten till en utveckling inom området.

Bebyggelseutveckling- Norra Hunnebostrand

Öster om väg 171 föreslås utveckling av befintlig camping och två relativt stora utvecklingsområden för bostäder vid idrottsplatsen och Valarna. Bostadsutbyggnaden är tänkt att prioriteras sist i utbyggnads-

ordningen eftersom området ligger något perifert i anslutning till ett större närrekreationsområde och risk finns för ett ökat bilberoende. Skolor och centrum i Hunnebostrand ligger dock inom en till två kilometer från de föreslagna utbyggnadsområdena, vilket innebär att gång- och cykel är mycket möjligt. På sikt är fördelen med större områden, likt de föreslagna, att ett tillräckligt befolkningsunderlag kan skapas för kollektiva trafiklösningar. Sådana lösningar kan vara ett viktigt komplement för de grupper som har svårt att ta sig fram till fots eller med cykel, så som äldre eller människors med funktionsvariationer.

Vattenkvalitet

Under sommarmånaderna går Lökholmens avloppsreningsverk i Hunnebostrand över sin tillståndsgivna belastning enstaka gånger. När belastningen överskrids 4-6 gånger per år ger tillsynsmyndigheten ett föreläggande om åtgärd. Det förväntas ske inom de närmsta åren om ytterligare påkoppling av fastigheter till Lökholmens avloppsreningsverk fortsätter. Även utan ytterligare påkoppling kan belastningen överskridas beroende på antalet sommargäster. Kommunen arbetar med en VA-plan, där bland annat frågan om reningsverkens kapacitet utreds. Att lösa frågan är avgörande för att inte den ökade befolkningen, under sommartid, ska påverka vattenkvaliteten genom tillförsel av näringsämnen. Möjligheten att öka kapaciteten i kommunens befintliga reningsverk alternativt bygga ett nytt reningsverk studeras. Inom föreslagna verksamhetsområden finns utrymme för en nytt reningsverk.

Ytvattenförekomsten Lilla Dalevatten används idag för dricksvattenuttag. Vattentäkten är inte utpekad som en regionalt viktig dricksvattenresurs. Dricksvattenförsörjning utreds inom ramen för kommunens arbete med VA-plan.

Väg 171 är sekundär väg för transporter med farligt gods och går över vattenskyddsområdet tillhörande vattentäkten. Genom att lokalisera verksamheter med transport av farligt gods till Hogenäs industriområde, som i planen föreslås utvidgas, kan transporter med farligt gods genom vattenskyddsområdet undvikas och därmed minskar risken för att farliga ämnen når vattentäkten.

Hamnområde

I planen pekas det befintliga hamnområdet ut som möjligt att utveckla. I den norra delen av Hunnebostrand bibehålls den befintliga strukturen med en öppen vattenspegel i bukten och mindre bryggor längs kajen. I den tidigare översiktsplanen föreslogs en förtätning även i denna del av hamnområdet. Planförslaget innebär därför mindre negativ påverkan på kulturmiljö och landskapsbild i förhållande till nollalternativet. För effekter och konsekvenser, läs vidare under Risk för betydande miljöpåverkan i delen Konsekvenser.

Hälsa och säkerhet

Eftersom ny bebyggelse tillkommer öster om orten, och servicen ligger kvar i de äldre delarna väster om Dinglevägen, är det viktigt att arbeta vidare med trafiksäkra stråk över Dinglevägen och på så sätt öka trafiksäkerheten i området. Det är speciellt viktigt ur ett barnperspektiv, så att barns möjligheter att själva på ett säkert sätt kan ta sig fram ökar.

Klimatanpassning

För de äldre delarna av Hunnebostrand har översvämningsrisk för den befintliga bebyggelsen hanterats genom den detaljplan som tas fram Gamla Hunnebo. Planen är antagen, men överklagad. I detaljplanen konstateras att det finns en översvämningsproblematik, men att huvuddelen av den bebyggelse som kommer påverkas är sjöbodrar. Flertalet av de bostadshus som ligger inom område med översvämningsrisk har sockel. Slutsatsen är att ett översvämningskydd skulle innebära för stor påverkan på tillgänglighet och kulturmiljö och att tillfälliga översvämnningar av den befintliga bebyggelsen får accepteras. Av den anledningen bör sjöbodrar inte inredas. Tillfälliga skydd kan bli aktuella vid enstaka bostadshus. Möjligheterna till utrymning bedöms vara goda.

Kring Lökholmsvägen finns risk för översvämnningar vid befintliga verksamheter och bostäder. Lökholmens avloppsreningsverk ligger något högre i terrängen och ligger inte inom område med översvämningsrisk.

Bovallstrand

Bebyggelsestruktur- södra Bovallstrand

Bovallstrands möjliga utvecklingsriktningar begränsas mer eller mindre naturligt av värdefulla strandängar i söder och av kustområde i norr och i väster. Orten har under senare år successivt byggts ut och kompletterats inom den befintliga tätortsutbredningen och få ytor återstår nu för ytterligare utveckling.

De tre större föreslagna utvecklingsområdena för bostäder nedanför höjden Gåsebacka innebär stora markanspråk. Den samlade utvecklingen ska anpassas till landskapets topografi och värden för att minimera påverkan. Närliggande rekreationsområde med sitt stigsystem bibehålls och blir ett mervärde för framtida bostadsområden. Områdena ligger nära centrum och skola och skapar positiva effekter då gång- och cykelmöjligheterna från området till service och omsorg blir goda. I området finns kända fornlämningar med tillhörande fornlämningsområde. Fornlämningarnas status och utbredning samt eventuellt behov av anpassningar behöver utredas i samband med fortsatt planering.

Det finns risk att jordbruksmark tas i anspråk i samband med exploatering i området intill Gåsebacka. Jordbruksmark får endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om behovet inte kan tillgodoses på annan mark på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt. Samtliga orter i Sotenäs kommun påverkas av en successiv omvandling av befintligt bostadsbestånd

Hamnen med bryggor och sjöbodrar i Bovallstrand

till delårsboende. För att bibehålla befolkningsunderlaget för service i orten behövs nya bostäder som är anpassade för helårsboende. I Bovallstrand begränsas utvecklingsmöjligheterna av havet i väster och av värdefulla och översvämningskänsliga strandängar i söder. I norr har en bostadsutveckling redan skett alternativt är under utredning i pågående detaljplan. Ytterligare utveckling åt norr bedöms inte vara lämplig med tanke på det känsliga kustlandskap som tar vid och med de avstånd som uppstår mellan ortens service och bebyggelsen. Den utvecklingsinriktning som återstår finns i öster och sammanfaller till stora delar med områden med höga rekreativvärden eller högt belägna områden där den visuella påverkan på nationallandskapet bedöms bli stor. Vid en avvägning bedöms en utveckling i dalgången vid Gåsebacka och Bärbydalen ge minst påverkan på friluftsliv och landskapsbild. Den jordbruksmark som finns i området är begränsad till storlek och ligger avskuren från omgivande odlingsmark. Påverkan på jordbruksmarken bedöms därmed begränsas till det avgränsade utvecklingsområdet. Vid en utveckling inom området bör möjligheten att använda delar av området för odling, exempelvis för tätortsnära odling med kolonilotter utredas för att kompensera för förlust av jordbruksmark.

I väster berör område för utveckling av besöksnäringen riskintresset för friluftsliv Norra Bohusläns kust - inre kustzonen. Området är idag ianspråktaget för idrott och ligger inom samhället och nära befintliga bostäder. Riksintressets värden bedöms inte påverkas.

Bebyggelsestruktur- centrumutveckling

I anslutning till den nya livsmedelsbutiken vid den södra infarten föreslås vidare centrumutveckling kunna ske. Det innebär att Bovallstrand kommer att få en ny mötesplats. Den nya mötesplatsen kan bidra till minskad biltrafik inne i de centrala delarna av Bovallstrand, framför allt under sommarhalvåret, vilket ger positiva effekter för framkomligheten och bullernivåerna. Samtidigt finns en risk att service försvinner från hamnplan, som är den stora mötesplatsen i

orten. Förutsättningarna för att stärka hamnplan så att den behåller sin sociala funktion även efter det att livsmedelsbutiken flyttat är viktiga att studera. Torget och dess omgivning behöver fyllas med social infrastruktur i form av nya mötesplatser och blandade funktioner för att kunna vara levande året runt.

Bebyggelsestruktur- norra Bovallstrand

Genom det föreslagna området för utvidgning av befintligt verksamhetsområde Öster om Bovallsdörren går Soteleden/Kuststigen. Området är även en entrépunkt för ett närrekreativområde med bland annat elljusspår, stigar, utsiktspunkter och vindskydd och har stor betydelse för boende och besökare i Bovallstrand. Vid fortsatt planering behöver anpassningar göras så att entrépunkten till närrekreativområdet fortsatt är tillgänglig från Kyrkogatan.

För utvecklingsområde Säm 2:1 pågår detaljplanarbete. Tidigare detaljplan har upphävts på grund av att området kan vara livsmiljö för hasselsnok, vilket inte utretts i tillräcklig omfattning i planen. En ny detaljplan har startats upp där inventeringar, bedömning av konsekvenser samt eventuellt behov av skyddsåtgärder kommer utredas inom ramen för en miljöbedömning.

I höjd med Heljeröd ges möjligheter till förtätning i form av enstaka villatomter. Området ligger i delar inom landskapsbildskydd för Bottnafjorden och Tåsterödsvattnet. Landskapsbildskydd är en äldre form av naturskydd vars syfte är att skydda stora områden från större förändringar som kan ha en negativ effekt på den visuella upplevelsen eller förståelsen för landskapet. Tillstånd kan krävas inom området. Eftersom endast enstaka ny bebyggelse tillåts intill befintlig bebyggelse, och då anpassningar ska göras till terrängen runt Heljerödsgatan och Sparödsgatan, bedöms de negativa effekterna på landskapsbildens bli begränsade. Exploatering bör undvikas inom de högst belägna delarna för att värna utsiktsmöjligheter och för att begränsa bebyggelsens exponering mot omgivningen.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Förutsättningarna för grön infrastruktur, och därmed tillgången till ekosystemtjänster, är begränsade i det karga kust- och bergslandskapet. De gröna och blå inslag som återfinns bland hållarna är därmed extra viktiga att bevara. Kantzonerna i utvecklingsområdena runt Bärbydalen och Gåsebacka utgör viktiga stödjande ekosystemtjänster då de bland annat är reträttplatser och spridningskorridorer för djur- och växtarter. Kantzonerna är därmed viktiga att bevara och lyfta i kommande detaljplanering. Strandängarna i söder tryggas i översiktsplanen och fyller viktiga funktioner kopplade till reglerande ekosystemtjänster och klimatanpassning. Inom bebyggelseområdena kan nya ekosystemtjänster tillskapas, exempelvis i form av villaträdgårdar eller i samband med utveckling av offentliga mötesplatser och samlingspunkter.

Dagvattenhanteringen i form av naturbaserade lösningar bedöms vara relativt goda i de föreslagna utvecklingsområdena.

Hamnområde

I planen pekas två befintliga hamnområden ut som möjliga att utveckla. För effekter och konsekvenser, läs vidare under Risk för betydande miljöpåverkan i delen Konsekvenser.

Bohus-Malmön Bebyggelsestruktur

Tillfartsvägen till Bohus-Malmön via Örn är en begränsande faktor för utvecklingen på ön samtidigt som det finns ett behov av en utveckling av den sociala infrastrukturen, i form av ett differentierat bostadsutbud. I översiktsplanen redovisas en möjlig sträckning för ny väg, men det finns ingen finansiering eller tidplan för när en sådan kan komma till. På kort sikt kan en begränsad utveckling ske på ön i form av komplettering av enstaka villor. Besöksnäringen kan också utvecklas om angöring kan ske med båt.

Genom att bygga på den utveckling som finns på den östra sidan av ön bibehålls den västra sidans karaktär och höga värden. I jämförelse med nollalter-

Lämningar från stenindustrin vid Draget på Bohus-Malmöns södra del

nativet, där flera utvecklingsområden lokaliserades till den västra sidan av ön, sker ingen påverkan på natur- och kulturmiljön samt de värden som konstituerar riksintresset enligt 4 kapitlet miljöbalken på öns obebyggda sida.

Hela Bohus-Malmön ligger inom riksintresse för friluftsliv, Norra Bohusläns kust - inre kustzonen. På den norra sidan av ön, vid Stallebrottet, ges möjlighet att utveckla besöksnäringen. Genom att ta hänsyn till omgivningens höga kulturhistoriska värden, så som kolerakyrkogården i väster, minskar risken för negativ påverkan. Fördjupade studier behövs dock för att avgöra vilken utveckling som är möjlig med hänsyn till områdets värden och vilka anpassningar som krävs. Stora delar av utvecklingsområdet ligger inom strandskydd. Syftet med det utpekade området är att stimulera besöksnäringen. Kontakten med havet är en central kvalitet i detta då det möjliggör angöring till området via båt från Kungshamn. Särskilt skäl krävs för att upphäva strandskyddet och en fri passage behöver även säkerställas för allmänhetens tillgänglighet samt för växt- och djurlivet.

Utvecklingsområdena på den östra sidan av ön bygger naturligt på kustortens bebyggelsestruktur och historia vilket ger flera positiva effekter för naturmiljön och friluftslivet då markresurser nyttjas mer effektivt och risken för spridd bebyggelse minskar.

Sydväst om Grönvik föreslås ett större utbyggnadsområde för bostäder. Utbyggnaden ska ske med hänsyn till befintliga fornlämningar i form av rösen

och siktlinjer dem emellan. Genom området går även Soteleden/Kustleden som även den bör beaktas så att inte tillgängligheten till den försämras. För att den tillkommande bebyggelsen inte ska påverka upplevelsen av och förändra karaktären i området ska den utformas med hänsyn till siktlinjer, topografi och områdets rekreativvärden. Området är stort och förutsättningarna för en utbyggnad ser olika ut i olika delar av området. Området kan med fördel byggas ut i etapper där nya årsringar successivt läggs till likt tidigare utveckling på Bohus-Malmön. Vidare studier av vilka delar inom området som bäst lämpar sig för en utbyggnad, hur terränganpassning och vägan slutning kan ske samt påverkan på landskap och rekreativvärden behöver göras i samband med att detaljplaner upprättas för området. För att begränsa de negativa effekterna för friluftslivet och samtidigt bibehålla öns goda förutsättningar för friluftaktiviteter, bör områdena utformas så att en fortsatt hög tillgänglighet finns för boende och besökare att nå ut till och ta del av riksintressets värden, även efter en utbyggnad.

Nedanför vattentornet föreslås ett utbyggnadsområde för bostäder. Området ligger på en sluttning som är vänd åt sydost där bebyggelsen kan klättra och bygga vidare på det befintliga bebyggelsemönstret. De högsta delarna av berget lämnas orörda. Med en varsam gestaltning och anpassning till topografi, siktlinjer och skala bedöms det finnas goda förutsättningar för att utveckla området med en begränsad påverkan på landskapsbilden och på riksintresset enligt 4 kap miljöbalken. Utbyggnaden ska ske med hänsyn till befintliga fornlämningar i form av rösen och siktlinjer dem emellan.

Hamnområde

I planen pekas det befintliga hamnområden ut vid Malmö bukt som möjligt att utveckla. I jämförelse med nollalternativet är gränsdragningen mer detaljerad vilket bidrar till en bättre hushållning av mark och vattenområden. För effekter och konsekvenser, läs vidare under avsnittet Risk för betydande miljöpåverkan i delen Konsekvenser.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Förutsättningarna för grön infrastruktur, och därmed tillgången till ekosystemtjänster, är begränsade i det karga kust- och bergslandskapet på den västra och mer orörda sidan av ön. De gröna och blå inslag som återfinns bland hållarna är därmed extra viktiga att bevara. Bland hållmarkerna återfinns bland annat hållkar som periodvis kan hålla vatten och andra småvatten som kan utgöra viktiga livsmiljöer för bland annat groddjur. Ingen påverkan sker på den gröna- och blå strukturen på den västra sidan av ön eftersom ingen ny bebyggelse föreslås här. Påverkan på ekosystemtjänsterna på den östra och bebyggda delen av ön blir begränsad. Inom bebyggelseområdena kan däremot nya ekosystemtjänster tillskapas, exempelvis i form av villaträdgårdar eller i samband med utveckling av offentliga mötesplatser och samlingspunkter.

Dagvattenhanteringen i form av naturbaserade lösningar är begränsad i kustlandskapet eftersom tillgången till gröna ytor som kan infiltrera, fördröja och rena dagvatten är begränsad. En god dagvattenlösning i samband med kommande detaljplaner är därmed av stor vikt för att inte förorenat dagvatten ska nå vattenförekomsterna i området.

Hälsa och säkerhet

Tillfartsvägen till Bohus-Malmön via Örn är smal och trafiksäkerheten är låg. Under sommartid uppstår trafiksäkerhetsproblem när många bilar står i kö till färjan. Bohus-Malmöns värden som besöks- och turistmål ger på detta sätt indirekta effekter på områden på fastlandssidan med koppling till buller och luftutsläpp lokalt.

Askum

Bebyggelseutveckling

Askum är historiskt en av de två gamla huvudorterna på Sotenäset. Med föreslagen utveckling av byn kan ortens betydelse som strategiskt viktigt kommunikationsnod återigen stärkas vilket är positivt ur många aspekter. Utvecklingen avser bostadsbebyggelse i form av småhus, mindre flerbostadshus och mindre

Askums åttakantiga centralkyrka är ett landmärke i landskapet

verksamheter. I jämförelse med nollalternativet är utvecklingsområdena mer detaljerade och avgränsade efter de naturliga förutsättningarna som finns i landskapet. Ett mer differentierat bostadsutbud är positivt för den sociala hållbarheten.

Utvecklingen ska ske varsamt och under förutsättning att hänsyn tas till områdets höga kulturmiljövärden. Genom att planera för nya bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur och följa landskapets naturliga strukturer, så som intill bryn i fältens kanter, kan påverkan på kultur- och naturmiljöerna minska. Det är viktigt att det även efter en utbyggnad går att läsa och förstå det historiska landskapet i Askum. Det kan göras genom att siktlinjer, värdefulla strukturer och andra kulturmiljöbärande element värnas i efterföljande detaljplaner.

Inom området finns många kända fornlämningar. Vid fortsatt detaljplanering inom planområdet kan det bli aktuellt med arkeologisk utredning och bedömning av fornlämningar.

Bebyggelseutveckling och anspråk på jordbruksmark

Det finns risk att mindre arealer av jordbruksmark samt ängs- och betesmark tas i anspråk vid en utveckling av byn. Effekten blir att arealen jordbruksmark i området minskar, att natur- och kulturmiljövärden kopplade till jordbruksmarken försvinner och att karaktären i området förändras. Jordbruksmark får endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodo-

se väsentliga samhällsintressen och om behovet inte kan tillgodoses på annan mark på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt.

En bebyggelseutveckling i Askum motiveras av det stora verksamhetsområde som föreslås söder om Askumskrysset. I Askum kan bostäder tillskapas inom gång- och cykelavstånd från verksamheten. Behovet av arbetskraft kan tillgodoses samtidigt som bostadsområden med en annan karaktär och sannolikt en annan prisbild än de som finns i kustorterna kan tillskapas. En diversifierad bostadsmarknad har betydelse för möjligheten att locka helårsboende till kommunen, men även för att människor med olika önskemål och ekonomiska förutsättningar ska ha möjlighet att bo i kommunen och har därmed även betydelse för den sociala hållbarheten.

Genom att samla utveckling på landsbygden i en by skapas en ändamålsenlig bebyggelsestruktur med relativt god tillgänglighet till kollektivtrafik. Med föreslagen gång- och cykelväg finns kuststadens serviceutbud på cykelavstånd. Med en samlad bebyggelse nyttjas markresurser och investeringar i infrastruktur effektivt. Topografin i området är bitvis kuperad, vilket begränsar möjligheten att bygga i de högre partierna. Samtidigt är delar av ängsmarkerna i området låglänt och behöver sparas för att hantera dagvatten och skyfall. Tillsammans med randlövsskogar vid foten av områdets bergspartier kan dessa områden utgöra grunden för en grönstruktur och bidra med viktiga ekosystemtjänster. Hur en lämplig bebyggelse- och grönstruktur kan se ut i området samt om och i vilken omfattning jordbruksmark behöver tas i anspråk för bebyggelsen behöver utredas vidare. De större sammanhängande jordbruksarealerna norr om väg 171 och väster om föreslagen bebyggelse tryggas i planen genom rekommendationer.

Där väg 872 möter väg 171 finns idag en viktig målpunkt i form av en affärsverksamhet. En fortsatt utveckling kring området med handel, service och besöksnäring föreslås vilket kan ge positiva sociala effekter för områdets service och attraktivitet. Området kan också bli en samlande punkt för service på landsbygden. En utveckling av näringslivet har även

en betydelse för den ekonomiska hållbarheten då det kan skapa möjligheter fler arbetstillfällen på orten. Det finns även en koppling mellan verksamheten vid Askumskrysset och det omgivande jordbrukslandskapet. Genom att produktion, förädling och försäljning sker lokalt kan jordbruket bli mer hållbart och bärkraftigt. På så vis minskar även risken för igenväxning av kommunens småskaliga naturbetesmarker, vilket ger positiva effekter för den biologiska mångfalden.

Ekosystemtjänster, grön och blå infrastruktur

I inlandet tar randlövskogarna vid och landskapet blir mer varierat. Askum ligger i ett av kommunens mer varierande landskapsrum. Här finns tillgång till många olika ekosystemtjänster knutna till odlingslandskapet, lövskogarna i de grönskande och skyddade dalgångarna samt mindre sjöar och vattendrag. Vid en utveckling i Askum finns risk för påverkan på ekosystemtjänster kopplade till odlingslandskapet. Det innebär att möjligheten till mat- och foderproduktion riskerar att minska lokalt och att djur- och växters livsmiljöer kopplade till odlingslandskapet försvinner. Däremot kan nya ekosystemtjänster tillföras området, exempelvis genom anläggandet av fler villaträdgårdar.

Möjligheten för kringliggande mark att ta hand om och fördröja dagvatten bedöms vara bättre i inlandet än i det mer karga kustlandskapet. Goda lösningar behöver studeras vidare i kommande detaljplaner i området.

Hälsa och säkerhet

Vägarna runt Askum har höga hastighetsbegränsningar och utgör barriärer för gröna stråk och cykel- och gångtrafikanter. Eftersom planen möjliggör för fler boende i anslutning till vägarna är det viktigt att studera hur säkra kopplingar inom och mellan de olika bostadsområdena kan skapas, så att risken för olyckor minimeras och barriäreffekter minskas. I detta sammanhang är det särskilt viktigt att studera framkomligheten i området utifrån barns perspektiv,

så att möjligheten för barn att på egen hand ta sig fram trafiksäkert ökar.

Säkerhetsproblem råder idag vid krysset där väg 171 möter väg 872. I ÅVS Gläborg – Kungshamn föreslås en cirkulationsplats i korsningen. Med en cirkulationsplats vid Askumkrysset kan trafiksäkerheten och framkomligheten på vägen öka vilket ger positiva effekter för människors säkerhet.

